

Triindevetdeseto poglavje.

Molitev matere.

„Rožice so krasne cvele,
ptice mile žvrgolele,
sladke njih pa pesmice
ljubo srcu so donele.

Zdaj so vse utihnile
srca melodije mile,
ki so nekdanj tak ljubo
duši tožni se glasile.“

Drugo jutro je bilo krasno. Nočni vihar je nebo popolnoma očistil, ptički so veselo žvrgoleli po vejicah in cela narava se je zopet odela v navadno evetočo obleko.

Glasno doni zvon po velikih prerijah in živina, ki se ina pasti, se razprostira na vse kraje.

Ko se Helena prebudi, mora še nekaj trenutkov pomisliti, kje se prav za prav nahaja.

Korošec je na koncu ležišča na stolu zaspal.

Mili pa je že v kuhinji pripravljala zajuterk.

„Korošec!“ zakliče Helena, „proč moramo, niti trenutka ne smeva več zgubiti.“

Očividno je Korošec spal in sanjal, in da te sanje niso bile napačne, kazal je lahki posmeh na njegovem obrazu.

„Korošec — slišite vendar!“ — kliče Helena še glasneje — „proč morava!“

Te besede čuje Korošec v poluspanju.

„Da — da — proč“, mrmra z zaprtimi očmi, „posloviti se moramo“, — in poje polglasno:

„Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo,
nazaj nas več ne bo.“

„Nazaj nas več ne bo“, — ponavlja pritrjujoče in pri tem tako maha z rokami, da zgubi ravnotežje in se zvrne na tla.

Ali ta padec ga spravi k zavesti.

Nehote se Helena nasmehne.

Korošec leži na trebuhu in debelo zre v Heleno.

Zopet se mora Helena nasmijati.

„Ali kaj Vam pa je, saj se obnašate kakor otrok.“
Konečno se Korošec zave in vstane.

„Kako se počutite, gospa?“ — popraša in prime Helenino roko, da bi ji potipal žilo.

„Tako dobro se počutim“, — reče Helena, „da ne ostanem trenotek dalje tukaj. Strašna teža mi leži na prsih in obupajoče misli se mi križajo po glavi, prosim Vas, dragi prijatelj, ne mudite se trenotek dalje, jaz moram proč.“

„Kakor ukažete“, — odgovori Korošec.

„Kje pa tiči Mili?“ —

„V kuhinji je in pripravlja zajuterk.“

„Vrag me vzemi!“ — zakliče Korošec, — „to je vendar čez vse pridna deklina, in danes jih je presneto malo, ki bi se lahko ž njo vrstile. Dandanes mislijo dekleta le na lišp in zabave; kuhati znati, to je velika napaka, a na plesišči po deset ur skakati, to pravijo, da je dika ženskega spola! Povem Vam, gospa, če bi jaz imel dekleta, jaz bi jo“, — in pri tem skrči svoje pesti, žile se mu napno na čelu in strahovita jeza govori iz njegovih oči.

„Ali zakaj se pa tako razburjate, ljubi Korošec, saj nimate nobene hčerke.“

„To je vse eno, žali me pa vendar, in če vidim take razmere — pridem vedno v tako jezo — ker vidim na njih pogin naših socialnih razmer, ali“, — pri teh besedah naredi Korošec jako pomenljivo gesto in glasno zakliče:

„Ali kje pa ostaja ta dobra deklina?“

In gre v kuhinjo.

V malo trenotkih stopi Mili k Heleninemu ležišču in ji poda čašo vročega čaja.

Helena ga hlastno popije, ne da bi kaj zraven jedla.

Potem skoči iz postelje in se začne napravljati.

Mili ji pri tem pomaga.

A ne pusti, da bi Helena zopet oblekla svojo vso strgano obleko, marveč hiti k svoji omari, in poišče svojo najboljšo obleko in jo poda Heleni.

„Tukaj, gospa, vzemite“, reče Heleni prijazno, „oblecite to borno, ali vsaj celo obleko, nemogoče mi je, da bi Vas pustila tako naprej.“

Helena je vsa ginjena o dobroti in ljubeznivosti dekleta; debele solze se prikažejo na njenih trepalnicah, v katerih se lesketa solnce.

Te solze se blišče kakor dijamantje.

Padejo doli in blesk zgine.

Nehote misli Mili na oni čas, ko je Helena v resnici nosila dijamante, svilo in baržun, vesela in brezskrbna živela svoje najlepše dneve.

Dijamantje so zginili in na njenem mestu se svetijo vroče solze, svila in baržun so zginili in isto plemenito in fino telo pokrivajo borne cape.

Uboga — uboga — žena, kaj je usoda, ali bolje rečeno, nesrečna ljubezen storila iz Tebe? —

„Ne“, — reče Helena pretrgano, — „tega ne morem od Vas sprejeti, sami ste revna deklica; sicer sem brez sredstev, ali Vas nočem naprosjačiti.“

„O prosjačenju tu ni govora —“, odgovori Mili, ki je siloma zadržavala jok — „dam Vam tako rada — tako srčno rada, kakor bi rada dala sestri ali pa ljubi prijateljici.“

„Hvala Vam —“, reče Helena, in jo poljubi na čelo. — Komaj je Helena napravljena, vstopi Korošec.

„Pripravljen sem, gospa —“ reče, „in zdaj z Božjo pomočjo naprej — če je Božja volja, držite že ob solnčnem zahodu Lidijo v naročji.“

„Bog daj —“ reče Helena in proseče pogleda proti nebu. Mili in Helena se srčno poslovita.

Korošec prime Heleno za roko in jo pelje na prosto.

Komaj je bila Helena na prostem, že je slastno požirala sveži jutranji zrak, ki se ji zdi po tako zaduhli sobi, še enkrat tako izboren.

„Prekrasen dan —“ reče Korošec.

„Da, res čaroben —“ odgovori Helena.

Okolu njih šumi hladen veter in pihlja po visoki rosnati travi in skozi vejevje dreves.

Potem gresta precej dolgo molče.

„Bog ve, če bom imela to srečo, da najdem Lidijo —“ toži Helena.

„Jaz upam za gotovo,“ odgovori Korošec, „poznam še nekaj teh potov in predlagam, da greva po široki poti, potem

gotovo prideva do kakega kraja, kjer je več ljudi, da, morda najdeva celo mesto, kjer je včeraj Lidija zaostala.“

In zopet gresta molčé dalje.

Koroščevo prijazno prigovarjanje navdajalo je Heleno z novim upanjem.

Nova krasna bodočnost se slika v njeni duši: v družbi s Koroščem upa, da v naslednjem mestu kaj najde, da njima in Lidiji da zavetje.

Ali vse eno jo je mučilo neko neizbrisljivo čustvo, ki je kakor črv glodalo ob njenem srcu.

„Najdem li svojega otroka — svojega edino ljubljeneega otroka?“

Zdaj to verjame — v naslednjem trenutku pa zopet dvomi o tem.

Korošču ni odšlo, da je Helena močno zbegana, in da jo spravi na druge misli, začne pogovor.

„Milostiva gospa,“ reče, „ali hočete sprejeti od mene kak svet?“

„In kakšen?“ popraša Helena.

„Vrnite se k svojemu očetu nazaj,“ reče Korošec s pritaženim glasom. „On je dober in plemenit, lahko prisežem, da Vas ljubeznjivo sprejme, da zopet najdete srečni dom.“

„K očetu! —“ zaupije Helena, „ne — nikdar — nikoli, raje hočem kraj ceste konec storiti, izdihniti kakor pomendran črv, kakor da bi še enkrat pri njegovih nogah prosila vsprejema.“

„Še danes mislim z grozo na oni božični večer, ko sem, na pol zmrznena in lačna, ga prosila, naj me sprejme, a on me je brezsrčno in mrzlo pognal iz svojega gradu, ven v svet, ki mi je dosedaj že toliko gorja provzročil.“

„Ali mu morete to zameriti?“ reče Korošec, „jaz Vas gotovo nočem žalostiti, a pripoznati morate, da je Vaše dejanje njegovo očetovsko srce močno žalilo.“

Hipoma se Helena močno strese.

Srpo gleda v daljavo, tja, kjer se je vleklo kakor beli trak; brezdvomno kaka široka voda.

„Lidija! —“ zakriči Helena kakor blazna, „moj otrok — moj otrok, — vidim te — pridem — pridem — tvoja mati pride k tebi!“

In kakor brez uma zdirja naprej.

Korošec ni vedel, kako se mu je zgodilo, samo to je videl, da teče Helena kakor preganjana srna, in da mu ne preostaja družega, kakor da pohiti za njo.

A če prav napne vse moči, je ne dohiti.

In vedno večja je daljava, ki ga loči od nje.

Nakrat zgine Helena.

Zdaj dirja Korošec s podvojeno silo in konečno doseže neki grič, pod katerim je zijal globok prepad.

Ko pride do skrajnega roba, se prestraši, a Helena je preskočila ta prepad.

In zopet teče naprej kakor veter.

Tu ni bilo časa za premišljevanje.

Tudi on mora skočiti.

In posreči se mu.

Pred njim se razprostira široka voda.

Helena je komaj petdeset korakov pred njim.

Nikjer ni bilo videti mostu.

In vendar teče Helena naravnost proti vodi.

„Lidija — Lidija!“ kriči Helena s hreščecim glasom, „jaz pridem — pridem!“

Zdaj se nahaja na skrajnem robu vode.

„Moj Bog — moj Bog — kaj neki zdaj stori?“ si misli

Korošec, ki ji z zadnjo silo sledi.

Zdaj — je na vodi —

„Gospa — gospa!“ — kriči Korošec z močnim glasom, „stojte, saj greste naravnost v smrt!“

A Helena mu ne odgovori.

Ko dospe Korošec k vodi, zagleda preko nje neki naravni most: velike skale so ležale na okoli, dračje in vejevje, in dolg tenak tram, ki je komaj segel na oni kraj.

Voda je pod tramom šumela in grgrala, kakor da bi se tam nahajal kak vrtinec.

Helena je ravno na sredi vode.

Z mirnim korakom hiti preko trama.

Tu — nakrat jame omahovati.

„Jezus, Marija!“ — zakriči Korošec ves iz sebe, ali glasno pokanje preglasi njegov vzklik.

Tram se je prelomil.

Helena pade v vodo, in valovi udarijo preko njene glave — izginila je.

Tu ni bilo trenutka zamuditi.

Korošec skoči v vodo; z močnimi udarci deli trgajoče valove — sam je v veliki nevarnosti.

Le malo stopinj od obrežja se Helena zopet prikaže.

V istem hipu že prime za drugo polovico trama, in kakor mačka se vleče po njem dalje, da pride do obrežja.

Komaj stopi na tla, že hiti dalje.

Medtem je tudi Korošec srečno prišel do kraja, in če hoče ali ne, mora ji slediti.

In znova se začne divja gonja.

Ali že po malih minutah se Helena zgrudi kakor mrtva. Popolnoma onemogel in spehan pade Korošec na njeno stran, ne da je v stanu le besedico spregovoriti.

Solnce stoji visoko na nebu in pripeka, kar more.

Vroči žarki solnea padajo skoro naravnost na Helenino obleko, katera se je začela kaditi.

Kakor mučena žival leži Helena in stoče.

„Kaj se Vam je zgodilo, gospa?“ — vpraša Korošec.

„Prikazen — prikazen“ — zašepeče Helena komaj slišno. potem se zopet zamisli.

Korošec zmaje molče z glavo.

Tako preide več ur, predno se Helena le nekoliko opomore.

Radi prestane bojazni in dolgega potovanja so Helenini udje kakor zbiti, tako da ji je za zdaj skoro nemogoče zopet vstati in nadaljevati pot.

Srce ji tolče burno od skrbi in razburjenosti, prsa se ji dvigajo, in časih ji je, kakor da ji zmanjka sape in so ji prsa v okovih.

Potem pogleda dolgo in žalostno Korošca. Solze globoke duševne bolesti, in bridke materine skrbi, ki se je polastila njenega srca, tekle so ji po blelih licih, da konečno z zadnjo močjo glasno zakliče v prosto božjo naravo:

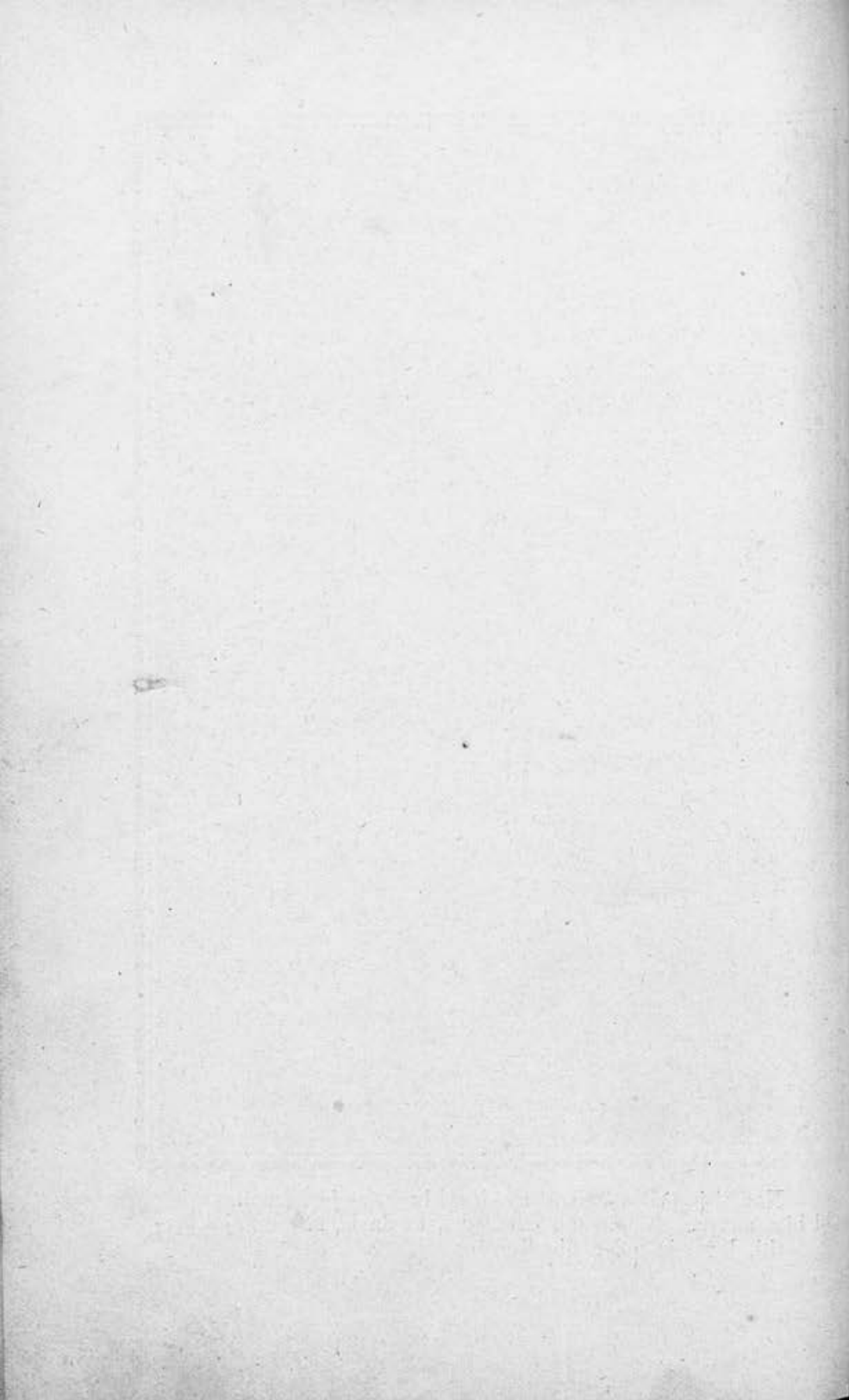
„Ne — ne — nikdar te več ne najdem, Lidija, zgubila sem te za vedno — za vso večnost zgubila — nikdar — nikdar več ne bom smela poljubljati tvojega milega angelskega lica!“

Začelo je temneti, zvezda za zvezdo so začele migljati na nebu, in oko žalujoče matere je postalo trudno in kalno.

Zdaj sklene Helena svoje roke, in povzdigne v solzah plavajoče oči proti nebu, ter milo prosi:

Komaj je prišla Helena na drugi breg, se je zgrudila kakor bi bila mrtva. Popolnoma onemogel, ne da bi mogel kaj izpregovoriti, legel je poleg nje Korošec.

„Sveta mati božja — in vsi svetniki v nebesih — ne zapustite me v moji sili — rešite mojega nedolžnega otroka in če mora — in če je potrebna kaka žrtev, torej vzemite moje življenje, rada ga žrtvujem za svojo Lidijo, in če bi imela iz tisoč ran izkrvaveti. Rešite — rešite mojo malo Lidijo!“

Zopet povzdigne proseče svoje oči proti nebu.

Nad njo so se oblaki razdelili in zvezda se lesketa čisto in prijazno, kakor milo človeško oko, na prosečo mater.

Čudežno pomirljivo upliva ta pogled na Helenino zmučeno srce, imela je zvezdo za dobro znamenje, za znak, da ji je prošnja uslišana.

Po kratkem odmoru začne zopet:

„Ljuba mati božja, ne zapusti me, pošlji mi angelja, ki me popelje skozi to puščino, privedi me vendar enkrat k mojemu preljubemu otroku. Ako pa že biva pri Tebi v nebesih, vzemi tudi mene k sebi s te zemlje.“

Prisluškovaje je Helena prenehala — čuden šum iz daljave prišel ji je na uho.

Vzravнала se je — Korošec je pozorno gledal tja, od koder je prihajal šum — a v temoti ni mogel ničesar spoznati.

Boječje sta se skrila oba za gosto grmovje — vedno bližje je prihajalo čudno rožljanje, ki se je razlegalo kakor daljni grom. —

Petindevetdeseto poglavje.

Dobri ljudje.

Rožljanje in bobnenje se je bližalo bolj in bolj.

Glasi pok z bičem je donel skozi temno noč, potem so se spoznali obrisi nekega voza.

Konja sta nekaj čutila — sršela in se obrnila v stran.

„Kaj pa je tu spredaj?“ zaklical je globok glas z voza, „tu pač ni varno!“

„Morda volkovi, gospod“, odvrnil je kočijaž ter vlekel nazaj trmoglava konja.

„Kaj, volkovi? Ti ne pridejo tako daleč ven v puščino, bržkone so dvonožni volkovi. — Ali imaš pripravljeno puško in samokres?“

„Tako, gospod!“ odvrnil je kočijaž.

„Ne streljajte!“ zaklical je nakrat nek glas iz grmovja. „Mi nismo razbojniki — ampak le zgubljeni potniki!“

Začul se je kratek smeh iz voza.

„Stari prijatelj, Vi nas morate za grozno bedaste imeti, ako mislite, da se vjamemo v to zanjko. To šalo poznamo od poprej, in Bog me obvaruj ob nočnem času pred zgubljenimi potniki — s poti toraj — ali —!“

Osupnjen je odskočil mož, ki ni bil drugi nego Korošec. — Konja sta potegnila.

„Ah, poslušajte nas vendar en trenotek!“ začul se je sedaj ženski glas.

Helena je govorila; s trudom se je vzravnala poleg Korošca. —

Kratka vелеvajoča beseda iz voza in ta se je ustavil znova. —

„To se sliši kakor glas kake ženske“, odmevalo je nezapno iz voza.

„Usmilite se nas!“ prosila je Helena, „noč nas je iznenadila, mokri smo — na pol otrpnjeni in ne v stanu pot nadaljevati.“ —

„A, za Boga, od kod prihajate?“

„Zgubila sem svojega nesrečnega otroka — zašel je — iščemo ga“, zdihovala je Helena.

V vozu sedeči so se nekaj minut posvetovali, ženski glas se je mešal z globokim glasom moža, kateri je prej govoril.

„No, poskusiti hočem enkrat“, zadonelo je končno iz voza, „akoravno je treba dandanes proketo previden biti — dama naj vstopi in se do bližnjega mesta lahko pelje z nami — za Vas, tujec, pa nimam več prostora na vozu, — Vi si morate že sami pomagati — ako še dve uri tu počakate, da bo svetlo, ne morete zaiti, — le hodite vedno naravnost — moja konja najdeti pot v temi.“ —

Helena se je nemo obrnila h Korošcu.

„Vi vendar ne morete v temni noči sami tu ostati“, rekla je boječe.

„No, to mi ne bo dosti škodovalo“, smejal se je Korošec, „srečen sem, da ste vsaj Vi spravljeni; kamen se mi je odvalil od srca, ker Vas vidim v varnosti.“

„A moj zgubljeni otrok, Korošec, — moja Lidija, — kaj bo ž njo, — ne, jaz ne smem proč od tu“, stokala je mlada mati obupno, „jaz hočem z Vami dalje iskati.“

„To lepo pustite“, dostavil je Korošec s pomirljivim glasom in peljal omahujočo k vozu, „sedaj, ko Vas vidim v dobrih rokah, bodem napel vse moči, da zopet najdem otroka; — kakor hitro sem Lidijo zopet našel, pridem takoj z Vašim ljubljencem k Vam.“ —

Stala sta pri vozu.

Velika, širokopleča postava stopila je iz sence voza proti Heleni.

„Hitro v voz, mudi se nam, konja postajata nemirna.“

„Samo en trenotek še“, prosila je Helena.

Potem se je še enkrat obrnila h Korošcu.

„Čutim, da me moje moči bolj in bolj zapuščajo“, šepetala je, „le zavest, v kratkem podleči in tudi Vas zadržavati od rešitvenega dela, me odloči, sprejeti to pomoč. A“, nadaljevala je s tresočim glasom, „rotim Vas, ljubi Korošec, pri spominu na Vašo mater, imejte usmiljenje z mojim smrtnim strahom za edino, kar še imam na svetu, — edino, kar daje vrednost mojemu nesrečnemu življenju. — Prisezite mi, ljubi prijatelj“, nadaljevala je strastno, „da ne bodete mirovali prej, da mi niste prinesli gotovost čez usodo mojega otroka. Vem“, rekla je z ginljivim glasom, „da jaz revna, bedna od Vas nekaj zahtevam, čigar izvršitev ne morejo poplačati vsi zakladi sveta, da nimam ničesar, da bi se mogla hvaležno izkazati za Vašo žrtvovalno prijateljstvo! — Ničesar“, ihtela je presunljivo, — „nego solze veselja matere, kateri bodete zopet privedli vroče ljubljene otroka.“

Korošec je bil ginjen — prijel je tresočo ženo nežno z rokama ter jo peljal k vozu.

„Draga grofica, ohrabrite se — prisežem Vam, da ne bodem miroval, dokler ne najdem Lidije in — —“ Glas se mu je spremenil v nerazumljivo mrmranje.

Hitro je Korošec dvignil Heleno v voz, se še zahvalil v njem sedečim — in potem izginil v temni noči. — —

Še enkrat se je Helena nagnila iz voza.

„Korošec — ljubi Korošec — moj otrok — pripeljite mo-
jega otroka!“

A njene besede je razvela nočna sapa — — — — —

Hitro je drdral lahki voz čez široko planjavo.

Na vzhodu je postalo svetlo — napočil je novi dan.

Sedaj šele so v vozu sedeči zamogli spoznati novo so-
potnico. —

Helena je sedela tiho, zavita v ponudeno ji odejo, ko je
prvi svit jutra obilil njen obraz.

„Dobro jutro, gospa, ali se boljše počutite?“ vprašal je mladi
dobrovoljno in njegove poštene oči so začudeno gledale lepi
bledi obraz Helene.

„Srčna hvala“, odvrnila je Helena otožno, „da, počutim se
boljše, le glava mi gori kakor ogenj.“

„No, kako bi pa bilo z enim požirkom whiskeja?“ — in
vlekel je steklenico, „le vzemite, gospa — to greje.“ —

„Oh, oče“, obrnila se je žena skoraj oponosno k možu, „in
vendar ni nič za damo. — Hočete morda malo mleka?“ vpra-
šala je potem prijazno Heleno.

Ta je hvaležno prikimala — v velikih požirkih zavžila
hladno pijačo.

„Da, le redite se z mlekom kakor majhni otroci“, smejala
se je mož; „ko sem bil jaz še mlad dečko, takrat so bila de-
kla kleta na naši farmi vsa drugačna, ko dandanes — h ko-
kruha spadalo je tudi žganje — in ako je bil kdo bolan —
bilo vseobčno zdravilo — smodnik s stolčenim steklom — zdrav-
nika iz mesta nismo nikdar rabili.“

Godrnjaje je stari nehal. —

Malo besed je zadostovalo, Heleni pojasniti, s kom se
vozila. —

Njeni varuhi so bili bogati farmerji iz okolice, ki so se
kupčiji peljali v mesto.

Tudi Helena je z malo besedami razodela njeno usodo.

Naredila je na priproste ljudi globok utis.

„No, Vaš mož si ima čestitati, da ni prišel meni v roko —
razsajal je stari mož, ko je Helena končala. „Proketo — tako
kanalija — zdrobil bi ga bil!“

Žena ni rekla ničesar, skrbno je opazovala Heleno — dr-
žala jo za roko, žila ji je močno utripala. —

„Mati, Tvoj obraz kaže skrb, kaj pa je?“

Žena je nežno pogladila vroče čelo Helene. —

„Zelo se je prehladila v mokri obleki — da bi le mrzlica ne bila“, odgovorila je skrbno.

„No, le nikar ne slikaj takoj hudiča na steno — tako hudo pa menda ne bo.“

„Ali nimate nič sorodnikov ali znancev v mestu?“ vprašala je žena Heleno.

Ta je odmajala z glavo.

„Ne, nikogar ne poznam“, odgovorila je milo, dihala je hitro in vroče.

„No, za stanovanje bodem že jaz skrbel“, dejal je mož.

„Rad bi Vas bil sicer s seboj vzel na farmo in Vam pokazal vso našo krasoto — a že vidim, morate si nekaj dni dobro streči — in na Vašega spremljevalca ste tudi hoteli čakati.“

„A kaj ne“, nadaljeval je iskreno, „kadar imate zopet Vašega otroka, pridete enkrat k nam ven — veselilo nas bo — tak obraz, kakor je Vaš, se ne vidi vsak dan — toraj pridete?“ —

„Bodite zahvaljeni — rada hočem priti, kadar bom zopet zdrava“, prišlo je iz Heleninih tresočih ustnic — — —

Davno že so se pokazale posamezne hiše, sedaj so stale bližje skupaj, kolesa so drdrala po kamnih — cilj je bil dosežen. —

Pred njimi se je razprostrl trg — kratek zaklic — voz se je ustavil pred trdno večnadstropno hišo.

Stari je stopil z voza.

„Pojdite, gospa“, rekel je, podpiraje tresočo blede postavo, „tu v bolnišnici dr. Štefensa ste dobro spravljeni.“

Peljal je Heleno previdno po stopnicah.

Potem je potegnil krepko zvonec.

Helena je čakala z utripajočim srcem pri vratih.

Tačas je zašepetala žena nekaj besed možu na ušesa.

„Mati“, rekel je farmer skoraj oponosno, „to bi si bila vendar lahko sama mislila — to je samo ob sebi razumljivo!“

Železna hišna vrata so se odprla.

„No — kaj je?“ zadonel je surovi glas vratarja.

„Prosim za sprejem — čutim se bolno“, odgovorila je Helena možu.

Zaničljivo je ogledoval odpirajoči priprosto oblečeno, mlado ženo, koje obleka je vsled padca v vodo prav neredno zgledala. „Ljudje, kakor ste Vi, spadajo v ubožnico — spravite se!“ Helena je proseče pogledala farmerja, ki je odstopil od voza in se ji bližal.

„No, bo kmalu — ali Vam naj pokažem pot — za vrage ne zadržujte me dalje z Vašim evljenjem!“ vpil je vratar jezno.

Zgrabil je Heleno surovo za roko. —

V naslednjem trenutku pa se je čutil surovež zgrabljenega z močno pestjo — nekdo ga je stresel, da ni več videl ni slišal. —

Potem je s silo odletel v kot veže.

„Čakaj, kanalja — jaz Te bodem učil, kako se ravna bolniki — le gani se“, — pristopil je k penečemu se od jena — „še eno besedo, lump — in zdrobim Te!“

Strahopetnež se ni upal ziniti — le strupen pogled vrgel na farmerja.

„Pojdite, gospa!“ Pri tem je mož prijel omahujočo in peljal v čakalni prostor, kjer jo je previdno posadil na zofa.

„Tako, gospa — pozdravite se in izpolnite obljubo, na obiskati! — Tu“, pri tem je stisnil Heleni majhen zvezek roko, — „to je še nekaj za postrežbo — — le vzemite“, rek je dobrodušno, ko se je Helena branila, — „zastonj je smrt mislite, da sem stari znanec — drugače bom hud.“

S solznimi očmi je Helena spravila zavitek v žep — vroč roka je v iskreni hvaležnosti stisnila roko dobrega moža kateri je smehljaje odklonil vsako zahvalo. — Potem je odšel.

Na hodniku prišla mu je nasproti strežnica.

„Skrbite, da dama tu notri —“, pokazal je z roko vrata, — „kmalu pride v posteljo in da ji zdravnik kaj dobrega zapiše — slišite —“, stisnil ji je v roko nekaj denarja.

Vratar je odprl — mrmraje nekaj nerazumnih besed vrata. —

Za trenotek se je farmer ustavil. —

„V osmih dneh sem zopet tu — in ako slišim, dečko, da si bil le v najmanjšem neuljuden proti dami — razbijem Tvoje kosti.“ —

Treskaje so se zaprla vrata — — —

Šestindevetdeseto poglavje.

V bolnišnici.

Helena je sedela stisnjena v kotu zofe, v glavi ji je tolklo, kakor da bi hotela počiti, žila ji je bila z naglostjo.

„En trenotek, gospa!“ zaklicala je strežnica v sobo stopivši, „dr. Kastor bo takoj tu.“

Helena je vzdignila trudni trepalnici.

„Kdo je ta gospod?“ šepetala je.

„Zdravnik našega zavoda!“ odgovorila je blebetava žena, „pri bolnikih je jako priljubljen, gotovo se bo tudi Vam zelo dopadel.“

Helena ni ničesar odgovorila.

„Da, dobro srce ima“, pripovedovala je strežnica dalje, „od revnih ne vzame ničesar — skrbi celo, da ozdravljajoči zadobe zopet kmalu svoje moči — skrivaj jim pusti par steklenic vina — ali pa stisne otrokom nekaj dolarjev v roke — s kratka, on je prava duša.“

„A naš ravnatelj zato — —“ pretrgala je nakrat govorenje. —

Vrata sosedne sobe so se odprla — vitek, eleganten gospod se je na lahko priklonil k pozdravu in miloglasno rekel:

„Prosim — gospa!“

Helena je mehanično vstala — tipaje iskala je ročaj opore — postrežljivo je priskočila služabnica in jo peljal v sobo zdravnika.

„Prosim, izvolite sesti!“

Helena je padla v stol, ki je stal poleg usalne mize mladega moža.

Zdravnik se je opazovalno nagnil narej, en sam pogled ga je prepričal, da je imela pred njim sečča hudo mrzlico.

Osupnjen je gledal v ljubki obraz mlade žene, nikdar ni mladi mož videl tako lepega obraza.

„Ali imate denar, Vaše bivanje v ikajšnjem zavodu plačati?“ vprašal je sočutno, ker je videl abo obleko Helene.

„Da!“ odgovorila je Helena, ki j' zavitku farmerja našla bankovec za 50 dolarjev.

„Takoj Vam pustim nakazati posteljo, skrajni čas je, da pridete iz mokre obleke.“ — Hitro je stopil k zvoncu.

Potrkalo je — mladi zdravnik se je obrnil in šel k vratom.

„Ah — Vi ste — gospod ravnatelj“, rekel je začuden.

„Slišal sem ravno od strežnice, da imamo novo bolnico“, pri tem je presunljivo pogledal Heleno, ki je bleda in zgrudena slonela v stolu.

„Dama ima hudo mrzlico — odkažem ji takoj posteljo.“

„Kje — v bolniški sobi?“ vprašal je ravnatelj zategnjeno.

„Da — kje pa?“ odvrnil je začudeno dr. Kastor.

Ravnatelj ni odgovoril — stopil je bliže k Heleni — oči so mu obvisle na lepem bledem obrazu — pohotno je gledal klasično lepo postavo.

Stopil je še za korak bliže — težavno je odprla mlada žena oči.

„Ali ste v stanu“, vprašal je ravnatelj, „mi še na nekatera vprašanja odgovoriti, gospa, ne bodem Vas dolgo mučil? Povejte mi le ime, stan in prihod, tako zahteva naš hišni red.“

Helena je pritrdjé nagnila lepo glavo.

Mladi zdravnik je nepotrpežljivo bobnal s prsti na naslonilu stola.

„Kaj ni za to še jutri čas, gospod ravnatelj“, opazil je nevoljno, „dama nujno potrebuje miru.“

Ravnatelj ga je srdito pogledal.

„Dama je pripravljena odgovarjati na moja vprašanja. Le malo trenutkov še, naročil sem že strežnici, da se pripravi soba v prvem nadstropju.“

Dr. Kastor se je nanagloma obrnil, nezadovoljnost in nevolja pozirala se mu je na obrazu. A rekel ni ničesar.

Ravnatelj se je vsedel pred pisalno mizo in se zopet obrnil k Heleni.

„Prosimo za ...!“

„Helena Sever“

„Ste omoženi?“

Dolg premolk nastal — strahovita tihota je vladala v sobi. —

„Bila sem!“

Oči ravnatelja so e svetile kakor divje zveri.

„Le še eno vprašanje, kakega rodu ste?“

„Grofica Ostrovrhaava — —“

Ravnatelj se je zganil, zagoneten izraz se je pokazal na poželjivih potezah njegovega obraza, — a molčal je.

Tudi dr. Kastor je molčal.

Potem je hitro pristopil k mladi ženi ter jo previdno peljal k vratom.

V predsobi je že čakala strežnica.

„Vse pripravljeno, — pojdite, gospa“, dejal je mladi zdravnik.

In skrbno sta peljala on in strežnica Heleno po širokih, s preprogami pogrnenih stopnicah.

Vrata so stala odprta in pokazala z vsem razkošjem opremljeno sobo, v ozadju katere je stala krasna, snežnobela postelja z nebom.

„No, saj tu je dama prav dobro spravljena“, rekel je dr. Kastor, neizrekljivo zaničljiv posmeh švignil mu je okoli ust. —

Videti je bilo, kakor da bi bil hotel pristaviti še neko grenko opazko — a premagal se je — in s svojim enakomernim glasom ukazal strežnici:

„Spravite damo takoj v posteljo — zdravila Vam precej pošljem — čujte danes pri nji.“

Z dolgim pogledom na Heleno je šel tiho iz sobe in zaprl vrata

-----

Ravnatelj je ostal v sobi zdravnika.

Z iskrečimi očmi je gledal na vrata, za katerimi je bila zginila Helena.

„To se pravi, srečo imeti“, — nikdar v življenju nisem videl lepše žene, kakor je ta nova bolnica — in vendar poznam dovolj ljubkih žensk — —“

Ciničen posmeh je dal nekdam čednim, sedaj od strasti strganim in napetim potezam obraza zopern, odurn izraz.

Potrkalo je.

„Prosto!“

Strežnica, ki je prej ostala pri Heleni, smuknila je, previdno se oziraje, v sobo.

„No — kaj dela bolnica?“

„Vže spi!“

„In kje je dr. Kastor?“

„V bolniški dvorani — on nas ne bo motil!“

Ravnatelj je šel parkrat po sobi gor in dol.

„Kaj menite“, vprašal je ter se hipoma ustavil pred strežnico, „je-li dama zelo bolna?“

„Močno mrzlico ima — a to mladi dami ne škoduje dosti — v nekaj dneh bo zopet zdrava in čila — ne bo nas dolgo nadlegovala.“

„Tako — mislite?“ Ravnatelj se je tiho smehljaj.

Njegove oči so se srečale z onimi strežnice. Žena ga je smélo pogledala.

„Ali se ji bléde?“ vprašal je ravnatelj po kratkem premolku.

„Govori zmedeno — včasih kliče po nekem otroku — potem zopet misli, da jo medved zasleduje; vmes vpraša, če so vrata zaklenjena.“

„Če so vrata zaklenjena?“ ponovil je ravnatelj.

„Da“, rekla je ženska, opazujoč ga, „očividno se Vas boji!“ —

„Sluteči angelj!“ Ravnatelj se je porogljivo smejal.

Kratek molk je nastal.

„Kakor hitro dama zopet lahko posteljo zapusti, mi to takoj sporočite“, obrnil se je ravnatelj zopet k strežnici.

Prikimala je.

„In potem ji bodem takoj odkazal majhen salen poleg mojega stanovanja — mislim, da je dama na duši bolna, saj je vendar včeraj pripovedovala meni in dr. Kastorju, da je grofova hči — in tako dalje. — Najprvo se jo mora opazovati. — Saj me razumete, ne?“

„Gotovo, gospod ravnatelj“, odvrnila je ženska z drzno zaupnim glasom, „jaz sem popolnoma poučena, — uboga mlada dama je vsled mrzlice tako trpela, da je neobhodno potrebno, njeno duševno stanje kot neozdravljivo izdati, tako da se za delj časa podredi Vašemu očetovskemu, ljubeznivemu —“ strežnica je porogljivo naglašala zadnje besede, — „oskrbovanju in se zaupno poda v Vašo postrežbo.“

„Dobro — izvrstno“, rekel je ravnatelj, „in potem?“

„In potem“, nadaljevala je ženska z drznim izrazom v surovih potezah obraza, „bodemo pripravili po staroizkušnem načinu ozdravljenje duševno bolne. — Ti ljubi Bog, včasih nastopijo lahki napadi besnosti, a v debelo blazinjenih stenah se ne sliši vpitja — saj se ji tudi lahko prigovarja — omrežja v oknah so le v varstvo proti tatovom — saj je toliko potepuhov

v našem mestu — potem pridejo tudi noči brez spanja — jaz imam takoj vedno par kapljic pri roki, ki zazibljejo ubogega otroka kmalu v trdno spanje — Vi se smehljate, gospod ravnatelj — gotovo mi ne verujete — no, saj se lahko sami prepričate, kako lepo in trdno je spanje mlade dame.“

Vredni par se je smejal.

„Vi ste nepoplačljivi“, rekel je ravnatelj, „ako bi se pa primerilo; česar ne želim, da bi duševna bolezen dame močno nastopila, tako da bi se protivila našim dobrohotnim določbam, zanašam se na Vašo izkušeno spretnost.“

Obraz strežnice je postal zloben.

„Gospod ravnatelj se lahko popolnoma zanesete name“, zagotovila je — „tudi za take slučaje smo preskrbljeni. — Zato imamo silovni jopič — in mrzle kopeli — in pršno kopel — o, ta dela čudeže“, pristavila je strežnica z mehkim in milim glasom, iz katerega je pa vendar gledala vsa satanska zlobnost tega zavrženega bitja.

„Torej — ostane pri tem“, pretrgal je ravnatelj razgovor, „Vi veste, kaj Vam je storiti — v ostalem bodete zadovoljni z menoj.“

Šel je proti vratom — strežnica mu je sledila.

„In dr. Kastor?“ vprašala je žena hudobno, „jaz mu ne zaupam več, zdi se mi, da nekaj sumi.“

Ravnatelj je srdito pogledal proti bolniški dvorani.

„Bil je dolgo časa tu — za tega se ni treba brigati.“

Potem sta oba zapustila sobo.

Zgoraj je ležala Helena mrzlična v postelji — slutila ni, da sta dva hudiča v človeški podobi odločila njeno usodo — —

Malo bitje, čigar ime je Helena v svojih sanjah klicala, bilo je v zvestem varstvu vrlih farmerjev. —

Kako sta včasi oba hrepenela po takem zakladu in sedaj ga jima je podelil gozd — nov svet se je odprl pridnim ljudem.

Farmer je hitro naredil posteljico — da, šel je tako daleč, da je hotel napraviti posteljo z nebom, ki je bila seveda bolj kožiji podobna — a vendar je bila taka in stari je imel svoje veselje na tem. —

Jutranje solnce je poslalo svoje zlate žarke skozi okna, ko sta oba zakonca že marljivo delala.

Farmerja je klicalo delo zgodaj ven, žena je morala malo domačijo sama opraviti — dela sta imela dovolj.

Lidija je še trdno spala.

„Ne glej vendar male tako“, opominjala je žena, — „Ti mi jo še zbudiš.“

Poslušno je stopil Milton od posteljice — kadil je svojo jutranjo pipo.

„Greš tudi lahko s svojo pipo na prosto“, rekla je žena znova, „saj kadiš grozen tobak, otrok bo takoj kašljal.“

„No, ta je pa dobra“, odvrnil je mož, „pogledati je ne smem — kaditi tudi ne — saj tobak ni nič slabši — ko do sedaj.“ —

„A, če se ima otroke — se mora na to ozir jemati — torej oče, bodi pameten — saj lahko zunaj kadiš, kolikor hočeš.“ —

Preljubi pipi naj se torej Milton odreče.

„No, samo to me še pusti do konca skaditi — potem se to več ne primeri.“

„Jaz danes po noči še spati nisem mogla, stari“, začela je čez nekaj časa žena zopet razgovor.

„Zakaj pa ne — ali si bolna — jaz nisem opazil, da bi bila čula.“

„Ne, ker Ti si spal in smrčal kakor medved — otrok se je parkrat prebudil.“

„Ah tako, otrok“, rekel je Milton zategnjeno in pogledal k posteljici, v kateri je ležala Lidija v sladkem spanju.

„Da, stari, vso noč sem ležala in premišljevala, kako mora pač otrokovi materi pri sreči biti. — Sedaj, ko imamo malo dekletce nekaj dni — se nam je toli priljubilo, da še ne mislimo na to, jo zopet oddati.“ Solze so prišle ženi v oči.

„O Bog“, nadaljevala je, „kako je morda uboga mati iskala otroka. Natanko sem jo videla v sanjah, kako je preiskala vsak grm v gozdu — kako je vpila in klicala — v smrtnem strahu letala okoli in ni našla svojega zaklada.“

Milton je molčal — brisal si je hitro čez obraz — ali mu je kaj padlo v oči?

„Vidiš, stari“, rekla je žena, „kakor bi tudi rada obdržala otroka — nimam zdaj več miru, dokler ne bodemo v mestu naznanili, da je mali angelj pri nas, tako se mi je otrok v teh

par dneh prikupil, kakor da bi bil moj lastni. A vendar nisem prav srečna in vesela, ker mi uboga mati noč in dan ne gre iz glave — —“

Zunaj se je razlegalo petje ptičev, ki so pozdravljali s svojo pesnico novo jutro, in znotraj v majhni izbi klečala je žena in prosila Boga, da bi On, vsegamogočni, majhnemu zapuščenemu bitju zopet vrnil najzvestejšo čuvajko — mater. —

Sedemindeseto poglavje.

Gonja.

Zapustili smo Severja, ko je, prišedši iz parnika, hotel stopiti v gozd, kjer sta dve puški merili nanj.

Obstal je za trenotek, kakor okamenel. —

Potem je lezel kakor senca k bližnjemu, varujočemu drevesnemu deblu.

A še predno ga je dosegel — počila sta dva strela.

Krik besnosti in bolečin zadonel je iz ust zasledovanega — potem se je zgrudil.

Polkovnik in Sam sta skočila iz svojega skrivališča.

„Hitro verige za roke sem!“ zavpil je Rogers — „hitro — da ga — —“

Končal ni — naglo kakor blisk se je Sever vzdignil — smuknil za deblo velikega drevesa.

„Pazi, Sam!“ kričal je Rogers ter dvignil samokres — „hitro patrono v Tvoj karabiner — naglo naprej — potem imamo lopova med dvema ognjema!“

Kakor tiger je skočil zamorec k drevesu.

Prepozno. — Sever je ravno zginil v gostem grmovju. — Zopet sta počila dva strela skozi tihi gozd — — —

„Hitro po konja, Sam!“ vpil je polkovnik, „ne sme nam uiti!“ —

Bliskoma je zginil zamorec ob gozdnem robu.

Rogers je stopil na prostor, kjer je pred nekaj trenotki stal Sever.

Strmel je.

Veliki krvavi sledovi pokrivali so mehak mah in skorjo drevesa, na katerega se je naslonil ranjeni — brez dvoma, bil je ranjen.

Ali je pa bila rana smrtna? Ali bo ovirala hudodelca pri svojem begu?

Te misli so mu švigale po glavi.

Zadonelo je klopotanje konjskih kopit — Sam se je prikazal s konjema.

„Hitro nanje!“ zaklical je polkovnik — „ranjen je — previdno jezdiva za krvavimi sledovi — potem nama ne more uiti.“ —

Začela se je gonja na življenje in smrt.

Ves poten — komaj sopeč — z razcapano obleko in strganim obrazom delal si je Sever z velikim trudom pot skozi ovirajoče grmovje pragozda.

Iz rane na roki mu je tekla kri, čutil je, da pojemajo njegove moči.

In za njim so prihajali njegovi zasledovalci bliže in bliže, po lomljenju vej je natanko slišal, da se mu bolj in bolj približujejo — —

Zaman je letal zdaj na desno, zdaj na levo — krvava sled je vedno znova vzbujala pozornost jezdecev, ni jim mogel ubežati.

In vedno bližje so prišli preganjanemu.

Le še malo trenutkov in bil je v njihovih rokah.

Izvlekel je svoj robec, z zobmi in s prsti zdrave roke skusil je za silo obvezati rano. —

Posrečilo se je, kri ni več kapala na gozdna tla.

A sedaj se je čutil spehanega do skrajnosti.

Žila mu je bila — glava mu žarela — kakor da bi hotela raznesti se — pred očmi mu je postalo temno — kolena so se mu šibila.

S svojo zadnjo močjo se je skrnil v praproto v grm.

Natanko je slišal peket konjskih kopit — slišal glasove njegovih zasledovalcev.

„Ne opaziš nobenega sledu več, Sam?“ slišal je Sever vprašati polkovnika.

„Ne, gospod — ponehalí so — ustavite se, objездiti hočem krog, potem bodem kmalu našel, kam se je zaletel — po-

glejte, polkovnik, krog in krog je gosto grmovje — tu ga morajo izdati polomljene vejice.“

Premolk je nastal. — Sever je dobro slišal votlo klopotanje, vedel, da zamorec obkroži njegovo zavetje.

Sam je zopet dospel h polkovniku.

„No?“ vprašal je ta radovedno.

„Tu nekod mora biti skrit!“ slišal je Sever odgovoriti zamorca, „ven ni šel, to bi bil moral videti, — priveživa konja in preiščiva vse natančno.“

„Dobro!“ zaklical je Rogers ter skočil s konja.

„Ali si popolnoma prepričan, da se ni nikjer zmuznil?“ — Glasovi so se bližali.

„Popolnoma, gospod“, dejal je zamorec, „prostor je naokoli obdan od neprodirnega grmovja, tu leži kje skrit.“

„Torej iščiva!“ odvrnil je Rogers. — Bliže in bliže so prihajali koraki.

Sever se je nekoliko odpočil — hotel je vstati in poiskati gostejše skrivališče, — kar je neka groza pretresla njegovo telo, — nepremaknen je ležal tu, le njegove oči so zrle v smrtnem strahu v stran.

Kaj ga je pa toli prestrašilo?

Nič ko majhna, zelenkasta kača, ki je ležala zvita poleg njega in je sedaj dvignila majhno glavo. Majhne zelene oči so se blesketale ko dijamanti in živo je migljala razklani jezik iz odprtega žrela.

Da, Sever je poznal to živalico, koje pik je bil gotova, hitra smrt.

Ako bi se genil — to je Sever vedel — bi bil zgubljen.

In vedno bliže je slišal šum njegovih zasledovalcev, ki ki sta vsak grmiček skrbno preiskala, in on je moral tu ležati, ne da bi smel treniti z očesom, — grozno!

Zopet je gledal k svoji majhni sovražnici.

Ležala je še mirno, le glavico je dvignila višje, oči so srepo gledale svojo žrtev.

Vejice so pokale pod stopinjami bližajočih.

„Tu, Sam!“ slišal je polkovnika, „Ti preišči najprvo grm banan, potem preiščeva skupaj gosto praprot.“ —

Pod praprotjo je ležal Sever.

Pred njegovimi očmi je migljalo in plesalo kakor tisoč isker. —

V njegovih izmučenih možganih švigale so misli sem in tja, pred njegovimi očmi zrasla je majhna golazen, ki je poleg njega smrtonosno gibala z jezikom, v velikanskega zmaja, sedaj je zaslišal polkovnikove korake v svoji neposredni bližini.

Rogers je začel preiskavati praprot.

Tu, v odločilnem trenutku je začutil Sever, čigar desna roka je ležala stegnjeno in se je krčevito gibala, neko trdo podolgačo stvar pod svojimi prsti, bila je suha veja. — Bliškoma jo je stisnil s svojimi prsti in ravno, ko je kača planila naprej in so bili njeni zobje le malo oddaljeni od obraza njene žrtve, priletela je suha veja na njo ter jo zmečkala.

V hipu je stal Sever na nogah, naglo kakor blisk zmuznil se je skozi grmovje.

A bilo je prepozno, polkovnik ga je bil opazil.

„Hitro, Sam, tu je!“ vpil je Rogers veselo, „to pot nam ne sme uiti; kakor hitro se prikaže tam iz grmovja, ustrelim, in Ti ga vkleni!“

A pridni Sam je nehote zabredel v gost trn ter se z najboljšo voljo ni mogel osvoboditi.

Vpil je, delal najobupnejše obraze in se boril s trnjem, ki je hudo razpraskalo njegovo črno kožo.

Ko je končno brez sape priletel, bil je ugodni trenotek zamujen. — Sever se je zopet oddaljil za majhen kos.

„Tam je!“ vpil je zamorec, ki je ravno videl Severjevo postavo zginiti v visoki travi.

Zopet se je zasvetil samokres polkovnika, — krogla je priletela v deblo nekega drevesa.

Sever je bil v največji sili, komaj so ga še nosile noge, le nagon samoohranjenja izpodbujal ga je k zadnjim obupnim prizadevam.

Moči so ga sedaj zapustile, udan v svojo usodo zgrudil se je hudodelec, — rešitve ni bilo več.

Hrčeč glas mu je zadonel na uho, blizu njega je nekdo udarilo ob zemljo. Sever je vzdignil glavo, še enkrat je zažarel v njegovem očesu upanje.

Zagledal je konja polkovnika in Sama, na katere je nevedé naletel. Stala sta tik njega, nestrpnno pričakujoč nadaljnje ježo. —

S tresočima rokama je razvezal Sever uzdo njemu najbližnjega konja, bil je zamorčev, ter skočil s svojimi zadnjimi močmi na pred tujo prikaznijo plašečo se žival.

Bil je izboren jezdec, to je čutil menda tudi konj, en udarec na vrat, en pritisk s stegnom in dirjala sta naprej ko veter. —

Krik jeze se je izvil iz ust zasledovalcev.

Strel za strelom je počil iz Rogersovega samokresa in Samovega karabinerja, a hudodelca, ki je skoraj na vratu konja ležal, ni zadela nobena krogla. Tik nad njim so žvižgale in udarile v veje in debla ter k še večji naglosti priganjale preplašeno žival.

Rogers se je zavihtel v sedlo njegovega konja.

„Le jezдите, gospod!“ vpil je Sam, „jaz bodem že tekal za Vami, v gozdu pridem jaz peš ravno tako hitro naprej, kakor Vi na konju.“

Sever je bil v slabem položaju; sicer je imel konja, a s trudom se je priril ž njim skozi gosto grmovje, medtem ko mu je polkovnik po potu lahko sledil.

Vže mu je bil za petami.

Ravno je hotel njegov konj preskočiti majhno globino.

Spodrsnil je — padel — komaj se je vzdržal Rogers na njem. —

Sam je prihitel, jezen mu je polkovnik vrgel uzdo.

„To je, kakor bi se bil hudič peklu zarotil, kakor da bi satan temu lumpu s svojo pomočjo na strani stal, — no, ne pomaga nič, slediti mu moramo dalje! — Ali je gozd še dolg, Sam?“

„Ne, gospod“, režal je zamorec, „le dobre pol ure, potem smo na prostem, od tam je še jedna ura do mesta.“

Polkovnik je premišljeval.

„Predno pridemo tja, bo gotovo vže temno — tem bolje — mislim, da je hudodelec močno ranjen, nekod mora vendar pod streho iti, — ga bomo vže našli.“

Korakala sta vrlo naprej, s seboj vodeč šepajočega konja.

Sever je došel do roba gozda.

Smrten strah je prestal pri zadnji ježi in z grozo opazoval približevanje Rogersa. A opazil je tudi, da je kaka nezgoda zadržala njegovega smrtnega sovražnika od daljnega zasledovanja. —

Priganjal je trudnega konja, da so se prikazale prve hiše bližnjega mesta. Ranjena roka ga je zelo bolela. Pred vsem je rabil zdravnikove pomoči. —

K sreči je bil na konju privezan Samov plašč, drugače bi bila njegova razdrapana obleka vzbujala neljubo pozornost. —

„Slišite, dobri prijatelj!“ zaklical je nekemu možu, ki je cepil drva, „ali bi ne spravili za denar in dobre besede do jutri mojega konja?“

Mož je pogledal.

„Gotovo, gospod, za en dolar lahko notri zleze“, in pokazal je na bližnji hlev.

Sever je peljal tiho konja notri in izvlekel svojo denarnico. —

Ob jednom je potipala njegova roka mehanično na prostor, kjer je skrival zavitek z bankovci.

Hipen strah ga je prešinil, pretipal je vse žepe, zavitka z bankovci, ki so znašali vse njegovo premoženje, ni bilo, moral ga je zgubiti na begu.

„Mož, ali ste bolni, saj izgledate, kakor mrlič“, rekel je posestnik ter spravil denar.

„Meni v resnici ni prav dobro“, odvrnil je Sever.

„No, le pojte takoj k dr. Kenedi, stanuje v zeleni hiši, katero vidite od tu.“

„Ali je edino ta zdravnik tu?“ vprašal je Sever raztreseno — mislil je na svoj zgubljen denar, le nekaj dolarjev drobiža mu je ostalo.

„Samo ta“, odgovoril je mož smeje, „in na deset milj v okrožju ne najdete družega, ta vrsta ljudij je pri nas redka.“

„Sploh je pa vrl človek“, nadaljeval je še vedno smehljaje, „le škoda, da je apostol zmernosti — v pravem pomenu besede.“

„In kaj škoduje to“, zavrnil je Sever, le da je nekaj rekel.

„Vodo piti ne stori nič“, smehljaj se je mož, „a skrivaj se“ — — in pokazal je, da se pije.

„Tako, tako“, rekel je Sever malomarno, „na svidenje krmite dobro mojega konja, jutri za rana bom zopet tu.“

Potem je naglo zapustil dvor, se zavil v Samov plašč in korakal proti mestu, nad katerem se je razširjal mrak.

Osemindesetdeseto poglavje.

Pri zdravniku.

Dr. Kenedi je sedel v svoji sobi in čakal bolnikov.

Žalibog, prebivalci mesteca niso ta večer občutili potrebe, zapustiti to dolino solz in zato so, v veliko žalost doktorja, izostali. —

„Prokleta“, godrnjal je, „praksa je vedno slabša, niti stara ženska se več ne prikaže, da bi ji stávil pijavke, hudo je, hudo! O, lepi stari časi, kam ste prešli“, mrmral je stari mož znova, pogladil redke sive lase s čela nazaj in pokazale so se velike gube skrbij v zvutih potezah obraza, kojega rudečica je izdala, da je stari gospod užival veselje tega življenja.

„Da, poprej“, nadaljeval je, „ko sem prišel tu-sem, cvetel je zaslužek, da je bilo veselje, sicer je bila drhal precej zdrava, a pretepanja so bila na dnevnem redu, pretekeli ni skoraj dan, da bi mi ne bili privlekli par teh lumpov, ki so se medsebojno obdelavali z noži in samokresi. In ženske so se tudi včasih grdo zdelale, a sedaj!“ Starec je žalostno zrl pred-sé, raztreseno prijel za velik vrč vode in si natočil poln kozarec. Zamišljen nesel ga je k ustni. „Brrrr“, stresel se je in skočil kvišku.

„Človek, staraš se“, karal je samega sebe, „kmalu bi bil pil! Da se mi mora kaj takega primeriti na stare dni!“

Hitro je stopil k neki stenski omarici, jo odprl in kmalu so pričali klokajoči glasovi, da se je dr. Kenedi odškodoval za prestan strah z drugo vodo — a žgano.

Hripavo je zadonel hišni zvonec.

„Aha, nekdo pride.“ Omarica je bila hitro zaprta.

Počasi so se pomikali koraki odpirajoče dekletke po stopnicah navzdol.

Zvonec je znova zahreščal.

„No, no, temu se pa mudi“, godrnjal je dr. Kenedi ter se častitljivo naslonil v stol.

Glasi prepir se je razvnel zunaj.

„Vi, stara gos“, vpil je jezen glas na deklo, „kaj niste slišali, da sem že dvakrat pozvonil?“

„Da, slišala sem pač“, klepetala je razjarjena. „Ti ljubi Bog, kaj takega, tako surovo nad človeka vpiti!“

Hitri koraki so ropotali po stopnicah gori.

Vrata so se na stežaj odprla — mož v temnem plašču je pridirjal notri.

„Ali ste Vi ranocelnik?“ zavpil je.

„Dober večer“, je zdravnik odvrnil suhoparno, ne da bi dalje odgovoril.

„Ali bi mi hitro roko obvezali?“ je znova zakričal tujec.

„Gotovo, zakaj pa ne“, odgovoril je zdravnik dobrovoljno. „to se že naredi.“

„A hitro, hitro, meni se zelo mudi.“

„Tako, tako“, menil je dr. Kenedi ter zmajal z glavo, „no, potem se vsedite.“

„Nimam ni trenotek časa!“

„No, potem Vas pa tudi obvezati ne morem.“

Tujec je udaril z ного ob tla, mrmraje nerazumljive besede.

Doktor pa je šel mirno k vratom in prijazno zaklical:

„Donesi luč, Besi!“

Tujec je nestrpno bobnal s prsti na stol.

Dekla je prinesla luč in jo postavila na mizo ter ostro pogledala surovega tujea.

Ko je odšla, obrnil se je dr. Kenedi k bolniku.

„No, pokažite, — kje je?“

„Tu, v levi roki“, odvrnil je tujec naglo in odgrnil plašč.

Krvav robec je bil ovit okolo nadlaktka.

„Tako, — odložite plašč in slecite suknjo, potem bomo videli, kaj se dá narediti.“

„Pa jaz nimam časa“, srdil se je zopet tujec, „ali ne morete par novih cunj oviti, da bi več ne krvavelo?“

„To bi bilo potem kaj lepega, čez rokav obvezati“, rekel je doktor suhoparno, „ne, to nič ne pomaga, suknja mora dol.“

Tujec je letal kakor ujeta zverina po sobi sem in tja.

„Če tako okoli letate, potem ne bomo do jutri zjutraj gotovi“, smehljal se je zdravnik, ki ni za trenotek zgubil svoje hladnokrvnosti.

Tujec se je vrgel v stol, da je zapokal.

Dr. Kenedi je vzel mirno svetilko z mize in posvetil stol.

„No, cel je še“, godrnjal je, „drugače bi bilo to veljalo 20 dolarjev.“

„Mož, Vi me spravite v obup z Vašo hladnokrvnostjo!“ vpil je tujec ves iz sebe.

„Mene pa ne“, smehljaj se je dr. Kenedi ter privlekel stol.

„Tako, zdaj pa le tiho“, nadaljeval je, „z naglico samo še delj trpi.“

Tujec se je udal v svojo usodo. Strjena kri je zlepila suknjo, srajco in roko tako trdno, da je moral zdravnik prerezati oblačila, da je prišel do rane.

Previdno jo je očistil, potem pa osupnil.

„Kaj ste pa tu delali, malo streljali, kaj?“

Tujec ni odgovoril.

„To je še dobro poteklo, nekaj palcev bolj na desno, pa bi bilo ven — — —“

Obveza je bila narejena, tujec je hitro vstal.

„Koliko sem dolžan?“

„Štiri dolarje, gospod.“

„Tu“, bil je Severjev — ker ta je bil tujec — zadnji denar, katerega je dal doktorju.

„Hvala lepa, in ako me zopet kedaj potrebuje —“

Sever je že stal med vrati.

„Je-li tu kaka gostilna?“ vprašal je še zdravnika.

„Gotovo, takoj nasproti; gostilničar jo imenuje hotel, ne radi rad, ako se reče gostilna, saj je tudi drugače prav čedna.“

A Sever ni več slišal zadnjih besed.

Zginil je že na stopnicah — — — — —

Večer se je bil že precej daleč pomaknil, ko sta dva moža, vodeč s seboj šepajočega konja, dospela v mesto.

„Kaj misliš, Sam“, vprašal je Rogers, „ali je tu?“

„Gotovo, gospod“, zagotovil je zamorec, „razven posameznih naselbin ni deset milj naokrog družega kraja, tu mora biti.“ —

„S konjem ni prišel notri“, mrmral je polkovnik, kakor sam zase, „za to je preveč prekanjen; povprašala bodeva nesumnno, če je kdo v širokem plašču prišel mimo, — mesto je majhno, vsak prišlec pade tu v oči.“

A redki mimoidoči niso ničesar vedeli o kaki podobni osebi. —

Vže je hotel polkovnik opustiti vsa poizvedovanja, ko je ugledal mladega pobalina, ki je žvižgajoč šel mimo.

„He“, zaklical je Rogers fantu, „pojdi malo sem.“
Dečko se je ustavil z rokami v žepu.

„Poslušaj“, obrnil se je polkovnik k njemu, „ali si morda videl nekega moža v širokem temnem plašču, ki je prišel danes zvečer v mesto?“

Dečkove oči so gledale prebrisanu, potegnil je roko iz žepa in jo pomolil polkovniku.

„Koliko daste, če Vam povem?“ vprašal je z zvitim posmehom.

Rogers mu je podaril novc za 50 cents.

Fant se je režal, a še vedno držal roko nastavljeno.

„Le naredite ga celega, jaz ne maram nič polovičnega.“

„Tu imaš še 50, nadležnež.“

„Mož, katerega iščete“, šepetal je deček, „je prišel pred jedno uro v mesto, stiskal se je ob hišah. To poročilo je vredno 50 cents.“

Sam se je smejal.

„In potem“, nadaljeval je fant, „je šel v hišo dr. Kenedi tam na vogalu, zgrešiti ne morete. S tem sem si zaslužil drugo 50 cents.“

In veselo žvižgaje je šel naprej. —

„Zdaj pa hitro, Sam“, šepetal je polkovnik ves razburjen. „Ti postoj pri hišnih vratih, jaz pa pojdem notri in bode videl, ako bo mogoče ujeti lopova, a previdno, drugače nam zopet uide.“ —

Zvonec na hišnih vratih dr. Kenedi se je zopet oglasil.

„No, kaj pa ta še hoče?“ godrnjal je nevoljno stavec, ki ni bil velik prijatelj večernih obiskov.

Dekla, ki se je bala ponovila prejšnjih surovosti, se je oborožila z močnimi kleščami za ogenj, v drugo ne bi prenesla „stare gosi.“

Visoka postava polkovnika je stopila med vrata.

„Ali bi zamogel govoriti z dr. Kenedi?“ vprašal je uljudno.

Postrežljivo mu je posvetila Besi, ki je skrbno naslonila klešče v kot, po stopnicah.

Zgoraj ga je sprejel zdravnik.

„S čim Vam smem postreči, gospod?“

„Jaz sem policijski polkovnik Rogers iz Novega Jorka odvrnil je ta, „in Vas prosim, da mi pomagata najti nekega hudececa.“

„Da, da, prav rad, a kaj naj storim?“

„Ali ni neki mož v velikem, širokem plašču rabil poprej Vašo zdravniško pomoč?“

„Da“, odvrnil je dr. Kenedi, kateremu se je začelo nekaj dozdevati, „zelo se mu je mudilo, bil je kar ves iz sebe.“

„Tega moža iščemo“, odgovoril je polkovnik razburjeno, „ali bi mi morda utegnili povedati, kam se je podal?“

„Ne, ali vendar, vprašal me je za gostilno, pokazal sem mu nasproti.“

„Ali bi mi še povedali, katero rano si je dal mož obvezati.“ —

„Ustreljen je bil nad laktom“, pojasnil je dr. Kenedi, „nevarno, lahka mesna rana, v štirinajstih dneh bo zaceljena.“

„Za sedaj srčna hvala, gospod“, rekel je Rogers uljudno in se obrnil k vratom.

„Čakajte, še en trenotek, gospod polkovnik!“ zaklical je dr. Kenedi in poskočil k stenski omarici, iz katere je vzel steklenico.

Napolnil je dva kozarca, a ko se je obrnil, je bila soba prazna. Polkovnik je bil zapustil hišo.

„Čudno, kako se danes vsem ljudem mudi“, godrnjal je starec.

Potem pa sam izpil oba kozarca.

Devetindevetdeseto poglavje.

V tisoč skrbah.

Plašno se oziraje, je Sever vsaki trenotek pričakoval, da se prikažeta njegova preganjalca, ko zapusti hišo dr. Kenedija.

Kje naj bi to noč ostal? V gostilni je bilo prevarno, ker so tam gotovo najprvo poizvedovali, in potem tudi radi tega ne, ker ni imel prav nobenih sredstev.

Sever se zamisli v svoj položaj.

Ali samo za trenotek, potem se zopet zbudi v njem stara oholost.

„Gotovo — grem v gostilno“, mrmra Sever zase, „morda poižvedujejo tam nazadnje. Polkovnik tudi ne bo verjel, da bi šel naravnost v levov brlog; na drugi strani se pa postavim v gostilničarjevo varstvo, saj je tukaj vsak gostilničar tudi policist; morda najdem pota in sredstva, da pridem zopet do denarja, mogoče — — —“ tu mu zamre glas.

Sever gre trdnih korakov čez cesto v razsvitljeno gostilniško vežo.

Natakar se mu postrežljivo približa, vratar plane iz svoje sobe in se ozira po potnikovi prtljagi.

„Prijahal sem, konja sem pustil pri znanecu, rad bi imel, da bi se me zgodaj zbudilo; dajte mi sobo.“

Vratar odstopi, natakar pa skoči pred Severjem proti stopnicam.

„Ali načete najprvo večerjati?“ povpraša natakar in pokaže na gostilniško sobo.

„Hvala“, reče Sever kratko, „lahko mi prinesete zrezek in steklenico vina takoj v sobo, potem pa nočem biti več moten, ker sem zelo truden.“

Ko prideta v prvo nadstropje, odpre natakar sobo.

„Tukaj, prosim, gospod, vse drugo takoj preskrbim —“

Sever se vrže na stol; do sedaj je šlo vse povoljno, nihče ni imel kakega suma; če polkovnik in Samuel samo to noč izostaneta, potem je on že daleč naprej, in vse drugo se potem že najde.

Ko natakar vstopi z zahtevano večerjo, stoji Sever pri oknu in ogleduje svoj plašč, katerega je držal pred seboj.

„Tukaj, prosim, je zahtevano, želite morda še česa?“

„Hvala, lahko noč.“

„Želim gospodu lahko noč!“ — Vrata se zapro.

Sever vrže svoj plašč v kot; s tem, da je ogledaval svoj plašč, skrnil je svojo strgano in okrvavljeno obleko pred prežetimi pogledi natakarja. Zdaj hitro zapahne vrata.

Ker ni ves dan nič jedel, je hlastno použil svojo večerjo.

V sosedni sobi, kjer je bilo že poprej precej glasno, se znova začne velik šum.

Kakor je bilo slišati, je bila tam zbrana prav vesela družba. To se je čulo po žvenketanju vinskih kozarcev, in po veselem smehu, ki je sem in tja zadonel.

Začuden je zrl dr. Kastor v ljubki obraz mlade gospe.
„Ali imate sredstev, da plačate za bivanje v tem zavodu?“
je vprašal s sožaljem.

„Moj stari dečko“, zakliče bobneč glas, „to pot si pa gotovo pošteno pograbil.“

„Da, že gre“, odgovori drugi glas, „deset tisoč stotov pšenice ni malenkost.“

„Kaj vraga, in kaj si dobil za stot?“

„Prokleta malo, samo osem dolarjev; shrambe strica Sama (šaljivi izraz za Združene države) plačajo slabo.“

„No, hvala lepa, osemdeset tisoč dolarjev, to je že pošten žakelj denarja.“

„Zavitek modrih bankovcev, katere precej jutri nesem v hranilnico; danes je bilo že prepozno.“

Sever posluša pazno. Misel, kako bi si prisvojil denar, obvlada vsa njegova čuvstva; za trenotek so bili pozabljeni njegovi preganjalci, zdaj samo velja, si pridobiti novih sredstev, potem mu je svet odprt.

Ali znova ga preobide strah pred svojimi preganjalci, pred vsakim glasom na stopnicah se zgane, vsak trenotek misli, da začuje polkovnikov glas.

A vse je bilo mirno. Ali so prišli njegovi zasledovalci na napačen sled?

V sosedni sobi je šum potihnil, obiskovalci so se odstranili, in kmalo se je Sever lahko prepričal po močnem smrčanju, da njegov sosed trdno spi — — —

Vratarju se zdeha v njegovi sobi; zaspan se naslanja natak ob gostilniška vrata. V gostilni so že vse luči pogasnjene, in ravno stopi hlapec s težkim ključem k uhodnim vratom.

Tu mu stopi visoka postava policijskega polkovnika Rogersa nasproti.

„Prosim, ali hočete gostilničarja za nekaj trenutkov poklicati?“

Vsi trije gledajo začudeno na polkovnika.

„Mislim, da gostilničar že spi“, meni konečno vratar. Mo-gočna polkovnikova postava pa zahteva rešpekta, — „želite morda še sobo?“

„Ne, imam samo z gostilničarjem v jako važni zadevi govoriti.“

„Kaj pa je tam doli?“ vpraša nakrat gostilničar, ki je stal na vrhu stopnic in je videl polkovnika vstopiti.

„Prosim za trenotek!“ zakliče natakar gostilničarju.

Ta pride po stopnicah doli, in polkovnik mu stopi nasproti. —

„Imam samo za malo trenutkov z Vami govoriti“, reče mu hlastno, „gre se za posebno važno zadevo.“

Molče odpre gostilničar vrata gostilniške sobe in povabi z roko polkovnika, da vstopi; sam vzame natakarkarju svetilko, in zapre za seboj in za svojim poznim obiskovalcem vrata.

„Policijski polkovnik Rogers iz Novega Jorka“, se mu ta na kratko predstavi.

„In s čim Vam morem služiti?“ bil je gostilničarjev hladni odgovor.

„To noč prenočujete v gostilni nevarnega zločinca — morilca; že dolgo preganjam tega capina, konečno sem mu prišel na sled — stanuje pri Vas.“

Gostilničar odpre vrata — natakarkar prihiti.

„Kako se imenuje ta človek?“ povpraša gostilničar polkovnika. —

„Sever.“

„Stanuje tu neki gospod Sever?“ vpraša gostilničar natakarkarja. —

Natakarkar je v silni zadregi.

„Zvečer je prišel še neki gost“, zajecelja konečno, „hotel je, da se mu takoj nakaže ena soba in da se ga ne moti; sobe dosedaj še ni zapustil.“

„Ali se ni v knjigo za ptujce zapisal?“

„Na to sem popolnoma pozabil“, odgovori ves pobit natakarkar. —

„Kako pa izgleda?“ ga povpraša polkovnik.

„Ima temno suktnjo in brodarski klobuk, kolikor se vem spominjati; tudi je velik in postaven, ima kratko polno brado in velike, temne oči.“

„On je; to je brez dvoma!“ zakliče Rogers.

„Je že dobro“, meni gostilničar, „Vi zdaj lahko greste“, se obrne proti natakarkarju.

Počasi zapusti natakarkar sobo.

„No“, se obrne gostilničar k Rogersu, „kaj hočete storiti?“

„Nemudoma zločinca prijeti.“

„Jako obžalujem, ali tega Vam ne pustim.“

„In zakaj ne?“

„Ker me ni volja, da bi se v mojem hotelu uprizoril ponočni škandal.“

Rogers se visoko zravna.

„Tu je moja legitimacija“, reče kratko in ostro, „Vi veste, da sem policijski polkovnik.“

„Iz Novega Jorka — da, a ne iz Kolumbije“, se nasmehne gostilničar.

Polkovnik se sam ugrizne v jezik.

„Takoj izposlujem telegrafično pooblastilo od državnega gubernerja“, reče mrzlo in gre proti vratom.

„Čakajte še trenotek!“ zakliče gostilničar in hiti za njim. — „Nimam nikakega interesa pri tem, da bi zločinca branil“, reče pomirljivo, „ali ob enem bi se pa rad ognil šumu, ki bi gotovo nastal, ako bi zločinca po noči prijeli, — ali Vam smem drug predlog staviti?“

„Prosim.“

„Ostanite to noč tu v gostilniški sobi“, nadaljuje gostilničar, „pustite tudi hišna vrata stražiti, in jutri, kadar zapusti iskani človek gostilno, ga tako primete, da se to kolikor mogoče malo opazi — moja hiša ima samo ta edini izhod, zato Vam ne more uiti.“

Polkovnik premišljuje nekaj trenotkov.

„Dobro“, reče konečno, „sprejem Vaš predlog in ukrenem potrebno.“

Gre k vratom in pokliče Samuela v gostilniško sobo —

Sever sedi v svoji sobi in pazno posluša sopljenje svojega sosedu.

Brez dvoma — mož spi trdno.

V gostilni vlada smrtna tišina.

Sever odloži svoje škornje, vrže od sebe brodarsko suknjo, ter se tiho in previdno splazi k vratom. — Bolečine v ranjeni roki so precej ponehale.

Previdno, neslišno porine zapah nazaj, odpre tiho vrata in pogleda skozi odprtino.

Žive duše ni bilo videti na hodniku, samo mala nočna svetilka je brlela in plapolala na drugem koncu dolgega hodnika. —

Brezglasno odpre vrata; kakor senca se hitro splazi k vratom sosedne sobe.

Tihi šum pri njegovih nogah ga prestraši — skoraj da je padel čez posestnikove škornje, kateri so stali, od hlapca že osnaženi, pred durmi.

„Dobro došli“, zamrmra in nese sosedove škornje v svojo sobo. —

Zopet se splazi Sever k sosedovim vratom.

A nakrat se strahu zgane.

Ali ni bil to glas smrtnega sovražnika, polkovnika Rogersa, ki ga je ravnokar slišal?

Misel, da je prišel sem, da ga prime in seboj vzame, mu zledeni v žilah kri.

Napeto prisluškuje — a nič se ne gane.

Ali se je zmotil — ali naj takoj uide?

Samo trenotek je omahoval — potem se Sever zopet odločno obrne k pričetemu nočnemu delu.

Če je polkovnik res prišel — potem je v svoji sobi bolj v nevarnosti, kakor pri posestniku, in v njegovi sobi se je moralo najprvo preiskavati, — potem je pa imel še dovolj časa, da zbeži. —

Tiho pritisne na kljuko sosedovih vrat, — niso zaklenjene.

Počasi, vrata palec za palcem nazaj porivaje, da ga kako škripanje ne izda, jih toliko odpre, da lahko smukne v sobo.

Zdaj stoji v tuji sobi, — zagrinjala pri oknih so bila spuščena, — popolna temota ga obdaja.

Tiho porine vrata nazaj — previdno spusti kljuko, — tipaje hoče svoje raziskavanje pričeti.

Zdaj ga prešine neka misel.

Če zdaj kdo pride, se nahaja v slabem položaju.

Tiho se obrne nazaj in porine zapah pred vrata.

Opredno z rokami okolu sebe tipaje, začne iskati.

Od levega zidu sobe se čuje v kratkih presledkih smrčanje spečega — obrne se na desno stran.

Tu začuti nekaj mehkega, to mora biti stojalo za obleko — natanko čuti plašč in suknjo, že poseže z roko v prsni žep suknje — zdaj, ropotajoči šum — Sever je z ного prevrnil zajca. —

Hitro ko blisk se zmuzne za stojalo in se zakrije s plaščem.

Za trenotek vlada tihota, smrčanje spečega je utihnilo.

Potem se začuje iz postelje neki globok glas.

„Hola — je kdo tukaj?“

Ničesar se ne gane, posestnik se vsede v postelji — vžigalica zaplamtí in ž njo prižge na nočni omarici stoječo svečo.

„Tristo vragov, saj je vendar tukaj nekaj zaropotalo; pa se vendar ni morda kdo notri priplazil.“

Previdno pogleda Sever skozi plaščeve gube, in s strahom zapazi, kako se je nezaupni posestnik, držeč samokres v roki, pripravljaj, da izve uzrok nočnega ropota.

Najprvo posveti pod posteljo — tu ni bilo ničesar videti.

V gostilniški sobi je samo najpotrebnejša oprava — torej more iskanje posestnika v malo trenutkih pripeljati na mesto, kjer se je Sever skrival.

Če ga najde, potem je izgubljen, — mrzel pot mu stopi na čelo.

Sto proti eni je bilo staviti, da ga posestnik kakor steklega psa ustrelí — v najboljšem slučaju ga izroči gostilniškemu osebju in s tem pride v roke svojemu neizprosnemu preganjalecu.

Medtem je posestnik iskal dalje.

Vzdigne zagrinjalo in posveti pod nje, potem za peč, pogleda pod mizo in stole — zdaj se obrne k stojalu.

Sever se je stisnil; njegovo zadnje slabo upanje je bil boj s posestnikom, v katerem pa je bilo gotovo, da on podleže.

Ravno hoče iskajoči posvetiti za stojalo, ko pade svitloba luči na ključavnico. Gre k vratom in porine zapah nazaj.

„Pravi bedak sem“, mrmra predse, „zapahnem vrata in si domišljujem, da je kdo notri prišel — pustim rajši odprto, da me hlapec ne moti, ko pride zjutraj po obleko.“

Ugasne luč in se zopet vleže. Čez nekaj minut naznanja globoko sopenje, da je mož zopet trdno zaspal.

Dolgo stoji Sever, ne da se gane — ena misel ga je obšla. —

Videl je pri svitu luči, da je posestnik, če tudi starejši, mu vendar precej podoben.

Ista kratka polna brada, ista velikost — bliskoma mu pride misel, zapustiti gostilno kot posestnik Kadvel.

S tem gotovo zmoti svoje preganjalce.

Kakor senca se priplazi k mizi — pri lučinem svitu je zapazil na njej debelo listnico — stegne roko, in — njegova last je, — potem si ravno tako ročno prisvoji samokres.

Brezglasno se zmuzne nazaj k stojalu, — plašč, klobuk, suknjo in hlače vzame na roko, — v naslednjem trenutku že zapusti sobo.

Posestnik pa mirno dalje spi — — — — —

100. poglavje.

Zvijaka zmaga.

Polkovnik Rogers je po noči vse mogoče ukrenil, da bi se polastil zločinca.

Sam sedi zaviti v vratarjevo suknjo v njegovi sobi, medtem ko je Samuel, zavrtnik visoko zganjen, sedel na voznikovem prostoru nekega voza, ki je stal le nekaj korakov pred gostilno.

Polkovnikov načrt je bil, se takoj polastiti Severja, kakor hitro zapusti gostilno, ga peljati k vozu in ga tam s pomočjo Samuela ukleniti.

Na ta način se ognejo vsakemu šumu, in ob enem primejo Severja — — — — —

Ravno je bilo sedem zjutraj.

Zdaj se začujejo krepki koraki na stopnicah, ki peljejo v prvo nadstropje.

Ali je to Sever?

Natakar, ki je stal zraven vratarjeve sobe, pazno pogleda prišleca.

„Dobro jutro, gospod Kadvel!“ zakliče natakar prihajajočemu, ki je ravno šel proti uhodnim vratom, — „že tako zgodaj po konei, — gotovo hočete v mesto?“

Nagovorjeni prikima.

Plašček ovratnik ima visoko vzpognjen, široki farmerski klobuk globoko na čelo pritisnjen, ker jutro je bilo sveže in hladno. —

„Do zajutrka se vendar vrnete?“ zakliče natakak za odhajajočim. —

Ta zopet pokima.

„Kdo je ta gospod?“ povpraša tiho polkovnik Rogers natakakja.

„Gospod Kadvel, eden največjih posestnikov iz okolice.“

„Tako, — tako“, prikima polkovnik.

Čez uro se začuje zgoraj velikanski ropot.

Natakak, hišni sluga in vratar planejo prestrašeni v prvo nadstropje.

Med vratmi svoje sobe stoji gospod Kadvel, še v spodnjo perilo opravljen, in jezno kriči nad hišnim slugom.

„Tristo vragov, kje pa tičite, kje je moja obleka, jaz hočem strani!“

„Vaša obleka?“ povpraša prestrašeni z neumnim obrazom, „jaz je nisem vzela.“

„Kaj, capin, ti je nimaš, kje naj pa bo sicer?“

„Jaz ne vem“, jeclja v zadregi sluga.

„Čakaj, Ti vrag!“ in zajec za škornje leti na nesrečnika.

Hišni sluga se hitro pripogne — in vrženo prileti ropotaje na hodnik.

Gospod Kadvel teče zopet v svojo sobo — nečesa se je spomnil.

Išče svojo listnico, a ne najde je.

„Okraden sem, — uničen sem!“ zdihuje, potem plane ves divji na brezglasno stoječe:

„Psi, — capini — oropali ste me!“

„Ali gospod Kadvel!“ ga opomni razžaljeni natakak.

„Infamne kanalije!“ rjove posestnik, „vrnite mi moj denar, sicer Vas vse postrelim!“

In kakor divji plane k mizi po samokres.

A tudi ta je ukraden.

Vsi trije zdaj hitro zbežijo, medtem ko dirja gospod Kadvel v največjem negližeju za njimi in rjove:

„Kanalije — vse Vas podavim, vsim zlomim vrat!“

Gostilničar ustavi podivjanega ter ga skuša pomiriti, ali to je bila težka uloga.

„Torej spametujte se vendar, gospod Kadvel; izgubo Vaših reči jaz poravnam.“

„In moj denar?“ stoka okradeni.

„E, to obžalujem“, meni gostilničar in zmakne z rameni, „če bi ga dali meni shraniti, potem bi bilo to kaj družega, — ali tako, — moram le obžalovati.“

Polkovnik stopi na stopnice.

Takoj je sumil, da mu je Sever zopet ušel in se je hotel ravno sam prepričati o tem dogodku.

„Kdo je ta gospod, ki provzroča ta velikanski škandal?“ povpraša natakara.

„Gospod Kadvel, dva dni stanuje tu“, odgovori preplašeni.

„Mislim, da je gospod Kadvel že pred eno uro zapustil gostilno, — kaj ni bil to gospod Kadvel, katerega ste pozdravili?“ —

Za trenotek ostrmi natakara.

Potem se mu strašno zablisle.

Hitro leti proti sobi, kjer je Sever spal, in naglo odpre vrata. —

Tu leži stara, strgana in okrvavljena brodarjeva obleka, stari škornji stoje v tem kotu, v drugem leži stari brodarjev klobuk, postelja je prazna, tujec proč.

„Ah!“ kriči natakara brezsapno, „on je bil to, ki je gospoda Kadvela okradel!“

„Kdo, tujec?“ povpraša gostilničar.

„To se razume“, reče natakara, „on je bil, ki je šel v gospoda Kadvela obleki proč, zato ni dal nikakega odgovora — o, jaz osell!“

„Da, to se ujema, o tem imate prav“, reče gostilničar in gre s polkovnikom k stopnicam, medtem ko je gospod Kadvel v svoji sobi divjal kakor razjarjena zver, in vedno kričal:

„Osemdeset tisoč dolarjev — uničen sem, uničen! — —“

Hitro steče polkovnik po stopnicah doli, pozdravi mimo grede gostilničarja in plane proti vozu, kjer ga je Sam pričakoval.

„Ali si videl, kam je šel mož z velikim klobukom, ki je prišel pred eno uro iz gostilne?“

Sam pokaže molče z bičem na tržno cesto doli.

„Potem hitro za njim, kar konji teko, — bil je Sever!“ zavpije polkovnik in skoči v voz.

Samuel udari po konjih, da se prestrašeno uspnó, potem pa zdirjajo za ubeglim — — —

Sever si je bil v svesti, da vsak trenotek lahko zapazijo nočni rop. Zato je pa samo toliko časa šel po tržni cesti, dokler se ga je lahko iz gostilne videlo.

Zdaj upogne v ozko ulico — hitro koraka dalje, da ko-
nečno pride do zadnjih hiše mesteca.

Stara ženica ga sreča.

„Ali pridem tukaj prav do železniške postaje?“ povpraša Sever. —

„Tu morate zopet nazaj in po glavni cesti doli iti“, odgo-
vori ženica. „Mesto Karson je potem samo štiri milje odda-
ljeno.“ —

„Torej tukaj ne pridem do nobene postaje?“ meni Sever
slabovoljno.

„O, pač, proti Mongomeri — ali do tja je najmanj sedem
milj daleč.“

Sever se zahvali in gre mirno dalje. — Stara ženica gleda
začudeno za njim — — —

Opoldan pride Sever do železniške postaje; vlak pride čez
pol ure.

Za zdaj se je svojim preganjalcem umaknil, — najprvo
preiščejo gotovo okolico.

Da ne zbudi suma, vzame vozni listek proti Viksburgu
— ko dospe tja, se pa popelje z Misisipi-parobrodom proti jugu.

---

101. poglavje.

Tuji gospod.

V jedni najfinejših kavarn Novega Orleansa je bila nekega
deževnega dne zbrana množica mladih ljudi, iz prvih rodbin
južnega glavnega mesta.

V krasno opremljenih sobah velikega podjetja premikale
so se smijoče in šaleče se skupine z vso živahnostjo, kakor je
to le v južnih krajih navada.

Raznovrstni dnevni listi so prinašali članke o izidu volitve predsednika, kar je vzbujalo najživahneje razgovore, katerih izid je bil pri vročekrvnosti južnih prebivalcev navadno tak, da se je bilo bati, da se prepir ne spremeni v pretep, dokler ni glasen smeh prepričal gledalca, da se je zmotil. S kratka, bila je živa, slikovita podoba. +

Pri mizi v bližini točišča so sedeli trije gospodje v mladostni starosti, ki so polagoma pili svojo ledeno limonado in katerim se je takoj poznalo, da se še niso ukvarjali s skrbmi življenja.

„Kje le ostaja Varen danes tako dolgo?“ povpraša nepotrpežljivo eden, čigar temne kodraste lase, temna polt in črne žive oči ga takoj izdajo za kreola (domačina evropejske krvi).

„Saj že še pride, Boregard, saj je šele tri ura“, meni mu nasproti sedeči, in malomarno pogleda na svojo z dijamanti okrašeno uro. Bil je popolno nasprotje prvega govornika in je bilo na prvi pogled spoznati, da je Janke (šaljivo ime za severnega Amerikanca).

„Zelo sem radoveden ga poznati, Levis“, obrne se tretji gospod do plavolasega flegmatika, čigar svitlosive oči zró preudarno in ostro v svet.

„No, saj ga še vedno pravočasno spoznate, Mak Donel“, odgovori Levis mirno.

„V zadnjih dneh sem toliko o tem čudnem možu slišal“, nadaljuje oni, ki je bil prej imenovan Mak Donel, in čigar temnorujave lase in melanholične oči so pričale, da je sin škotske visoke planjave, „da je moja radovednost do skrajnosti napeta; Vi ga že dlje časa poznate, Boregard, kakšen utis naredi?“

„Sami pogledjte“, se oni nasmeje, „tu je.“

Skozi spoštljivo se umikajočo množico deloma prijazno pozdravljajočih, deloma se formalno priklanjajočih mladih ljudi, stopa visok, slok, in vendar močan mož, ki je pri vsi eleganci kazal, da ima mišice iz jekla in železa.

Temni kodrasti lasje obdajajo visoko, belo čelo, kratka, temna polna brada obkrožuje blede, fino rezano lice, male roke in noge popolnujejo utis, ki ga dela ta prikazen.

Ali najkrasnejše na tem lepem obrazu so bile njegove velike, temne oči, katerih pogled je človeka kar magično objel.

— Mirne pri poslušanju, živahne pri pogovoru, izdajajo te pre-

krasne oči, da znajo tudi demonično, divje, nepremagljivo vzplamteti. Kapitan Jurij Varen je bil nekaj tednov v Novem Orleansu — in vedelo se je samo, da je jako bogat in da je izstopil iz Združene armade, da se v južnih mestih naseli.

V krogu lahkožive mladine je bil kmalu znan in priljubljen: veljal je kot divji jahač, najboljši strelec in najpogumnejši igralec — vedno pripravljen z isto mirnostjo staviti, — zgubiti — ali pa dobiti.

Kapitan Varen se hitro bliža mizi, kjer so sedeli mladi možje.

Ti vstanejo raz svojih sedežev.

„Dober dan, gospodje!“ pozdravi prišlec Levisa in Boregarda, ter se prikloni mlademu Škotu.

„Gospod Mak Donel, — kapitan Varen“, predstavi Boregard.

„Jako drago mi je.“

„Prosim, na moji strani.“ Varen se vsede.

„Težko smo Vas že pričakovali“, začne Boregard.

„Tako? Zakaj, če smem vprašati?“

„Premislite, kapitan, družabni večeri pri Sent-Artaj se zopet začno.“

Varen se nasloni na naslanjač.

„Tako — tako“, meni lahko, ter potegne zlato škatljico za smodke iz žepa.

„Prosim, gospodje, poslužite se!“

„Kakšen prekrasen briljanten prstan imate“, reče Boregard občudovaje, „ali ga smem videti?“

Malomarno potegne Varen prstan z roke.

„Kakšna krasota — kakšen ogenj!“ zakličeta Mak Donel in Boregard istočasno, samo Levis ostane miren.

„Tri tisoč dolarjev ga cenim!“ reče Janke z neomajano mirnostjo.

„To je Vam podobno“, se zasmije Boregard. „Vse morate preceniti; le pomislite, kapitan, pri zadnjem plesu, ki ga je dal guverner, je gospod Levis vse dame, s katerimi je plesal, ocenil po dragocenostih, ki so jih imele, — in ko sem ga na koncu povprašal, kako se je zabaval in koliko novih znanstev je naredil, mi je suho odgovoril: „Skupaj sto dva in osemdeset tisoč, šest sto petdeset dolarjev briljantov.“

Mladi možje se zasmijejo, samo Varen ostane resen.

„Kaj toliko dragocenosti nosijo tukaj dame?“ meni tako mimogrede.

„Ah, to ni vse nič“, hiti Boregard, „pri guvernerju je bilo le malo dam našega denarnega plemstva. Le počakajte, kapitan, ko boste družabne večere pri Sent-Artaju obiskovali, potem boste šele videli, koliko bogastva ima Novi Orlean — ta rod-bina je šele pred nekaj dnevi se vrnila z dežele v mesto.“

„Kaj je Sent-Artaj tako premožen?“ vpraša Mak Donel.
„Cenim ga na deset milijonov dolarjev“, reče hladnokrvno Levis. —

„Ali njegov največji zaklad“, pridene Boregard, „je njegova hčerka; Lujiza Sent-Artaj je najlepša deklica v Novem Orleanu.“

„Ali je edini otrok?“ vpraša Varen malomarno.

„Da, edina hči družega zakona; prvi je bil brez otrok“, odgovori Boregard, in njegov pogled pade na mimoidočega moža. Hitro se dvigne in zakliče mlademu možu:

„Pridite vendar, Dublaj, tukaj je še prostora.“

„Hvala, mudi se mi“, odgovori nagovorjeni hladno, prikloni se na lahko in gre.

„Ne vem, kaj je zadnji čas Dublaju“, reče Boregard nejevoljno ter zopet sede.

„Zdaj je kakor spremenjen; prej je bil vedno z nami, tako da so nas šaloma imenovali „štiriperesno deteljo.“ Nekaj časa sem se nam pa kar umikuje; to mi je nerazumljivo, če se morda kaj razžaljenega čuti, bi mi bilo resnično žal.“

„Morda sem jaz nepridiprav“, se smeje Varen, a njegovo oko bliskoma in lokavo pogleda Boregarda.

„Ali prosim Vas, kaj naj bi pa imel proti Vam — ne, ne, to je izključeno“, odgovori Boregard živahno, „ne — ne, Dublaj je zaljubljen, in v tem položaju se pozabi najboljših prijateljev.“

„Zaljubljen — v koga pa?“ vpraša Mak Donel radovedno.

„No, v Lujizo Sent-Artaj, to lahko slepec vidi“, se smeje Boregard.

„Ima li kaj nade?“

Boregard zmaje z rameni. „Nade“, ponavlja zategnjeno, „da, ko bi to kdo vedel! Smeje in šali se z njim, kakor s vsemi drugimi, morda ne da si pri tem kaj misli. Stariši bi gotovo bili zadovoljni, če bi Dublaja vzela, saj je jeden najbo-

gatejših mož in kar veliko pove, najsolidnejši med mladimi možmi Novega Orleana.“

Varen pogleda na uro.

„Gospodje, jaz moram iti“, reče in vstane.

„Ali ne pridete zvečer v klub?“ vpraša Mak Donel.

„Mogoče — natanko še ne vem.“

„Ali jutri vendar pridete z nami k Sent-Artaji?“ reče Borégard živahno.

„Če me hočete vpeljati“, odgovori Varen laskavo, „bi Vam bil jako hvaležen.“

„Ali to se razume — torej Vi pridete — dobimo se tukaj ob šestih.“

„Velja.“

Varen se priporoči.

102. poglavje.

Večerna zabava.

Palača, v kateri je Sent-Artaj s svojo rodbino stanoval, je bila z vsem komfortom opremljena, bajnokrasna — kakor bajka iz „tisoč in ena noč“ — da, tako krasna, da je bil človek kar zmeden krasote, ki ga je v teh sobanah obdajala. —

Bil je prvi družabni večer, s katerim je Sent-Artaj po povratku z dežele zopet odprl vrata svoje gostoljubne hiše.

V dvorani, s stenami od zrcala, v katerih so se plamena luči tisočkrat zrcalila, se je vse trlo najfinejše družbe Novega Orleana.

Tu občudujejo dragocene slike; tam težko a vendar umetniško delano srebrno posodo. Najredkeje delikatese so v zapravljivi množini na razpolaganje, a nihče ne misli na uboge sužnje, ki so v tropični vročini ameriškega juga, z bičem prisiljeni, to ogromno premoženje svojemu gospodu prislužili.

Lujiza Sent-Artaj je središče goste skupine mladih mož, ki so domači hčerki pokladali svoje občudovanje k nogam.

Mlada, komaj sedemnajstletna deklica je skoro skromno opravljena.

Obleka iz težke bele svile objema nežno, fino in ljubko osebo mlade dame — dragocenosti nima nobene, le temnorudeča vrtnica se ji žari na prsih.

In če bi bila vsa obleka Lujizina obsuta z briljanti, nihče bi ne pazil na nje, ki je samo enkrat pogledal v ta mili obrazok mladega dekletca — nihče se ni mogel odtegniti prečudnemu utisu, ki ga je to prekrasno ličice napravilo.

Njen oče je bil iz stare francoske plemenitaške rodovine, medtem ko je bila njena mati, polna, plavalasa dama z dostojno plemenitim vedenjem, iz Normandije. — Nasprotje starišev je zjediniła narava pri Lujizi v najljubkejšo skladnost.

Ta mlada deklica je imela polno najlepših črnih kodrov, ki so nežno, malo, blede ličice obkrožali; imela je globoko modre oči, ki so nepopisno milo zrle in ki so lepemu obrazu nekaj nenavadno ljubkega dajale.

Smejé se, udari Lujiza s pahljačo zraven nje stoječega gospoda na ramo.

„Kličéjo me, moja dolžnost je danes, da novo prišle goste pozdravim — prosim toraj, ne zadržujte me dalje.“

In kakor srna smukne iz kroga proti vratom dvorane, kjer je ravnokar vstopila večja družba mladih gospodov.

Dublaj hiti z veselja žarečim obrazom k Lujizi, ki mu priréno poda roko.

Skupno sta se igrala in zrasla, ker je Sent-Artaj Dublaja, čigar stariši so kmalo umrli, vzgojil in do njegove polnoletnosti oskrboval njegovo premoženje.

„Kako se Vam godi, gospodična Lujiza?“ zakliče mladi mož. „Konečno ste venderle prišli, neskončno sem že hrepenel po Vas.“

„Tudi jaz sem srečna, da sem zopet tukaj“, odgovori mlada dama. „Saj na deželi je prav prijetno, ali strašno samotno — pa, saj se že še pogovoriva“, zabrani Dublaju, ki je hotel še več vprašati, „najprvo moram še te gospode pozdraviti.“

Mladi mož stopi nazaj, a njegove oči visijo na nežni rojenici podobni osebi, ki gre proti novoustopivšim gostom.

„Štiriperesna deteljica!“ zakliče jim šegavo — in utihne. Varen se je priklonil — obeh pogledi se ujamejo.

Boregard predstavi prijatelja.

A Lujiza išče zaman po kakih navadnih frazah, da bi novoprišleca pozdravila, samo malo trenutkov je zrla v temne oči kapitana — bila je zmedena — v zadregi.

Ker si ne ve pomagati, se ozre po Dublaju. Ravnikar pozdravlja ta njene stariše. Počasi gre Lujiza nazaj v dvorano, novoprišleci gredo za njo, — Boregard stopi na njeno stran.

„Zakaj pa ni Dublaj v Vaši družbi?“ vpraša mlada deklica svojega spremljevalca, „saj ste bili sicer nerazdružni?“

„Ne vem, kaj ima proti nam“, odgovori Boregard pre-mišljujé, „zadnji čas se nam naravnost umikuje.“

Lujizini stariši pristopijo, Varen se jim predstavi. Ponosna, nenavadna prikazen kapitana vzbuja splošno pozornost.

Ves Novi Orlean je govoril o interesantnem tujeu.

Gospodar se z ljubeznivim nasmehom obrne h kapitanu.

„Pridite, predstavim Vam svojo nečakinjo, ki se že veseli, da se seznaní z Vami.“

Varen se uljudno prikloni.

„Mož ji je umrl pred dvema letoma“, govori Sent Artaj ter gre dalje, „dolgo časa je živela sama zase na svojem posestvu.“

Neka dama počasi vstane z divana.

„Moja nečakinja gospa plemenita Bokamp — kapitan Varen“, predstavi gospodar.

Oba se priklonita.

Gospa Bokamp je bila prava hči južnih krajev. Njena polna, srednje velika oseba slonela je leno v blazinah, medtem ko so njene črne žareče oči motrile visoko postavo pred seboj.

„Nočeto li sestí, gospod kapitan?“

„Srčna hvala.“ Varen potegne naslanjač k sebi in sede. Takoj pride tudi Lujiza, domača hči in sede zraven sestričine.

„Ali je Vaš polk v severnih deželah?“ začne gospa Bokamp. —

„Služil sem na meji“, odgovori kapitan uljudno, „bilo je pa to jako naporno delo, ker imajo Indijanci fiksno idejo, da je vse ozemlje njihova last. Noč in dan ni bilo miru.“

„Ali ste se tudi vojskovali? Ali ste bili ranjeni?“ vpraša mlada vdova interesirano. Lujizine oči so kar strmele v kapitana obraz.

„Če hočete te zavratne napade tako imenovati, potem sem večkrat svoje vojake peljal proti sovražniku in enkrat, ko smo

se spoprijeli, sem bil malo v ramo ranjen, sicer se mi ni ničesar zgodilo.“

„In zdaj ste na dopustu?“

„Ne, izstopil sem iz armade, ker me neka dedščina, ki sem jo dobil, za dlje časa zadržuje. Kakor hitro bo to v redu, se mislim kje naseliti.“

„Kje, tukaj pri nas?“ vpraša gospa Bokamp radovedno.

„To je od okoliščin odvisno“, odgovori Varen ravnodušno.

„Gotovo bi tukaj kaj pripravnega našli“, nadaljuje mlada vdova. Nje temne oči premerijo poželjivo impozantno osebo pred seboj.

Lujiza zapazi ta pogled, in bilo ji je kakor da jo nekaj zaboli

Boregard je dlje časa zaman iskal Dublaja.

Konečno ga najde. Na pol skrit slonel je Dublaj blizu okna; njegove oči so nepremično zrle na divan, kjer so preje omenjene osebe sedele.

Zdaj začuti, da ga nekdo prime za ramo.

„Odkritosrečno mi povejte, Dublaj“, prosi Boregard, „kaj imate proti meni, zakaj se umikate naši družbi, v katero ste vendar preje tako radi zahajali?“

Dublaj se prestrašen obrne — zdaj odmaje.

„Ničesar nimam proti Vam, — jaz ne vem, — kako pa pridete na to?“

Boregard je užaljen.

„Že vidim, da nočete imeti z menoj več opravka, — zdravstvujte.“

Obrne se, da bi šel, — a Dublaj ga prime za roko.

„Boregard, poslušajte me, ne pojdite užaljeni od mene: rad Vam pojasnim vzrok, zakaj se umikujem.“

„Pridite“, nadaljuje, in potegne prijatelja s seboj, „vidite tam onega gospoda, ki pri domačih damah sedi?“

„To je Varen“, reče Boregard začudeno.

„Vaš novi prijatelj“, reče Dublaj bridko.

„Ah tako, — razumem —, užaljeni ste, ker smo prijatelji Varena.“

„Ne mislim na to, ali imam neko antipatijo proti temu človeku.“

„Tako?“ reče Boregard začudeno. „A zakaj? Ali Vam je kaj naredil?“

„Ne, to ne, ali, — ne morem si kaj, imam ga za pustolovca.“ —

„A zakaj neki?“ vpraša Boregard začudeno.

„Sam ne vem, zakaj; ali zdi se mi tako, da sem tega človeka že videl v severnih deželah — —“

„Ali bi to bilo kaj čudnega?“

„Ne — ali ta mož se ni pisal Varen“, reče Dublaj pre-mišljajoč.

„Tako, in kako mu je bilo ime?“

„To mi je odpadlo, ali podobnost je prevelika, in — —“
Dublaj obmolkne.

„Morda se pa motite“, meni Boregard. —

Dublaj zmaje z rameni, potem temno pogleda na skupino na zofi.

„Torej tudi ljubosumen“, mrmra Boregard za se in gre —

Zabava se je bližala koncu, — gostje so začeli odhajati.

„Upam, da nas kmalo razveselite s svojim obiskom“, reče Sent-Artaj uljudno Varnu.

Ta se hvaležno prikloni, potem se poslovil od dam.

Zopet čuti Lujiza neko nejasno čustvo, ko se upro njegove velike oči za trenotek v njene oči — kaj je le to bilo, kar jo je vleklo k temu možu — Lujiza je zaman razmišljevala o tem vprašanju.

Mlada deklica, ki je komaj prekoračila otročja leta, ljubi prvokrat z vsem ognjem svojega vročega srea.

103. poglavje.

Novi služabnik.

V gneči odhajajočih se Varnu posreči, da se neopažen loči od svojih prijateljev.

Biti hoče s svojimi mislimi sam.

Tako prekorači v bajnokrasno mesečni noči predmestje vil in ljubke gozdičke, ki so obdajali vile.

„To se bo — in se mora posrečiti“, šepetaje tiho predse, „če sem še nekajkrat bil pri tem bogatinu. Če je enkrat ta mlada stvarica zaljubljena v me, potem mi je malenkost, jo pridobiti in ž njo vse neizmerno bogastvo tega moža.“

„Saj je pa tudi že skrajni čas“, nadaljuje v svojem samopogovoru, „da dobim novih sredstev in sicer veliko svoto, — ker nekaj tednov bo gotovo še preteklo, predno bom s Sent-Artajevo hčerko toliko na jasnem, da lahko starega za nekaj sto-tisoč dolarjev olajšam. Ali na kakšen način naj si zdaj pridobim denarja, to mi je še nejasno; sredstev imam pa komaj še za kak teden.“

„Ko bi šel k oderuhu, bi se jutri že po vsem mestu vedelo — z mojim sijajem bi bilo konec, in oderuhi bi tudi takoj spoznali moje ponarejene listine — ne, to ne gre.“

„Če prodam svoje briljante, se osmešim pred svojimi prijatelji, ena nepazljivost in vse — vse je zgubljeno.“

Premišljuje nadaljuje svojo pot skozi mal gozdček, ki je spadal k promenadam mesta.

V tem trenutku se prikaže temna postava iz goščave — preteče ga in ga prime, medtem ko mu nož zablisne pred očmi. —

„Denar sem — ali — —“

Razbojnik ne konča — železna roka Varena ga prime za goltanec, v drugem trenutku mu je nož iz roke izvit — zdaj zamahne kapitan k smrtnemu sunku.

Molče pričakuje ropar svoj konec.

V tem prešine Varena neka misel — njegova roka odneha toliko, da zamore ropar govoriti.

„Odgovori“, mu zapove Varen, „ali govori resnico, sicer ni Tvoje življenje vredno vinarja.“

Ropar pokima.

„Kako Ti je ime?“ vpraša Varen.

„Jose Karera.“

„Kakšen rojak si?“

„Mešanec iz Teksasa.“

„Pripadaš li h kaki družbi?“

„Ne, gospod!“

„Torej ropáš na svojo pest, — no, tem bolje — zdaj me poslušaj!“

„Slišim, gospod.“

„Ti prideš jutri zjutraj v moj hotel „Mesto London.“ — Tam povprašaj po kapitanu Varenu. Vse drugo se najde, — lahko bi Te sicer umoril, a nameravam nekaj družega s Teboj.“

„Tisoč — tisočera hvala, gospod.“

„Tiho — nočem nobene zahvale. — Morda da ne prideš, ali — pazi se; najdem Te, kjerkoli bi se skrila in potem si zgubljen.“

„Ne, gospod, pridem gotovo.“

„No, bom videl“, reče Varen. „Tu imaš deset dolarjev; za to si kupi dostojno obleko, da lahko nastopiš kot moj služabnik — si me li razumel?“

„Da“, jeclja ropar in ves presenečen ogleduje bankovec desetih dolarjev.

„No, dobro, Tvoja škoda ne bo“, reče Varen in gre naprej, ne da bi svojega napadalca še enkrat pogledal.

Ta stoji še dolgo in strmi za Varenom, dokler ta ne izgine — — — — —

Kapitan sedi pri zajutrkju, ko stopi natakar v sobo.

Varen ga pogleda.

„Neki mož želi govoriti z Vami, gospod kapitan.“

„Naj vstopi.“ Varen se nasmehne; ni se zmotil.

Jose vstopi.

Varen gre k vratom in jih zapahne.

Jose Karera ima belo platneno obleko. Širok slamnik mu zasenčuje obraz, ki ima jako lokav izraz.

„Sedi!“ Varen pokaže na stol.

Jose se vsede.

„Zdaj me poslušaj“, začne Varen, in zre za dimom svoje cigarete, „to noč si bil kaj blizu, da bi se poslovil od svojega življenja.“

Jose molči.

„Ali bi Te veselilo, ko bi veliko denarja — zaslužil.“

Karera ne odgovori, samo njegove oči se žarijo kakor oglje. —

„No, potem me pazljivo poslušaj.“

In Varen razvije svojemu pazljivemu poslušalcu načrt, kateremu ta navdušeno pritrdi — — — — —

Zvečer so bili v klubu, kjer se je shajal elegantni svet, tudi Varen in njegovi prijatelji.

Prijazni bralec je gotovo že uganil, da se pod imenom Varen skriva — Sever, Helenin soprog.

„Štiriperesna deteljica“ se nahaja v igralni sobi — ne daleč od nje stoji Dublaj, ki se še vedno ogiba tej družbi.

Mak Donel in Levis sedita pri igri, Boregard in Varen stojita za njihovima stoloma.

„Rudeče“, reče Mak Donel — krogla se zasuče, in on dobi trojno, kar je stavil.

Boregard se glasno nasmeje.

„Mak Donel, ne zamerite mi, — ali Vi igrate kakor otrok, — počakajte, pokažem Vam, kako se stavi.“ Boregard vzame nekaj zlatov od kupčka, ki ga je imel mladi Škot pred seboj, in zastavi štiri ogle številke na številniku.

„Kdo stavi?“

Od vseh strani so stavili. — Krogla steče in Mak Donel je izgubil.

„Vidite“, se ta ozre k prijatelju.

Ta se zasmeje.

Z nova zastavi iste številke, — in zopet zgubi Mak Donel.

„Jaz neham tako staviti“, reče Mak Donel slabovoljno.

„Samo še enkrat“, prosi Boregard, in potegne stodolarski bankovec iz žepa in ga položi na zlatnike.

Splošna pazljivost, — krogla se zasuče, — in Mak Donelove številke zadenejo.

Od vseh krajev mu porinejo zlata in bankovcev.

„Vidite“, reče Boregard, „tako se to naredi. Zdaj igrajte sami dalje, a obdržite te številke — te pridejo vedno zopet.“

Čez uro je mladi Škot priigrjal šestnajst tisoč dolarjev.

„To je sreča“, reče veselo in spravi zlato in bankovce v žepe. —

„Kaj Vi danes nič ne igrate, kapitan?“ vpraša Boregard začudeno.

Varen se zasmeje.

„Danes je nesrečen dan, in na ta dan jaz nikdar ne igram.“

„Torej ste praznoveren?“

„Kot igralec moram to biti“, odgovori se smeje Varen.

Postalo je pozno.

Prijatelji zapustijo klubovo hišo in se poslovijo.

„Kaj groste sami, Mak Donel?“ vpraša Levis.

„Da“, mu odgovori Škot, „moja pot je vsa druga in peljati se nočem, glava mi gori, zato hočem še malo svežega zraka užiti.“

Obrne se, da gre, kar prihiti Varen za njim.

„Gospod Mak Donel, čisto sem pozabil, da Vam vrnem škatljico za smodke.“

„Saj se ni tako mudilo. — Lahko noč!“

„Lahko noč!“ —

Mradi Škot ne zapazi, kako se iz sence hiše loči neka postava, ki molče hiti za njim — — — — —

Kapitan Varen stopi v vežo svojega hotela.

„Je li moj sluga gori?“ vpraša vratarja. Varen je Joseja upeljal v hotel kot svojega slugo.

„Nocoj ga še nisem videl“, reče postržljivo nagovorjeni.

Varen stopi v svojo sobo — gre v sosedno, ki je tudi prazna. —

„Ali mu je spodletelo?“ mrmra sam pri sebi.

V tem trenutku se zaslišijo lahki koraki na hodniku.

Jose vstopi.

Molče ga Varen pogleda.

Jose seže v žepo in vzame iz njih zlato in bankovce, katere vrže pred Varena na mizo.

Ta prešteje svoto; bilo je osemnajst tisoč dolarjev.

„Dobro je šlo — ali je videl Tvoj obraz?“ vpraša kapitan.

Jose potegne masko iz žepa.

„Lepo, lepo — vidim, da se razumeš na svoje rokodelstvo — tukaj —“ in porine mu tri tisoč dolarjev.

„To je Tvoj delež — kmalu bo več opravila.“

Jose se široko in zadovoljno nasmeje.

„In zdaj pojdi spat!“ Jose zgine v svojo sobo.

Varen pa še dolgo sedi in premišljuje svoje načrte.

Strto srce.

Že nekaj časa so prebivalci Novega Orleansa razburjeni in nemirni radi predrznih roparskih napadov.

Več gospodov višjega stanu je bilo po noči sredi mesta napadenih in oropanih.

Napad se je vršil tako hitro, da ni imel dotični časa, da bi se branil. Mož, ki je imel masko na obrazu, je vrgel svojo žrtev na tla in jo prisilil, grozeč ji s takojšnjo smrtjo, da mu izroči ves denar in vse dragocenosti, kar jih ima pri sebi.

Kar je te napade posebno označilo, je bilo dejstvo, da so bili napadeni samo gospodje, ki so se iz kluba vračali domov.

In kar je bilo še bolj čudno in nejasno, je bilo to, da so napadeni imeli srečo v igri, in da so vedno imeli velike svote pri sebi.

Ves Novi Orlean si je belil glave radi tega dejstva.

Kako je mogel ropar vedeti, kdo je ravno pri igri dobil; ali je bil kdo ž njim v zvezi?

Širile so se vsakojake govoriče.

Nakrat so se ropanja ponehala — vse je dihala prosteje

V hiši Sent-Artaja je bil kapitan Varen ljub gost. Stari naselnik je storil vse, da bi potekli kapitanu obiski kolikor mogoče prijetno. — Ali je morda slutil, da je njegova hči Lujiza občutila globokejšo zanimanje za Varena?

Nedolžni otrok je izgubil svoje srce popolnoma na čudnega tujca. Kakor pomladna sapica prišlo je čez njo — minulo je veselo smejanje in razposajenost, s katero je letala po vrtilih in dvoranah krasne hiše — sanjavo zrla je dekle marsikatero uro pred-sé, le ena misel, — na Varena, vladala je vse njene čute.

In vendar ni storil ta ničesar, da bi za-se pridobil ta nedolžni dekliški cvet. Njegovo vedenje je bilo vedno, akoravno ljubeznivo in uljudno, vendar hladno in neusiljivo.

Ako ga je Sent-Artaj naprosil, naj kaj pove o svojih doživljajih v divjem zahodu, izpolnil mu je prošnjo šele po dolgem prigovarjanju in potem pripovedoval s tako skromnostjo ter

svojo osebo pustil popolnoma znemar, da se je moralo misliti, častiželjnost mu je od nekdanj povsem tuja.

Le, kadar je gospa plemenita Bokamp, ki se je prizadevala, zanimivega kapitana zase pridobiti, govorila ž njim, postal je malo bolj živahen. Nji nasproti povspel se je lepi mož celo do nekake galanterije.

In ravno to je žalostilo sree uboge Lujize.

Poznala je svojo sestričino kot nečimurno, pohlepno žensko, — saj čist, nedolžen otrok najbolj spozna dušo take žene. Lujiza je trpela peklenske muke, kadar se je Varen razgovarjal z gospo plemenito Bokamp in bi jo bila najrajše odtrgala od strani vročeljubljenega moža.

Venela je, kakor po nebeški rosi hrepeneča cvetica: zaman so skušali poizvedeti skrbni stariši, kaj se je zgodilo njihovemu ljubljenu.

Tako je minulo nekaj tednov.

Dublajevi poseti so postajali redkejši, z Varenom je govoril le, kar je bilo neobhodno potrebno, — s temnim pogledom meril je kapitana, in le hladen mir tega in ozir na gospodarja zabranila sta, da ni prišlo do prepira med njima, ki bi moral krvavo končati.

Dublaj je ljubil Lujizo strastno, in le naravna bojazen zadržala ga je, da ni mladi deklici razkril svoje ljubezni.

Bil je krasen poletni večer, katerega je prebravil s svojimi prijatelji zopet v hiši Sent-Artaja.

Vsi so sedeli na verandi, popolnoma v senci narave, medtem ko so v temnem parku svetlo od drevesa do drevesa ter molčljivo gledali dobo gaja iz pravljice.

Sent-Artaj se je odmaknen v to krasoto.

„No, ali ni naša“

„Krasen!“

„Slišal se“

selnik, ter Vg

„Name“

do sedaj ni

kličejo na

Priž

Bila je smrtno bleda, prijazni obrazek je bil kakor okamenel v bolesi.

„Ali Ti ni dobro, otrok?“ vprašala je mati skrbno, bledest hčere jo je prestrašila.

Lujiza je odmajala z glavo.

„Ne, meni je popolnoma dobro, mama“, rekla je skoraj brez glasu.

„Kako bi pa bilo s sprehodom skozi park?“ predlagal je Boregard.

Vsi so bili zadovoljni. Ob svetli mesečini je bilo tako sprehajanje krasno.

Dublaj je planil k Lujizi, nekateri drugi gospodje so prihiteli; v tem zgodilo se je nekaj nepričakovanega — kapitan je stopil k nji.

Hladno ji je ponudil roko, malomarno kramljaje šel ob njeni strani dalje.

Dublaj je bil divji. Gospa plemenita Bokamp se ga je polastila in ga s to vsiljivostjo spravila v obup.

Povsod je gledal po Lujizi in kapitanu. A videti ju ni bilo nikjer.

Varen je z mladim dekletom na videz nehote zavil v bolj tempo stransko pot.

Kmalu sta bila sama.

Dekle je bilo v stanu največje razburjenosti in naj-

Ob njeni strani je stopal mož, katerega je lju-

in strastjo, mrzlo in brezčutno.

da hoče Novi Orlean kmalu zapustiti;

nič, prav nič?

le vse to prikrivati s krinko

srce ni smela zavpiti

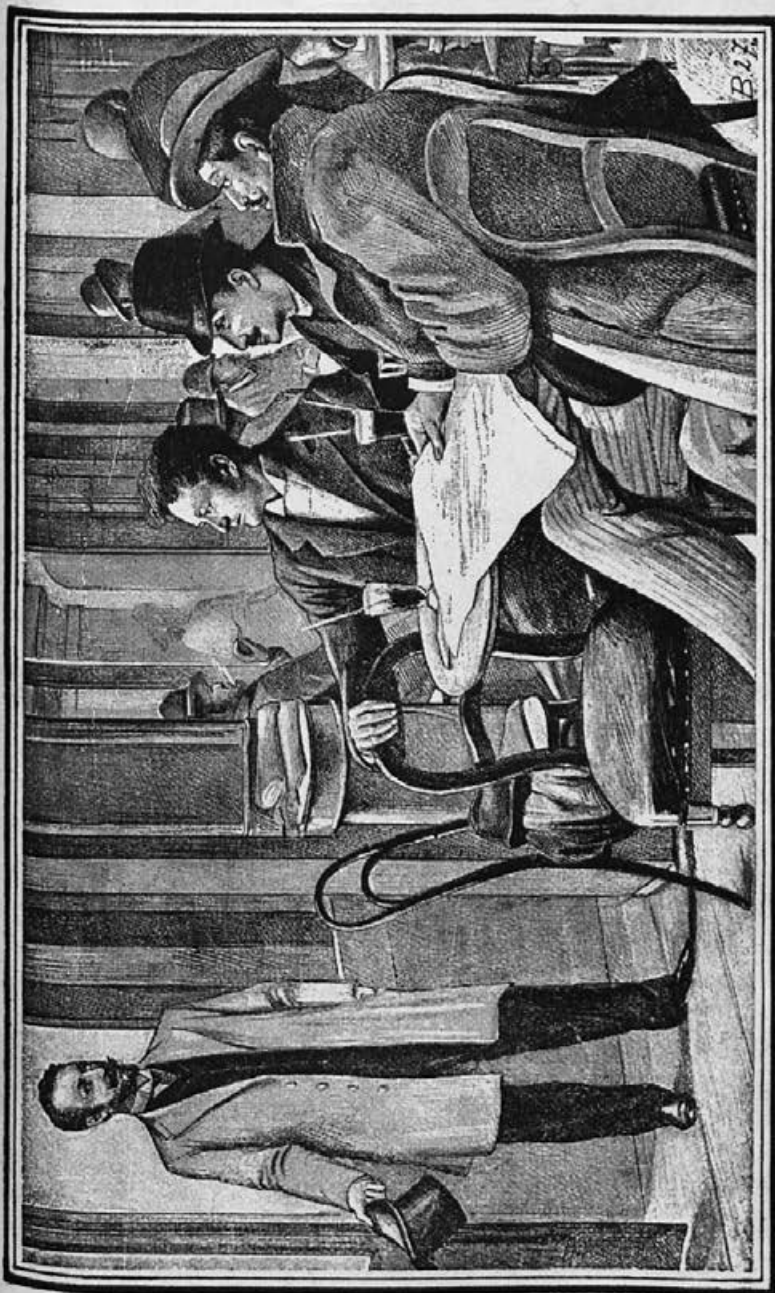
in omahovalo.

vprašal je hladno.

kapitan z nova,

ute, — ni li

mi, ki so ji

„Sami se prepričajte“ je rekel Boregard, „tu je.“
Navzočni trije gospodje so se radovedno ozrli na vrata, v katerih se je prikazal Sever.

Varen je peljal Lujizo v neko pol odprto uto — od daleč so se slišali glasovi sprehajajočih.

„Ne želite se en trenotek odpočiti?“ vprašal je uljudno kapitan.

Lujiza se je vrgla na vrtni stol, kapitan ji je molče sedel nasproti.

„Slišala sem poprej, da nas hočete kmalu zapustiti?“ šepnilo je dekle.

„Da, milostljiva gospica, namenjen sem v najkrajšem času se posloviti od Novega Orleansa.“

„In zakaj, če smem vprašati?“

„Zakaj?“ ponovil je Varen hladno, — „ker nisem našel primerne posestva; kaj bi me družega zadržalo?“

„In je ni nobene stvari, ki bi Vas mogla tu pridržati?“ vprašala je Lujiza s tresočim glasom.

„Važni opravki me kličejo na sever nazaj“, odvrnil je kapitan mirno. „Morda se vrnem v Novi Orlean, a to je popolnoma odvisno od slučaja.“

„A do Vašega odpotovanja nas bodele vendar še prav mnogokrat obiskali?“ prosilo je dekle z ugasujočim glasom.

„Žal, da mi je to nemogoče, gospica“, odvrnil je Varen, „to je moj zadnji poset; dolžujem Vam veliko hvalo za prijazni vsprejem, da, ure, katere sem tu preživel, prištevati smem k najsrečnejšimi mojega bivanja na jugu. A moja navzočnost v Novem Jorku je nujno potrebna in se moram že danes posloviti od Vas in Vaših častitih starišev.“

Lujiza ni odgovorila, — srce ji je bilo za počiti — toliko da ni omedlela.

„Vrnimo se k družbi“, rekel je Varen mirno in vstal.

V tem je zadonel krik skozi temno noč, — bil je krik trpeče duše.

Smrtnobleda, z blesketajočimi očmi je stala Lujiza pred vhodom v uto.

„Ne bodele odhajali!“ zavpila je strastno, dolgo premagana bolest privrela je na dan, „ne pustim Vas!“

Varen se je pripravil, uto zapustiti.

Lujiza mu je zastopila pot.

„Ostanite tu, — rotim Vas, — ne pustim Vas proč, da se me s silo ne ubranite! — Se-li bodele borili s slabotnim dekletom?“

Varen je obstal. „Za Boga, gospica!“ zaklical je navidezno prestrašen.

„Ali nimate toliko usmiljenja z menoj?“ vpilo je mlado dekle znova.

Vsa deviška sramežljivost zginila je pred gorečo strastjo, ki je prevladala vse čute.

„Od prve ure, ko sem Vas videla, sem Vas ljubila, — z Vašo hladnosrčnostjo ste me spravili do blaznosti, — in sedaj, — sedaj hočete iti?“

Moči so jo zapustile, — omahovala je.

Kapitan je priskočil, prijel padajočo in jo rahlo potisnil na stol. —

Pokleknil je poleg nje ter pokrill njeni roki z vročimi poljubi.

„Lujiza, srce moje“, šepetal je, „poslušaj me, ljubil sem Te vedno in le, ker sem mislil, da Tvoje srce ni več prosto, sem se molčé odtegnil nazaj, — le zavoljo Tebe sem hotel zapustiti Novi Orlean.“

Lujiza je pritisnila Varenovo glavo k sebi ter mu ponudila sladke ustni v poljub.

„In čegavo naj bi bilo moje srce, Ti hudobnež?“

„Dublajev“, šepnil je Varen.

Zasmejala se je. „Ah, pojdi vendar, to je tovariš moje mladosti, saj ga imam rada, a le, kakor se brata ljubi; in na tega si ljubosumen?“

In znova je vroče poljubila ustni predragega.

„Ali me tudi resnično ljubiš?“ vprašala je Lujiza, nje duša je ležala v teh besedah, — njene oči so zrle vanj.

Prekrasne, temne oči Varenove so vzplamtele demonično, divje — strastno jo je objel in poljubil.

„Lujiza, moje vse, — moje življenje, — moja sreča“, šepetal je kapitan, „kako moreš vprašati. Povedal sem Ti, da sem hotel odstopiti, da bi ne motil Tvoje sreče, ker sem mislil, da Tvoje srce gori za Dublaja, — moje lastno srečo sem hotel žrtvovati in Ti še vprašaš, če Te ljubim?“

„Odpusti, dragi, odpusti“, prosila je Lujiza z ginljivim glasom, „da sem Te žalila. O, ko bi vedel, s kako iskrenostjo Te ljubim, kako me noč in dan obdaja Tvoja podoba! Moja edina misel si Ti, predragi! — Povej, ali me tudi Ti resnično ljubiš?“

Mesec je svetil skozi široko listje, ki je obsenčilo uto, obliil je z nadzemsko ljubkostjo sladki obrazek mlade deklice, ki je znova ponudila ljubemu ustni v poljub.

„Prisezi mi, preljubi“, prosila je iskreno, „da me bodeš vedno ljubil in da hočeš biti moj — moj na veke!“

„Prisežem Ti, sladki angelj“, rekel je Varen slovesno, „nikdar Te ne bom zapustil, niti smrt naj naju ne loči.“

Zaupno se je naslonilo dekle na roko preljubega, razburjenost se je ohladila v močnem joku.

Varen ji je poljubljal solze iz oči.

„Jaz bi ne bila preživela, ako bi me bil zapustil“, ihtela je Lujiza, „umrla bi bila; da, mislim, moja ljubezen do Tebe je tako vroča, da bodem na njej umrla.“

Varen jo je srčno pritisnil k sebi.

„Ne govori tako, srce moje“, prosil je, „ne govori o smrti in o umiranju, živeti hočeva in srečna biti.“

Pogledal ji je globoko v temnomodre oči, ki so tako nedolžno gledale k njemu.

Ogledovala ga je neprenehoma.

„Kako imaš krasne oči“, rekla je nakrat Lujiza, „vže ko si prvokrat pri nas bil, morala sem vedno vanje gledati, ako si z menoj govoril; a to se ni mnogokrat zgodilo, Ti porednež.“

In strastno se ga je oklenila z nežnima rokama okolo vratu. —

Varen se je tiho smejal. „Torej si se zaljubila v moje oči — a tudi Tvoje so mene premagale, nič krasnejšega še nisem videl na svetu, ko Tvoje temne lase in Tvoje modre, ljubeznive oči. —

„Priliznjeneč“, smejala se je in mu s poljubom zaprla usta.

„A v Tvojem pogledu leži nekaj posebnega“, rekla je, „vsak, kdor Te je videl, govoril je o tem in moja sestričina rekla je vsakokrat, kadar si bil pri nas, da svojega pogleda kar odvrniti ni mogla od Tebe, da je bila kar očarana.“

Kapitan se je smehljaj.

„No, glavna stvar je vendar, da sem Tebe očaral, moje srce, in da Te smem imenovati svojo.“

Roko v roki sprehajala sta se opojena sreče po temnih potih prekrasnega parka. Kakor žareče iskre švigale so kres-

nice na vse strani, mesec pa je magično obsvetil sedaj jednega, sedaj drugega.

Presrečna, molče je visela Lujiza ob roki ljubega, ki je premišljujoč stopal poleg nje — —

O Ti nedolžno, neizvedeno, ubogo dekle, ko bi mogla le enkrat pogledati v dušo tolikanj ljubljenega! Kako bi naglo padla iz nebes Tvoje sreče! Nesrečno bitje, Ti nisi prvo, koje srce je očaral ta demon. Daleč od tu objokata dve nesrečni ženi, Helena in Marija, svojo uničeno srečo!

V Varenovi glavi so se podile misli, najtežji del zvito izmišljenega načrta se je posrečil.

Lujiza je bila njegova.

Njemu, lopovu, ni bilo nič sveto. Kaj so ga brigale pri-sege, s katerimi je varal ubogega, zaupljivega otroka. Ta mož je le nekaj ljubil, svetlo kovino, ki je že marsikako nezgodo na svetu povzročilo: zlato. —

In ko je tako korakal poleg sladke deklice, prešinila ga je hipoma druga misel.

Ali ni bilo pred petimi leti, ko je tudi korakal po potih nekega parka in se je pritiskalo k njemu ljubeznjivo bitje, kojemu je šepetal sladke besede na uho.

Ne vrhovi visokih palm in purpurnih magnolij so zrli na srečno dvojico, a le stare lipe in bukve so šumele nad njim in grofovi hčeri — njegovi Heleni — svojo pesem. Da, takrat je še imel srce, ko je od sreče tresočee bitje ob njegovi strani vprašal: „Helena, ali me ljubiš?“ in podoba blagega, čistega dekleta stala mu je jasno pred očmi.

S silo se je otrešel teh mislij — nežen glasek zadonel mu je na uho in Lujizine vroče besede ljubezni privedle so ga nazaj v sedanjost. —

Na vse strani se je razkropila družina nazaj v svoja domovja in kmalu je razsvetil blede mesec tiho vilo naselnika.

105. poglavje.

Same spletke.

Malo dni za tem iznenadilo je naslednje poročilo eleganten svet Novega Jorka:

Lujiza Sent-Artaj

Kapitan Jurij Varen

zaročena.

Vse je strmelo, nihče si ni mogel razložiti, kako je to tako hitro prišlo. Čestitke so se kar vsule nad prekrasen dom naselnika, cela četa gratulantov napolnila je dvorane in sobe.

Polna sreče je stala Lujiza na strani svojega ženina ter z ljubkim smehtanjem sprejemala čestitke, katere so se v množici izrekale lepi dvojici.

Tudi Boregard, Levis in Mak Donel so bili iznenadeni; nikdar ni kapitan izustil besede, iz katere bi se bilo dalo sklepati, da se zanima za Lujizo.

Trije prijatelji so se peljali ven, velika slavnost se je imela vršiti na ta večer.

Levis in Mak Donel sta hitela po stopnicah navzgor, ko je Boregard, ki se je slučajno obrnil, zapazil v senci dreves neko postavo.

Gledal je en trenotek, potem pa stopil bliže.

„Dublaj!“ je zaklical iznenaden, „kaj pa delate tu, zakaj ne greste notri?“

Ogovorjeni je močno odmigal.

„Pustite me“, rekel je osorno, njegove žareče oči so obvisle na oknah dvorane.

Boregard je rahlo položil roko na ramo prijatelja.

„Dublaj“, dejal je mehko, „bodite mož, vem, zakaj ste izgubili Vašo veselost, tolažiti se morate, — preteklo se ne da spremeniti.“

Mladi Kreolec se je ostro zasmel.

„Da“, rekel je bridko, „prav imate, Boregard, storjeno se ne da popraviti, a da mi je ta mož — ravno ta Varen vzela tovarišico moje mladosti, ravno on — to me naredi blaznega“. Zdihovaje je zakril obraz z rokama.

„Poglejte, Boregard“, nadaljeval je mirnejše, „ako bi bila Lujiza izvolila Vas ali Mak Donela, ali morda celo Levisa, potem bi se bil krvavečim srcem, ker sem jo vroče ljubil, odrekel; a da jo bode ravno ta človek imel, to me spravi v obup.“

„Za božjo voljo, kaj pa imate proti Varenu?“ vprašal je Boregard začuden, „ste-li kaj slabega zvedeli o njem?“

„Ne — to ne, a nek notranji glas mi pravi, da bode ta mož Lujizo naredil nesrečno. V njegovem pogledu leži nekaj, kar me straši; tako pogleda smrt svoje žrtve, čez katere stopa neizprosno.“

Boregard je molčal. — Ko je pogledal kvišku, je bil Dublaj izginil.

Zamišljen je stopil mladi mož v dvorano — — — — —

Glasno govorjenje ga je objelo, vse je obstopalo zaročena, Boregard se je s trudom priril bliže.

Mlado dekle je srčno pozdravilo prijatelja svojega zaročena. —

„Ali še niste nikogar pogrešali?“ vprašal je Boregard na krat v teku razgovora.

„Ne, kdo naj bi to bil?“ odvrnila je Lujiza začudena.

„Ali Vam je Dublaj že izrekel svoje čestitke?“ vprašal je Boregard radovedno.

„Ne, ga še nisem videla“, odgovorila je površno, „a gotovo bo še prišel.“

In z veselim smehljanjem obrnila se je k Varenu.

„Ubogi človek“, mislil je Boregard in šel s svojimi prijatelji. —

Gospodarjev obraz je žarel sreče in radosti.

„Takega zeta sem si želel!“ zaklical je veselo Mak Donela in Levisu, „to je veselje, lep, izobražen, častnik in velikansko premoženje, — bolje ni mogla zadeti moja hči.“

„Kapitan je torej zelo bogat?“ vprašal je Mak Donel.

„To menim da“, smejal se je stari. „Dosti ne manjka, da bi ne bilo premoženje enako mojemu, njegov stric mu je zapustil 8 milijonov dolarjev.“

„To je velikansko“, rekel je Boregard, ki je ravno pristopil, „seveda, za zelo premožnega sem ga vedno držal; tako razkošno življenje, kakor kapitanovo, mora velikanske svote požreti.“

„Gotovo“, pritrnil je Mak Donel, „kar njegova razveseljevanja stanejo, to je že čez vse, kar sem do sedaj videl. Konj, katerega je zadnjič kupil, je veljal 15.000 dolarjev; v njegovih briljantih je celo premoženje in sedaj hoče kupiti novo sezidano vilo Klinhant.“

„Ta je po ceni“, rekel je Levis suhoparno, „računim 300.000 dolarjev.“

Vsi so pazno poslušali opisovanju Mak Donela o velikanskem posestvu. — —

Lujizo so njene prijateljice tolikanj ogovarjale, da je prosila zaročenca, naj za kratek čas družbo dela gospej Bokampovi.

Mlada vdova je sedela sama v kotu dvorane, ko je pristopil kapitan.

Gospa Bokamp je bila iz začetka nad to zaroko silno ogorčena, ker je sama na tihem upala, lepega tujca pridobiti zase, a udala se je potrpežljivo v neizogibnost; vsekakor je ostal lepi mož v rodbini in je prinesel novo življenje vanjo.

Ljubila je glasna razveseljevanja, blesteče slavnosti; to so bile glavne stvari za njeno lahkomišljenost, saj tudi lahko prej ko slej koketira z Varenom.

Sprejela je torej kapitana z ljubeznjivim nasmehom, ko se je ta vsedel k nji.

Varen je bil videti zelo molčeč, nek oblak mu je temnil čelo. —

„No, kaj pa imate, srečni ženin?“ smejala se je mlada vdova ter ga s pahljačo rahlo udarila na ramo.

„Ah, majhno sitnost, drugzega nič“, odgovoril je kapitan površno.

„Pa vendar ne z Lujizo?“ Gospa Bokampova je težko pričakovala odgovora.

„Ne — ne“, smehljal se je Varen.

„Ali smem vprašati, kaj Vas jezi?“ šalila se je mlada vdova. „Mislite si, da sem Vaša zaupnica, materinska prijateljica.“ —

„No, ker se tako živahno zanimate za me, povem Vam, kaj me teži“, odgovoril je Varen z istim šaljivim glasom.

„Torej olajšajte si sree, ljubi gospod kapitan.“

„Znano Vam je, milostna“, začel je sedaj Varen, „da je moja poroka z Lujizo odložena čez malo tednov, zato se po-

gajam za nakup vile Klinhant, kot našega prihodnjega bivališča.“ —

„O!“

„Vse je že do sklepa gotovo, kar mi piše danes zjutraj moj notar iz Novega Jorka, da se bode ureditev moje dedščine še nekaj tednov vlekla in mi zamore potreben denar šele čez nekaj mesecev vročiti. To mi je vsekakor jako sitno, ne vem, kako bi stvar uravnal.“

Gospa Bokamp je nekaj trenutkov premišljevala.

„Koliko denarja pa rabite, gospod kapitan?“ vprašala je potem. —

„500.000 dolarjev, milostna.“

„Pred nekaj časa sem jaz prodala svojo plantažo, ker mi je bilo samotno bivanje dolgočasno in mi je velikomestno življenje na vsak način ljubše. Pojutrajšnjem dobim denar izplačan, veselilo bi me, ako bi hoteli to svoto za sedaj od mene vzeti.“

„Milostna, to nikakor ne morem.“

„Zakaj pa ne, gospod kapitan?“

„Ne, ne, pomislite, če bi kdo zvedel o tem.“

„A Vi me bode v resnici ujezili. Kdo naj bi to zvedel, vsa zadeva ostane med nama. Kakor hitro dobite Vašo dedščino, mi svoto lahko vrnete.“

Varen je premišljeval.

„Le z ozirom na to, da je kupna pogodba vže zgotovljena, se morem odločiti, Vašo ljubeznivost sprejeti, milostna“, rekel je končno ter ji hvaležno poljubil roko.

„Zahvaljevati se ni potreba“, smejala se je gospa Bokamp, „med prijatelji je to nepotrebno. In sedaj pokažite vesel obraz in me peljite k plesu, godba je pričela.“

Pomešala sta se v krog plesočih — — — — —

Ko je Varen zapustil vilo in se peljal proti mestu, ukazal je kmalu kočijažu ustaviti.

Moral je biti sam s svojimi mislimi. Zopet je korakal sam, kakor ob času svojega prvega obiska, po tihih sprehodih proti mestu. —

A kak razloček med tedaj in sedaj!

„Tako daleč se je vse posrečilo“, mrmral je pred-se, „dekle je zanoreno v mé, mlado bitje bo pač neutolažljivo, kakor hitro se izvrši moj načrt. Pah, kaj mi je na tem, — saj se mi je

sama vrgla na vrat. — Koketna vdova mi dá pol milijona, kakor bi to moralo tako biti; — sévé ona hoče z mano koketirati, pri tem pamet zginé. — Sedaj je treba lotiti se zadnjega, jaz moram na kak način priti v denarno omaro starega, če pred ali po poroki, to se mora prepustiti raznim okoliščinam, nadaljeval je ter stopal bolj po konci, „potem mi je svet odprt, z mojimi milijoni poteptam v prah moje nasprotnike, potem zopet stojim na blestečem vrhuncu, ki mi je vedno bil pred očmi.“

106. poglavje.

Skrivnosten glas.

Predno fino izmišljeno spletko kapitana Varena, kateri, kakor naš bralec vé, ni bil drugi ko Sever, dalje zasledujemo, hočemo pogledati v bolnišnico, v kateri je Helena ležala.

Mlada gospa je ležala več dni v hudi mrzlici.

A nje zdrava, krepka narava se je srečno protivila grozeči bolezni, mrzlica je prešla, po osmih dneh čutila se je, akoravno oslABLJENO, vendar zdravo.

Jutranje solnce je sveto in prijazno sijalo skozi okno, ko je Helena prvokrat zapustila posteljo. V bolezni jo je zdravil dr. Kastor, a prišel je vsak dan le po enkrat in se le malo trenotkov mudil pri nji.

Ravnatelj je prihajal večkrat in se sočutno zanimal za njo, v zadnjih dneh je celo stopil k njeni postelji in povpraševal po mnogih vsakdanjih rečeh. Pri vsakem odgovoru Helene je z resnim obrazom zgrbančil čelo, včasih tudi zmajal z glavo. —

A to se je vedno v navzočnosti strežnice zgodilo.

Vzlic temu, da sta ravnatelj in strežnica jako sočutno in ljubeznjivo ravnala ž njo, bilo je Heleni vsakokrat neprijetno, kadar je ena izmed teh oseb vstopila.

Strežnica je bila suha postava, ki je vedno hodila v prosti sivi obleki, belem predpasniku in pokritej glavi. Z mnogimi gubami prevlečen obraz vzbudil je vtis sočutne skrbi.

A v očeh, ki so gledale izpod na pol zaprtih trepalnic, zabliskalo se je včasih potuhnjeno, hudobno, in Helena je te poglede večkrat opazila. —

Komaj se je Helena oblekla, je potrkalo.

Strežnica je vstopila.

„Dobro jutro, vže po konci, milostna!“ zaklicala je začudena, „saj bi Vam bila lahko pomagala se obleči; zakaj niste pozvonili?“

Helena se je zahvalila.

„Počutim se popolnoma dobro“, odgovorila je mirno, „jaz sem le še malo slabotna. V malo dneh upam, da bodem zavod lahko zapustila.“

„Gotovo, kakor bodete sami želeli“, dejala je strežnica obrnivši se, satanski posmeh ji je igral okoli usten. In odpirajoč sosedna vrata, rekla je strežnica: „Gospod ravnatelj prosi, za časa Vašega bivanja tu, poslužiti se te sobe.“

Helena je obstala udivljena. Ugledala je krasen, majhen salon, z baržunastimi fotelji, velikimi zreali, bogato zrezljanimi mizami in omarami, na katerih so stale najzaljše stvarice.

„In v tej sobi naj jaz bivam?“ vprašala je Helena počasi.

„Seveda“, smehljala se je strežnica, „vsi naši bolniki v prednjem delu hiše bivajo v enakih sobah.“

Helena je obotavljaje prestopila prag.

„Zakaj so pa povsod v oknah omrežja?“ vprašala je, ker je tako opazila tudi v njeni spalni sobi.

„To je le zaradi splošne varnosti, milostna“, odvrnila jo ženska, „v našem mestu se je prej primerilo toliko tatvin in ulomov, da smo se na tak način zavarovali.“

„Ali milostna še kaj želite?“ pristavila je, „zajutrek bodem takoj prinesla.“

„Ne, hvala Vam“, rekla je Helena ter se vsedla v stol, ki je stal blizu krasnega kamina. —

Strežnica je tiho zapustila sobo.

Mlada gospa se je občudovalno ozirala po prelepi sobi. Zdihaje mislila je na daljno domovino, v kateri je bila njena dekliška soba od ljubih starišev z isto skrbnostjo opremljena, potem so pa njene misli uhajale v bodočnost. —

Nakrat se je Helena vzbudila iz tega tužnega premišljevanja, tih žalosten glas ji je prišel na uho.

Ali se je varala, ali je bila to mrzlica, ki se je vračala; potipala se je za čelo.

Ne, to ni bila domišljija, glas je bil razločen kakor krik do smrti mučenega, a tiho, kakor z vetrom donešen.

Vstala je iz stola, stopila k oknu in pazno poslušala.

A ničesar ni bilo slišati.

Prevarana se je vrnila Helena k stolu.

Nekaj časa je ostalo vse mirno.

Potem je znova zadonel glas, a sedaj je mlada gospa natančno razločila posamezne besede: „Milost — usmiljenje.“

Potem je zopet utihnil skrivnosten glas.

Brez dvoma, to ni prihajalo od zunaj. —

Vrata so se odprla, strežnica je prinesla zajutrek.

Vže jo je hotela Helena vprašati, kaj pomenijo skrivnostni glasovi, ko si je nakrat premislila.

Nekaka nezaupnost se je je polastila.

Komaj je žena zapustila sobo, ko je Helena vskočila in po vseh kotih sobe prisluškovala.

A ničesar ni bilo čuti.

Zopet je sedla v stol in naslonila glavo nazaj, ko je nakrat prestrašeno skočila kvišku.

Glasovi so se čuli prav tik ušes; — groza jo je spreletela.

A hitro se je zopet pomirila, z utripajočim srcem je poslušala v stran.

Tu se je rešila uganka.

Glasovi so prihajali iz odprtine kamina, tiho, kakor da bi bil kličeži daleč, daleč.

A kar se je sedaj slišalo, niso bile več besede, ampak le nedoločno stokanje. In vmes so se čuli drugi glasi, kakor od pokajočih udarecv.

Ali se je koga kaznovalo?

Glas je bil vendar ženski.

A kakor je tudi mlada gospa pazno poslušala, ničesar več ni bilo čuti.

Okoli najmanj ure je strežnica naznanila ravnatelja.

Uljudno pozdravljajoč je ta stopil v sobo.

„No, častita bolnica“, obrnil se je k Heleni, „kako se počutite?“

„Hvala, gospod ravnatelj, popolnoma dobro.“

„Tako — tako — popolnoma dobro“, ravnatelj je dvomljivo zmajal z glavo.

Helena ga je opazovala z nejevoljo, občutila je kakor neko grozo pred tem možem.

Bil je velike, močne postave, njegova preelegantna obleka ni naredila ugodnega utisa.

Nekdaj čedni, a sedaj napuhnjeni obraz kazal je vidne znake strasti, kratke brke zakrivale so usta in redki lasje so visoko čelo še višje naredili.

„Sedaj Vas bodem jaz zdravil, milostna“, začel je ravnatelj uljudno, njegove sive oči so opazovale Heleno.

„Kako?“ vprašala je ta začudeno, „ali me imate še za bolno?“

„Ne — ne“, je hitro odgovoril ravnatelj, „bolezen, katera Vas je privedla semkaj, je prešla, a v Vaših mrzličnih domišljijah pokazali so se simptomi, vsled katerih je dobro, da ostanete še nekaj časa pod mojim opazovanjem.“

„In ti vznemirjajoči znaki so?“ — vprašala je Helena prestrašeno.

„Niso velikega pomena, ne, nikakega pomena“, zagotovil je ravnatelj, „a včasih so taki znaki začetek duševne bolezni, in zato je previdnost na mestu.“

„Sploh pa“, pristavil je ravnatelj Štefana hitro, „si ne delajte nikakih skrbi; jejte, pijte in spite, kar in kolikor se Vam ljubi, vse drugo prepustite meni; moja dolgoletna praksa Vam zagotovi uspeh.“

S tem je ravnatelj vstal in pozdravljajoč zapustil sobo.

Helena je ostala sama.

Bila je vsa zmedena vsled tega, kar je čula.

Ali je v svojih fantazijah govorila stvari, ki so vzbudile sum, da so njeni živci skrajno razburjeni?

To je bilo skoraj gotovo.

Spominjala se je svojih zadnjih doživljajev, groza jo je spreletela, ko je mislila na vse nevarnosti, katerim je ušla.

Ure so lezle naprej — strežnica je prinesla kosilo, potem je Helena dolgo časa sanjavo sedela na stolu pred kaminom.

Nakrat je zopet zaslišala oni glas.

A sedaj je dobro razumela besede, celo stavke; prisluškovala je napeto.

Razločno je zadonel glas kakor od daleč, tiho, potem glasneje:

„Bog — o moj Bog, ali še ne bo konec tega strašnega življenja — ali še ne bo smrti, da bi me rešila — naj-li zopet napoči nov dan s svojimi mukami?“ —

Helena se je priklonila h kaminu.

„Ali je kdo tu, ki tako kliče?“ vprašala je glasno v odprtino. —

Nobenega odgovora — vse je bilo tiho.

„Ali me kdo sliši — kdo je tam?“ zavpila je Helena še glasneje.

Potem je prišel odgovor, rahel, tih.

„Kdo kliče?“ Natanko se je spoznal nežen ženski glas.

„Dama, ki Vas je slišala“, zaklicala je Helena znova v odprtino kamina, „kje pa ste?“

„V neki sobi v pritličju.“

„In moja je v prvem nadstropju“, odgovorila je Helena vsa iznenadena; „slišim Vaš glas skozi kamin in Vam tudi po tej poti odgovarjam.“

Nastal je premolk.

„A zakaj tako stokate?“ vprašala je Helena znova, „ali ste zelo bolni?“

„Ne, a rada bi umrla.“

„Umrla —“ ponovila je Helena, „zakaj pa?“

„Ker moje življenje nima nikake vrednosti zame“, odgovoril je glas.

„Saj bodete zopet ozdraveli“, tolažila je mlada gospa.

„Jaz nisem bolna, jaz sem nesrečna.“

„Nesrečnica?“ ponovila je Helena.

„Da“, rekel je glas, „in Vas pričakuje ista usoda, kakor je moja.“

„Kako — kaj menite s tem?“ zaklicala je mlada žena prestrašeno.

„Vse Vam hočem povedati; tiho, nekdo prihaja“, — glas se je čutil prestrašen.

Vse je bilo tiho.

Helena je mislila, da sanja — kaj ji je skrivnostna govorica hotela razodeti? Napenjala se je rešiti to uganko, ali je umobolna govorila ž njo?

To bi bilo mogoče, ker Helena se je spomnila stokajočih klicev danes zjutraj. In vendar jo je obšel nekak strah, vse je bilo tako tiho v hiši, obrnila se je k vratom, da bi videla na hodnik, morda, da se kdo pokaže. Prestrašeno je skočila nazaj, vrata so bila od zunaj zaprta.

To je bila nova uganka za Heleno.

Pozvonila je, strežnica je prišla.

„Zakaj so pa vrata zaprta?“ vprašala je Helena naglo.

Strežnica se je smehljala. „To spada k našemu hišnemu redu“, rekla je z glasom, ki je imel Heleno prepričati, a jo je vsejedno vznemiril. „Pomislite, milostna, kak berač ali potepuh bi prišel v hišo in bi stal nakrat — nepričakovan v Vaši sobi, kako bi se prestrašili?“

„Saj bi lahko od znotraj zaklenila“, odvrnila je mlada gospa. —

„Gotovo, seveda“, rekla je strežnica obotavljaje, „ako Vam je prav, pustim vrata odprta.“

„Da, prosim“, dejala je Helena pomirjena.

Večer je napočil, Helena je legla k počitku, a dolgo ni mogla zaspati, vedno je mislila na skrivnost, stokajoči glas, kateri vzlic večkratnemu povpraševanju tega popoldne ni več odgovoril.

107. poglavje.

Nov strah.

Kakor hitro je Helena družega dne zavžila zajutrek, hitela je h kaminu in zaklicala vanj:

„Ali ste sedaj tu?“

„Da, tu sem“, odgovarjalo je tiho.

„Kaj ste pa včeraj s tem mislili, da ste nesrečnica in da bom tudi jaz deležna te usode?“

Nastal premolk, potem se je slišalo znova:

„Ali ste še mladi?“

„Da“, odvrnila je Helena začudeno.

„Ali ste lepi?“ vprašalo je zopet.

Helena je zarudečila; da je lepa, je mnogokrat slišala, a kaj naj bi odgovorila?“

„Reklo se mi je večkrat“, zaklicala je.

„Potem ste zgubljeni.“

„Za Boga, rotim Vas, zakaj?“ je prestrašeno zavpila mlada gospa. —

„Jaz sem bila tudi mlada in lepa — o tako lepa“, vračalo se je žalostno, „in to je bil moj pogin. Sedaj medlim tu že dolga — dolga leta, moje edino upanje je smrt — edina rešitev tega trpljenja.“

„Kaj se Vas s silo pridržuje tu?“ vprašala je Helena.

„Da, jetnica sem, izpostavljena najhujšemu trpinčenju — a molčite — kmalu se bližajo moji mučitelji — z Bogom.“

Zopet je bilo tiho, a Helenino srce ni našlo miru.

Kaj naj si misli o skrivnostni govornici? Bržkone je bila blazna, a njena vprašanja in odgovori niso kazali nikake duševne zmedenosti!

Helena je mislila na skrivnosti blaznic, na grozovitosti, katere je sama v taki doživela, stresla se je. Ali je bila tudi ona jetnica?

Kakor gnana od smrtnega strahu hitela je k vratom, bila so odprta. To jo je nekoliko pomirilo.

Morda se je vendar varala in en trenotek verovala v blodno besedovanje umobolne; zaman si je prizadevala rešiti zagonetko.

V tem so se vrata odprla — ravnatelj je vstopil, prijazno pokimal Heleni.

„Zdi se mi, da ste danes blede in slabotni; dovolite, da potipljem žilo.“

Prijel je nežno zapestje v svojo mesnato desnico.

„Glava me nekoliko boli“, odvrnila je začudeno, ker je še vedno držal njeno roko v svoji.

Končno mu jo je iztrgala, — a ravnatelj ni trenil z očesom.

„Žalostno je“, rekel je, kakor da bi govoril sam s seboj, „če je človek tako sam in zapuščen, posebno tu v Ameriki, kjer vsak le samo zase skrbi, kjer se revnim in nesrečnim brez usmiljenja pokažejo vrata, — no, moj zavod je častna izjema.“

Helena je molčala; bolj ko je bil ta mož prijazen ž njo, bolj ostuden ji je bil; nje čista duša je čutila podlost, ki je govorila iz vsake besede ravnatelja.

Z nepopisno nejevoljo je poslušala njegove, očetovsko do-
brotljive besede, blago čisto srce slovenske grofice je čutilo
nevarnost, ki ji je pretila od tega moža.

„Nameravam v bodočih dneh Vaš zavod zapustiti“, pri-
čela je Helena končno, da bi prelomila molčanje; ravnateljovi
pogledi so jo mučili, „počutim se zopet zdravo, le še malo sla-
botno po prestani mrzlici.“

Ravnatelj se je smehljajal.

„Le nikar si preveč ne zaupajte“, rekel je šaljivo.

„Jaz Vas ne morem kar tako poslati ven“, nadaljeval je
bolj resno, „le pomislite, če bi se bolezen povrnila — kar se
bo skoraj gotovo zgodilo — potem bi se reklo, da moj zavod
odpušča bolnike le na pol ozdravljene. Daleč na okoli je moja
bolnišnica poznana kot zgled najskrbnejše postrežbe — na to se
moram ozirati.“

In ko je bral iz Heleninih oči tih dvom, pristavil je
hitro:

„A kakor hitro ozdravite, ljuba gospa, veselilo me bo,
Vam to takoj sporočiti. Upam in mislim, da se me bodele potem
radi spominjali.“

Zadnje besede je govoril s prav nežnim glasom; sedaj je
pristopil k Heleni in jo pogladil po krasnih temnih laseh.

Stopila je začudena nazaj, a ravnatelj Štefans je storil,
kakor da bi tega ne opazil.

„Rada bi šla malo na prosti zrak“, rekla je Helena.

„Moj vrtiček Vam je na razpolago“, smehljajal se je rav-
natelj; „le sporočite postrežnici in Vaša želja se bo takoj izpol-
nila.“ —

Poslovil se je uljudno.

Ko je stopal ravnatelj čez hodnik, prišla mu je strežnica
naproti.

„No“, šepetala je, „kako stoji Vaša stvar?“

„Za sedaj še prav slabo“, odgovoril je ravnatelj, „ni ji
mogoče bliže priti. Previdni moramo biti, drugače se ji vzbudi
sum.“ —

Zlobno smehljaje ga je strežnica pogledala. „No, saj je
mnogo sredstev, damo ukrotiti.“

„To že“, odvrnil je ravnatelj, „a pri tej bi vendar rad na-
redil izjemo. Pogled lepe žene me je napolnil s toliko strastjo,

da bodem skušal, če le mogoče, na drug način priti do cilja. Kako, mi še ni jasno, a to se bo že našlo.“

„No, če bi še ne šlo, potem se zanesite name in na mojo izkušeno metodo“, zavrnila je strežnica; v tem trenutku je bila podobna hudiču v človeški podobi.

„Da, ta je bila še vedno dobra“, dejal je ravnatelj s ciničnim smehom, „le dobro mi glejte, da ničesar ne opazi in danes popoldne jo pustite za eno uro na vrt.“

Strežnica se je smejala.

„S slanino se lovi miši; a le preveč se ne ozirajte na njene želje, drugače bo težko jo pozneje ukrotiti.“

„No, saj bomo videli“, menil je ravnatelj in šel po stopnicah dol. —

Po kosilu je rekla Helena strežnici:

„Gospod ravnatelj mi je dovolil iti na vrt, rada bi prišla na sveži zrak.“

„O sevé — sevé, moja ljuba“, zagotovila je strežnica.

Helena je osupnila: kako je prišla žena do tako zaupnega govora?

V naslednjem trenutku pa je premislila, da bi bilo bolje se s strežnico dobro sporazumeti in je zato molčala, ko je žena nadaljevala to govorjenje.

Šli sta po hodniku, potem po stopnicah navzdol, velika železna vrata so zaprla izhod.

Strežnica je vzela iz žepa velik ključ in jih je odprla.

Ko sta prekoračili nekaj stopnic, stala je Helena v majhnem a lepo urejenem in oskrbljenem vrtu, v kojem ozadju je bila hladna senčnata uta.

Okoli so se dvigali zidovi bolnišnice ter oklepali vrtiček, kakor začaran grad skriva v notranjem svoj zaklad.

Helena je počasi hodila po potih, medtem ko se je strežnica vsedla v uto in pazno zasledovala vsako gibanje mlade dame. —

Stranska poslopja in prizidek stali so daleč, tako da bi Helena ne bila mogla nikogar razločiti. A prednja hiša mejila je, ločena le po ozkem dvorišču, na vrt.

Vse je bilo tiho, nikogar ni bilo videti.

Čebele so brenčale od cveta do cveta, sonce je pošiljalo svoje žarke skozi veje dreves in risalo z zelenkasto-zlatim odsevom senco listja na pota, ki so bila posuta z belim peskom.

In sredi te krasne idile je stala Helena kakor rojenica v čarobnem vrtu slovenske pravljice. Nepopisna ljubkost obdala je nežno postavo in sladki obrazek je sanjavo zrl pred-sé — kje so bile nje misli!

A trdo ženo s kamenitim sreem in navidezno-prijazno smehljajočimi usti ni genilo nič; njene oči so gledale, kakor oči tigra, po vitki postavi, ki je odvrnila v svojem ljubkem dekliškem prikazanju celo vzdignjeno orožje morilca.

Sedaj so švignile Helenine oči, kakor zgubljene, po oknah pritličja.

Zganila se je lahko — nekdo je od tam gledal k nji.

Spoznala je glavo.

Bil je lep dekliški obraz, ki jo je z velikimi očmi žalostno vprašujoče pogledal.

A le malo trenutkov, potem je bilo okno zopet prazno.

Helena je šla v uto.

„Ali so tam tudi bolniki?“ vprašala je strežnico in pokazala na okno.

„Gotovo, — gotovo“, pritrnila je ta, „tu spodaj so na živcih bolni; to je gospoda ravnatelja posebnost. Da, ti ubogi ljudje; hudo mi je, kadar jih vidim.“

„Oh, tako lepo, mlado dekle“, zdihovala je Helena tiho. Žalostne angeljske oči so ji še vedno stale pred dušo. „Ti reveži so gotovo zelo bolni?“

„Da, — zelo“, odgovorila je žena, „ti so po več let pri nas; mnogokrat so neozdravni ter pridejo od tu na pokopališče.“

Heleno je streslo.

„Pojdimo zopet gor“, prosila je. Usoda ubogih bolnikov napolnila jo je z boleščjo.

„Kakor želite.“ Strežnica je vstala, železna vrata so se zaprla in Helena je šla v svojo sobo. —

Tekom popoldne je večkrat poklicala v kamin, a odgovora ni bilo: Heleni je postalo nekako tesno pri srečanju; zgodaj je šla k počitku.

A spanja ni bilo, — kakor mōra jo je težila žalostna slutnja, katero se je zastonj skušala otresti.

Ali je bila varana, je-li bila v rokah ničvrednežev, ali je bilo vse, kar jo je tolikanj skrbelo, le izrodek domišljije?

Ure so pretekale, polnoč se je bližala.

Helena se je nakrat stresla strahu, ali ni ravnokar slišala nek šum v sobi? Prisluškovala je napeto nekaj trenutkov, a vse je bilo mirno.

Nepopisen strah se je je lotil, tiho je zapustila svoje ležišče, da bi zapahnila vrata v priležno sobo. A predno je dospela do njih, odskočila je prestrašeno nazaj.

Vrata so se odprla — tiho — počasi.

Helena je zavpila strahu, nočna luč je slabo razsvetlila postavo, katera se je prikazala na pragu.

„Tiho“, šepetala je, „tiho — ničesar se Vam ni bati pred menoj.“

Mlada gospa je presenečeno gledala na vstopivšo. Ali je bila ta postava, koje grozno shujšani udje so spominjali na okostje, koje globoke oči so strašno žarele — še živa?

Odstopila je za korak nazaj in nehoté sklenila roki.

Postava je hitro pristopila.

„Ne bojte se“, rekla je bridko. „Vem, da Vas pogled name straši, a morala sem z Vami govoriti. Vsled nepazljivosti nekoga paznika so ostala danes vrata odprta; vedela sem za Vašo sobo; hvala Bogu, ni bila zaprta.“

„In Vi ste?“ vprašala je Helena nad vse radovedno.

„Nesrečnica, s katero ste govorili. Glas, katerega ste čuli v kaminu, je moj; in danes sem prišla, da Vas svarim.“

„Ali mi preti nevarnost?“ vprašala je Helena polna strahu.

Tujka ni takoj odgovorila, peljala je Heleno nazaj k postelji ter jo rahlo potisnila v blazine, medtem ko se je ona vsedla na stol poleg nje; sedaj jo je šele mogla mlada dama natančneje ogledati.

Dolga, bela nočna obleka je pokrivala nesrečnico, dolgi plavi lasje so ji padli globoko na rame, medtem ko so globokoležeče modre oči sreprozle iz koščenege obraza kakor strahovi. Vzlic groznega propada se je vendar iz obraza tujke dalo sklepati na prejšnjo nenavadno lepoto.

„Ali ste že dolgo tu v bolnišnici?“ vprašala je Helena, koje je zopet groza stresla pri pogledu na to čudno postavo.

„Osem let“, odgovorila je.

„Ni mogoče, toliko časa ste že bolni?“ odvrnila je začudeno mlada žena.

„Bolna?“ zasmejala se je tujka ostro, „bolna?“ Da, ko sem prišla tu sem, bila sem bolna, a le kratek čas, potem pa sem bila zopet zdrava, tako zdrava, kakor le kedaj poprej.“

„In zakaj niste zapustili zavoda?“ poizvedovala je Helena.

Zopet se je zasmejala tujka, a sedaj tiho, čudno. „Da, če bi bila to mogla“, šepnila je.

„Kaj Vas je oviralo?“

Nesrečnica se je nakrat priklonila čez posteljo.

„Tiho“, šepetala je, „prav tiho — da naju on ne sliši.“

„O Bog — moj Bog!“ Helena se je odvracala od nje.

„Bojim se Vas.“

Tujka se je vsedla.

„Nikar se me ne bojte“, prigovarjala je iskreno, „že ko sem prvič slišala Vaš sladki glas, sem Vas ljubila in noč in dan premišljevala, kako bi Vas mogla svariti, ker sem se bala, da postanete tudi Vi žrtev tega vraga.“

„Čegava žrtev?“

„Njegova, onega lopova, ki se imenuje ravnatelj dr. Štefans. V resnici je pa sam satan. Da, jaz mislim, niti satan ni tako hudoben, ko ta človek; še kralj pekla bi bil ginjen pri pogledu na te nedolžne žrtve, kojih edina pregreha je, da so lepe in čiste.“

„O, da bi le vedela, ako govorite resnico“, je tresoče zdihovala Helena.

„Prisežem Vam pri smrti, po kateri hrepenim, da je vsaka beseda resnična. Zvedeti morate, kako se mi je godilo, da bodede po tem presojali Vašo usodo. Rotim Vas, verujte mi.“

Padla je pred Helenino posteljo na kolena, nje tresoče ustni so pritiskale vroče poljube na Helenine roke. Nočna luč je slabo brlela in nejasno razsvetila to čudno podobo. Tam v postelji nežna postava Helene, koje krasne ude je izdala tenka nočna obleka. Prelepi blede obraz s svojimi velikimi očmi je strmela na klečečo, koje koščen život je bila največja nasprotnost krasne postave Helenine. In k temu ginljivi, tihi glas, ki je preplašeno poslušajoči donel na uho. — Podoba, kakor da bi bila smrt stopila k cvetočemu življenju in mu zašepetala: Memento mori! —

„Maud Alen je moje ime“, je čez nekaj časa tujka prelomila molčauje, „in kot sirota brez očeta in matere bila sem vzgojena od daljnih sorodnikov, vzrasla sem, mlada, krepka.“

„Pogledi mladih mož, ki so mi sledili, rekli so mi, da sem lepa. — Oj, ta lepota, — kako jo črtim in sovražim, ker le ona je moja nesreča in moj pogin. — Tu je bil sosedov sin, s katerim sem se že kot otrok igrala, — v šoli me je dražil in me vlekel za kite.“ — Žalostna vzame kito svojih prekrasnih plavih las v roko. „To je edino, kar mi je ostalo“, reče tiho.

Ali ta glas je bil pretresel srce.

Helena ni zamogla odgovoriti, le z roko je ljubeznjivo pogladila nesrečnico po laseh; hvaležen pogled iz modrih oči jo je zadel.

„Da, kje je moj Jon ostal,“ nadaljuje Maud sanjavo, kakor da so njene misli kdo ve kje v daljavi. „Kolikokrat mi je rekel: Ti boš moja mala ženica. Potem je šel na morje in nikdar nisem več čula o njem. — Ah, kako sem ga ljubila, kako presrečno ljubila; noč in dan je bil moja edina misel, in še umrjem, bo tudi moja zadnja.“

Globoko ganjena gleda mlada žena na nesrečnico, katere roke je vzela med svoje.

„In potem sem postala bolna,“ nadaljuje Maud brezglasno, — prinesli so me semkaj; za nekaj tednov, kakor sem mislila, a nikdar več ni moja noga zapustila te hiše. — Nikdar nisem več zrla v jasno nebo, — nobena cvetica mi ni več duhtela. Moj svet so bile štiri stene moje sobe, v katerih sem prestala osem let, osem dolgih let, polno neizrekljivih muk. Še jokati ne morem in jok je olajšavec vsem, ki trpe. Moje oči so že zdavnej nehale se rositi in tožno, brez tolažbe, prenašam še zadnje ure svojega le še kratkega življenja.“

Vročee solze kapajo iz Heleninih oči in presrečno sočutje z nesrečnico jo prešine. Ljubeče potegne Maudino glavo na svoje prsi in jo presrečno poljubi na trepetajoči ustni.

„Imenuj me „Ti“ in „Helena“, prosí Helena tiho, „če Ti je tudi nerazjasnljiva usoda vse vzela, Ti hočem vsaj jaz biti prijateljica do zadnjega dihleja.“

Maud se strese, kakor da je mrzlična in presrečna objame s svojima rokama mlado ženo.

In po dolgem času zarosile so tudi njene oči zopet olajšujoče solze in obe na tako prečuden način skupaj pripeljane, grofovskva hči in mlada Američanka, sta skupno jokale.

Konečno se Maud toliko pomiri, da lahko nadaljuje svojo povest.

„Ko sem prišla semkaj, so bili z menoj vsi prijazni. Čudila sem se le, da sem bila sama v jedni sobi, katera je bila ravno tako lepa, kakor ta tukaj. Čez nekaj tednov sem bila zdrava in sem se že veselila, da zopet lahko pohitim ven v lepo božjo naravo, kjer sem vedno tako rada bivala. Ah, nikdar — nikdar je nisem več videla. — Kogar to zidovje oklepa, je živ pokopan.“

Smrtni strah obide Heleno, ko Maud nekaj minut molči. Ali je bila taka usoda tudi nji odložena, ali naj tudi ona ostane do konca svojega življenja v tej ječi? — Ne — ne, kliče glas v njenem sreču, rajše umreti.

„Ravnatelj“, nadaljuje Maud čez nekaj časa, „bil je jako prijazen in dobrotljiv proti meni, saj sem bila še tako mlada in neizkušena. Nič hudega mi ni prišlo na misel. Ali ko sem ga prosila, da me pusti iz bolnišnice, zadrževal me je pod pretevo, da se boji novega izbruha moje boleznin in meni, da je le-ta slabo uplivala na moje živce in še druge reči.“

„Ravno kakor pri meni“, si misli Helena, a ne reče ničesar.

„Počutila sem se zdravo“, pripoveduje Maud, „in postala sem nepotrpežljiva. Prosila in moledovala sem, a vedno sem dobila isti odgovor, da moje stanje še ni tako, da bi me izpustili iz zavoda. Ravnatelj je postajal vedno ljubeznivejši in nežnejši, in začela sem se ga bati. Bežala sem pred njim, da celo udarila sem ga na roko, ko me je hotel objeti.“

„Smejal se je in odšel, a iz njegovih oči me je zadel pogled, poln zavratnosti in poželjivosti, da sem instinktivno čutila, da je moje največje imetje, moja čast pred tem človekom v nevarnosti.“

Zgražena pogleda Helena na nesrečnico, prava smrtna bojazen jo obide; plašno zre proti vratom. Ali ne more tukaj nenadoma vstopiti in se vreči na svojo žrtev?

„Od tega časa me ni več nadlegoval“, nadaljuje Maud, „čutila sem, da se pripravlja moj pogin. Noben zlodej ne more biti bolj brezsrčen, kakor je on — in noben tiger bolj vesel morenja, kakor ta spridena ženska, njegova pomagalka.“

„Strežnica?“ povpraša Helena prestrašena.

„Da, ista“, potrdi Maud. „Z njeno pomočjo zvrši svoje zlodejstva na nas nesrečnicah. Nisem samo jaz njegova žrtev“

postala“, reče Maud, ko vidi, da jo Helena vprašaje pogleda, „še štiri do pet drugih mučenk trpi v sobah v pritličju.“

Zdaj ve Helena, čegav je bil lep obraz, katerega je danes na vrtu videla.

„Da“, šepče Maud živahno, „postrežnica, ta hijena v človeški podobi, je tista, ki temu spridencu dovaža svoje brezmočne žrtve, tudi jaz nisem ušla njenim zanjkam.“

„Neki večer“, nadaljuje jokaje, „opazim, da ima moj čaj nek čuden okus, — a mislila si nisem ničesar pri tem. Ker sem bila zelo žejna, sem hitro popila več čašic čaja. A komaj čez uro čutim neko nerazumljivo svinčeno utrujenost v svojih udih; in komaj sem se še mogla dotipati k svoji postelji, na kateri sem takoj trdno zaspala.“

„Ko se zbudim“, Maud skrije svoje solzno lice na Heleninih prsih, katera je ubozega, tresočega otroka pristréno stisnila k sebi, „pa — stoji ta bojzljivi ničvrednež zraven mene in njegov zmagonosni izraz, njegove besede rekle so mi jasno, da je svoj hudičev načrt izvršil.“

Nežno vzdigne Helena glavo nesrečnice in vroče poljubi Maudina ustna.

„Ko sem razumela, kaj se mi je zgodilo,“ reče Maud dalje, „skočim, sovraštva se tresoča, proti temu zlodeju, oči iščejo kako orožje, da bi mu je porinila v srce. — Ali urno se mi umakne in z groznim smehom zapusti mojo sobo.“

Utrujena in težko sopeča za trenotek obmolči.

„Od tega časa“, nadaljuje, „bila sem vedno pozorna. Nikdar se mi ni več posrečilo, da bi se mi bližal. In medtem, ko so se druge žrtve udale v svojo usodo, zoperstavljala sem se jaz vsem njegovim vražjim naklepom. Jedla in pila sem samo to, kar sem vedela, da ni sumno, spala samo malo minut. Ker vse njegovo prigovarjanje ni ničesar izdalo, izmislil si je drugo sredstvo.“

Potegne Helenino glavo k sebi in šepče zgraženi poslušalki v uho:

„Zdaj je poskušal s silovitimi sredstvi. Kot navidezno blazno utaknili so me v posilni jopič, — vzeli so mi živež. Ker ni vse nič pomagalo, so me topli, da sem bila vsa v ranah; — a vse to me ni moglo premagati.“

„Potem nisem dolgo, dolgo nič slišala o njem, videla sem samo strežnico, kadar mi je hrano prinesla, a tudi ona ni dosti

z menoj govorila. — Že zdavnej sem morala zamenjati svoje prej tako lepo opremljene sobe z ozko, zaduhlo kamro. Grozno sem shujšala. Pogled v košček zrcala, ki sem ga slučajno na tleh našla, rekel mi je, da je moja lepota minula, da nisem bila razuzdancu več po godu.“

„A hotela sem svojo nesrečo končati, in tako sem sklenila, lakote umreti. Ko je strežnica to opazila, me je znova tepla. Siloma me primora, da jem vsaki dan, ker se boji, da bi pri moji smrti zasledili sledove lakote, ki bi jo izdale. In tako še dalje vlačim verige tega groznega življenja, z edino prošnjo do Boga, da bi me mila smrt kmalu — prav kmalu rešila mojega trpljenja.“ —

Znova pritisne Helena ubogo mučenico na svoje srce; glasno jokaje, menjajoč poljube, se držita oklenjena.

A hipoma planeta prestrašene narazen, zunaj na hodnik se začujejo glasni koraki in šepetajoči glasovi. —

109. poglavje.

Prestreženi beg.

„Mislim, da me pogrešajo in zdaj me iščejo“, reče Maud, pazljivo pri vratih prisluškaje.

Helena skoči s postelje in se hitro obleče.

„Če Te tukaj najdejo, si izgubljena“, zašepeče bojazljivo.

Ko je Maud vstopila v sobo, je zapahnila vrata; zdaj se razločno sliši, da se je na kljuko pritisnilo.

Čez nekaj časa se to ponovi, potem se sliši, da se koraki in glasovi oddaljijo navzgor.

„Zdaj hitro“, reče Helena, „le hitro, tu ni časa izgubljati; mogoče, da še niso opazili Tvoje odsotnosti.“

Še enkrat pritisne novo prijateljico na svoje prsi — še enkrat jo srčno poljubi, — potem tiho odpre vrata. — Lahno, kakor vetrič smukne Maud iz sobe.

Skozi široko listje, ki je dajalo lopi senco, je sijal mesec; razlival je po ljubkem obrazu mladega dekleta nadzemski čar, v tem ko je dekle poljubila novič svojega ljubca.

Brezglasno stoji mlada žena in posluša na vsak šum, a vse je ostalo tiho; nič ni kazalo na to, da se je odsotnost nesrečnice opazila.

Konečno se poda Helena k počitku.

Ali spati ne more, z grozno natančnostjo se ji prikažejo slike, kakoršne je Maud slikala; in med temi se reži zoperno lice ravnatelja in zavratne oči strežnice mu gledajo čez ramo.

Tu je bila samo ena rešitev, — hitri beg; ker vsaka ura, katero je nadalje tukaj prebila, pripeljala je razuzdaneža bližje k svojemu smotru.

Napravi si raznovrstnih načrtov, katere v naslednjem trenutku kot neizvedljive zopet zavrže. Šele proti jutru zadremlje, ko je sklenila, ravnatelju pri vsakdanjem posetu naznaniti, da je sklenila, še isto popoldan zapustiti njegov zavod.

Če se pa temu zoperstavi, potem hoče vse storiti, da takoj zbeži, in če se ji beg ne posreči, se rajši sama umori, kakor da žrtvuje temu ničvrednežu svojo čast.

V nekem predalu našla je bodalu podobni nož, stvar, katero se na vsaki pisalni mizi najde. Nož se ji je zdel dovelj močan, da si v skrajnem slučaju —, liki starim slovanskim ženam, ki so si raje bodalo porinile v srce, nego se izročile rimskemu vojakom, — prebode srce in da zavržencu ne ostane družega, kakor mrtvo truplo.

Strežnica je bila to jutro posebno prijazna. Kakor med tekle so ji besede iz ust, a Helena se ni brigala za njeno govoričenje, nego jo kmalo odslovila.

Bilo je okoli enajste ure, ko je prišel ravnatelj.

Komaj se vsede, reče Helena:

„Gospod ravnatelj! Nahajam se v največjih skrbih, ker nisem do sedaj nobenega poročila dobila o svojem spremljevalcu; prosim Vas torej, da me še danes odslovite.“

Ravnatelj jo posluša in izraz mu postane resen.

„Ali, milostiva“, reče kakor prestrašen, „kako pridete na to misel; gotovo so se živeci zopet vznemirili. Vi morate nekaj dni biti popolnoma mirna, da se Vaši živeci pomirijo, kar je za Vaše nadaljno zdravje neobhodno potrebno.“

„Ponovim Vam, gospod ravnatelj, da se čutim popolnoma zdravo in da moram proč, Vam pa sem zelo hvaležna za Vaš ljubeznjiv sprejem. Ali dolžnost me kliče od tod.“

„Ne — ne — na noben način!“ zakliče ravnatelj, navidezno v največjih skrbeh. „Nasprotno, ravno zdaj potrebujete najnujnejše postrežbe. Nikdar ne dam svojega dovoljenja, da zapustite moj zavod v takem stanu, ki Vas lahko v največjo nevarnost pripelje.“

„In če Vas za to prosim“, reče Helena in stopi bliže.

„Ne — ne, ljubo dete, — milostiva,“ se hitro popravi, ko vidi, da ga Helena začudeno pogleda, — odločno Vam odrekam svoje dovoljenje. Najprvo ozdravite, potem bomo o tem dalje govorili.“

„Ali moj Bog, jaz moram proč!“ kliče Helena obupno, „Viniti ne veste, kaj je vse odvisno o moji navzočnosti, — še enkrat Vam povem, da sem popolnoma zdrava.“

„Po Vašem mnenju pač, ali ne po zdravnikovem“, odgovori ravnatelj dr. Štefanis navidezno miren, in prime, kakor v šali, po bradi mlade gospe.

Ali bliskoma se Helena umakne tej predrznosti.

„No, — no“, se ravnatelj zasmee, „mene se Vam pač ni treba bati, saj bi bil lahko Vaš oče. — Torej pomirite se, in jutri se zopet oglasim.“

S temi besedami hitro zapusti sobo.

Jasno je Heleni, da nima od ravnatelja ničesar upati. Torej ji ne preostaja drugega, nego hitri bag.

Ali, kako naj pobegne, saj so ji hodniki in stopnice obsežnega zavoda docela nepoznane. In gotovo so tudi vrata strogo zaprta, če ne celo zastražena.

Premišljuje na vse mogoče načine, kako bi prišla iz zavoda. Konečno misli, da je pravo zadela.

Če je tudi drzno, vendar misli, da se ji morda posreči.

V večernih urah se hoče priplaziti k uhodnim vratom, se tam v kak kot skriti, in kadar se vrata odpro, iz zavoda zbežati.

Sicer ne ve, kje so glavna vrata, ali Helena zaupa v varstvo Večnega, ki ji je že tolikokrat pomagal v še večjih nevarnostih. —

Počasi minevajo ure, še enkrat zakliče Helena v kamih, če bi dobila kak odgovor, a vse je ostalo tiho.

Na vsak način se je nekaj pripetilo, kar je ubogo deklico zadržavalo, govoriti s svojo prijateljico.

Tako se priolizha večer.

Hitro je zavžila nekaj grižljajev svoje večerje, potem je opetovano poslušala na hodnik.

A vse je bilo tiho.

Odločilni trenotek je prišel.

Še enkrat zakliče v kamin, ko pa zopet ne dobi odgovora, gre proti vratom. Tiho jih odpre. Nihče ni bil na slabo razsvitljenem hodniku.

Helena zaveže svojo ruto okoli glave in smukne ven.

Na levo peljejo stopnice v gornje nadstropje. Navzdol ni bilo videti stopnic, zato se obrne proti stopnicam, ki peljejo na vrt. —

Opazila je, da pelje od tam več hodnikov v sredino hiše.

Srčno stopa po cnem, ki je vodil v svetlo razsvitljen hodnik.

Preplašena hoče zopet nazaj, ko zagleda na koncu hodnika znano osebo. Bil je doktor Kastor, ki se je počasi bližal.

Helena premišljuje trenotek. Naj se zaupa mlademu možu?

— Še omahuje.

Ali predno se more odločiti, odpre doktor Kastor neka vrata in stopi v veliko sobo, iz katere se je slišalo več glasov.

Brez dvoma, tam je bolniška dvorana.

Brez šuma hiti mlada žena nazaj k stopnicam.

Zdaj gre v drugi hodnik, a ta se konča na dvorišče, kjer ni bilo, kakor je natanko zapazila, nikakega izhoda.

Zopet hiti nazaj, in v zadnji hodnik.

S hitrostjo srne hiti naprej, zdaj na desno, zdaj na levo: pri vsakem domišljenem šumu se zgane in skriva v senci. Nakrat se prestraši. Tikoma pred seboj začuje glasove.

Vratar, ki je bil pri njenem vstopu tako surov, pogovarjal se je s strežnico.

„Ali še koga pričakujete?“ vpraša strežnica.

„Da, ravnatelj mi je rekel, da utegne njegov znanec vsak trenotek priti. Tukaj so pač strašne sitnosti; ne trenotka miru si človek ne more privoščiti. Če bi ne bil tako dobro plačan, že davno bi bil šel svojo pot. Sploh je bil danes dan, da se še jesti ni utegnilo; in nič kakor jeza.“

„Tako, torej je bilo veliko dela?“ vpraša strežnica.

„Da, ves dan je zvonilo. Samo po tuji gospej, ki je oni dan prišla v spremstvu zarobljenega posestnika, sta dva vprašala.“ —

„Tako, kdo pa sta bila ta dva?“ vpraša začudeno strežnica.
„Prvi je bil oni zarobljeni posestnik“, meni vratar slabovoljno. „Ko sem mu rekel, da je dama že tri dni proč iz zaveda, naredil je oči, velike kakor krožnike. Če bi bil kaj slutil, bilo bi konec z menoj; — ta človek je močan kakor medved.“

„Tako, — tako, in kdo je bil drugi?“ poizveduje strežnica.
„Drugi je bil tudi tak velikan“, mrmra vratar. „Ali ta je samo vprašal, če se pri nas nahaja dama z imenom Sever; ker sem odločno zanikal, se je pobral.“

„No, to ste pa dobro naredili“, meni strežnica.

„Saj se mi je tudi dvajset dolarjev za to plačalo“, se zasmije vratar, in potegne zlatnik iz žepa. —

Helena se zgrozi. Skrije se v neki koticček; zdaj ji je bilo jasno, da od teh ljudi ni bilo pričakovati usmiljenja, ko so njene zadnje prijatelje tako lažnjivo odpravili. Upala je pa, da se pri prihodu prijatelja, katerega je ravnatelj pričakoval, lahko splazi skozi vrata.

Da je le enkrat zunaj, potem se čuti varno. Cesta je bila precej živahna; natanko so se razločili glasovi mimoidočih.

Zdaj se oglasi zvon, vratar skoči k vratom, in Helena ne odmakne očesa od njih. Kakor hitro se vrata odpro, hoče stopiti iz koticčka in mimo vstopivšega hiteti na cesto.

Ali prišlo je drugače, kakor si je mislila.

Pri prvem glasu zvona je hitela strežnica nazaj. Zdaj zavije v hodnik, kjer stoji Helena. Ravno gre mimo mlade dame in njene oči premerijo polteman koticček.

„Kdo pa je tukaj?“ vpraša začudeno in stopi za korak bližje. —

Heleno obide srčnost obupa. Že si je mislila, da je rešena, ravno so se odprla vrata, pa ji stopi ta ženska na pot. Ne — ne, kriči ji v srcu, ne udaš se, vsaj ne dobrovoljno; že se pripravi k skoku, da bi strežnico odrinila in rešilna vrata dosogla. Kar začuje zraven sebe glas, pri katerem jo ledeno spreleti. Ravnatelj, nepotrpežljiv radi dolgega čakanja, se je približal. —

„S kom pa govorite tukaj?“ vpraša strežnico.

„A, — saj to je gospa od zgoraj“, reče žena začudeno. „Kako pa pridete Vi semkaj?“

Glas žene donel je navidezno skrbno, a njene oči strmijo žareče in uničujoče na Heleno.

Ravnatelj pogleda začudeno na Heleno.

„Hotela sem še malo na vrt“, reče Helena tiho. „Zrak v moji sobi me je tako dušil.“

Na ravnateljev migljaj stopi strežnica k Heleni in jo prime za roko.

„Ne dotikajte se me“, vzplamti Helena.

Vrata so bila že davno zaklenjena, pričakovani ni prišel; le neki sluga je prišel, da ga opraviči.

„Pridite z nami navzgor“, v navidezno mirnem glasu se je čula prikrita togota.

„No, ali nisem imel prav, milostiva?“ se nasmehne ravnatelj. „Ali zdaj sprevidite, da še niste zdravi, in da še potrebujete najskrbnejše postrežbe? Taki nočni sprehodi so najboljše znamenje, da so Vaši živci še vedno zbegani.“

Helena mu ne privoščiči odgovora. Ponosno se obrne in gre nazaj, ravnatelj in strežnica ji tikoma sledita ter se zdaj in zdaj pomembno pogledata.

Mlada žena odpre vrata svoje sobe; strežnico, ki ji hoče slediti, odslovi z migom roke. Potem zaloputne vrata in jih zapahne.

A natančno sliši, kako so od zunaj vrata zaklenili.

Zdaj šele je bila jetnica; globoko zastoče in se vrže na zofo. —

Da, uboga deklica, ki je zadnjo noč klečala ob njeni postelji, je imela prav; govorila je resnico, če prav je zjutraj skoro dvomila na resničnosti povedanega. — Nahaja se v rokah človeških nestvorov, ki, dan za dnevom suroveje in silneje, kmalo premagajo njen slabi odpor.

Kje je ostala mila dekliška postava, ki je prejšnji dan na vrtu s temnim in tajinstvenim zidovjem dajala čar, kakor da je stari grad, v katerem je bila nekdanj trnova rožica vjeta. — To je bila obupana žena, ki je v divji bolesti vila roke, proseeč rešitve iz rok človeških zverin, ki so divje poželjivo stegale kremplje po njenem največjem zakladu, — njeni časti, ki niso poznale usmiljenja, in so, porogljivo se smeje, nedolžnost v prah teptale.

Skrivši obraz v blazine, s solzami v lepih milih očeh, prebdela je Helena dolge, mučne ure; pri najmanjšem šumu se je prestrašeno ozrla na vrata, boječ se, da vsak trenotek njeni morilci siloma udero v sobo.

Kaj more s svojimi slabimi močmi proti svojim groznim mučiteljem. Njen odpor ali siloma zmagajo, ali pa zavratno zmanejo, kakor se je zgodilo nesrečni Maud. O, grozna je ta muka: — in mlada žena čuti, kako se njene misli začno mešati.

Nakrat plane odločno po konci.

Mirno gre k pisalni mizici in vzame z nje malo orožje, katero je našla. Bodalu podobni nož se leskeče v svitu mesečne svitlobe, ki je Helenino sobo magično razsvetljevala.

Za trenotek ogleduje Helena neodločno to bodalce; potem ga skrije v svoje nedrije.

„Ti si zdaj moje zadnje upanje“, zašepeče tiho, topeča se v solzah.

---

110. poglavje.

Dva srečna.

Predno sledimo žalostni usodi nesrečne grofovske hčerke, naj nas prijazni, bralec spremi v Novi Orlean, kjer so se med tem zvršili presenetljivi dogodki.

V krasni vili Sent-Artaja se vrste slavnosti za slavnostjo.

Bogati posestnik se očitno veseli, da zamore pokazati svoje premoženje, in več tednov ni bilo o drugem govorjenja v Novem Orleanu, kakor o tej zaročbi.

V malo dneh naj se že poroka zvrši. —

„Še en dan moramo vendar biti med seboj“, reče stari posestnik smehljaje, ter ljubeznjivo pogleda svojo hčerko Lujizo, ki se je kar žarila od samega veselja, da ima vendar enkrat ljubega moža sama.

Če bi le sestričine ne bilo!

Ali ta se je toliko pečala z Varenom, da je uboga Lujiza velikokrat mislila, da se mora zbog bolečin glasno zjokati.

In zato je imela velikokrat priliko, saj tako dolgo, da je Varen imel onih pet sto tisoč dolarjev, katere mu je obljubila gospa plemenita Bokamp.

Pred nekaj dnevi je dobil to svoto. To je bilo skoro celo premoženje mlade vdove, samo še nekaj tisoč dolarjev je imela.

Pa saj ji je bil denar gotov. Varen ji je obljubil vrnitev v štirinajstih dneh. Da pa tako imeniten mož, kakor je kapitan Varen, take usluge ne sprejme zastonj, to se je zdelo gizdavi ženi kot samoumevno.

Že se ji je sanjalo o prekrasnih dijamantih, katere ji Varen svečano poda.

Čutila se je srečno, da je lepemu možu storila to uslugo.

Danes zvečer je bila gospa Bokamp nekaj bolehnna in je ostala v svoji sobi.

Nihče ni bil tega bolj vesel, nego Lujiza.

Skrivoma potegne ženina za rokav, in prosi šepete:

„Ali ne greva malo v park?“

Varen takoj vstane in gre s svojo nevesto proti vratom; stariši veselo gledajo za lepo dvojico.

„Pridi, poidiva v lopo“, prosi Lujiza ter zarudi, „ali še veš — kjer sva se takrat našla, ko si Ti hudobni človek hotel na vsak način proč.“

In ljubko kramljaje ga vleče seboj po poti.

„Ali veš, — da sem prav zelo huda na Tebe?“ vpraša nakrat Lujiza.

„Zakaj pa, ljubica?“ jo vpraša ves začuden.

„Da, Ti še vprašuješ“, momlja mlada deklica. „Prav dobro veš, s čim si me užalil?“

„Ne, gotovo da ne, srčece moje. Povej mi, kako sem Te užalil?“

„Ker me skoro ves dan nisi pogledal. Vedno si le s sestričino govoril, ah, bila sem tako nesrečna!“ in nekaj kristalno svetlih kapljic zdrči po rudečih ličicah.

„A, tako, torej Ti si ljubosumna, ljubica?“ se Varen zasmeje. „To me pa veseli.“

„Fej, — to je grdo!“

In Lujiza glasno zajoka.

Dospeta do lope.

„Pridi enkrat sem, srček moj, nasloni svojo glavico na moje prsi. Tukaj se lahko izjokaš.“

Lujiza se še vedno joka.

„Ali bodi vendar pametna, Ti mala, ljuba trmoglavka“, prosi Varen, „saj me to vendar mora veseliti, če si ljubosumna. Iz tega vendar sprevidim, da me ljubiš.“

Lujiza ga pogleda, in nežno ovije svoje roke krog vratu.

„Da, ljubim Te“, ga zagotovi, „ljubim Te tako, da, če nisi navzočen, kakor v sanjah hodim naokrog. Ves dan se samo veselim na te ure, ki si pri meni. Brez Tebe mi ni živeti, — Ti moj edini, — moj sladki, ljubi mož!“

In zopet se stisne k njemu.

„Ah, Ti ne verjameš“, začne znova, „kake nemirne misli mi pridejo, ako Te ne vidim; še v sanje se urivajo. Da, nocojšnjo noč imela sem tako hude — hude sanje.“

„Tako, in kaj je bilo tako hudega, da Ti je sladki spanec krajšalo, moj angelj?“

„Pomisli, sanjalo se mi je, da si me zapustil, in da si se z drugo poročil. — Ne morem Ti popisati bolesti, ki sem jo občutila. Z glasnim krikom planem kvišku, tako da je mama prestrašena prišla v mojo sobo.“

„Da“, nadaljuje zamišljeno, „moji ubogi Mabel se je ravno tako zgodilo.“

„Kdo je ta Mabel?“ vpraša kapitan.

„Moja prijateljica iz otroških let, ki sem jo čez vse ljubila. Njeni stariši so pred letom živeli tu v Novem Orleansu. Seznanila se je tukaj z nekim gospodom, ki je bil le na obisku. Izdajal se je za Mehikanca, in snubil je ubogo deklico; bil je uslišan in kmalu se je z njim poročila.“

„In pomisli si“, šepče Lujiza, „ta človek je bil slepar. Kmalu po poroki je zginil, ter pograbil celo premoženje, da, celo lišp moje nesrečno prijateljice. Potem se je zvedelo, da ni bil iz Mehike, in da je bil že oženjen — da, pomisli, — oženjen! — Ničvredni slepar je mojo ubogo Mabel prekanil!“

„Zanikrnež — zanikrni!“ reče Varen.

„Da“, šepne mlada deklica, „to je bil. Takrat sem vse moške črtila; nikdar se nisem hotela omožiti“, nadaljuje s dobrikaje. „Zdaj vidiš, kako svoj sklep držim.“

Varen jo poljubi na usta.

„In kaj se je zgodilo s Tvojo prijateljico?“ jo vpraša potem. „Stariši so se preselili in vzeli nesrečno hčerko s seboj. Zdaj se nahaja Mabel kot neozdravljivo blazna v blaznici —“

Lujiza zre tožno predse.

„Tisočkratna sramota zanikrnemu sleparju!“ reče ježno kapitan.

Nastal je dolg premor.

Kakor takrat sveti mesec po tihem parku s svojim modrim tajinstvenim svitom, kakor takrat se zibljejo kresnice po vejah rožic, kakor nemirni duhovi umrlih, ki še po smrti nimajo miru.

Naenkrat reče Lujiza:

„Ljubček, ali mi hočeš odgovoriti na neko vprašanje: toda ne smeš mi ga zameriti?“

„Gotovo, da ne“, reče Varen smehljaje.

„Hotela sem Te namreč že dolgo vprašati“, reče Lujiza in se zarude pritisne k Varenu, potem šepne:

„Povej mi, toda odkritosrčno: Ali si že kdaj — ljubil?“ Nerazločljiv posmeh šine preko kapitanovega obraza.

„Ali, ljubica, kako moreš tako vprašati! Tudi če bi se hotel kdaj zaljubiti“ — nadaljuje šaljivo, „to bi bilo precej težko šlo. — Ne, srčece moje, na to se lahko zanesesh, ljubezen mi je do sedaj — tuja ostala!“

Deklica ga presrečno pogleda.

„Torej jaz — jaz sem Tvoja — prva ljubezen?“ ga vpraša.

„Da, to si Ti, — kje naj bi tudi v življenju po divjih mejnih krajih našel priložnosti, da bi zgubil srce? Kot kadet sem moral veliko se učiti in trdo delati, ker takrat sem bil še brez vsega imetja; potem sem prišel kot ubožen častnik na samotne meje, katere do smrti svojega strica nisem zapustil.“

„O, verjamem Ti“, reče Lujiza, „in tako sem srečna, da imam Tvoje srce, Ti najboljši in najplemenitejši vseh mož! — A tudi nobena deklica bi Te tako goreče ne ljubila, kakor jaz, ki Te tako obožujem.“

In zopet se najmeta v srečnem poljubu. —

Potem gresta molče skozi park proti vili.

Posestnik stoji na verandi zraven pogrnjene mize.

„Mama Te pričakuje, Lujiza“, reče ljubeznjivo deklici.

Lujiza hitro steče skozi odprta vrata.

„Dokler ne bodo dame gotove, pokadiva lahko kako cigareto“, meni Sent-Artaj zadovoljno in se z Varenom usede.

Trenotek molčita, potem začne posestnik:

Danes mi je bila cela vrsta Novijorških železniških akeij na ponudbo. Ali se kaj razumete na vrednost teh listin, ljubi sin?“

Varen počasi pihne pepel od svoje cigarete, potem reče mirno:

„O, da, v obče jih poznam. Kake pa so te akcije in od katere banke?“

„To je cela vrsta različnih papirjev. Talone sem za zdaj proti pobotnici obdržal. Takoj grem po nje, ali pa še priprosteje je“, reče premišljujoč, „pojdite kar z menoj v mojo sobo; tam stoji denarna omara.“

Kapitan vstane.

„Recite damam, da se za četrto ure zopet vrneva“, zakliče Sent-Artaj mimogrede služabniku.

Skozi vrsto krasno opremljenih soban gresta proti zadnjim sobam.

Privatne sobe gospodarja, v katere vstopita, odlikovale so se s solidno eleganco; na zidu je bilo dosti lovskih trofejev, ki so dokazovale, da je bil posestnik v svojih mladih letih strasten lovec.

Sent-Artaj gre proti zadnji steni sobe in odgrne tam neko zagrinjalo, ki je zakrivalo kotichek, v katerem se je nahajala velika denarna omara.

„Tu pogledjte moderno varstvo za zaklade“, reče smehljaje posestnik in potegne šop čudno rezanih ključev iz žepa.

Kapitan stoji navidezno nemarno zraven njega; malomarno so viseli njegovi pogledi na veliki jekleni omari, in vendar bi pazljiv opazovalec lahko videl, da je ta mirna zunanost samo maska, za katero se skriva najintenzivnejša pazljivost.

„To je pa res krasna omara“, reče Varen počasi, „gotovo je najnovejšega sistema in varna pred vsakim ulomom.“

„Mislim, da je“, se zasmeje stari, „ali mislite, da bi temu železnemu nestvoru izročil vse svoje premoženje in še kapitalije sorodnikov, če bi ne bil prepričan, da so v največji varnosti?“

„Tudi jaz si kupim enako omaro“, zatrjuje Varen, „saj bom imel v nekaj dneh sam velikanske vsote shraniti.“

„Storite to, ljubi sin“, odgovori posestnik, „dam Vam potem naslov fabrikanta; ali prosim, stopite bližje in prepričajte se sami o izvrstnosti mehanizma in o rafiniranem načinu, zakriti ključavnice.“

„Vidite“, nadaljuje, „da tu ni nikjer sledu o kaki ključavnici. Kdor bi hotel ulomiti, bi moral več ur iskati pod tisočerinimi

okraski, ki dičijo prednjo stran, samo da bi našel ključavnice. Tu, v štirih vogalih vrat, so ženske postave, ki navidezno glavo naslanjajo v roko, — okrog so raztresene vrtnice. Ženska postava v gorenji levi strani je izvoljena, da izroči zaklad. Štejem vrtnice na njeni desni strani, ena — dve — tri — štiri — pet — stoj, zdaj porinem šesto vrtnico, katera se premika, proti roki, ki drži glavo, — tu —“

Komaj slišno klepanje se začuje in kakor blisk pade več okraskov nazaj, in pokažejo ključavnice.

„Velikansko — velikansko!“ mrmra kapitan; njegovi pogledi so sledili z največjo napetostjo vsakemu gibljeju Sent-Artaja.

„To pa še ni vse“, se smeje stari, „zdaj še le pride poglavitna reč.“

Odklene nekaterekrati; iz notranjosti se natanko sliši, kako se zapahi umikajo.

„To so samo zunanje ključavnice“, nadaljuje Sent-Artaj, „zdaj pritisnem na ta-le gumb —“

Odskoči deska in pokaže veliko ključavnico, ki je bila obdana s celo vrsto črk.

„To je zadnji zadržek“, reče Sent-Artaj, „zdaj so črke vse razmeiane; samo, če se najde čarobna beseda, se lahko odklene.“

In Sent-Artaj poriva črke v besedo.

„Vedno mi je v zabavo“, reče posestnik, „prav nenavadne besede iznajti, akoravno je pri opisanih varstvenih naredbah vsak ulom nemogoč. Samo moja žena ve za vsakratno besedo, na katero sem postavil ključavnico.“

Smeje pokaže posestnik na črke, ki so se ostro razločevale v okrožju: „tat“ je bilo brati.

„To je res originelno“, pritrđi Varen.

Posestnik zadovoljno pokima.

„To pustim par mesecev, da stoji, potem si poiščem drugo besedo; prevečkrat jih ne menjam, ker se sicer lahko zmotim.“

Sent-Artaj pritisne glavni ključ v zdaj prosto ključavnico; počasi, kakor zlovoljna se odpro velika vrata.

Zakladnica v pravem pomenu besede se odpre.

Tu ležijo celi zavitki bankovcev, celi predali skrbno zvezanih obligacij in celi kupi zavitkov polnijo omaro.

To ie bilo knežje premoženje, ki je bilo tukaj shranjeno.

Posestnik vzame zavitek akcij in jih položi pred kapitana na mizo, kateri jih po kratkem pregledu spozna kot izvrstne. Zadovoljen spravi Sent-Artaj svoje papirje nazaj v omaro, in jo začne zopet zaklepiti.

Gotovo bi ne bil tako miren, če bi bil zapazil poglede, ki so iz Varenovih žarečih očij padali na njega.

Samo bojazen pred prenačim opazanjem in pa upanje na boljšo priložnost so ga držali nazaj, da ni starega moža že zdaj pobil in mu oropal imetje.

Tisoč misli in načrtov, kako bi to izvedel, so mu križali po glavi.

Sent-Artaj se obrne.

„Zdaj hočeva pa nazaj k našim damam“, meni veselo, „gotovo so že zelo nepotrpežljive.“

In oba gresta nazaj na verando, kjer ju gospa Sent-Artaj in Lujiza že težko pričakujeta.

Ko se Varen poslovi, mu križajo najraznovrstnejši načrti po glavi.

Že zdaj je bil v slabem položaju.

Poroka z Lujizo je bila določena za drugi teden, ali neki silni občutek predstoječe nevarnosti ga je vedno moril.

Z blaznim igranjem in zapravljanjem je onih 500.000 dolarjev gospe Bokamp, izvzemši nekaj tisočakov, že pošlo.

Bil je v pogovoru s prodajalcem radi nakupa vile Klišant, a izgovoril si je, da plača kupnino po poroki.

Na ta način je lahko razpolagal z denarjem mlade vdove, katerega je skoraj vsega že zaigral.

Vsa njegova nada je zdaj slonela na tem, da dobi od svojega tasta, če mogoče prej, ali pa vsaj po poroki visoko svoto, da lahko dalje igra svojo ulogo.

Kaj pa, če mu ne da, kaj potem? Potem mu ne preostaja družega, nego najhitreji beg. —

V take misli zaglobljen dospe v mesto.

Čuti potrebo, da se malo razvedri.

Da bi šel v klub, bilo je že prepozno; zato se obrne proti veliki kavarni, upajoč, da najde tam nekaj znancev, da bi z njimi še pol ure pokramljal.

In ni se zmotil; pri jedni mizi so sedeli Boregard, Lewis, Mak Donel in — Dublaj.

Prvi trije veselo pozdravijo Varena, dočim se Dublaj le hladno in formalno prikloni.

Kapitan se je delal, kakor da tega ni opazil.

„No, Vi srečni ženini“, se pošali Boregard, „odkod pa pridete?“

„Sodim od neveste“, de suhoparno Levis.

„Da, v sredo ovijejo kapitana cvetoče verige“, se smeje Boregard. „To bo velikanska poroka, celo mesto ne govori že zdaj o ničemer drugem.“

Dublaj zre nemo pred se, lice mu je smrtnobledo.

Nakrat se obrne proti Varenu.

„Oprostite, če se drznem Vas nekaj vprašati?“

Varen se prikloni.

„Ali ste se dlje časa mudili v Novem Jorku?“ vpraša Dublaj s tresočim glasom.

„Ne, samo na obisku sem bil časih tam“, odgovori Varen malomarno.

„Imate morda tam sorodnika, ki Vam je zelo podoben, njegovo ime je Gould?“ poizveduje Dublaj, in njegovi pogledi so predirajoče zrlji v kapitanov obraz.

Varen počasi gladi svojo brado.

„Ta mož mi je popolnoma neznan“, reče počasi.

„Oprostite.“

„Prosim, — prosim.“ —

Po tem kratkem pogovoru ni prišla stara zabava več v tek; — kapitan se poslovi in gre.

Ko je Varen šel po stopnicah svojega hotela, šepetaje za se:

„Ni dvoma, nekje me je videl; začel me je sumiti; zdaj treba previdno naprej, sicer gre moj načrt še zadnjo uro po vodi.“ —

„Zdaj se gre zato, da Sent-Artaju zaklad iztrgam in Dublaja uničim. Joze ga mora opazovati in me v primernem trenutku osvoboditi tega nevarnega človeka.“

In pozno v noč sta sedela Varen in njegov sluga skupaj. Šepetajoči njuni glasovi so kazali, da se kuje vražji naklep. —

Muke ljubosumnosti.

Medtem ko so se v vili Sent-Artaja pripravljali za poroko, trpel je ubogi Dublaj peklenske muke.

Ni mu bilo mogoče prenesti, da bi videl vroče ljubljeno Lujizo, poluboginjo svoje mladosti, v objetju družega, — v naročaji moža, katerega je instiktivno sovražil in zaničeval.

Brez miru begal je po okolici; bliže in vedno bliže prihajal je dan, ki mu za vedno iztrga Lujizo.

Dobil je povabilo k poroki, isto pa odklonil, in svojo odsotnost opravičil z nujnim potovanjem.

Nemogoče mu je bilo gledati srečo svojega tekmovalca; šele čez delj časa, kadar se pomiri, se hoče Dublaj vrniti.

Bilo je v pondeljek, dva dni pred poroko, ko stopi Dublaj na parnik, ki naj ga odpelje na sever, — bil je krasen poletni dan, ki je kazal romantično obrežje velikanske reke v vsi krasoti in zbuja občudovanje v srcih potujočih.

Mračno gleda mladi Kreolec na vse te krasote; njegove misli so bile v daljavi.

Počasi se bori veliki parnik proti valovom reke; kričeče se oglašča parna piščal, če se zdaj na desni, zdaj na levi pripne bregu, sprejemajoč ali pa oddajajoč potnike ali prtljago.

Šele proti večeru dospe Dublaj na zaželjeni kraj, Viksburg.

Ta Gibraltar južnih dežel se vzdiguje na visokem obrežju; ponosni njegovi oboki obvladajo tek reke.

Mladi Kreolec se čuti utrujenega od vožnje, zato gre zgodaj k počitku. —

Drugo jutro hodi otožen po verandi hotela; njegovi pogledi slede sanjavo teku valov, ki neprenehoma mimo hite — proti jugu. Pogled na reko mu postane mučen; saj njegovi valovi obdajajo mesto, v katerem se nahaja najdražje, kar je za vedno izgubil.

To je neznosno! Skoči po konci in si pusti prtljago nesti na kolodvor.

V Atlanti stanujejo zvesti prijatelji mladih let; velikokrat so ga prosili za njegov poset in vedno je dosedaj odlašal priti.

Zdaj hoče tja, da si bolno srce olajša: mogoče, da tamkaj najde zopet mir. —

Že se je jelo mračiti, ko je prispel vlak na malo štacijo Jakzon.

Pol ure je treba čakati, predno ga vlak popelje dalje na sever. —

Tudi se je od tukaj lahko peljalo v Novi Orlean, ali od te strani je bilo bolj od rok, zato je le malo vlakov teklo na tej progi.

Počasi gre Dublaj proti čakalni dvorani; navzočih je le malo tujcev.

Vsede se k mizi in si nekaj naroči.

V tem se odpro vrata.

Mož v platneni bluzi, držeč velik kup plakatov čez roko, vstopi.

„He, kaj pa hočete tukaj?“ povpraša natakak.

„Neko naznanilo nabit!“

Natakak molče pokaže na leseno, za tak slučaj prirejeno tablo, in zopet stopi za svojo mizo.

Mož položi plakate na stol, potem pa hitro pripne oznanilo.

Potujoči radovedno pristopijo, samo Dublaj ostane zamisljen pri mizi.

Klici začudenja se zaslišijo navprek.

„Morilec — dvojni zakon — Gould!“ se razločijo posamezni klici.

Dublaj plane po konci — ime Gould — kaj to pomeni? Zdaj vidi vse potovalce stati pred plakatom.

Mehanično pristopi, pazno ogleduje naznanilo, kjer se tudi neka slika nahaja.

Kakor električni tok, tako ga prešine.

Ali more zaupati svojim očem? — Saj to so Varenove poteze — isto možko lepo lice, iste velike žareče oči, — da to je on, kakor je živ.

Dublaju postane črno pred očmi, le težko se drži po konci, — konečno se zopet pomiri.

Zdaj bere:

Tiralnica.

Proti inženjerju Arturju Severju iz Evrope, ali Jonu Gouldu, kakor se je v Novem Jorku imenoval, je radi dvojnega zakona in umora, katerega je zvršil na svojem tastu, rentirju Smitu v Novem Jorku, izdana ta tiralnica. Spodaj stoječe je opisana njegova zunajnost. Vsa oblastva, kakor druge osebe se s tem pozivljajo, da omenjenega Severja primejo in ga uklenjenega izročijo prvi policijski štaciji.

Združene države

Misisipi, Alabama in Georgija.

Starost: prilično 30 let.

Lase: temne, kodraste.

Obraz: nenavadno lep.

Oči: črne, velike.

Postava: elegantna in visoka, visokost prilično 1.75.

Posebni znaki:

Strelna rana od samokresove kroglice v levo zgornjo roko.

N. B. Kakor se kaže, se je hudodelec, — nevaren klativitez, obrnil proti južnim državam, in ga je radi finega vedenja najti gotovo v najvišji družbi.

Za Dublaja ni bilo več dvoma, — Varen — Gould in Sever so ena in ista oseba.

Samo ena misel ga preobvlada: takoj se vrniti v Novi Orlean, da reši Lujizo.

Potegne uro iz žepa; pol devetih je.

Plane k blagajnici, okoli stoječi z glavo majaje gledajo za bežečim.

„Kdaj gre prvi vlak proti Novem Orleanu?“

„Jutri dopoldan ob pol deseti uri“, bil je odgovor, „saj je šele pred uro tu skozi prišel.“

„Torej danes ne več?“

„Ne — ne — na tej progi se tako nihče ne pelje.“

„In kdaj gre prvi vlak proti Viksburgu?“

„Ob enajstih po noči.“

Dublaj preračuni. To je bilo še slabše, potem pride šele jutri zjutraj v komaj zapuščeno mesto, in šele potem pride parobrod. V najboljšem slučaju pride šele jutri zvečer v Novi Orlean.

Če se pelje jutri zjutraj naravnost v glavno mesto, pride k večjem eno uro prej tja, in ob desetih je poroka. Neposredno po poroki pa hoče Varen s svojo mlado ženo odpotovati.

To je obupno.

Kakor blazen teka naokrog; čas pohaja in on se še ne more odločiti.

Nakrat ga prešine neka misel: vrže se na voz in se pelje v mestece, ki je bilo nekaj milj oddaljeno od štacije.

Na misel mu je prišlo, da on, če tudi še pravočasno dospe v Novi Orlean, nič ne more proti hudodelcu opraviti. Predno pride tiralnica v Novi Orlean, lahko še ves teden poide.

Edino upanje ima, da od tu naprosi policijske pomoči.

A tudi potem pride prepozno, prepozno, da reši Lujizo.

Obupno zastoče; — kaj ni nobene pomoči?

Zdaj obstoji voz pred policijsko štacijo.

Dublaj plane v hišo.

V veži sreča policista.

„Pridem v jako važni zadevi“, reče Dublaj hitro, „ali je kdo uradnikov navzoč?“

„Ne“, odgovori stražnik, „tukaj imamo samo malo stražo z enim četovodjem; potem se morate že v Viksburg peljati.“

Že hoče Dublaj hišo zapustiti, pa si zopet nekaj domisli.

Še enkrat se obrne proti policistu, in mu stisne v roko nekaj denarja.

„Ne smem nič vzeti“, se stražnik brani.

„Le vzemite, saj Vas hočem le nekaj vprašati. Kdo pa je pustil danes nabiti tiralnico?“

„Policijski polkovnik Rogers iz Novega Jorka.“

„Iz Novega Jorka?“ vpraša Dublaj začudeno.

„Da, stopil je v zvezo z drugimi državami, ali cela stvar izhaja od njega.“

„In kje je zdaj policijski polkovnik, ali lahko govorim ž njim?“

„Ne, peljal se je v Rajmond; misli, da je tam našel sled.“

„Kako daleč je v Rajmond?“

„No, kakih dvajset angleških milj; gledati morate, da dobite voz, ker tukaj so pota slaba.“

„Ne bom se peljal, nego jahal; konja bo pač mogoče kje dobiti?“

„Kaj je Vaša stvar tako važna?“

„Da, tu se gre za življenje in smrt“, odgovori mladi Kreolec v največji razburjenosti.

„No, potem pa pridite z menoj. Tu v bližini lahko dobite kljuse, ki gotovo vzdrži, — seveda je morate plačati, če pogine.“

Oba hitita odtod.

Pol ure pozneje zapusti Dublaj mesto, ter jaha proti Rajmondu.

Bilo je tako temno, da so se komaj najbližje stvari razločile.

Konj je le previdno šel naprej, ker je bilo dosti zaprek.

K vsej nesreči pa Dublaj še zaide s prave poti; kmalu se nahaja na prostem polji, in tu mora počakati jutra, da se še bolj ne zgubi.

Konečno se jame daniti.

Ure minejo, predno najde Dublaj pravo pot in ko je vendar prišel do Rajmondovih hiš, bilo je že skoro osem ur.

In ob desetih je poroka!

Mlademu Kreoleu postaja mrzlo in vroče, njegovo edino upanje je policijski polkovnik.

Mogoče, da najdeta kako sredstvo, da hudodelca še pravočasno primejo, predno še postane mlada deklica njegova žrtev.

V največjem diru privihra v mesto in skoči s tresočega se konja.

„Ali veste, kje se nahaja policijski polkovnik Rogers?“ zaupiše nad prvim človekom, ki mu pride naproti.

„Tam čez pri sodniku“, odgovori vprašani, in pokaže proti neki hiši.

Dublaj steče proti hiši, prepuščajoč svojega konja samemu sebi; neki dečko z glavo majaje pelje konja za tujcem.

Mladi Kreolec hitro odpre vrata in hiti po stopnicah gori.

Tu sta sedela sodnik in pa Rogers skupaj.

„To je brezdvomno“, meni prvi, častivredni stari gospod, „da je od Vas iskani šel dalje, kakor Vi mislite. Sled, za katero ste šli, ni hudodelčeva.“

Molče zre polkovnik predse.

Zdaj se začuje glasno trkanje, mladi Kreolec stoji med vratni.

112. poglavje.

On je.

„Imam li čast, govoriti s policijskim polkovnikom Rogersom?“ zakliče Dublaj brezsapno.

Rogers se nalahko prikloni.

„O, potem prosim, da me nekaj trenutkov poslušate“, prosi Kreolec. „Gre se za hudodelca, katerega iščete; jaz vem, kje se nahaja.“

„Vi veste?“ zakličeta oba gospoda, kakor iz enih ust.

„Da, mogoče, da v ravno tem trenutku zvrši novo hudodelstvo; ki bo nadkrililo vsa dosedanja.“

„Potem moramo takoj proč“, reče polkovnik, „moj voz je vendar pripravljen?“ se obrne proti sodniku.

„Takoj sam pogledam“, odgovori sodnik in zapusti sobo.

„Za božjo voljo, ali ne veste nikakega sredstva, da tega hudobneža zadržimo, novo zlodejstvo izvršiti, gospod polkovnik?“ zakliče Dublaj kakor blazen.

„Mogoče, če hočete na moja vprašanja kratko in jasno odgovoriti.“

„Vprašajte — vprašajte!“

„Torej, kje je Sever?“

„V Novem Orleanu.“

„Kako dolgo?“ vprašal je polkovnik.

„Kake tri mesece“, odgovoril je Dublaj.

„To se ujema; ali Vas ne moti kaka podobnost?“

„Ne, — ne, to je izključeno, gotovo je to on, — obraz, kakoršen je ta, se vidi le enkrat v življenju.“

„Ste ga li že kdaj videli?“ vprašal je Rogers presenečeno.

„Da, v Novem Jorku kot Jona Goulda.“

„Potem je brezdvomno pravi; kaj torej počenja sedaj?“

„Zopet se hoče poročiti“, zaječal je Dublaj.

„To mu je podobno; seveda, prav bogato, in kedaj?“

Kreolec je izvlekel uro.

„V poldrugi uri“, mrmral je obupno.

Polkovnik je mirno in mrzlo gledal na obupanega.

„Vi vse to šele veste iz moje tiralnice“, rekel je, „kedaj ste jo brali?“

„Včeraj zvečer v Jaksonu.“

„In tam ste poizvedovali po meni, kaj ne? Zakaj pa niste brzojavili?“

Dublaj se je udaril po čelu. „Na to nisem mislil“, je zdihoval. —

„Tako, pojdiva zdaj hitro, še je čas!“ zaklical je polkovnik. Potegnil je obupanega s seboj.

Le malo hiš dalje je hitel Rogers s svojim spremljevalcem.

„Tu notri“, rekel je ter potisnil Dublaja skozi neka vrata: ta se je ozrl okoli sebe.

Bilā sta v policijskem uradu.

Polkovnik je strgal vzorec za brzojav s stene.

„Sreča, da je tu brzojavna zveza k naslednji postaji“, dejal je, „in sedaj prosim, dajte mi potrebni naslov.“

„A“, pristavil je, „opozorim Vas, da bodete odgovorni, ako je to pomota.“

„Ne, ne“, zarežal se je Dublaj, „gotovo je pravi. Čakajte, tu mi pride še nekaj na misel!“ zaklical je nakrat. „Ali je bil ta Sever, kakor ga Vi imenujete, ranjen?“

„Kako pridete na to?“ vprašal je Rogers radovedno.

„Ko je prišel v Novi Orlean, imel je roko še obvezano. Stokal je, da ga rana boli in da jo je dobil v neki praski ob meji.“ —

„Na kateri roki je bila rana?“ vprašal je polkovnik naglo.

„Na levem nadlaktu.“

„Sedaj vem gotovo, da je to on“, rekel je Rogers pomenljivo.

„A sedaj ne smemo več časa izgubljeni.“

Pomočil je pero.

„Torej naslov, prosim!“

„Sent-Artaj — Novi Orlean — Butlerjeva cesta.“

Polkovnik je vzel vzorec:

Brzobjav (nujno)

Gospod Sent-Artaj — Novi Orlean

Butlerjeva cesta.

(Le lastnoročno oddati!!!)

Poroko preložiti — kapitan Varen
dvakrat oženjen — je morilec in
goljuf — zasledovan s tiralnico —
tako j prijeti — pridem danes sam
— vse drugo ustmeno.

Rogers, policijski polkovnik.

„Ali je tako prav?“ obrnil se je Rogers k Dublaju.

Ta je prikimal.

„Tukaj je nujen brzobjav!“ rekel je polkovnik poštnemu
uradniku.

„Bo takoj oddan“, odgovoril je ta.

„Kedaj bo v Novem Orleanu?“ vprašal je Rogers.

„Tega ne morem natančno povedati“, odvrnil je ta, „ker
ne gre naravnost; a ob 10. uri bo gotovo tam.“

„Dobro“, rekel je polkovnik, „pojditel!“

Voz se je ustavil pred vratom mirovnega sodnika.

Moža sta stopila vanj, fant je pristopil s konjema.

Dublaj mu je dal nekaj denarja in naslov Jakzonskega prodajalca.

Voz je oddrdral, mnogo prepočasno za mladega Kreolca, kojega misli so hitele daleč naprej.

„Pred vsem“, začel je polkovnik uljudno, „s kom imam čast?“ —

„Raul Dublaj!“

„Hvala; moje ime Vam je znano. Sedaj pa kakor hitro mogoče v Novi Orlean!“

„Kaj se peljeva v Jakzon nazaj?“ vprašal je Dublaj boječe. —

„Ne, bližnja postaja je le 4 milje oddaljena; železnica napravi velik ovinek. Potem se peljeva s $\frac{1}{2}$ 10. vlakom naravnost v Novi Orlean, upam, da dobimo vlak ravno ob tem času na postaji.“

Pogledal je na uro, obraz mu je postal dvomljiv.

„Gotovo ne prideva pravočasno tja?“ zaklical je Dublaj, ki je to opazil; „jaz bi ne mogel nobene noči več doživeti, predno ne zadobim gotovosti, da je lopov prijet; brzovjav se mogoče zgubi ali tudi lahko pride v neprave roke.“

„Brzovjavi se ne zgube tako lahko“, odvrnil je polkovnik mirno, „in da ne pride v napačne roke, zato skrbi opomba: „lastnoročno oddati.“

Dublaj je molčal.

„Sedaj imava čas“, rekel je Rogers, „lahko mi poveste vso stvar: do zdaj vem samo nekatere odlomke.“

Ko je voz hitro drdral čez polja, pripovedoval je Dublaj pazljivo poslušajočemu polkovniku vse, kar se je dogodilo v Novem Orleanu.

Sedaj je vedel polkovnik, zakaj mu je Dublaj postal tovariš. —

Zavržena ljubezen ga je v zadnji uri prignala na sled hudodelca.

„Revež“, mislil je ter usmiljeno pogledoval tovariša.

„Tu je postaja!“ zaklical je kočijaž nakrat in pokazal z bičem na nekatera poslopja, ki so se dvigala iz ravnine.“

„In tu je vlak“, mrmral je Rogers, črn trak se je vil hitro iz daljave proti postaji.

Dublaj je skočil kvišku, tudi on je zapazil vlak. Oči so mu žarele.

Kakor da bi bilo zveličanje njegove duše od te vožnje odvisno, premeril je oddaljenost, ki je ločila vlak in postajo.

„Če se vlak ustavi, prideva še tja“, dejal je Rogers.

„Sto dolarjev, ako hitro poženeš!“ zavpil je Dublaj kočijažu, ter mu vrgel bankovec.

Kakor blazen je ta udrihal po konjih, ki sta dirjala kakor blisk. —

Videla sta že na koncu poti hiše in vlak natančno pred seboj. —

Vedno bliže so prihajali; le še kakih sto korakov je manjkalo do cilja.

Ravno je došel vlak na postajo, — trenotek največje razburjenosti!

In že sta videla zopet parni oblak pred seboj, skoraj z isto naglostjo se je vlak odpeljal.

Prišla sta prepozno, Dublaj je padel nazaj, kakor mrtev!

Sedaj je pridrdral njihov voz na postajo.

Polkovnik je skočil z voza ter je pomagal srepro gledajočemu izstopiti.

„Tu bi bili sedaj“, rekel je Rogers. „Proti usodi se ne more nihče boriti.“

Dublaj je vzdihnil obupno.

„Naslednji vlak pride šele proti večeru“, je stokal.

„Vem“, odvrnil je Rogers, „a ne pomaga nič, čakati moramo.“ —

Mladi Kreolec je bil kakor blazen.

„Ali ga ni sredstva, da bi poprej prišli tje?“ zavpil je ves za sebe; „naj stane, kar hoče.“

Polkovnik je postal pozoren.

„Da, če hočete žrtvovati večjo svoto“, rekel je počasi.

„Gotovo — gotovo — moja denarnica je na razpolago!“

zaklical je Dublaj, kateremu je posvetil žarek upanja. „Bogat sem; le pripeljite me v Novi Orlean, drugače umrem nestrpnosti.“ —

„Počakajte en trenotek!“

Polkovnik je hitro korakal proti ravnateljstvu.

Načelnik postaje stopil mu je naproti.

„Jaz bi rad poseben vlak v Novi Orlean“, rekel je Rogers, „ali bi ga mogel dobiti?“

Uradnik je premissljeval.

„Da“, odgovoril je potem, „drugi tir je prost, a vozov nimam, zadovoljiti bi se morali z lokomotivo in tenderjem.“

„Ali Vam je to prav?“ vprašal je polkovnik pristopivšega Dublaja.

„Gotovo“, rekel je ta naglo, „jaz stopim na kotel, le hitro, — hitro proč.“

Uradnik je poklical strojevodjo.

„Gospoda se želita peljati v Novi Orlean“, velel je temu, „vzemite stroj „Pacifia“, ki je najhitrejši. Pripeljite ga na drugi tir.“

„A vozov primanjkuje“, omenil je ta.

„Gospoda se peljeta na stroju; hitro se odpravite.“

Dublaj je poplašal vožnjo in v naslednjem trenutku je pripihala lokomotiva.

„Z Bogom in srečno pot!“ zaklical je uradnik.

Vožnja se je začela.

„Ali ne morete hitreje voziti?“ obrnil se je Dublaj na strojevodjo.

„Le počakajte“, smehljaj se je ta, „da se zaletimo.“

„Kdaj menite, da pridemo v Novi Orlean?“ vprašal je Kreolec znova.

„Če pojde vse dobro, ob treh.“

„500 dolarjev dam Vam in 200 kurjaču, ako pridemo eno uro prej!“ zaklical je Dublaj ter vzel bankovce iz denarnice.

„Hočem videti, kaj se bo dalo narediti“, zavrnil je ta.

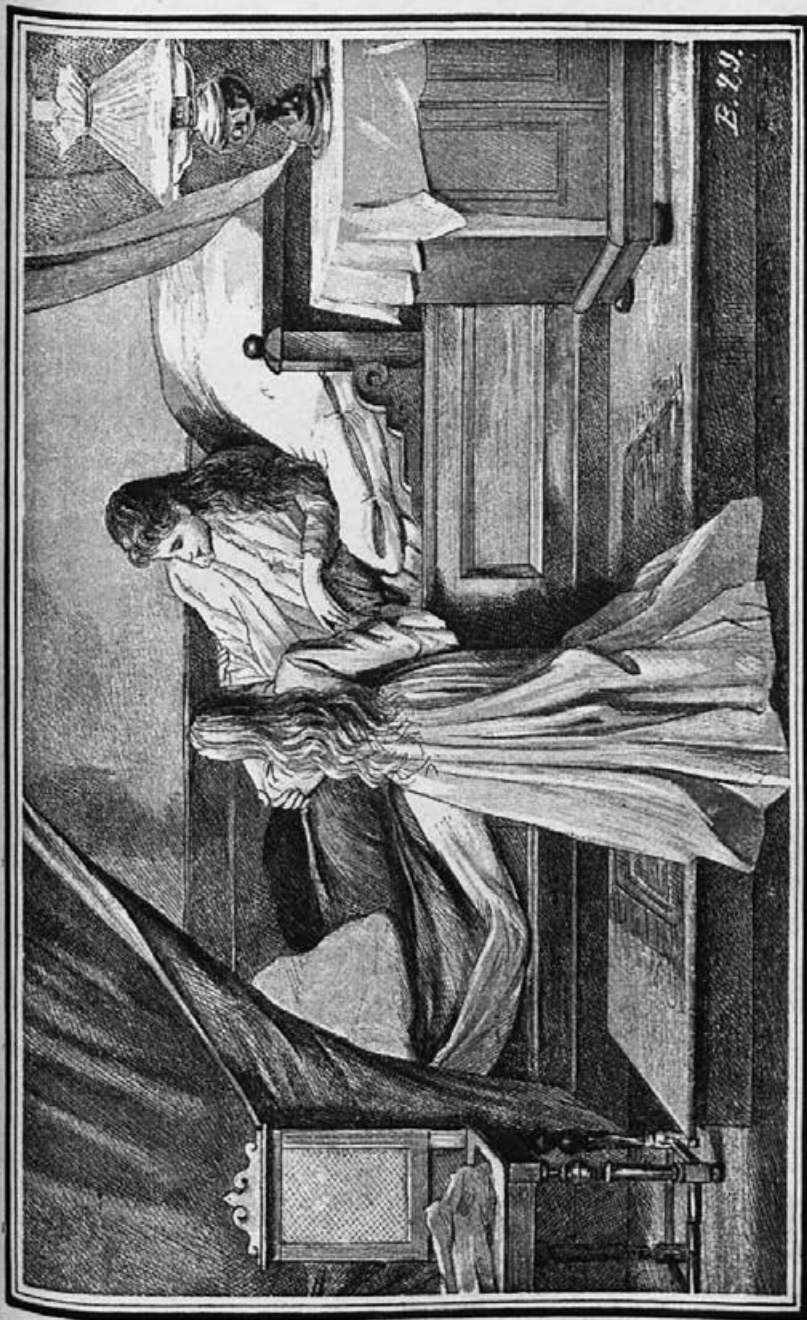
Z vso silo je letela železna pošast; kakor sence so tekle mimo hiše, ploti, polja; od minute do minute je rastle hitrost vožnje. —

Polkovnik in Dublaj sta se morala trdno držati, da ju ni metalo sem in tja.

Strojevodja je stal kakor vlit iz železa, držeč navor.

Kakor blisk je letela lokomotiva.

Vlak v Novi Orlean je bil že davno ostal zadaj, in še vedno je letela čez veliko planjavo, puhteč, metajoč iskre na vse strani; kakor da bi bilo treba prehiteti najsilnejši vihar.

„Tikaj me in imenuj me Helena“ je prosila tiho. „Če ti je usoda tudi vse vzela, ti hočem biti vsaj jaz prijateljica do zadnjega diha.“

Pet minut pred 2. uro popustila je naglost, stroj se je pomikal bolj in bolj počasi.

„Kaj pomeni to?“ zarohnel je Dublaj.

„Zaslužili smo obljubljeni denar, gospod“, odgovoril je uradnik smeje, „tu je Novi Orlean.“

113. poglavje.

Pregled.

Zapustili smo Heleno, ko je po svojem izpodletelem begu se obupno zgrudila v njeni sedaj zaprti sobi.

Celo njenega edinega prijatelja, zvestega Korošca, so zapeljali na napačen sled.

Ubogi Korošec! — Več dni je zastonj iskal, nikjer ni našel zgubljenega otroka. Preostalo mu ni družega, ko misel, da so Lidijo že davno raztrgale divje zveri.

S tem žalostnim poročilom je moral poiskati nesrečno mater. —

Hitel je v mesto, kjer je Helena bivala, in povsod vpraševal za njo.

A nihče ni vedel za mlado damo, katero naj bi bil neki farmer pripeljal v mesto.

Prišel je tudi v zavod ravnatelja Štefansa in tu vprašal za Heleno.

„Tu ni nobene gospe Sever“, rekel je vratar neprijazno.

„Ne veste-li morda“, vprašal je Korošec, „ako je neki farmer iz okolice pripeljal kako damo v mesto?“

„I, kaj menite, da imam časa se brigati za vsako osebo, ki se pritepe tu-sem“, odvrnil je vratar ter zaloputnil vrata pred nosom.

Korošec je bil obupan.

Mislil je, da je bila Helena prišla v hudobne roke, da niti v mesto dospela ni. Zato je mesto kmalu zapustil, ter tu in tam v okolici vpraševal; včasih med potjo kot dninar delal, da se je skromno preživel.

Končno je našel v nekem majhnem trgu kot brivec boren zaslužek.

Vsak prosti trenotek je porabil v to, da je poizvedoval po Heleni

Ravnatelj Štefans je sedel v svoji delavni sobi, ko se mu je naznanilo, da je več gospodov v predsobi.

Vstal je nejevoljen in začuden na tem motenju.

„Naj gospodje vstopijo“, ukazal je slugi.

Ta je odprl vrata.

„Ah“, — ravnatelj je šel presenečen vstopivšim naproti, — „Vašega poseta nisem pričakoval.“

„No, to bi bilo mogoče, gospod kolega“, zavrnil je smehljaje starejši gospod, „hoteli smo nepričakovano priti. Dovolite, da Vam predstavim moja spremljevalca.“

„Ravnatelj dr. Štefans, — dr. Vod, — dr. Grenfel.“

Gospodje so se priklonili.

Ravnatelj se je obrnil k govorniku.

„Slutim, da hočete izvršiti vsakoletni pregled, gospod profesor Brigton; takoj dam odpreti vse bolniške dvorane. Ta čas Vam pač smem ponuditi kozarec vina.“

Udje komisije so se vsedli.

„Ali imate sedaj mnogo bolnikov v zavodu?“ vprašal je profesor Brigton.

„Skoraj vse polno.“

„In kako pa je z Vašo špeciialiteto, z duševno bolnimi?“ nadaljeval je stari gospod.

„Tam je sedaj prav tiho, v trenutku ni nobenega tako nesrečnega v mojem zavodu.“

„No, to je tudi bolje tako“, dejal je profesor Brigton, „saj je itak dosti nesreče na svetu.“

Sluga se je vrnil ter naznanil, da je vse pripravljeno.

Ravnatelj je peljal svoje obiskovalce čez hodnik, čez stopnice dol in potem čez dvorišče v stranska poslopja.

Kak svet bede in trpljenja se je tu odprl!

Od sobe do sobe so korakali zdravniki, tu in tam bolnike kaj vprašali in neprenehoma zapisavali svoja opazovanja.

Šli so skozi dvorane, v katerih so bili bolniki z nalezljivimi boleznimi, prepričali so se natančno, ako je vse urejeno, da se olajša bolnikom trpljenje.

A, kakor so tudi iskali kako nepravilnost, morali so vendar pripoznati, da je vse natanko po predpisu, da je bolnišnica ravnatelja Štefansa pravi vzor.

Seveda je bilo skoraj vse delo dr. Kastorja, ki je živel le za svoje bolnike, koja največja zadovoljnost je bilo olajšanje muk teh nesrečnikov.

Po nekaterih urah so zapustili zdravniki z izrazi največjega pripoznanja dvorane.

Ravnatelj jih je povabil še na čašico kave, in tako so korakali počasi in razgovarjaje se čez dvorišče v prednjo hišo.

Nakrat se je profesor Brighton ustavil ter gledal k nekemu oknu gornjega nadstropja.

Ravnatelj se je obrnil.

„Pojdimo, gospod profesor, sedaj gor!“

Stari gospod je pomigal ravnatelju k sebi.

Ta je hitro pristopil.

„Prej ste vendar rekli, gospod kolega, da v trenutku nimate nobenega duševno bolnega v zavodu?“ začel je; „ali ni dama, katero sem ravnokar pri oknu zapazil, taka?“

Ravnatelj Štefans se je na lahko zganil.

„Ne razumem Vas, gospod profesor“, dejal je površno, „kaj ste pa prav za prav videli?“

„Tako lepo dekliško glavo, kakor še malokedaj“, rekel je stari gospod resno; „velike lepe oči so me tako žalostno pogledale, da sem Vas moral nehote vprašati.“

„Kdo pa je ta dama?“ nadaljeval je, „saj veste, da moram pregled strogo izvršiti.“

Glas mu je donel osorno.

Ravnatelj se je vzbudil, kakor iz sanj.

„Moj Bog!“ zaklical je, „kmalu bi bil pozabil Vam pokazati mojo najnovejšo bolnico. Zakaj me pa ne spomnite!“ začel je navidezno jako jezen nad strežnico, ki je ravno stopila iz hiše, „da imamo nadzorovati še eno umobolno? — Saj veste, da imam polno glavo! Kaj moram na vse sama misliti?“

Strežnica je mrmrala nekaj opravičevalnih besed.

„Ako se to še enkrat pripeti, ste odpuščen!“ je ravnatelj znova zavpil na strežnico, „tako malomarnih oseb ne morem rabiti; ravnajte se po tem.“

„In sedaj pridite, gospodje“, obrnil se je h komisiji, „da se sami priprčate.“

Šel je navidezno mirno pred zdravniki, a prestal je v tem hipu vse muke smrtnega strahu.

Ako spozna komisija Heleno kot zdravo, potem je bilo v najugodnejšem slučaju njegovo sloveče ime izgubljeno, in poleg tega tudi ona.

Sedaj so stali pred Helenino sobo; ravnatelj jo je odprl.

„Ali je dama tako zelo bolna, da morate sobo zaklepati?“ vprašal je profesor Brighton.

„Prosim, prepričajte se sami“, odgovoril je ta.

Gospodje so vstopili.

Helena je stala sredi sobe.

Odstopila je od okna, ko je profesor pokazal na njo; sedaj je stala tu pričakujoč, lepe mile oči vse solzne, kakor srna, ki je ranjena do smrti.

Na lahko vzravnana je stala pred komisijo, ki je pred krasno postavo nehote stopila za korak nazaj.

Ali se jih je imela Helena bati, ali je smela kaj upati od njih?

Ravnatelj je pretrgal molčanje.

„Oprostite, da Vas motimo. Pregledna komisija se želi osebno prepričati, ako Vam ničesar ne primanjkuje, in ako ste zadovoljni z razmerami.“

Profesor je Heleno vprašujoče pogledal.

„Jaz se ne morem pritožiti“, začela je Helena, „a —“

V sobi je bilo tako tiho, da bi se bilo slišalo iglo na tla pasti; ravnatelju je stopil mrzel pot na čelo.

„A“, nadaljevala je Helena, „čutila sem se zdravo; prosila sem, da se me iz zavoda izpusti, kar se pa do sedaj še ni zgodilo.“

Profesor Brighton je stopil k Heleni.

„Tu se morate že na ravnatelja zanesti“, začel je mirno, „brez vzroka Vas ne bo zadrževal; njegova izvrstna vednost na zdravniškem polju je splošno znana.“

Ravnatelj Štefans se je oddahnil.

Helena ga ni niti pogledala; obrnila se je znova k profesorju.

„Jaz vendar ne vem, ako se me more proti moji volji prisiliti, da tu ostanem“, rekla je veličastno.

Komisija je bila osupljena.

Vitka postava, ljubeznjivi žalostni obraz mlade gospe, vse je govorilo za njo.

„Zapira se me tudi“, pristavila je Helena tiho.

Obraz profesorja se je pooblašil; resno se je obrnil k ravnatelju.

„Priznati moram“, začel je počasi ter vsako besedo ostro naglašal, „da dama nikakor ne napravi utisa, kakor da bi bila tako bolna, da bi bile take naredbe opravičene. Zakaj ste pa to storili, gospod ravnatelj?“

Ravnatelj je trpel muke ujetega morilca, a nobena poteza se ni spremenila, tu ga je mogla rešiti le največja predrznost.

„Jaz sem vrata zato zaklenil, ker se hodi dama svojevoljno zvečer sprehajat, kar je pa njenemu zdravju škodljivo. Da bi jo hotel oropati prostosti, se ne more reči, ker sem ji dal na razpolago moj privatni vrtiček.“

Profesorjev obraz je bil še vedno resen:

„Tako, tako“, rekel je premišljeno, „in ali ste našli“ — nadaljeval je po premoru, ki je bil ravnatelju dolg kakor stoletje, — „bolj dokazovalne znake za umobolnost, kakor te večerne, vsekakor opravičene izprehode?“

„Da“, rekel je ravnatelj obotavljaje, „dama ima stalno misel, da je grofova hči.“

„To sem tudi v resnici!“ pojasnila je Helena mirno.

Nobeno oko se ni odvrnilo od ljubke postave, kakor je stala tu, lepe oči premišljevale obrnjene v gospode, ki so bili kakor začarani od te prikazni.

In ako bi bila trdila, da je „kraljeva hči“, bi se ne bila slišala v tem trenutku ni ena porogljiva beseda.

Profesor Brighton se je prvi zavedel.

A predno je mogel govoriti, mu je ravnatelj zašepetal:

„To je njena fantastična domišljija; jaz ne verujem nobene besede.“

Profesor se je obrnil k Heleni.

„Ali imate morda kako izkaznico?“ vprašal je prijazno.

„Ne“, odgovorila je ta, „te mi je pobral moj soprog.“

„Iz katerega vzroka?“

„Bal se je, da ga ne naznanim, ker se je drugič oženil.“

Helena je zarudela.

„Hm — hm“, menil je profesor z nevernim posmehom.

„Zdaj slišite sami“, siknil je ravnatelj.

„Spravil me je tudi v norišnico, da bi mu ne škodovala, iz katere so me potem izpustili“, pristavila je Helena.

Profesor je značilno pogledal ravnatelja, kakor da bi hotel reči: „Menda imate vendar-le prav.“

„Sedaj iščem svojega zgubljenega otroka“, rekla je Helena bolešno. „Morda je zopet v rokah onega moža, ki me je spravil v nesrečo.“

„Saj nima nobenega otroka“, zašepetal je ravnatelj.

„In od kod to veste?“ vprašal je ravno tako tiho profesor. —

„Meni se zdi, da je vsa ta pripoved o ženitvi itd. izrodek bolne domišljije. Po nekem časopisnem naznanilu imam nesrečnico za hči nekega farmerja; nesrečna ljubezen jo je gnala iz domače hiše.“

„Ali ste že poizvedovali?“

„Da bi varoval nesrečne stariše, sporočil sem jim najprvo, da je hči v dobrih rokah; sedaj bo moj trud, da jim jo zdravo vrnem.“

Profesor je prikimal; bil je prepričan, da je imel ravnatelj prav.

Helenina ljubka, dekliška prikazen je govorila za to, da je še dekle — ne pa žena in mati.

Obrnil se je zopet k Heleni.

„Prepričal sem se“, rekel je, „da ste preskrbljeni z najboljšo postrežbo. Ako se udaste uredbam tega gospoda“ — pokazal je na ravnatelja — „bodete kmalu ozdraveli in potem zavod zapustili.“

Helenine velike, mile oči so zalile solze.

Hotela je skočiti k staremu gospodu, čigar obraz ji je vzbudil največje zaupanje, hotela ga je prositi, naj jo reši iz rok tega pohlepneža, a sramota in ponos sta jo držali nazaj.

Tudi si je rekla, da bodo istotako to obtožbo imeli za izrodek njene bolne domišljije.

Saj je opazila, da se njenemu pripovedovanju ni verjelo. Smrtnobleda je stala tu, kakor mučenica, ki pričakuje udarec rabeljna.

Priklonila je le malo lepo glavo, ko so gospodje pozdravljajoč zapustili sobo.

Potem pa se je zgrudila, glasno ihté zakrila je s solzami oblit obraz z rokama; saj je bilo, kakor da bi se bila nebo in

zemlja zarotila, uničiti ubogo ženo! Prevelika bolest, ko ji je ravnokar še svetilo upanje, jo je premagala.

Brez glasu, roki krčevito sklenjeni, je ležala, ter brez tolažbe zrla predse.

Tiger bi bil ukrotil svojo krviželjnost ob pogledu tega ubogega, ljubeznjivega, nedolžnega bitja, a človeška pošast tam zunaj ni poznala usmiljenja.

---

114. poglavje.

Ponesrečen načrt.

Komisija je zapustila zavod: ravnatelj jo je spremil do vrat, premišljujé se je sedaj vrnil v svojo sobo.

Lahko je govoril o sreči, da je varal zdravnike.

Ako bi bil profesor našel, da je njegov sum opravičen, potem bi bilo vse zgubljeno: huda kazen bi bila njegova usoda.

Z zvito blestečimi očmi je sedel tu, ter delal svoje satanske načrte; sedaj šele se je čutil varnega, sedaj je lahko ravnal brezobzirno.

Potrkalo je na rahlo: previdno je smuknila strežnica v sobo. —

„To bi bila lahko postala lepa reč“, smejala se je hudobno.

„Da, jako neprijetno“, pritrnil je ravnatelj, „jaz kar ne zapopadem, kako je mogel stari s svojimi neumnimi očmi zapaziti ženski obraz pri oknu. Takoj se mu je tudi vzbudil sum; ali je morda kdo s kako besedo ga opozoril: to ni nemogoče.“

„Morda dr. Kastor“, dejala je strežnica strupeno.

„Ne, ta je izključen, ta ima oči samo za svoje bolnike: na tega ni misliti: no, prestano je, a sedaj bi z Vami govoril par besed.“

Strežnica se je vsedla na stol ter premeteno gledala ravnatelja.

„Torej poslušajte, s prigovarjanjem in ljubeznivostjo se pri oni zgoraj nič ne opravi: ona odvrča celo najmanjše približevanje odločno: in do škandala ne sme priti.“

„Da“, mrmrala je strežnica, „to menim tudi jaz.“
„Ker je v stanu tako vpiti, da se ves zavod vzdigne“, dejal je ravnatelj s satanskim posmehom. „Vsiljiv ne smem več biti, to sem že videl.“

Strežnica se je smehljala.
„A sedaj sem zadosti dolgo igral neumnega pastirja in sem hlinil očetovsko skrb“, nadaljeval je ravnatelj ter nervozno s prsti bobnal po pisalni mizi. „Vse te spodaj skupaj vzete so komaj na pol tako lepe, kakor naša ponosna grofica.“

Zasmejal se je kratko in glasno.

„Da, lepa je“, pritrčila je strežnica, ter se primaknila k ravnatelju, „jaz to pač najbolje presodim“, nadaljevala je šepetaje: „ker vidite, gospod ravnatelj, jaz sem žena. Pred strežnico se ne sramuje tako, kakor če je kak gospod, in naj si bo tudi ravnatelj, v sobi. — No, ko bi Vi vedeli, — Vi bi noreli za njo.“ —

Z diabolčnim smehljajem je umolknila, njene oči so opazovale ravnatelja, ki se je nemirno premikal v svojem stolu.

„Čemu tudi vsiljiv biti?“ nadaljevala je, „saj to ni potreba, včasih ljudje tako trdno spe, — tako trdno“, — rekla je s posebnim naglašanjem, „da še ne vedo, kaj se okoli njih godi. — No — in ako se potem prebudé, — udajo se neizogibnemu.“

„Razumem, — razumem“, odvrnil je ravnatelj, „torej to noč.“ —

Strežnica je le prikimala.

Roka ji je ležala na pisalni mizi: sedaj jo je kakor nehoté odprla.

Ravnatelj je odprl predalo, potisnil ji nekaj bankovcev v roko, katere je hitro stisnila.

Strežnica je vstala.

„Torej morda okoli 1 ure, na znanem potu“, šepetala je. „Saj veste, da se sedaj vedno zaklene, — in — želim mnogo zabave!“

Zapustila je sobo, tudi ravnatelj je vstal in šel v bolniško dvorane; nobena poteza ni izdala, kako hudičevo past je nastavil nesrečni Heleni — — —

S trudom je Helena premagala svojo bolelost.

Kakor da bi sanjala, je hodila po sobi ter zaman premišljevala, kako bi se rešila iz rok neusmiljenih zasledovalcev.

Pogled ji je padel na kamin; sicer je že večkrat poklicala vanj, a v zadnjih dneh ni dobila nobenega odgovora.

Morda se ji sedaj posreči.

„Maud!“ je zaklicala v odprtino.

„Ali si Ti, Helena?“ se je slabo glasilo nazaj.

„Da, — da, — povej mi, zakaj mi pa toliko časa nisi odgovorila?“

„Opazilo se je, da sem svojo sobo zapustila“, donelo je tiho; „za kazen sem bila več dni uklenjena ter oblečena v silovni jopič.“

Helena se je stresla.

„Ali si sedaj prosta?“

„Da, a slaba sem; mislim, da bom le malo dni še živila.“

— O, da bi že tako daleč bilo!“

„Ne govori tako, Maud, saj Ti si edino, kar še imam“,

rekla je Helena žalostno. „Prosim Te, nikar me ne zapusti.“

„Saj Te imam tudi jaz nepopisno rada“, oglasilo se je nazaj, „saj se zopet snideva tam zgoraj.“

„Da, Maud, snideva se“, klicala je Helena: njena roka je tipala po malem orožju, katerega je nosila pri sru.

„Ali so bili pregledovalni zdravniki danes pri Tebi?“ nadaljevala je Helena.

„K nam ne pride nihče!“

„Da, pri meni so bili“, rekla je mlada žena, „a verjeli mi niso“, pristavila je žalostno.

„Da, po tem spoznam ravnatelja“, zasmejala se je Maud.

„Ta vrag se razume karte s tako zvijačo mešati, da ga ima vsak za poštenjaka; le kdaj bo tega hudobneža dosegla roka pravice!“

„Ah, jaz nimam nobenega upanja več“, ihtela je Helena.

„Ne, kdor je tu, je izgubljen, je živ pokopan“, donelo je žalostno nazaj.

Obe sta umolknili.

Večer je napočil.

Strežnica je potrkala, Helena je odklenila vrata in jo spustila notri.

Žena je postavila večerjo na mizo.

„Moj Bog, zopet ste se jokali!“ zaklicala je ta z glasom, ki je imel skrbno doneti, „saj nimate nikacega vzroka. Vsak Vam hoče dobro, na to se lahko zanesete.“

Helena ji ni odgovorila.

Strežnica jo je zlobno pogledala.

„Šele, ko bodete še nekaj časa tu“, nadaljevala je žena prežeče, „potem bodete uvidili, da Vam hočemo le dobro; boljše postrežbe ko je naša, ne dobite nikjer.“

Mlada gospa se je molče obrnila, nekaka groza jo je bila, kadar je ta ženska govorila ž njo.

„Ali še kaj želite?“ vprašala je ta.

„Ne, hvala“, rekla je Helena kratko.

Strežnica je zapustila sobo.

Zamišljeno je zrla Helena pred se.

Zavžila je malo, potem vzdignila čašo čaja k ustom.

Hitro jo je postavila nazaj, čaj je imel nekak posebno sladek okus.

Grozen sum jo je prešinil.

Usoda uboge Maud stopila ji je pred dušo.

Pogledala je v vrček, videti je bila na dnu neka siva gošča. —

Brez dvoma, namen je bil, jo opojiti s kako pijačo.

Helena je odlila za eno čašo proč, da bi strežnica mislila, da je pila.

Kmalu je strežnica prišla posodo pospraviti.

Pogled v vrček prepričal jo je, da se je vsebina zmanjšala; ko je zapustila sobo, se je hudobno režala.

„Tako, zdaj bodeš pa krotka, moja golobica“, mrmrala je.

Helena je skrbno zaklenila vrata, a ni se mogla odločiti, da bi šla k počitku, temveč je ostala oblečena na stolu.

Vrata v spalno sobo je pustila odprta, okno v tej sobi je bilo le naslonjeno, tik nje je stala luč in žveplenke.

Tako se je mislila obvarovano proti nasilnemu napadu.

Počasi so pretekale ure. Meseč, ki se je skrival za lahkimi obiaki, razsvetljeval je le slabo obe sobi.

Polnoč je bila že davno minila, ko je Helena, katero je obšla neka utrujenost, ki jo je pa hrabro premagala, zaslišala neki šum.

Bilo je kakor rahlo škripanje in pokanje.

Mlada gospa se je zaman trudila, najti kraj, od koder je prihajal ta šum.

Vstala je in iskala z očmi, kje se ji bliža nevarnost.

Tu — kaj je bilo to? —

Prestrašila se je močno.

Pogled ji je padel na veliko zrcalo v spalni sobi, ki je bilo ravno nasproti vrat.

Videti je bilo, kakor da bi zrcalo postajalo ožje in ožje.

Sedaj je popolnoma zginilo, na njegovem mestu je zijala temna odprtina.

Helena je pritisnila roko na srce, bilo ji je tako močno, da se je bala, da je ne izda.

In sedaj — sedaj se je prikazala iz odprtine črna postava; tiho — previdno je lezla k postelji.

Sveča se je užgala, krik jeze — ravnatelj je stal v spalni sobi. —

„Kaj hočete tu ob tem času?“ rekla je Helena, stopivši k oknu, katerega je odprla.

Videl je njeno kretanje.

Sprva je hotel planiti na njo, a se je še pravočasno premislil. —

„Kaj Vas pelje k meni?“ zavpila je še enkrat Helena, tresoč se jeze in sramote.

„Prosim odpuščanja, milostna“, jecljal je ravnatelj.

En pogled ga je prepričal, da bi mu mlada dama z glasnimi klici lahko pripravila največje sitnosti.

Tu so bile sluge, ki niso ničesar vedele o njegovih lopovščinah, tudi dr. Kastor je čul v bolniških dvoranah.

„Odgovorite!“ kričala je Helena, „kdo Vam da pravico, se po noči k meni utihotapiti?“

„Šel sem mimo Vaše sobe in mislil, da se Vam v spanju blede; zdelo se mi je, da Vas slišim govoriti“, izgovarjal se je ravnatelj, „in ker so bila vrata zaklenjena, vporabil sem tapetna vrata, ki peljejo iz sosedne sobe v Vaše stanovanje. Razumete me — moja skrb za Vas.“ —

Skrivaj je pogledal na zrcalo, katero je skočilo nazaj in hitro zakrilo vhod.

Helena je premišljevala.

Da ga je spoznala, mu je bilo jasno; a bolje je bilo, da se je kazala, kakor da bi verjela v to laž.

Premaknil se je, kakor da bi hotel k njej pristopiti; oblastno ga je zavrnila nazaj.

„Pojdite sedaj!“ rekla je s plamtečimi očmi.

Nikdar se mu ni zdela tako lepa, ko sedaj, ko mu je jezna kakor maščevalni angelj pokazala vrata.

Obotavljal se je.

„Zapustite me sedaj!“ zavpila je Helena grozeč.

Odprla je okno na stežaj.

„Prokletó“, zaškripal je med zobmi ter se obrnil k vratom.

„Zakaj ne greste skozi tapetna vrata nazaj?“ zaklicala mu je še Helena.

„Ker nočem izdati svoje majhne skrivnosti, milostna“, se je hudobno smehljaj ravnatelj; v naslednjem trenutku je zapustil sobo. —

Mlada dama je skočila k vratom in jih zaklenila, potem je vzela svečo in šla k zrcalu, kjer se je prej vrinil ničvredneš.

A kakor je tudi skrbno vse preiskovala, našla ni niti sledu kakih skrivnih ključavnic ali družega mehanizma. Stal je kakor iz železa in se ni dal premakniti za las.

In vendar je morala Helena še to noč zbežati, to ji je bilo jasno.

Ker danes se ni imela več bati ravnatelja, ker mu je spodletelo sramotno dejanje.

A jutri bi se gotovo izvršil nov načrt, kateremu bi morda podlegla.

In znova je Helena obupno iskala skrivni izhod.

---

115. poglavje.

Ljubeznjiv ženin!

Napočil je dan, v katerem se je imela vršiti poroka Varena z Lujizo Sent-Artaj-evo.

Že več tednov se je v vili pripravljalo za ta slovesni dan. Velika dvorana je bila potratno okinčana, tako, da je bila bolj podobna palači rojenic, ko človeškemu bivališču.

Priležna soba se je spremenila v kapelo; tam se je imela vršiti poroka.

Kapitan je sedel v svoji sobi, okoli so stali polni kovčegi; ravnokar je Joze zaprl zadnjega.

Varen je potegnil uro iz žepa.

„Sedaj je 8 ura“, dejal je slugi; „kovčegi naj se poneso na parnik in oddajo v M . . . s na ime Viljem Brovn. Ako te kdo vpraša, reci, da se pošljejo k nekemu mojih znancev, katerega hočem na svojem ženitovanjskem potovanju prvega obiskati.“

Joze je prikimal.

„Ti sam“, nadaljeval je Varen, „ostaneš danes v moji neposrednji bližini; ne vem še, kako bodem ukrenil s Teboj. Mogoče, da Te pošljem v M . . . s, a to je še odvisno od okoliščin.“

Sluga je nesel kovčege iz sobe.

Varen se je vrgel na zofo.

„Ne vem, nekako tesno mi je pri sreč, kakor da bi me kaj neprijetnega pričakovalo“, govoril je tiho pred se, — „in vendar je šlo do sedaj vse dobro. Le kar se tiče denarja, sem si stvar lažje predstavil. Sicer sem staremu tudi natvezil pravljico o dedščini in opazil, da dobim denar šele čez nekaj tednov roke, a kaj mi je 50.000 dolarjev, katere mi je vročil za ženitovanjsko potovanje. Tudi to vsoto sem večinoma že zaigral; jaz imam vendar strašno smolo. — Sevė, sreča v ljubezni, nesreča v igri, pravi pregovor. Ta neumnost se pri meni uresniči. Sedaj leži vse na tem, da mi stari še danes večjo vsoto da, drugače sem osramočen.“

„In kam neki je zginil Dublaj?“ nadaljeval je svoj samogovor. „Še tega bi se mi manjkalo, da bi mi ta mladenič stopil na pot. Sicer sem naročil Jozeju, da ga opazuje, a nakrat je zginil. Upam, da se je s svojo nesrečno ljubeznijo naselil kje v daljavi, kjer si olajšuje srce v nežnih elegijah.“

„Ne pomaga nič“, vzkliknil je ter skočil kvišku, „jaz moram stvari vzeti, kakor so. Kadar se vrnem z ženo s potovanja, potem se je treba spraviti nad blagajno starega, naj si bode na katerikoli način.“

Njegove oči so iskriale grozeče bliske, lepi obraz je dobil demonski izraz.

Joze je prišel ravno po stopnicah gor.

„Ali si vse preskrbel?“ vprašal je Varen.

Sluga je potrdil.

„Potem mi pomagaj obleči se.“

Joze je šel k omari in vzel iz nje uniformo, katero je hotel Varen danes obleči.

Ker so v severnoameriški vojski tudi oni častniki, ki so izstopili, v nujnih slučajih obvezani stopiti v službo, ni bilo prikazanje Varena v uniformi nič čudnega in ga je Sent-Artaj opetovano prosil, naj bo poročni dan v vojaški obleki.

Kmalu je stala lepa, krepka postava v dragi modri uniformi kavalerijskega kapitana, ki mu je tako dobro pristojala, da je celo Joze, ki je natanko vedel, kdo je bil prav za prav njegov gospodar, začuden plosknil z rokama.

„No, to bodo gledali“, je rekel.

„Torej, Ti veš, kaj Ti je storiti“, dejal je Varen, ko si je opasal sabljo. „Ako zapaziš količkaj sumljivega, me imaš takoj svariti.“

Šel je k vratom, Joze mu je sledil.

Gostilničar ga je sprejel na stopnicah z mnogimi pokloni obžaluje, da izgubi tako ljubega gosta.

Varen se je hitro poslovil ter korakal skozi celo vrsto natakarjev proti vozu.

Joze, ki je bil danes v livreji, je skočil na kozla in elegantna kočija je zdrdrala proti vili Sent-Artaj, kjer se je že željno pričakovalo kapitana.

Kočija se je ustavila pred s cveticami bogato okrašenimi vratmi; kapitan je skočil ven in hitro šel v hišo.

Poroka se je imela vršiti šele čez eno uro, Varen je bil torej eden izmed prvih.

Sluga je odprl steklene duri, ki so peljale v hišo.

Tam je prišel naselnik Varenu naproti.

„Pozdravljen, ljubi sin!“ zaklical je srčno, „za zdaj se moraš že zadovoljiti z mojo družbo; dame še niso gotove.“

Stari gospod bil je že v slavnostni obleki; prijel je Varena pod pazduho in ga vlekel s seboj.

„To pa to!“ smejal se je ter ogledoval lepega moža poleg sebe, „v uniformi je človek ves drugačen. Ko bi bil jaz dekle, bi se bil tudi v Tebe zaljubil.“

„A sedaj pijva še kozarec vina“, nadaljeval je ter stopal s kapitanom k mizi.

Varen je ravno hotel izreči prošnjo za večjo vsoto denarja, — saj izgovor, kam je prešel vže dobljeni denar, bi se kmalu našel, — ko je neki glas iz dvorane sem zaklical:

„O, saj ste že tu!“

Gospa Bokamp je prihitela.

Mlada vdova je imela globoko izrezano obleko od morskazelenene svile in je bila v tej zapeljivi obleki jako mična.

Polastila se je takoj Varenove roke in ga zapletla v pogovor, kojemu se ni mogel odtegniti, ne da bi se bil pokazal neuljudnega; medtem je Sent-Artaj hitel k družini in tam pozdravil nekaj gostov.

Prostori so se počasi napolnili; voz za vozom se je pripeljal in odlična družba se je gnetla po hodnikih in dvorinah gostoljubne hiše.

Sluga je pristopil k Varenu in mu zašepetal nekaj besed.

„Takoj“, odgovoril je ta, „sledim Vam takoj.“

Oprostil se je pri gospej Bokampovi, katera ga je nerada odpustila in je hitel po stopnicah gor.

Sluga je odprl vrata, Varen je prestopil prag.

Lujiza, oblečena kot nevesta se je ravno izvila iz rok matere in je stopila zarudé ženinu naproti.

Mlado dekle je bilo nepopisno ljubko; obleka iz težke bele svile je bila zaprta za vratom in na rokah, lahki pajčolan obdal je kakor tenka megla nežno postavo.

Zamaknjeno obviselo so Lujizine modre oči na ženinu, ki je v uniformi, blesteče lep kakor vojni Bog, stal pred njo.

Plaho mu je nudila ustni v poljub.

„O, kako sem srečna!“ šepetala je.

„Ne bolj ko jaz, duša moja“, odvrnil je Varen.

„Kaj ne, ljubi sin, Ti boš osrečil moj najdražji zaklad, mojo Lujizo!“ rekla je jokaje gospa Sent-Artaj, stopivši k mlademu paru.

„Zanesite se, draga mati!“ rekel je Varen krepko.

„Potem naj Vaju Bog varuje in blagoslovi, kakor jaz to storim“, rekla je ihteča in objela oba.

Glasno jokaje se je vrgla Lujiza materi v roke.

Naselnik se je prikazal med vratmi.

„Kje pa ste, otroci?“ zaklical je veselo, „spodaj vse margoli gostov in Vaju išče; pojdita, pojdita!“

Varen je potegnil roko Lujize ter jo peljal dol.

Klic iznenadenja je sprejel lepo dvojico.
Potem se je pa vse rinilo bližje.
Boregard, Mak Donel in Levis so bili med prvimi: z neprikritim ponosom so gledali prijatelja.

„Kar v vojsko bi stopil“, dejal je Boregard občudovalno Levisu.

„Da bi se dal ustreliti?“ odvrnil je ta suhoparno, „to se ti tudi v Novem Orleanu lahko zgodi, še dosti bolj priležno.“

„A uniforma!“ zavrnil je oni.

„Če bodem kedaj imel potrebo“, smejal se je Levis, „potem obiščem maškarado, tam grem celo lahko za generala.“

„Nepoboljšljivi zasmehovalec!“ zaklical je Mak Donel.

„Oh, da bi bila zopet sama s Teboj!“ zašepetala je Lujiza njenemu zaročencu.

Hrupna množica jo je zmešala.

„Potrpi le še nekaj ur, srček moj, potem se odpeljava in Ti si moja na veke.“

Mlado dekle ga je pogledalo z izrazom največje sreče.

„Prosim trenotek, — prosim malo prostora“, slišal se je globok glas; pismonoša se je priril skozi goste, celo vrsto brzojavk v roki držeč.

„Glasno čitati!“ donelo je od vseh strani, ko jih je Varen prejel.

Pismonoša se je vprašujoč oziral.

„Ali je gospod Sent-Artaj navzoč?“

„Tu sem“, odvrnil je ta stopivši naprej.

„Tu imam brzojavko kot nujno — in le Vam namenjeno: tu opazka: „lastnoročno“ oddati.“

Pismonoša je zapustil dvorano.

Naselnik je stopil k zaročencema.

„Tu, ljubi moj, je še nekaj za Te“, ponudil mu je brzojav.

Mehanično ga je vzel kapitan: on o vsem dogodku ni ničesar opazil.

„To se pravi previden biti“, smejal se je naselnik sam zase, „da voščilo gotovo pride! Najbrž kak prijatelj iz severa.“

V malo trenutkih je stvar pozabil.

Varen je peljal svojo nevesto k stolu, on je stal poleg.

Počasi je odprl brzojav za brzojavom in jih glasno prečital okoli stoječim.

Ravnokar je vzel v roko novega ter ga odprl.

„Poroko preložiti“, — prebledel je, umolknil, tresoč se oprijel stola.

„Za Boga, kaj pa Ti je, Jurij?“

Lujiza je skočila kvišku.

Kapitanu je postalo za hip temno pred očmi, a njegova notranja moč pomagala mu je tudi v tej zadregi.

Mirno, kakor da bi se ne bilo nič primerilo, bral je glasno:

„H poroki Vaše ljube hčerke s kapitanom Varenom posiljata najiskrenejše čestitke

Tom Brovn in soproga, Konektikut.“

„Ne poznam“, mrmral je naselnik zamišljen, „bo gotovo kak trgovec bombaža, ki je od mene kupoval, — Brovn, — Brovn, — se v resnici ne spominjam.“

In medtem, ko je Varen navidezno bral te besede, stalo je pred njim poročilo, ki je bilo v usodepolnem spisu:

„Poroko preložiti, — kapitan Varen dvakrat oženjen, — je morilec in goljuf, — zasledovan s tiralnico, — takoj prijeti, — pridem danes sam — vse drugo ustmeno.

Rogers, policijski polkovnik.“

To je bil njegov smrtni sovražnik, njegov neizprosni zasledovalec.

Hitro je pogledal, kje je bil oddan brzovjav. „Rajmond“, kraj mu ni bil znan.

Ne da bi kdo videl, spravil je brzovjav v žep, potem se obrnil k Lujizi, ki je še vedno skrbno stala poleg njega in ravno ponovila njeno vprašanje.

„Nič, sree, meni je popolnoma dobro; obšla me je le hipna vrtoglavost.“

„Ali na tem trpiš?“ vprašalo je boječe mlado dekle.

„Ne, otrok, morda sem prehitro spil močno vino; jaz nisem temu vajen.“

Sent-Artaj je pristopil.

„Ako Ti ni dobro, lahko odložimo poroko na popoldne.“

Varen je močno branil.

„Prosim Vas, — meni je povsem dobro, — ne, ne, — nikake spremembe radi mene.“

Kapitan je bil ves iz sebe, vsak hip je poln strahu pogledal k vratom, — vsak trenotek mislil, da vstopi polkovnik.

Potem bi bil izgubljen.

Pogledal je na uro, bilo je četrť na enajst.

„Kaj še ni prišel duhovnik?“ vprašal je svojega tasta.

„Ne, ne razumem, kje ostane, — saj je hotel ob deseti uri tukaj biti.“

„To je res čudno“, rekel je Varen.

„Bodem pogledal“, dejal je naselnik, „morda je sedaj prišel.“

Neki sel je pristopil h gospodarju in mu vročil pisemce.

„Poklican sem k umirajoči“, bral je Sent-Artaj, „prosim, da preložite sveto opravilo za eno uro, — ob enajsti uri sem pri Vas.“

„Slabo znamenje“, mrmral je praznovorni naselnik, a premagal se je hitro.

„Duhovnik pride eno uro pozneje, ljubi sin“, rekel je kapitanu, ki je nestrpno čakaje stal poleg svoje neveste, — „mora še izpolniti dolžnosti dušnega pastirja na smrtni postelji.“

Skoro bi bil Varen z ного udaril ob tla; le s trudom se je vzdržal.

Stal je kakor na žrvjavici; vsaka minuta odlašanja ga lahko uniči.

V tem je zapazil premeteni obraz svojega sluga Jozeja.

„En trenotek oprostiš mojo odsotnost, draga“, obrnil se je k Lujizi.

Ne da bi počakal odgovora, hitel je k slugi, in stopil ž njim za skupino palm, ki je stala v kotu velike dvorane.

„Ali Ti je znan kraj Rajmond?“ vprašal je naglo Jozeja.

Ta je en trenotek premišljeval, Varen je komaj čakal.

Končno je rekel Joze: „Gotovo, saj je le en kraj tega imena.“

„In kje je?“

„V bližini Jakzona“, odgovoril je sluga.

„Ali je tam železnična postaja?“

„Ne, najbližja je oddaljena kake 4 milje“, rekel je Joze.

„In kako daleč je od te postaje do Novega Orleansa?“

„Z železnico?“ vprašal je sluga.

„Da — sevé.“

„Natančno ne morem povedati, vlaki vozijo približno deset ur“, reče konečno.

Kapitan se oddahne.

„Hvala Ti“, zašepeče hlastno, „pazi dobro na mene, — kamor tudi pojdem, pojdi precej za menoj.“

116. poglavje.

Poroka.

Varen pristopi zopet k nevesti.

„Kje pa ostajaš tako dolgo?“ zakliče Lujiza.

Kapitan se oprusti; bil je samo na pol pomirjen.

Če je Joze resnico govoril, potem pride polkovnik šele zvečer v Novi Orlean; in do tja je Varen že davno odpotoval.

Kakor hitro je pa proč, potem ga lahko dolgo iščejo, predno ga najdejo.

Kaj se potem zgodi z Lujizo, to mu je bilo malovažno.

Če se je pa Joze zmotil, in polkovnik pride preje?!

Skrivaj pogleda večkrat na usodni brzovjav, bil je oddan ob tri četrt na devet zjutraj v Rajmondu.

Ker bi to vzbudilo sum, se ni hotel obrniti še na druge goste s takim vprašanjem.

Kaj danes briga srečnega ženina mali kraj v provinciji. Moral je molčati.

Ali mučna negotovost raste od minute do minute.

Zdaj je enajst ura.

Duhovnik še ni prišel.

Varen se siloma premaguje, da ne izda svojega dušnega stanja. —

Trpi neizrečene muke, in vendar se mora smehljati in vse ljubeznjivo zabavati, medtem ko mu vsi živci trepečejo in ga muči samo ena misel.

Hipoma nastane tišina, vsi se ozro proti vratom.

Duhovnik je vstopil.

Poln dostojanstva gre skozi dvorano, pozdravlja tu in tam kakega znanca in se konečno obrne s prisrčnimi besedami proti zaročencema.

Vse vstane raz sedežev, in se uredi; — počasi gredo gostje, duhovnik in zaročenca naprej, proti dvorani, ki je bila premenjena v kapelo.

Temne preproge zabranjujejo svetlobi solnea vstop v dvorano, tako, da vlada v dvorani tajinstvena polutema; velike sveče goré pri oltarju, pred katerega zdaj vstopi duhovnik.

Gostje napolnijo kapelo.

Varen pogleda še enkrat na uro; bilo je proti dvanajsti uri. Zdaj zadoni skrit harmonij in vznesena melodija doni veličastno po dvorani.

Duhovnik, eden najslavnejših govornikov južne prestolice, stopi na stopnice oltarja, ter govori dolgo in slovesno.

Vsi pričujoči so ginjeni, — samo Varen ne razume niti jedne opominjajoče besede, ki mu jih duhovnik govori.

Cela večnost zdi se mu govor, — kakor zamaknjen strmi na vhodna vrata dvorane, kjer vsak trenotek pričakuje, da vstopi polkovnik.

Potem zopet pade njegov pogled na Lujizo, ki stoji tiha in lepa, kakor angelj z neba, poleg njega in pobožno posluša duhovnikove besede.

A v njegovih zmučenih možganih se prikaže druga slika.

Vidi se na strani plavolasega, mladega dekleta, v prekrasni novojorški cerkvi, in duhovnik govori iste besede, isti blagoslov nad novoporočencema, kakor tukaj v solnčnem jugu. Medtem pa zre njegovo dušno oko priprosto vaško cerkvico, in pred starim, s sliko okrašenim oltarjem stoji on in mlada deklica, ki se zaupno ozira na njega, — grofovsko hčer Helena, — ki je očetov grad, bogastvo in blesk zapustila, in — šla za njim.

Hipoma se zgane.

Zdaj začne duhovnik klicati božji blagoslov in Sever pade z Lujizo na kolena.

Zdaj, — zdaj stavi duhovnik usodepolno vprašanje na njega, vprašanje, ki usodo dveh bitij zjedini nerazdružno, tako, da jih loči le smrt.

In on, ki je že — dvakrat to vprašanje potrdil in dvoje bitij za vedno oklenil na se, on dvigne glavo in reče mirno in trdno:

„Da!“

Zdaj povpraša duhovnik Lujizo.

„Da!“ šepne ona.

Zadnji blagoslov je izgovorjen, — in množica hiti k mlado-poročencema, da jima vošči srečo.

Brez konca so bile čestitke in vedno novi udeleženci se vrste pred mladim zakonskim parom.

Varen skoraj skoprni nepotrpežljivosti, — voščilcev še ni bilo konec, — čas pride, ura kaže na dve.

„Zdaj je pa že čas, da gremo k obedu!“ zakliče Sent-Artaj, „prosim, gospoda moja, vse je pripravljeno.“

Kapitan stopi k njemu.

„Jaz mislim, da takoj odpotujeva“, meni prijazno, „takoj pošljem Lujizo, da se preobleče za potovanje.“

„Ali otroci, najprvo morata vendar kaj jesti; saj od zjutraj še nista nič poštenega jedla, ne — ne — tukaj ostanemo in jemo, — same ljubezni se človek ne nasiti“, reče Sent-Artaj smeje.

„In potem“, še dostavi, „kaj pa hočeta že zdaj proč iti, — saj gre vlak šele ob 6. uri.“

„Premislil sem si, in hotel bi se s popoldanskim vlakom peljati“, se Varen opravičuje.

„No, dobro, — kakor hočeš, ali pol ure imata še časa. Ali ostanita še nekaj trenutkov, saj vaju potem tako dosti dolgo ne bo nazaj.“

In kapitanu ne preostaja družega, kakor da sede.

Sent-Artaj pelje mladi parček k častnim sedežem.

„Samo za trenotek sedita“, reče k Lujizi, „potem bolj hitro poženem, da še v pravem času prideta.“

„Še trenotek, ljubi oče“, reče kapitan k Sent-Artaju, ki ravno hoče dati znamenje za pojedino in gre proti vratom, da služabnikom izroči potrebna povelja.

„Da, — gotovo“, odgovori Sent-Artaj, „hočem samo pogledati, če je vse v redu.“

Sent-Artaj zapusti dvorano, Varen stopi k oknu, kjer je za portijerami in cveticami bil skrit Joze.

Ali predno ga še doseže, se kakor od strele zadet zgane, — pogled mu pade skozi okno dvorane, — neki voz se je ravno pripeljal pred portal.

Vozna vrata se hitro odpro, — in ven skočita policijski polkovnik Rogers in Dublaj.

Kapitan stoji trenotek kakor brez življenja, nezmožen, da bi se ganil.

Še vidi, kako polkovnik steče proti hiši, medtem ko se Dublaj na stran oddalji.

Zdaj mu ostane še samo eno, — najhitrejši beg.

Pogleda proti Lujizi; obdana je od svojih prijateljic; ona ne pazi nanj.

S hitrim korakom gre proti vratom dvorane, skozi katere je prej šel Sent-Artaj.

Ravno odpre vrata, — ko prihiti brezsapno gospodar.

„Kam pa hočeš, ali Ti je zopet slabo postalo?“ zakliče Sent-Artaj.

Kapitan je bil smrtno bled.

Kaj naj Varen reče?

Če pritrdi, da mu je slabo, potem se mu skrbni oče ne gane od strani.

Polkovnik pa lahko vsak trenotek stopi v dvorano, — potem je bil takoj v rokah svojih preganjalcev.

Zdaj mu šine misel v glavo.

„Listnico sem pozabil v hotelu, — takoj hitim tja.“

„Kaj je to tako važno?“ vpraša Sent-Artaj začudeno.

„Gotovo, v nji je moj denar za potovanje. Ako pride listnica v tuje roke, bi bila precejšnja škoda. Medtem ko se Lujiza preobleče, sem zopet tukaj.“

„In radi take malenkosti se hočeš peljati v hotel in tam morda več ur iskati in se jeziti, — ne, takoj Ti hočem dati denarja.“

Sent-Artaj potegne ključke iz žepa in pomigne Varenu, naj gre za njim.

Varen je obupan; že misli, da sliši polkovnikov glas.

V tem se gospodar nekaj domisli.

„Služabniki takoj pridejo z juho“, se obrne k kapitanu „veš kaj, saj sem Ti zadnjič pokazal, kako se denarna omara odpre, — ali se še spominjaš?“

Kapitan hlastno pokima.

„Tukaj imaš ključke, odpri omaro, in vzemi kolikor rabiš. Če ne moreš odkleniti, pa me pusti poklicati.“

Varen drvi kakor blazen po sobanah.

Prva njegova misel je, ključke proč vreči in hitro zbežati.

A bil je skoro brez vseh sredstev, — mogoče, da vsaj en del Sent-Artajevega zaklada seboj vzame.

Zdaj, ko ni nevarnost tako nujna, preobvlada ga zopet lakomnost.

Zdaj je pri privatni sobi.

Hlastno skoči v njo in proti denarni omari.

Vrtnica odleti proti roki figure, — rozete padejo, — hitro odpre male ključavnice, — pritisne na gumb, — glavna plošča pade nazaj in odkrije ključavnico.

Kako je že bila beseda, ki jo je posestnik izvolil?

Da, sedaj se spominja: „tat“.

Tresoče njegove roke vržejo črke narazen.

Stoj, ali ni bil to korak?

Prestrašen se obrne kapitan, neka oseba se prikaže pri steklenih vratih.

Z jednim skokom je Varen pri oknu, ki je ležalo pri tleh; skok ni nevaren.

Znani glas ga zadrži.

„Saj sem jaz, Joze, Vaš sluga!“

„Ali že pridejo?“ vpraša brezsapno.

„Gospodarja so poklicali v sosedno sobo“, reče Joze, „vč pa ne vem. Šel sem za Vami, ali nekaj sem prinesel seboj.“

In vrže dva velika plašča in dva širokokrajnata klobuka na stol.

„To sem prinesel iz garderobe, idite hitro!“

„Ne, stoj — samo trenotek, hočeva še nekaj vzeti seboj.“

In zadnja črka zdrsne na svoje mesto, ali ključavnica se ne odpre.

„Prokleta!“ zaškriplje Varen, „kaj sem se zmotil?“

Že hoče proč od omare, ko še enkrat pogleda na besedo.

Tu je stalo „dat“ mesto „tat“.

V hitrosti je prvi črki zamenjal.

Hitro popravi napako, glavna ključavnica se odpre.

„Hitro pobaši v žep!“ zakliče Varen tiho.

Joze se smeje.

„Prinesel sem nekaj boljšega“, in pokaže vrečo.

„To sem seboj vzел, če bo mogoče kaj ukrasti“, se zasmеje.

Hitro potlačita v vrečo vso vsebino omare, ki je bila kmalu prazna.

Kapitan odpaše svojo sabljo in jo vrže v kot.

Hitro vržeta moža plašča okrog sebe in si potisneta klobuke na čelo.

Potem odpre Varen okno.

Vse je tiho, — žive duše ni bilo videti, nič se ne gane.

Kapitan skoči na vrt, in vjame vrečo, katero mu vrže Joze. —

Potem skoči tudi Joze urno kakor mačka iz okna. Joze vzame vrečo pod plašč, in oba se splazita skozi senčnate hodnike, ter pazno nazaj prisluškujeta.

A iz hiše se še nič ne čuje.

Kapitan ve, da se v obzidju parka nahajajo mala železna vratica, ki se samo od znotraj dajo odpreti.

Ta vrata so bila namenjena za služabništvo in so bila edini vhod, seveda razun glavnega vhoda.

Za vratni je bil mal gozdček, od tam se pride lahko do reke. —

Ko prideta do vrat, obstaneta in poslušata.

Vse je tiho, nič se ne gane.

Tiho porine Varen zapah nazaj in stopi na prosto; Joze gre za njim.

A komaj stori kapitan nekaj korakov naprej, ko skoči iz sence neka postava in se vrže na prestrašenega, katerega prime z jeklenimi rokami.

„Ali Te imam, Ti ničvredni capin!“ mu zadoni na uho.

Varen stoji kakor okamenel, — roke ima zavite v plašču, — niti ganiti se ne more.

Ali samo za trenotek se čuti držanega.

V naslednjem trenotku skoči druga oseba na njegovo stran, kakor senca šine oborožena pest na prsi napadalca in zastokaje pade na tla.

Dublaj, ki je tukaj pazil na kapitana, je bil smrtno zadet.

„Prokleti morilec!“ še šepnejo njegove ustne, potem se zapro njegove oči.

Joze je z gotovim sunkom rešil svojega gospodarja Dublajevih rok.

Za trenotek pogleda Varen plašno na mrtveca.

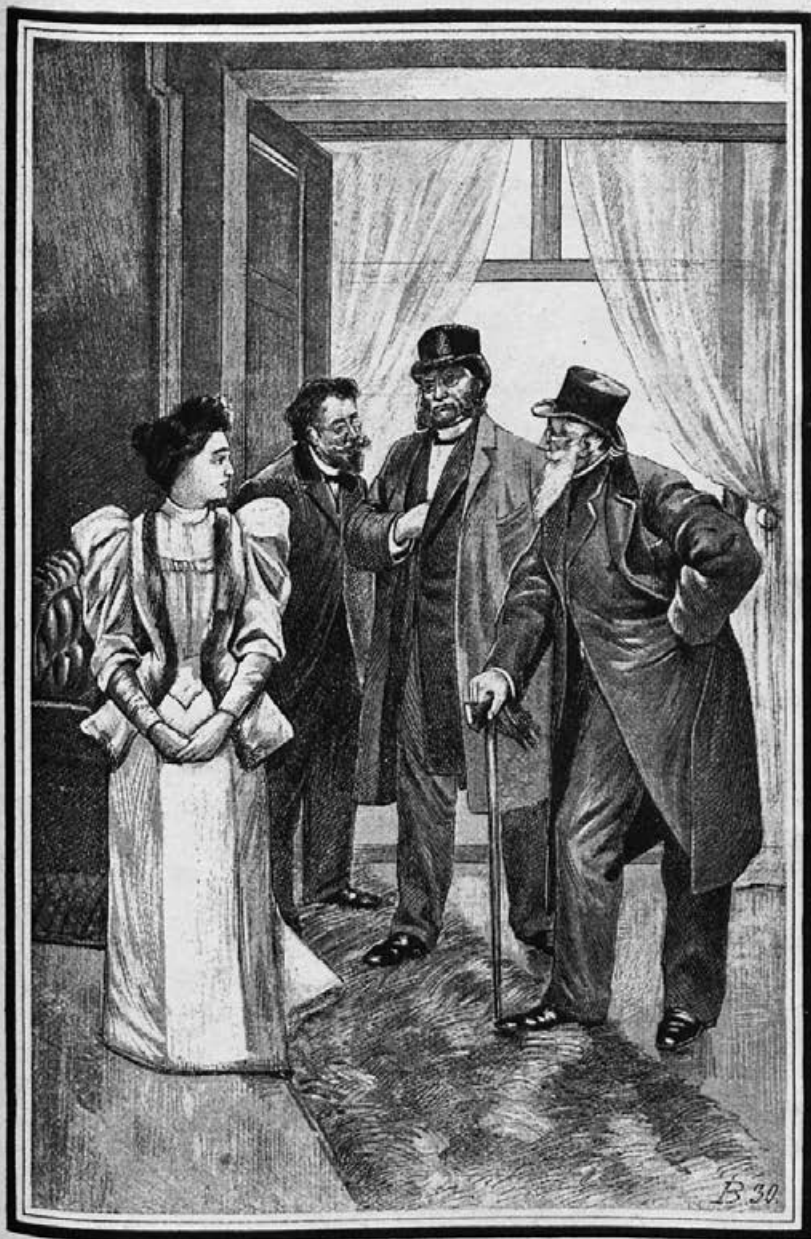
„To uslugo Ti knežje poplačam“, zašepeče služabniku, ki je ravno pobiral vrečo, — „ali zdaj le hitro, da prideva proč od tod.“

In oba zgineta pod drevjem. .

Samotno leži truplo mladega Kreolea; v smrtnem boju še enkrat spregleda: potem zro steklene njegove oči proti nebu, kakor bi hotele vprašati:

„Kdaj pošlješ sodnika za ta zločinstva?“

Helena je stala naravnozavestno pred člani komisije, ki so pred to čudovito lepoto nehoté stopili korak nazaj.

117. poglavje.

Grozovito iznenadenje.

Ko stopi Sent-Artaj v dvorano, mu hiti eden služabnikov nasproti.

„Vaša milost, v nujni zadevi želi nekdo z Vami govoriti.“

In pokaže proti prednji sobi.

„No, še tega se manjka danes, kdo pa je?“

„Velik, postaven gospod, — svojega imena ni imenoval.“

„To je pa res preveč, — recite mu, da naj pride jutri!“

Služabnik zgine.

Sent-Artaj se vsede in reče veselo Lujizi:

„Tvoj mož se takoj vrne; kakor čujem, se hočeta že popoldan odpeljati.“

„Da, papa; Jurij hoče preje odpotovati, kakor smo se zmenili.“

„No, potem je pa že čas. — — — Kaj pa že zopet imate?“ reče Sent-Artaj nejevoljno služabniku, ki je ravno zopet pristopil.

„Gospod se ne da odpraviti“, meni služabnik v zadregi, „pravi, da mora na vsak način z Vami govoriti.“

„To je, da bi zblaznel! Ker ste Vi preneumni za to, ga bom pa sam ven vrgel. — Gospoda, oprostite me za nekaj minut.“

Nič manj kakor prijazno hiti Sent-Artaj v predsobo.

Polkovnik Rogers se mu približa.

„S kom imam čast?“ povpraša gospodar kratko.

„Poličijski polkovnik Rogers.“

Sent-Artaj osupne.

Kaj hoče policija danes pri njem?

„V kakšni zadevi pa pridete k meni, — ali prosim, da mi to poveste na kratko, — moja prisotnost je ondi“, — in pokaže proti dvorani, — „nujno potrebna.“

„Ste-li prijeli zločincea, gospod?“

Gospodar pogleda začudeno Rogersa.

„Kakšnega zločincea?“

„I, kaj niste prejeli mojega brzovanja?“ vpraša polkovnik prestrašeno.

„Brzjjava, — zločinca?“ ponovi vedno bolj začudeni Sent-Artaj. —

„Spoštovani gospod, Vi ste se gotovo zmotili, — nahajate se v vili Sent-Artaj.“

„Da, da, — popolnoma prav, — in še enkrat Vas povprašam: — ali mojega brzjjava niste sprejeli, — ali niste pustili zločinca takoj prijeti?“

Posestnikov obraz postane temno rudeč.

„Gospod“, reče osorno, „če se gre tukaj za kako neumestno šalo, Vam dam samo pomisliti, da take šale pri meni niso dopustne.“

„Nimate nikakega povoda, da se razburjate“, reče polkovnik mrzlo.

„Kako pa naj pri takih rečeh ostanem miren!“

„Potrpite trenotek“, odgovori Rogers, „moja brzjjava, kakor je videti, res ni prišla zbok nejasnih okoliščin v Vaše roke. Moram Vam torej ustmeno razjasniti, — odgovorite mi nekaj vprašanj, — tu se gre za srečo Vaše rodbine.“

Sent-Artaj hlastno prikima.

„Vaš zet je neki Jurij Varen?“ povpraša polkovnik.

„Gotovo, — gotovo, — kaj je ž njim?“

„Brzjjavil sem Vam danes zjutraj, da pustite tega moža takoj zapreti, — nevaren zločinec je, in za njim je tiralnica.“

Za trenotek pogleda gospodar začudeno polkovnika, potem bruhne v glasen smeh.

„To je izborno!“ zakliče. „Varen, zločinec, — ta dovtip se ne da preplačati. No, gospod“, se obrne proti polkovniku, — „če nimate ničesar drugega povedati, potem obžalujem, da nimam dalje časa za Vas.“

In obrne se proti vratom, — Rogers ga zadrži.

„Vi torej ne verujete mojim besedam?“ vpraša kratko in ostro. —

„Kdo ve, koga iščete“, reče Sent-Artaj ponosno. „Drugkrat se bolje prepričajte, predno pridete kako svečanost motiti. Moj zet ni tisti, katerega iščete.“

Rogers je v zadregi, ali se je Dublaj res zmotil?

„Prosim Vas, pustite, da spregovorim ž njim nekaj besedi“, meni polkovnik prijazno. „Če je tu res kaka pomota, potem se pač hitro razjasni. Jaz pa sem gotov, da se od mene iskani tukaj nahaja.“

„Ali jaz nočem!“ reče gospodar jezno, „jaz nimam nika-kega veselja, da bi ženitovanjsko pojedino spremenil v poli-cijsko izpraševanje. Najin pogovor je končan, — odstranite se, gospod!“

Polkovnik se visoko zravnava.

Sprevidi, da je tukaj treba energično nastopiti; tu velja staviti vse na eno karto, če tudi bi se motil.

„Ako moji želji nočete ugoditi, gospod Sent-Artaj“, reče polkovnik ledeno, „potem se takoj vrnem v spremstvu tukajš-njega policijskega komisarja in si bom s silo priboril sestanek, katerega mi zdaj odrekate. Ali me hočete zdaj peljati k svo-jemu zetu ali ne?“

Sent-Artaj premišljuje; misel na kak škandal mu težko pade na srce.

„Pridite“, reče konečno, „da se sami prepričate, da ste v zmoti! — Ne, to je res presmešno“, nadaljuje, — „Jurij, zlo-činec; on, bogati in neodvisni mož; — to je, da bi človek zblaznil!“

Polkovnik, ki je bil v elegantni civilni obleki, sledi Sent-Artaju za petami.

„Stojte še trenotek“, reče hipoma Sent-Artaj, „čisto sem pozabil Vas povprašati za izkaznico, — saj vendar smem pro-siti.“ —

Polkovnik molče potegne karto iz prsnega žepa.

„Dobro“, reče Sent-Artaj, ko so njegove oči pregledale karto, „predstavim Vas zdaj kot Jurijevega prijatelja, ki se je zakasnil. To uslugo mi pač izkažete?“

Polkovnik se prikloni.

Sent-Artaj odpre steklena vrata, in oba stopita v dvorano.

Družba je bila radi dolge odsotnosti gospodarjeve postala pozorna, — vse oči se torej zdaj obrnejo na vstopajoče.

„Ali mojega zeta še ni nazaj?“ vpraša Sent-Artaj naj-bližje sedeče, „njegov prijatelj je ravno kar zakasnelo došel.“

Z roko pokaže proti polkovniku, ki se uljudno prikloni.

Nagovorjeni zanikajo.

„To mi je zelo všeč“, reče gospodar tiho polkovniku, „poslal sem Jurija v svojo privatno sobo, tam se gotovo še nahaja, potem se ta neprijeten sestanek lahko vrši brez nepo-trebnih prič.“

Prime polkovnika ter ga vede proti drugemu izhodu.

„Kam pa greš, papa?“ zakliče Lujiza za njim.
„Takoj zopet pridem, dete, in Ti pripeljem Jurija.“
Lujiza se obrne k sestričini.
„Ne vem, kaj to pomeni“, ji zašepeče, „tako mi je postalo tesno. Ali nisi videla, kako je bil papa rudeč, — gotovo se je jezil!“

Gospa Bokamp prikima.

„Morda je gospod, ki je šel ž njim, prinesel kakšne slabe novice za Jurija“, nadaljuje Lujiza, „mogoče o kaki smrti. To bi bilo strašno; gospod je tako resno izgledal.“

Mlada vdova vstane hipoma.

„Veš kaj“, ji reče, „pojdive za njima in same poiščive Tvojega soproga, — ali pa grem sama, medtem ko se Ti preoblečeš, — kaj ne?“

„Ne, ne, najprvo grem s Teboj k Juriju“, reče Lujiza in gre za sestričino. —

Sent-Artaj in polkovnik gresta molče po več sobanah.

„Smem-li vprašati, kaj je imel gospod Varen v Vaši sobi opraviti?“ vpraša polkovnik.

„To so privatne zadeve“, reče Sent-Artaj kratko.

Rogers molči.

Zdaj odpre stari gospod vrata svoje pisalne sobe.

„Jurij!“ pokliče.

Nobenega odgovora.

„Gotovo je šel gori, po Lujizo“, reče gospodar. —

Njegov pogled pade na odprto okno.

„Kdo pa je okno odprl?“ mrmra in stopi k oknu, da bi je zaprl.

„Na vsak način je moj zet šel gori“, se obrne k Rogersu, „pridite!“

Polkovnik ga zadržuje.

„Še enkrat Vas vprašam, gospod Sent-Artaj, — tu se gre za minute. Odgovorite mi samo to edino vprašanje: Kaj je imel Varen v Vaši sobi opraviti?“

Odprto okno je vzbudilo v Rogersu neko misel.

„In jaz Vam še enkrat odgovorim, to so privatne zadeve, ki Vas nič ne brigajo“, odgovori Sent-Artaj odurno.

Polkovnik zmaje z rameni in gre proti vratom.

Stari gospod hoče za njim, ko si nekaj domisli.

„Če je zopet dobro zaklenil?“ mrmra in odmakne zagrijalo, ki je skrivalo kotiček z denarno omaro.

Zdaj osupne.

Vrata omare so samo prislonjena.

Mehanično odpre vrata.

Ravno prime polkovnik za kljuko pri vratih, ko začuje za seboj grozen krik.

Bled ko smrt stoji Sent-Artaj pred denarno omaro.

„Kaj, — kaj — je to!“ zastoče, ter si z obema rokama stiska čelo, — njegov pogled je kakor brez zavesti uprt v prazna predala.

Hitro pristopi polkovnik, — samo trenotek, potem mu je vse jasno: — posestnik je bil okraden.

„Ali so bili vrednostni papirji v tej omari?“ vpraša hlastno. Sent-Artaj ne odgovori; — a njegov obraz je bil grozen.

„Ste-li okradeni?“ zakliče Rogers.

„Okno — okno“ — pride pretrgano iz ust starega gospoda. —

„Da, skozi okno je všel“, reče polkovnik. —

V trenutku mu je bilo vse jasno.

Varen-Sever je pred svojim begom še starega gospoda oropal.

Ali kako je to storil?

„Je-li bila omara zaklenjena?“ poizveduje polkovnik.

A Sent-Artaj ne odgovori, le oči mu žarijo, kakor blazniku.

„Proč, — proč —“ zašepeče, „vse je proč, — moje premoženje, — zaupani denar, — vse, — vse — je proč.“

In stari gospod se zgrudi na stol.

„Ali sedaj verujete mojim besedam?“ reče polkovnik, — „ta lopov Vas je oropal, — Vašo hčerko naredil nesrečno. Ta zanikrnež ni samo klativitez — ne, on je tudi — morilec.“

Brezzavestno zre posestnik v Rogersa.

„Da“, nadaljuje polkovnik s povzdignjenim glasom, „morilec je! Tasta svoje druge žene je umoril, — svojo drugo ženo je ta zanikrnež tudi onesrečil, — in tukaj izvršil novo zločinstvo.“

V sosedni sobi se začujeta hkrati dva grozna vskljika iz ženskih ust, potem se sliši ropot vrat, — hitri koraki.

A polkovnik in Sent-Artaj tega nista slišala.

Sent-Artaj še vedno sedi naslonjen na stolu, njegov obraz je imel izraz groznega strahu.

Nepremično zre v polkovnikovo visoko postavo, ki stoji pred njim, in pripoveduje te strašne obtožbe, kakor sodnik iz drugega sveta, z grozno konsekvenco, žrtvi zločinca.

Glava starega gospoda pade nazaj, njegov obraz je bled, kakor mrtveca.

Nakrat se polkovnik zgane.

V tej strašni uri mu je čisto odpadlo, da njegov spremljevalec Dublaj straži drugi izhod iz hiše.

Morda je ta zločinca prijel, ali pa mu sledi.

Hitro plane polkovnik k oknu in skoči ven.

Služabnik prihiti.

„Hitro mi pokažite zadnja vrata!“ zakliče mu polkovnik, „jaz sem policijski uradnik.“

Prime služabnika za roko in hiti ž njim naprej.

Zdaj vidi vrata, ki so na pol odprta.

Polkovnik izpusti služabnika in plane skozi vrata, — njegova noga se spodtakne — skoro da pade.

Samo en pogled zadostuje, da se prepriča o groznem dejstvu. —

Njegov spremljevalec Dublaj leži pred njim, — bled, — okrvavljen, — steklene oči široko odprte.

Polkovnik ga prime za roko, — mrzla je ko led.

Še železno trdnega moža zapusti pri tem pogledu mir, — in samozatajevanje.

„Moj ubogi, — ubogi prijatelj!“ zastoče ginjen.

Pred vratmi se začujejo glasovi, — več služabnikov prihiti brezsapno.

„Pojdite po policijo, — hitro!“ zagrmí polkovnik nad prestrašenimi ljudmi, „tu se je zvršil umor, — cela hiša se mora obkoliti!“

Služabniki hité odtod.

Hitro teče polkovnik nazaj k vili; urno skoči zopet na okno. —

Še vedno leži Sent-Artaj tiho stokaje, skoro brezgiben v naslanjaču. —

Zdaj, ko vidi, da se polkovnik vrne, plane po konci.

Kakor blazen hiti proti Rogersu.

„Kje je lopov, da ga z lastnimi rokami zadavim!“ kriči.

Njegov obraz postane rujavo rudeč, njegove oči žarijo kakor oglje.

„Ušel je“, mrmra Rogers.

„Ušel, — to ne sme biti, — za njim, — on mi mora vrniti moje premoženje, meni zaupani denar mu hočem iztrgati! — Proklet, — tisočkrat proklet bodi ta lopov!“ —

„Na svojem begu je postal znova morilee“, reče polkovnik mračno, „tam v parku leži gospod Dublaj, katerega je zabodel, ko je skočil proti njemu.“

A Sent-Artaj ga ne sliši.

„Moj denar!“ vpije divje, — „ta zanikrni pes, denar hočem imeti, — o moj Bog, — moja Lujiza — moja žena, — ta ničvrednež, — ničvrednež, — zakaj si me pripravil ob vse, — nič, — ničesar mi nisi pustil!“

Polkovniku se zgrozi pri tem divjem izbruhu.

In roka starega gospoda prime proti sreč.

„O, moj Bog, — moj Bog, — kako mi je!“ —

Rogers hitro priskoči, da ga prime.

„Meni je hipoma tako slabo postalo“, stoče Sent-Artaj, — „zraka, — zraka, — zadušim se!“ zavpije znova. — „Pomagajte, — jaz — — — —“

In kakor od bliska zadet, pade brez zavesti polkovniku v naročje.

Služabniki pribite v sobo, prestrašeni k polkovniku, ki je ravno nežno polagal Sent-Artaja na zofo.

„Hitro — po zdravnika!“ jim zaukaže, — „kap ga je zadela, — takoj naj pride!“

„Prosim Vas, hitite gori!“ prosi sluga s strahu bledim licem, — „hitro, — hitro, — milostiva gospodična se je zaklenila, — in nobenemu ne odpre, — še milostivi gospej ne, — pridite, popeljem Vas gori!“

In polkovnik hiti za pred njim hitečim.

118. poglavje.

Še ni dosti nesreče.

Poročni gostje sedijo veselo kramljaje in smijoč se v dvorani. —

Nepotrpežljivo čakajo gospodarja in novoporočenca.

Sevé, da tujčev vstop ni ostal neopažen, in dosti šegavih izmišljotin švigalo je naokrog.

Minuta za minuto preide, — gostje postanejo nestrpni.

Vse gleda pričakujoče na vrata, skozi katera morajo pričakovani vstopiti.

Zdaj se hitro odpró.

Gospa Bokamp plane notri, smrtno bleda, — oči ji žarijo kakor žrjavica.

Prestrašeni skočijo najbližje sedeči gostje raz sedeže in začudeno strme na mlado vdovo, ki hiti proti mizi.

„Kje je moj Jurij?“ kliče in teče iskaje pred vrsto gostov. —

Vse sedi začudeno.

Kaj je to, — kaj naj to pomeni?

„Dajte mi mojega Jurija!“ vpije gospa Bokamp, „svojega lepega, ponosnega ljubčeka hočem imeti, — duhovnik naju že čaka tam notri, — saj naju hoče blagosloviti, — pridi vendar, Jurij, k svoji nevesti, — saj sem tukaj!“

In grozen smeh blaznosti sledi tem besedam.

Vse skoči prestrašeno po konci. —

Gospodje obkolijo blazno, dame pa bežijo prestrašene v oddaljene vogale dvorane.

Z divjim krikom prodere gospa Bokamp obkoljujoče jo goste. —

„Vendar pridem k Tebi“, vpije divje, „saj se Ti ni treba pred menoj skrivati, — gotovo misliš, da sem huda, — da si se poročil z Lujizo, — saj to nič ne de, — saj imaš že dve ženi, — Ti ponosni princ, — zdaj še mene vzemi, — vidiš, svoj denar sem Ti že dala, in lepa sem vendar tudi, — pridi, pridi, duhovnik čaka!“

„Kje je neki?“ govori, lokavo se oziraje, „nagajati mi hoče, — skriti se hoče pred menoj, — ha, — tam-le, — vidim Te, — vidim Te, ljubček, — ha — ha, — to Ti nič ne pomaga, — videla sem Te!“

In z divjim smehom hiti proti damam, ki se kričaje stisnejo v kot dvorane.

Grozni kriki ji donijo naproti, nekaj dam se onesvesti pri strahovitem pogledu na zblaznelo gospo.

Zdaj je dospela do prestrašenih.

„Dajte mi mojega ženina!“ kriči divje, — „jaz ga moram imeti!“

Hitro strga tovarišici pajčolan z glave ter si ga sama ovije.

„Tako, zdaj sem pripravljena za poroko!“ se hripavo zasmeye, „zdaj me popelji k altarju, — ha, ha, četrta žena, — pa saj to nič ne škodi, — greva med mormonce, — tam postaneš njihov kralj, — tam imaš lahko, kakor kralj Salomon, sto žen, — da, vse, kolikor jih je tukaj, — si lahko vzameš za žene, — ha, ha, — vse, vse!“

Divje popade blizu stoječe, kričeče in jokajoče deklice ter jih pahne z močjo blaznosti v stran.

Od vseh strani prihite služabniki in gospodje, da bi rešili žrtve pred blazno.

„Pustite me, — pustite me!“ kriči zblaznela ter se obupno brani. —

Na desno in levo leté napadalci v stran, — ona pa plane proti nekemu gospodu, ki je tudi prišel v uniformi, ter ga goreče pritisne na prsi.

„Saj si tukaj, — vendar sem Te dobila!“ — vsklikne vzradoščena.

Zaman se brani gost njenega objema.

„Pridi, ljubček, — saj je že skrajni čas, — svoje premoženje sem Ti že dala, — zakaj se pa še obotavljaš, — kaj Ti nisem zadosti lepa, — poglej me vendar, — nekdam so vsi klečali pred mojimi nogami, da naj jih uslišim!“

Strašna je slika, ki jo kaže dvorana!

Tu v kotih plakajoče žene, od katerih se je nekaj vilo v krčih, tam blede obrazi moških in v sredi blazna ženska, katera se krčevito drži grofove suknje in katere oči se žarijo kakor oči divje zveri.

Zaman se skuša napadeni ubraniti nesrečnice.

Vedno znova se ga oklepa s svojimi polnimi rokami, nje žareče ustne se pritiskajo na njegove in z malimi zobmi grize v lice obupno se branečega.

Počasi curljajo kaplje krvi in se svetijo kakor temno-rudeči biseri na morsko-zeleni obleki blazne.

Konečno se vendar posreči, gospo Bokamp strgati od njene žrtve.

Morali so jo zvezati z brisalkami, ker je vedno in vedno začela divjati.

Preplašeni služabniki so občno zmešnjavo še povečavali.

K vsemu temu se je pa še izvedelo, da se je v gospodovi sobi pripetila neka strašna katastrofa.

Vse kriči in vpije navskriž, in vmes se slišijo divji kriki in smeh blazne, ki vedno znova vpije:

„Jurij, — moj ljubček, — zakaj ne prideš?“

Zaman jo skušajo pomiriti.

Prevrnjene mize ležijo v sredi dvorane, razbita posoda pokriva tlak, vse naokrog je podoba puščobe in groze — — —

Sobarice, ki so v gornjem nadstropji čakale Lujizo, da ji pomagajo preobleči se, se prestrašeno umaknejo.

Mlada gospa hiti, lahko kakor vetrič, po stopnicah gori.

Ali to okamenelo, mramorno belo lice, ali je to res ona srečna mlada gospa, ki je še pred par minutami presrečno visela ob ženinovi roki?

Lujiza plane mimo prestrašenih proti svoji sobi.

Sobarice ji hočejo sléditi.

Zapovedujoče odmajaje mlada gospa in zaklene vrata za seboj. —

To ni bil več nedolžni otrok, ki je še malo prej smeje se gledal v bodočnost; to je bila — obupana žena, katere srečo je usoda pred malo trenutkov s kruto roko uničila.

Kje so ostale sladke deklinške sanje, — žarne podobe bodočnosti, v katerih se je videla na strani ljubljenega moža? — Izginilo je vse v morji nesreče, — za vedno je vse proč, — pred njo zija le obupna praznota.

Kakor udarci s kolom so jo zadele strašne besede polkovnika, kateri je očetu našteval vsa zločinstva tega človeka, njenega moža.

Pod težo te grozovite gotovosti je zapustila sobo, komaj da je njena sestričina pohitela od nje.

In zdaj še živeti, — živeti brez njega, katerega je vendar tako vroče ljubila! Ne, — tako življenje bi bila večna muka, bilo bi pekel na zemlji!

Krasne, globoko modre oči strmijo obupno predse, — nje nežne ročice se krčevito oklepajo blazine, — strgan ji leži pajčolan pred nogami.

Postala je soproga moža, ki je že dvakrat stopil pred altar in z drznim čelom dve ženi priklenil na-se! —

Naj še dalje živi, — sramoti in posmehu izdana? —

Odločno vstane Lujiza ter hiti k vratom ter jih zapahne.

Potem pade pred pisalno mizo na stol, odpre predal, vzame nekaj pismenih pol iz njega ter prime za pero.

Roke se ji tresejo mrzlično, — črke ji plešejo pred očmi, — končno se toliko pomiri, da s težko in tresočo roko napiše:

„Ljubi in dragi stariši!

Odpustite svojemu nesrečnemu otroku, odpustite svoji Lujizi, če Vam s svojim odlokom provzročim hudo boleost. Vse sem slišala, kar je tujec povedal očetu, — in vem, da sem prevarana, — da me je zanikrnež za vedno onesrečil. To veste, da sem Vas vedno srčno ljubila, da sem bila najsrečnejši otrok pod božjim solncem. Ne hudujte se nad menoj, da Vas zapustim, ali meni ne preostaja nič drugega. Recite njemu, ki me je prevaril, da mu odpuščam in da bom pri Bogu prosila, da mu bo milostiv sodnik, kakor tudi jaz upam, da mi nebeški Oče odpusti moje grehe. Zdravstvujte in ne pozabite

nesrečne hčerke

Lujize.“

Vroče solze ji teko po lici, ko dene pismo v zavitek in ga položi na mizo.

„Zdaj pa — zadnje“, šepne.

Zopet odpre predal, tipaje prime notri: njena roka drži nekaj bliščečega.

Bil je to mal, fin samokres, katerega ji je Dublaj daroval, ko je bil lansko leto na posetu, na plantaži.

Živo ji stopi v spomin prizor, kako jo je učil prijatelj streljati s samokresom.

Mučen posmeh prešine lepi obraz.

„Tudi Ti zdravstvuj, zvesti prijatelj!“

Potem nabaše samokres.

Pred vratmi se slišijo koraki, nekdo pritisne na kljuko, potem se močno potrka.

„Lujiza, — moj otrok, — odpri mi!“ sliši nesrečnica kli-
cati svojo mater.

Lujiza ne odgovori, počasi pade v naslanjač.

„Lujiza, — srce moje, — za božjo voljo, — odpri, —
umrem strahu!“ se zopet začuje.

„Z Bogom, — ljuba mamica, — na svidenje tam zgoraj!“
zašepče prevarana deklica, — potem pomeri na svoje srce.

„Lujiza, odpri, — ali me hočeš umoriti?“

Gospa Sent-Artaj se zgrudi pred vratmi na tla in krče-
vito oprijemlje preprogo.

Zdaj začuje strel v sobi.

„Pomagajte, — pomagajte!“ vpije mati v srce trgajočih
glasovih, „pomagajte, — pridite vendar, — rešite, — rešite!“

Jokaje stoje sobarice pred prosečo ženo.

Zdaj se začujejo nagli koraki.

Polkovnik Rogers hiti proti nji.

Obupana mati se na pol zravna.

„Tam —“, zastoče, „moj otrok, — strel, — o moj Bog —“

Rogers strese vrata, — nič ni čuti v sobi, — sune z nog^o
v vrata, — premočna so.

„O Bog, — o Bog, — odprite!“

Polkovnik se iskaje ozre, — v bližini vrat stoji težak
hrastov stol.

Hitro ga prime in z vso silo trešči ž njim po vratih.

Pokaje padejo narazen.

Polkovnik hoče vstopiti.

A pred njega se vsili ženska postava. —

Gospa Sent-Artaj je vstala, — z divjim boleznim krikom
plane v sobo svoje hčere.

Polkovnik hiti za njo, — ali če ravno trden mož, vendar
obstane, — prizor, ki se mu je tukaj kazal, bi tudi kamenita
srea omečil.

Tu leži uboga deklica v nevestini opravi, z zaprtimi očmi,
— počasi kaplja kri od svilnate obleke in padajo velike in
težke kaplje na dolgo vlečko bele obleke.

Gospa Sent-Artaj je zraven svoje hčerke padla na koleni, — ljubko, kakor v otročjih dneh, položi si temno glavico na svoje prsi.

„Lujiza, — Ti moje vse, — zakaj si mi to storila, — Lujiza, ali ne slišiš?“ — prosi obupno.

Polkovnik se ne gane, — saj vidi, da je tukaj vsaka pomoč zastonj.

„Lujiza!“ prosi gospa Sent-Artaj znova, „samo eno besedico še, ljubi otrok, — ali naj Tvoja mati obupa?“

Uboga deklica počasi odpre težke trepalnice, — ljubeznivo pogledajo modre oči v ljubljeno varuhinjo svoje mladosti.

„Odpusti, — mama“, šepeta pretrgano, — „nisem mogla drugače, — sramota, — jaz —“

Obmolkne.

„Lujiza!“ — stoče gospa Sent-Artaj pol blazna, — „kaj bo z menoj, če me Ti zapustiš, — ne, ne, — jaz Te ne pustim, dete! — O moj Bog, pusti mi otroka, — mojega edinega otroka!“

„Mama, — z Bogom, — saj se zopet vidimo, — in on, — on, — o, — odpuščam mu, — saj sem, — ga tako ljubila, — tako neizrekljivo — ljubila —“

Še enkrat se strese, — še enkrat zaplamtijo oči — potem je bilo vse končano — — — — —

V neskončni bolesti vrže se gospa Sent-Artaj čez truplo svoje hčerke, medtem ko polkovnik tiho zapusti sobo.

„Gorje ti, prokleti lopov!“ reče po stopnicah doli idoč, — „ti izvržek pekla: tudi čez to srečno hišo si prinesel žalost in bedo, — gorje ti, če te najdem!“

Voz za vozom se pripelje pred hišo.

Preplašeni gostje kar bežijo iz vile Sent-Artajeve, kjer so preživeli najgroznejše ure.

Plašno pogledajo proti sosedni sobi, kjer se še vedno čuje divji smeh blazne.

Vprašaje obstopajo gospodje starega domačega zdravnika, ki je ravno prišel iz zadnje sobe in čigar obraz jasneje pove, kakor njegove besede, da je pri nesrečnem gospodarju vsaka pomoč zaman — medtem ko zgoraj nesrečna mati obupuje in edinega otroka z najljubkejšimi besedami zastonj skuša privabiti nazaj v življenje.

In on, — ta človeški nestvor, — katerega je narava obdarila z vsemi svojstvi, da lahko svoje vražje načrte izvrši, — umaknil se je zopet posvetni pravici in beži s poropanim zakladom, da s svojimi prokletimi rokami novo nesrečo seje, — nove žrtve najde, katere hladno smehljuje — kadar jih več ne rabi, — pahne v pogubo.

119. poglavje.

Vedno za petami.

Kapitan Varen ali Sever, kakor ga hočemo po njegovem razkrinkanju zopet imenovati, skrival se je z Jozejem do večera, potem se jima je posrečilo, s svojim plenom doseči vodo.

„Na parobrod ne smeva“, reče Sever Jozeju, ko se bližata bregu, „morava že gledati, da na drug način prideva od tod.“

Skrivata se v grmičevju, ki je rastle na bregu.

Počasi gre Sever ob vodi, pazljivo iskaje kake priložnosti za beg. —

Kar zagleda pred seboj čoln z jadrom, ki je ležal ob bregu in pri katerem je bil en sam mož.

„He, prijatelj!“ ga kliče Sever, „ali je to Vaš čoln?“

Potnik, ki se je vlegel na površje kajute in zadovoljno kadil, pihne parkrat dim iz ust, ter se malo vzdigne.

„Zakaj? Ali ga hočete kupiti?“

„Zakaj ne, koliko naj velja?“

„To se že zmeniva, pridite v čoln!“

Sever skoči na desko, ki je vezala čoln z bregom.

Čoln je bil precej prostoren in imel malo kajute; kakor je videti, je bila last kakega gospoda, ki je rad veslal.

„Ladija ni Vaša lastnina; a to nič ne škodi, kaj hočete za njo imeti?“

Mož vzame pipo iz ust.

„Že vidim, s kom imam opraviti“, meni na kratko. „Nekaj imate na grbi in hočete naglo odtod?“

„In če bi to bilo?“ reče Sever.

„No, meni je vse eno, jaz tako nisem iz tega kraja. Dajte mi par sto dolarjev, da lahko odrinem, potem naredite s to staro škatljo, kar hočete.“

„Dobro, štiri sto dolarjev!“

„No, dajte pet sto, pa Vas nisem videl in če mi prav jermena režejo iz kože.“

„Dobro!“

Sever potegne listnico.

„Ali me ne morete seboj vzeti, gospod? Jaz znam ravnati z jamborom. Radi mene lahko storite, kar hočete; če me na vshodnih krajih dobijo, potem — — —“

Mož pokaže, kako se dene vrv okrog vratu.

Sever premišljuje.

Pajdaša bi prav lahko potreboval, ker Joze in on ne znata voditi čolna po deroči vodi.

„Od kod pa ste?“

„Anglež.“

„In po poklicu?“

„Mornar.“

„Ste ušli?“

„Da, — če bi bilo samo to. Ne, samo svojega kapitana sem zgubil.“

„A tako, že razumem.“

„Da, pal mi je iz čolna.“

„Dobro torej; vzamem Vas s seboj. Če mi ugajate, ostaneva skupaj.“

„Prav, gospod.“

„Kako se pa pišete?“

„Bob Saunders.“

„Dobro!“

Sever zažvižga, na kar prihiti Joze.

„Hitro na ladljo!“

Joze skoči v čoln, Bob potegne jadro in lahka ladja zdrdrsne v sredino vode.

Sever in Joze gresta v kajuto; pazno pregleda Sever pokradene papirje.

„Petnajst milijonov dolarjev“, reče čez nekaj časa in spravi zavitke. „S tem denarjem nama je svet odprt.“

Hitro plava ladjica po valovih; obrežje kar leti mimo nje. Bob je znal izvrstno ravnati z jadri.

Dolgo sedi Sever zamišljeno, potem se obrne proti Jozeju.
„Če le polkovnik ne pojde za našo sledjo; njemu ničesar ne uide.“

Joze molče pokaže; da se lahko zabode.

„To bi bilo že dobro“, meni Sever, „ali gotovo to vendar ni. Kadar se gre za to, da se konča polkovnika Rogersa, bi mogel biti zagotovljen, da se to zgodi enkrat za vselej.“

Joze pomisli.

„Stoj!“ reče hipoma, „tako pojde.“

Sever posluša.

„Gotovo se še spominjate, gospod, da ste mi naročili, naj pazim na Kreola Dublaja in če potreba, ga spravim v kraj?“

Sever pokima.

„Vidite, gospod, ta stvar ni bila takrat tako lahka; nepredvidnost od moje strani bi provzročila velikansko pozornost. Jaz sem pa poizvedel“, nadaljuje Joze, „da se ta Dublaj v gotovem času vozi po parobrodu v Viksburg. Namenil sem mu torej pri naslednji vožnji malo potovanje v zrak, po kateri bi gotovo pozabil priti nazaj.“

Sever pogleda ves začuden svojega služabnika.

„Kako?“

„Vidite, gospod“, se Joze nasmehne, „spoznal sem pri neki priložnosti slučajno revnega mehanika. To človeče je bilo jetično in kmalo ga je bilo konec; ta mi je torej s svojimi zadnjimi močmi sestavil neko uro, potem je bilo z njim pri kraji.“

„Gotovo si mu malo pomagal“, meni Sever.

„To ne spada sem“, odgovori Joze, „dosti, — jaz sem imel to stvar, bila je vražja mašina prve vrste. Pri Dublajevem prvem izletu sem hotel to uro prinesiti na krov, seveda lepo zadelano v zabojčku in čez dve uri ne bi dosti ostalo od parobroda.“

„In kje je zdaj ta ura?“ vpraša Sever radovedno.

„V jednom Vaših kovčegov“, odgovori Joze mirno.

Sever skoči razburjen po konci.

„To bi se bila lahko pripetila največja nesreča!“

„Bodite brez skrbi“, se nasmehne Joze, „ura samo potem lahko izteče, če je navita, uravna se jo na gotovo uro in natančno ob sekundi eksplodira.“

„In to hočeš uporabiti pri polkovniku?“

„Gotovo; to bom že uredil, da se pelje z mojo uro.“

Oba molčita

Noč napoči, počasi se vzdiguje mesec po obrežnih gozdovih, kakor srebro se lesketajo valovi v njegovem svitu. Jadrna ladja hiti po valovih; in šele ko se je jel mesec znižati, zapelje Bob k primernem obrežju, da se od vožnje odpočijejo. —

Sever spi mirno na postelji v kajuti. Njegova duša je bila tako kruta, da ni nobeno pomilovanje z nesrečniki, ki jih je danes spravil na beraško palico, motilo njegovih sanj.

Ko se zbudi, stoji Joze pred njim.

V rokah drži mornarsko obleko in jo položi na stol: tudi sam je mornarski opravljen.

„To sem našel v omari, gospod“, reče Joze smeje se. „Vaša uniforma in moja livreja bi naju kmalu izdali; oboje sem zvezal in radi teže privezal nekaj kamnjev. Kakor hitro prideva sredi reke, vržem vse skupaj čez krov.“

Sever prikima.

Ko vstane, je njegova prva skrb, da se kolikor mogoče premeni.

V mali omarici najde vse potrebno brijaško orodje; polna brada pade pod škarjami in kmalo bi ga nihče ne spoznal.

Ladja je med tem odrinila od obrežja: in Sever gre na krov. —

Bob ga pozdravi in se nasmehne, ko zapazi Severjevo spremeno, a ne reče ničesar.

„Malo sem poskrbel, gospod, da nama ne pridejo tako hitro na sled: ime na ladji sem preslikal in novo ime napisal.“

„To je prav“, ga pohvali Sever, „kako je pa zdaj ime ladji?“

„Marija.“ Tako se je imenovala neka moja ljubica, pa saj je to vse eno.“

Sever se strese, ko zasliši to ime, a hitro se pomiri.

„Ne, — ne, to je vse eno.“

Čez nekaj ur pride Viksburg v bližino.

Ravno zavije ladja v nek ovinek reke, ko se zasliši za njo močno rožljanje in pihanje; veliki Misisipi-parobrod se pelje mimo njih.

„Dobro bode, ako našo ladjo kmalo spravimo h kraju“, menil je Sever, „tu tudi lahko takoj vidimo, če nas zasledujejo.“

Pristan je bil radi strmega brega daleč pod Viksburgom: tam se je ladja vkrcala.

Bob je ostal na krovu, medtem ko sta Sever in Joze iz okna kajute opazovala prihajajoče.

Opoludne je prišel nov parnik, a nihče izmed ljudi, odhajajočih s krova, ni vzbudil Severjevega suma.

Za vse slučaje je pustil Jozeja s tem parnikom v M. . . . se peljati, da bi prinesel kovčeg, v katerem se je nahajal smrtni stroj. —

To je bilo lahko, ker se je Sever že preskrbel s potrebnimi papirji, glasečimi se na ime Brown.

Vročil je Jozeju potrebne izkaznice in ta se je potem s parnikom odpeljal.

Počasi so pretekale ure popoldneva, končno je glasen žvižg naznanil, da se vidi zadnji parnik.

Sever je skočil k oknu; velika ladja se je peljala tik mimo jadrenice, potem je padel most na pristan.

Le malo ljudij je zapustilo parnik. —

Že je hotel Sever zapustiti svoj prostor, ko je visoka postava hitela čez brv.

Opazujoči se je stresel, — bil je njegov smrtni sovražnik, policijski polkovnik Rogers, ki je tu šel na kopno.

Previdno je Sever zapustil kajuto.

Tih žvižg poklical je Boba na njegovo stran.

„Ali vidiš velikega postavnega gospoda, ki tam gre?“

„Da, gospod,“ rekel je Bob ter se razumljivo režal.

„Za tem gospodom pojdi in poižvej, kje stanuje. Tu imaš malenkost za stroške, — ako svojo nalogo dobro izvršiš, dobiš več.“ —

Stisnil je bankovec za sto dolarjev v žuljavo mornarjevo roko. —

„Ne, le dodajte malo drobiža. Ako nas eden kaj tacega menja, potem vedno preveč oči pazi.“

„Tu, — veseli me, da na vse misliš.“

„Tega se navadi človek na vodi, gospod, a zanesite se, gledal bodem proketo dobro.“

Bob je vtaknil nov kos tobaka v usta ter počasi korakal na kopno; a pri vsi mirnosti ni spustil polkovnika ni za trenotek iz očíj.

Sever je ostal sam na krovu jadrenice.

V najugodnejšem slučaju smel je Jozeja s smrtnim strojem naslednji večer pričakovati.

Vse je bilo odvisno od tega, da polkovnik Viksburga prej ne zapusti.

Bilo je že pozno v noč, ko se je ladja zazibala pod stopinjami domov prišedšega Boba.

Sever mu je hitel naproti.

Mornar se je veselo režal.

„Vse prav, gospod! Jaz vem, kam bo zletel ptič.“

„No?“ vprašal je Sever radovedno.

„Nekaj dni ostane tu; išče nekoga in hoče nebo in zemljo zmajati, da ga dobi, potem se pelje v M.....s.“

„Izvrstno,“ mrmral je Sever sam zase, „to pot ga naredim neškodljivega na veke. Ako hoče mene ujeti, bi moral biti bolj premeten.“

Predno je šel Sever k počitku, je še dolgo prisluškoval v tiho noč, a nič sumljivega se ni genilo, le glas nočnih ptic se je žalostno razlegal čez šumeče valove veletoka.

120. poglavje.

Kaj ljubezen stori!

Zapustili smo Heleno, ko je obupana stala pred skrivnostnim zrealom, za kojim je slutila skrivni hodnik, po katerem bi prišla na prosto.

Zaman je bilo vse iskanje; trdno, kakor vzdano, je bilo vstavljeno zrealo v steno; nikjer gumba ali kakega drugega mehanizma.

Mlada gospa je že zgubila vse upanje.

In bil je skrajni čas, bežati; ravnatelj je vedel, da je bil spoznan, sedaj bi brezobzirno, morda s silo skušal doseči svoj namen.

Znova je začela preiskovati zrealo. Stopila je na stol in svetila z lučjo na vse strani, ničesar, — ničesar ni bilo videti.

Ne vedé si sveta, je hotela stopiti s stola, a pri tem je izpodrknila; z rokama se je oprijela zidu, nehoté iskajoč opore.

Z desnico je prijela za okvir majhne podobe, ki je visela poleg zrcala. Akoravno je bila opora le majhna, vendar je za-
branila padec; Helena je zadobila ravnotežje in je zapustila
stol. —

A majhen žebelj podobe se je zakrivil pod težo, ki je
hipno na njej visela, in ropotaje je padla podoba na tla.

Mlada gospa jo je pobrala in jo skušala zopet obesiti.

Tu se ji je na mestu, kjer je visela podoba, nekaj za-
svetilo. —

Helena je vzela svečo in posvetila tje.

Bil je majhen gumb iz kovine.

Pritisnila je nanj, premaknil se ni, poskušala ga je por-
niti na desno, levo, — končno navzgor.

Lahek pok se je zaslišal.

Počasi se je premikalo zrcalo.

Kakor potiskano od nevidne roke, se je odmikalo v stran
in pokazalo ozek hodnik, na čigar koncu so stopnjice peljale
navzdol.

Helena je skočila v spalno sobo, zavezala ruto na glavo
in hitela nazaj.

Trenotek se je boječe ustavila.

Kam neki je peljal hodnik?

Morda celo v ravnateljstvo sobo.

A mlada gospa se ni dala preplašiti, hotela je tiho pro-
koračiti hodnik.

Ako bi prišel grozovitež, bi lahko naglo zbežala v svojo
sobo nazaj.

Pustila je zato zrcalo odmaknjeno, da bi se ne obotavljala
v slučaju bega in je hrabro nastopila nevarno pot.

Tiho kakor misel smuknila je vitka postava do stopnjic,
potem je pozorno poslušala.

Smrtna tišina je vladala naokoli.

Z nogo je poskušala stopnico za stopnico, predno je sla
doli. —

Cela večnost se ji je zdela, predno je dospela tje.

Enkrat je vtipala poleg sebe vrata, na katerih pa ni
mogla najti ne kljuge, ne ključavnice: to je bil gotovo vhod.
skozi katerega je prišel ravnatelj.

Končno je bila spodaj.

Z rokama tipaje pred seboj, stopala je naprej; nikjer ni bilo najti vrat.

Šla je dalje, da je prišla do zidu.

Hodnika je bilo konec.

Že se je hotela vrniti v svojo sobo, ko je nakrat poleg sebe čutila majhna lesena vrata.

Zaprta so bila z zapahom.

Helena ga je odpahnila; zopet so peljale stopnice navzdol.

Počasi je korakala mlada žena doli.

Brezdvomno je bila v kleti; čutila je sode, medtem ko je noga včasih sunila v kako steklenico, ki se je žvenketaje pre-kuenila.

Dospela je do konca kleti.

Bila je dolga in ozka, a izhoda ni bilo.

Obupana se je hotela vrniti.

V tem je slab svetloben žarek zadel njeno oko.

Bilo je okno, kojega obris je bilo poznati.

Helena je hitela proti njemu.

Okno je bilo precej visoko, a Helena je čutila, da je bil pod njim velik sod.

Hitro je skočila nanj in se prijela za okvir okna.

Hvala Bogu, okno ni bilo omreženo, kakor se je bala.

Tiho ga je odprla in stisnila svojo vitko postavo skozi.

Sveži zrak noči ji je pihljaj nasproti.

Veselo ji je bilo srce.

A v naslednjem trenutku obšla jo je groza; ni bila namreč na cesti, kakor je trdno upala.

Okno kleti je peljalo na dvorišče, ki je mejilo na majhen vrt, ki je bil krog in krog obdan od poslopij bolnišnice.

Bila je še vedno jetnica.

Srce ji je hotelo počiti; vedela je, da so ponoči vsa vrata trdno zaklenjena in zapahnjena: biti bi morala ptič, da bi zletela čez visoka temna zidovja.

Siv, bled svetloben žarek je oznanjeval bližajoče jutro.

Preostajalo ji ni družega, nego se po isti poti, po kateri je prišla, zopet vrniti v sobo.

Naslonila je glavo ob zid in jokala grenke solze.

Kar se je prestrašeno stresla: ali ni žvenketalo okno poleg nje.

Strmé je pogledala na okoli: zdelo se ji je, da vidi temno postavo.

Že je hotela naglo bežati, ko jo je neki glas poklical nazaj. —

„Helena!“

„Maud!“

„Za božjo voljo, kako prideš ob tem času tu-sem?“

Naglo je Helena razodela prijateljici dogodke zadnjih ur.

Ko je nehala, vprašala je Maud:

„In kaj hočeš sedaj početi?“

„Vrniti se v svojo sobo.“

„Potem si zgubljena. Ravnatelj bo sedaj brez usmiljenja.“

„To vem, a jaz imam sredstvo, da se rešim iz njegovih rok.“ —

„In to sredstvo?“ vprašala je Maud hitro.

Ne da bi kaj odgovorila, posegla je Helena na prsi, majhno bodalce se je zablesketalo pred očmi mladega dekleta.

„In k temu si odločena?“

„Trdno,“ odgovorila je Helena. „Rajše mrtva, ko v rokah tega satana.“

Maud je molčala.

„In sedaj z Bogom,“ šepetala je Helena, „vrniti se moram.“

„Ne, — ne, ostani še tu,“ prosila je Maud, „saj imaš še časa — in jaz Ti moram še nekaj povedati.“

Helena se je vrnila k oknu, ob kojega mreži je slonel blede obraz ubogega dekleta.

„Povej mi, Helena,“ začela je Maud, „ali me ljubiš?“

Brez odgovora nagnila se je Helena naprej in poljubila nesrečnico vroče in iskreno.

„Da, Ti me ljubiš,“ rekla je Maud s solznimi očmi; njeni koščeni roki potegnili sta lepo glavo mlade gospe k omrežju.

„Ali Ti je zopet bolje?“ vprašala je Helena čez nekaj časa, med katerim sta se prijateljici srčno poljubovali.

„Ne,“ tožila je Maud, „mislim, da mi je odmerjeno le še malo dni. A saj veš, zame je smrt le zaželjeni konec vsega trpljenja.“

„Le imiej zopet pogum,“ tolažila je Helena.

„Poljubi me še enkrat,“ šepnila je Maud; „zdi se mi, da se vidiva zadnjikrat. Jaz nisem mogla počivati danes ponoči.“

in ko sem, gledajoč skozi okno, opazila Tebe, prešinila me je misel, da naju Bog še enkrat pelje skupaj, predno se ločim iz tega sveta.“

Zopet se je nagnila lepa glava Helene čez suhi obraz nesrečnice, da bi jo poljubila.

Dolgo sta molčali obe.

„Sedaj se pa moram vrniti,“ šepetala je mlada gospa.

„Ne, ne smeš,“ rekla je Maud.

„Kaj, ne smem?“

„Ne, še danes boš prosta.“

V trenutku je mislila Helena, da je bližajoča se smrt zmešala pamet uboge Maud.

„Ti mi gotovo ne veruješ,“ rekla je ta. „Vidiš, ko si mi poprej rekla, da si raje prebodeš srce, nego da bi se udala temu neusmiljenemu ničvrednežu — mi je dal Bog misel, kako bi Te rešila.“

„A kako hočeš to izvršiti?“

„Tiho, ne vprašaj po tem; jaz že vem, kako. Pojdi tu skozi dvorišče do velikih vhodnih vrat, tam počakaj, da se odpro.“

„Da se vrata odpro?“ vprašala je Helena začudeno.

„Da, ne brigaj se za to, kar bodeš videla in slišala. Skrij se v senco velikega stebra; kakor hitro se vrata odpro, zbeži na cesto.“

„In Ti, Maud?“

„Za me ne skrbi. Kaj bi meni pomagalo teh par ur prostosti, jaz bi le rada mirno umrla.“

„Ne,“ zavpila je Helena, „jaz Te ne zapustim, — Ti misliš na kaj groznega, — ne pustim Te, — umriva skupaj!“

„Ti tega ne smeš, Helena, Ti imaš še otroka, kateri morda sedaj hrepeni po materi.“

Mlada žena je zdihujé povescila glavo.

„In sedaj pojdi,“ silila je Maud, „čas beži. Le še enkrat me poljubi v slovo, — Ti presrečno ljubljena prijateljica!“

Glasno jokaje sta se objeli.

Potem se je Maud nežno izvila iz rok prijateljice.

„Pojdi,“ šepetala je; „kar tudi slišiš in vidiš, ne gani se s svojega prostora.“

Helena je smuknila na imenovani prostor.

V senci stebra je boječe pričakovala, kaj se zgodi.

Prešle so minute, ki so ji bile kakor cela večnost.

Vse je ostalo tiho.

A sedaj — ali ni bil to krik?

Grozen krik je zadonel.

„Gori, — gori, — rešite, pomagajte!“

Rudeč svit je razsvetlil tihi dvor.

V hipu je bilo tiho poslopje pozorišče nepopisne zmedenosti. —

Od vseh strani so prihajali klici; temne postave so hitele čez dvorišče. —

Potem je zadonelo s ceste klopotanje konjskih kopit, rožljanje težkih koles.

Vrata so se široko odprla, požarna bramba je pridrdrala notri. —

Nihče se ni zmenil za temno postavo, ki je smuknila kakor senea skozi množico in hitela na cesto.

Bila je Helena. — — —

Od vseh strani so brizgali vodo v pritličje, iz kojega ekna je plamen visoko švigal.

Glasno vpitje žensk je donelo iz družih oken.

„Pomagajte, — pomagajte, — zadušimo se, — zgorimo!“

Nekaj mož požarne brambe je drlo na hodnik.

Tresli so vrata, a bila so zaprta.

„No, — kaj pa je to!“ vpil je eden.

Udarili so s sekirami po njih, vrata so pokala in se razletela. —

Požarni brambovci so obstali strmé. —

Mladostne postave v nočni obleki so planile ven in oklepaje se njihovih kolen prosile pomoči.

„V resnici zala dekleta!“ dejal je eden rešiteljev in peljal mlada dekleta proti vhodu.

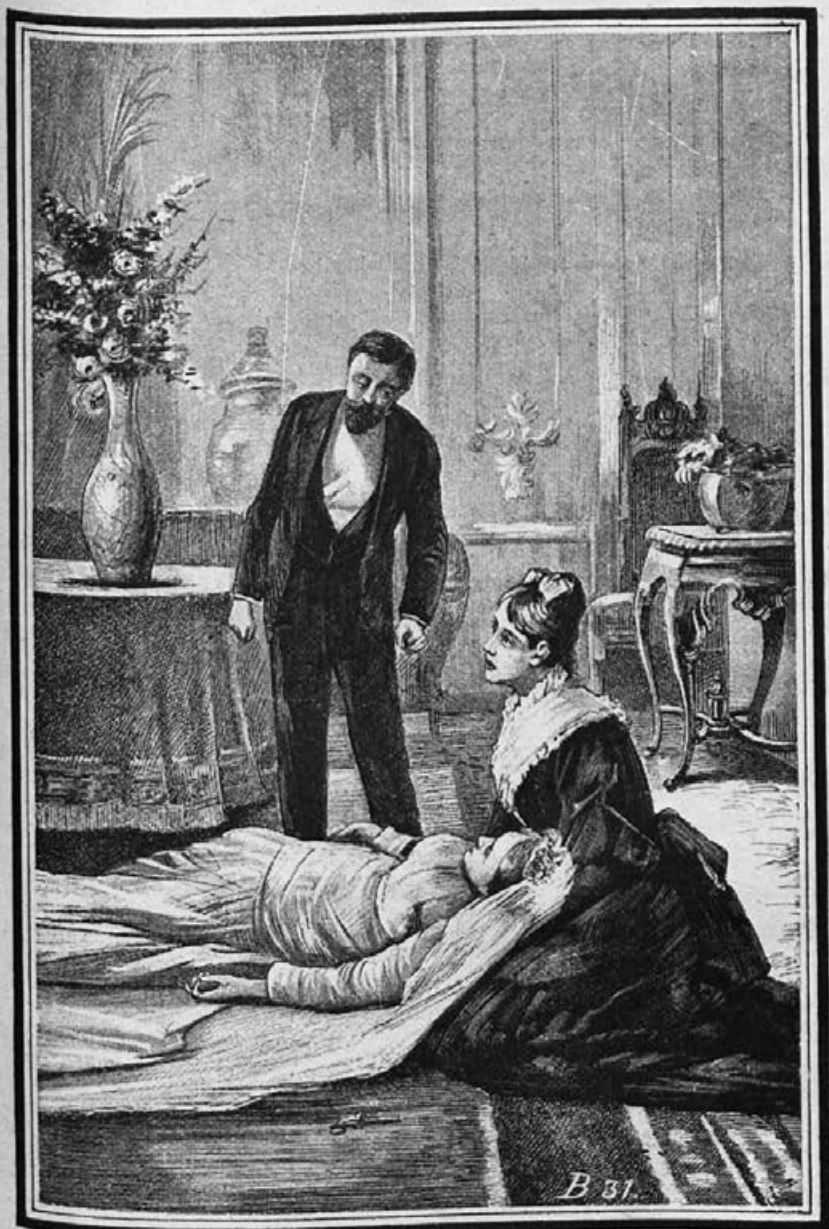
Ravnatelj jim je planil nasproti.

„Nazaj, — nazaj!“ vpil je smrtnobled, „to so bolni, blazni, ki ne smejo zapustiti zavoda!“

Možje so se zmedeno spogledali.

„Peljite dekleta hitro v zgornje prostore,“ ukazal je ravnatelj, „tam se ni bati nevarnosti!“

„Milost, — milost!“ so prosila dekleta mlade može, „rešite nas tega človeka, ki nas ima zaprte in nas je naredil nesrečne!“

„Lujiza“ — je kakor blazna tarnala gospa Saint-Artaj —
„kaj naj bo z menoj, če me zapustiš; — ne, jaz te ne pustim
proč — o Bog, pusti mi moje dete, — edino moje srečo.“

„Saj vidite, da so blazne!“ — zaklical je ravnatelj možem,
— „hitro gori ž njimi!“

Planil je na najbližje, prijel jih za roke in jih hotel vleči s seboj.

A tu mu je stopila nasproti visoka postava.

Bil je dr. Kastor: poleg njega je stopalo nekaj policijskih uradnikov.

„Stojte!“ je zagrmel glas mladega zdravnika, „stojte, te dame niso navedene v nobenem zapisku zavoda; tu se je godilo hudodelstvo brez primere!“

Smrtnobled je obstal ravnatelj, a še enkrat je zadobil prejšnjo drznost.

„To so bolniki, ki so mi zaupani natihoma,“ zaklical je osorno. —

„To se bo izkazalo pri policijskem zaslišanju,“ odvrnil je dr. Kastor ledeno.

Ravnatelj Štefana je videl, da je bil zgubljen. Kakor tiger je planil nad mladega zdravnika.

„Pes!“ zavpil je besno, „Ti si me izdal, — Ti —“

Končal ni; strašen udarec s pestjo mladega zdravnika vrgel ga je ob tla.

„V imenu postave ste aretovani,“ obrnil se je policijski komisar k ravnatelju.

Z groznim krikom je ta skočil po konci.

Predno so mogli policijski uradniki zabraniti, treščil jih je v stran in stekel po hodniku.

Tu je bila soba, iz katere je rudeč plamen še vedno švigal. —

Nekaj mož požarne brambe trudilo se je iz hodnika utešiti grozni element.

„Primate ga! — držite ga!“ vpili so policaji, ki so hiteli za bežečim ravnateljem.

Možje so hitro zastavili hodnik.

Ravnatelj je osupnil.

Pogledal je na bližajoče zasledovalce, — in planil potem z enim skokom v gorečo sobo.

Znova so brizgali žarki vode v ogenj.

Vozovi so pridrdrali pred vrata.

Z udivljenjem videla je zbrana množica, da je mnogo mladostnih postav, zavutih v plašče, zapustilo hišo v skrbnem spremstvu policijskih uradnikov.

Hitro so se odpeljale.

Najčudnejše govorice so se širile med gledalci.

Ko je bil proti jutru ogenj pogašen in je požarna bramba stopila na pogorišče, našla je pod razvalinami dve zgoreli trupli. —

Ogenj ni poškodoval obrazov.

A medtem ko je kazal spačen obraz ravnatelja vse muke smrti, s kojimi se je ločila ta hudoba v človeški postavi iz tega življenja, bral se je nebeški mir na obrazu njegove žrtve, uboge — Maud Alen.

121. poglavje.

Zavratni napad.

Bilo je na večer naslednjega dne, ko se je Joze vrnil iz M . . . . s.

Prenašalec prtljage nesel je za njim kovčeg.

Prišedši do jadrenice, pustil je Joze previdno postaviti kovčeg na tla in je plačal moža.

Potem je nesel s pomočjo Boba kovčeg pazno v kajuto, kjer ga je Sever pričakoval.

„Ali je šlo vse po volji?“ vprašal je ta, ko je Bob odšel.

„Da, gospod, nikakih težav se mi ni delalo. Tudi sem se pravočasno vrnil.“

„Gotovo, časa imamo še štiriindvajset ur,“ odvrnil je Sever, „jutri zvečer šele zapusti polkovnik Viksburg.“

„In se pelje v M . . . . s?“

„Da!“

Bob je izvrstno poizvedoval. —

Sluga je odprl kovčeg, vrgel hitro nekaj obleke v stran in vzal iz njega precejšno skrinjo, katero je previdno odprl.

Vsa notranjost je bila skrbno napoljena z bato.

Joze je vzel iz skrinje neki stroj, ki je bil jako podoben navadni uri budilnici; ob enem je pokazal na nekatere pločevinaste škatlje, ki so še stale notri.

„Tu je vse, kar rabimo,“ rekel je Severju. „Uro se navije, malo kazalec se postavi na gotovo uro, in na minuto natančno švigne električna iskra skozi žico v pločevinaste puščice, v katerih se nahaja streljivo.“

„In ta malenkost zadostuje, da se uniči celo ladjo?“ vprašal je Sever neverno.

„Nobena mačka ne uide in ako bi imela deset življenj,“ smejal se je Joze, „jaz sem popolnoma gotov svoje stvari.“

„Dobro, — dobro, — saj bomo videli.“

Polkovnik Rogers je ukrenil takoj vse potrebno, da bi prišel hudodelcu na sled.

Pozorišče katastrofe je kmalu zapustil, saj se mu skoraj ni moglo ničesar poročati, kar bi že ne bil zvedel po nesrečnem Dublaju.

Stopil je takoj v zvezo s policijo Novega Orleana.

Vsak parnik, ki je odplul, se je natanko pregledal.

Dvoma ni bilo, hudodelec je zbežal.

Rogers se je najprvo obrnil v Viksburg, da bi tamošnjemu oblastvu izročil opis morilca, potem je hotel naprej v M.....s in C.....i.

Bilo je skoraj gotovo, da bo Sever poiskal rajši velika mesta; tam je bil bolj varen, ko v teh praznih krajih.

Že so se jele razširjevati nad veletokom večerne megle, ko je policijski polkovnik prišel k pristanu, da bi počakal parnik, ki je ravno puhtech zavil okolo zadnjega ovinka.

Bliže in bliže je prihajala mogočna ladja.

Sedaj je vozila bolj počasi in mirno plula proti mostu.

„Stojte, tu je še prtljaga!“ zadonelo je z brega.

Zagorel mož je težko sopeč prinesel skrinjo.

„Ali se peljete z nami?“ zaklical je uradnik z mostu.

„Ne, samo skrinjo bi rad oddal v M.....s; pa sem se malo zakasnil.“

„No, torej hitro! — Zlodja, koliko „Previdnosti“ ste pa tu gori naslikali?“

„Je fina porcelanasta posoda notri, le prav previdni bodite!“ —

„Tu je vozni list.“

Tujec je plačal in zapustil ladjo.

Puhteč se je začel stroj pregibati, parnik se je obrnil proti severu.

Polkovnik Rogers je ostal na krovu, ker je bil večer krasen.

Šel je proti sprednjemu delu parnika in zamišljeno gledal valove, ki so se odbijali ob hrbtišču ladje.

Dolgo je stal tako, ko je čul, da ga nekdo kliče:

„Ali Vas motim, gospod?“

Rogers se je obrnil.

Pred njim je stala ljubka mlada deklica, s temnimi lasmi in blestečimi črnimi očmi, ki so drugače gotovo veselo gledale v svet, a so bile sedaj zalite s solzami.

„Ne, nič me ne motite,“ dejal je polkovnik uljudno. „ali česa želite?“

„Gotovo me ne poznate?“ rekla je deklica. „saj sem Vas tudi jaz samo enkrat videla, a v okoliščinah, da se mi Vaša podoba gotovo nikdar ne zbríše iz spomina.“

„In kraj, kjer ste me videli?“ vprašal je Rogers radovedno. —

„V vili Sent-Artaj, na dan poroke moje nesrečne prijateljice.“ —

Mlado dekle je zakrilo obraz z rokama, da bi se ne videle solze. —

„Jaz sem bila družabnica Lujize.“ rekla je. „Istega strasnega dne sem zapustila hišo, da bi poiskala znanca, kateri naj bi mi preskrbeli drugo službo.“

„V Viksburgu,“ nadaljevala je, „sem hotela obiskati staro sorodnico, žal, da je malo prej umrla. Gospa, pri kateri je stanovala, me je prosila, naj ostanem nekaj dni.“

„In sedaj hočete poiskati svoje sorodnike?“ vprašal je Rogers.

„Upam, da jih dobim v M.... s; že dolgo, dolgo nisem ničesar slišala o njih. Bog zna, so li še tam.“

„Kako Vam je pa ime, gospica?“ vprašal je polkovnik.

„moje ime Vam je gotovo znano?“

Prikimala je.

„Ivana pl. Marpon,“ šepetala je.

„Pl. Marpon?“

Polkovnik se je začudil.

Smehljala se je žalostno.

„Da, meni se tudi ni obetala taka usoda ob zibeli; stariši moji so iz stare francoske plemenske rodovine. Žalostne naključbe so zadele mojega ubogega očeta, da je tako obubožal in umrl žalosti, mati mu je kmalu sledila.“

Sočutno je ogledoval polkovnik jokajoče dekle.

„A zakaj sem Vas ogovorila?“

Ivana si je naglo obrisala solze.

„Tega bi pač ne uganili; upam, da me nimate za predrzno in vsiljivo,“ pristavila je in zarudela.

„Ne, — ne,“ smehljal se je polkovnik.

„Ker sem si mislila, da iščete hudobnega človeka, ki mi je vzel mojo Lujizo, katerega sovražim in zaničujem,“ — skrčila je majhni roki in blisk jeze ji je švignil iz lepih očij. — „Hotela sem Vam nekaj povedati, kar bi Vam morda pokazalo njegovo sled.“

„O!“ Polkovnik je radovedno gledal govorečo.

„Premislite, gospod polkovnik, ko sem se včeraj sprehajala na bregu z ono gospo, katero sem prej omenila, srečal me je človek v mornarski obleki, kojega imam za slugo onega hudodelca.“

Rogers je bil osupljen.

„Videla sem moža opetovano,“ nadaljevala je Ivana, „prišel je večkrat s svojim gospodom k nam; bala sem se vedno njegovih hudobnih očij.“

„Ali ste videli, kam je šla ta oseba?“ vprašal je polkovnik naglo.

„Da, podal se je v veliko jadrenico, ki je ležala ob bregu,“ odgovorilo je mlado dekle.

„In v tej jadrenici je sedel lopov in me je morda opazoval. Človek bi zblaznel!“ zavpil je Rogers in skočil kvišku.

„Ali ste pa gotovi, da je to sluga hudodelca?“ vprašal je Rogers.

„Da, mislim, da se ne motim.“

„In zakaj niste šli takoj k policiji?“

„Saj ta še ni ničesar vedela o vsej zadevi“, odvrnila je Ivana, „to bi ne bilo dosti pomagalo. Jaz sem slabotno dekle in sem se bala.“

„Seveda“, smehljal se je polkovnik, „ti lumpje bi Vas bili ravno tako hladnokrvno spravili s poti, in na Vaš izrek bi ne bil nihče zaprt. Hudodelec bi bil k večjemu kaj zvedel in zginil brez sledu. Ne, — ne, — je že prav tako, — a sedaj moramo takoj nazaj.“

„Jaz tudi?“ vprašalo je mlado dekle.

„Sevé, saj jaz sluge niti ne poznam, in glavni krivec se gotovo dobro skriva. Ne bo drugače, da me spremite.“

„Rada bi storila to, gospod polkovnik“, rekla je Ivana z blesketajočimi se očmi, „ako bi mogla mojo ubogo Lujizo maščevati nad hudobnežem, a“, — zarudela je, — „jaz se vendar ne morem sama z Vami voziti.“

„Opraviti imate s poštenjakom“, rekel je polkovnik resno. Ivana je molčala.

Rogers je tekel k zadnjemu koncu krova in je poiskal kapitana.

„Takoj mi morate dati čoln!“ zaklical je temu, „gre se za ujetje zelo nevarnega hudodelca.“

„Ako hočete za to plačati, prav rad“, odvrnil je poveljnik parnika, „a veslati morate sami; mojega moštva je itak malo.“

Medtem ko so pripravili čoln, ukazal je Rogers, da se znese njegova in Ivanina prtljaga vanj.

Polkovnik je pogledal na uro: bilo je pet minut pred deveto uro. —

Noč je bila precej temna.

Nebroj električnih lučij je razsvetljevalo velikansko ladjo.

V sprednjem delu krova, kjer je stala prtljaga potnikov, sedela sta dva moža posadke.

Neka skrinja, malo v stran stoječa, je bila ravno zadeta od svetlobnega žarka.

„Previdnost, — previdnost“, je bral eden polglasno predse. „Gotovo prav zdrobljiva vsebina.“

Drugi se je nagnil čez zaboj.

„Tu notri nekaj ropoče“, rekel je potem.

„Mogoče, da so ure notri“, dejal je njegov tovariš. „Neumnost, jih za vožnjo naviti.“ —

„Vse v redu“, donelo je od spodaj.

Čoln je bil spuščen v vodo.

Hitro je padala prtljaga vanjo.

Previdno je stopala Ivana po stopnicah v zibajoči se čoln.

Polkovnik je odrinil čoln od parnika in začel veslati.

Hitro je držal čoln po veletoku.

Bil je že oddaljen več sto čevljev od parnika.

Nakrat — grozen pok, — ognjen steber, kakor stolp visok, — bučanje v zraku, — krog in krog je škropila voda od teže padajoče snovi, — sedaj je taka zadela čoln, — prekuenil se je in v njem sedeča sta zginila v valovih.

122. poglavje.

Nove borbe.

Jutro se je mračilo nad mestom, kojega prebivalci so se v divji razburjenosti nad skrivnostnimi dogodki minole noči gnetli po cesti.

Bolnišnica ravnatelja Štefansa je bila pod policijskim nadzorstvom.

Goste skupine radovednežev so oblegale poslopje in nadlegovale redarja z vprašanji, katerim sam ni vedel odgovora.

Na policiji je bilo mnogo opravka.

Oproščene nesrečnice, pet na številu, so se zasliševale, njihovi izreki vzeli za protokol, potem so se odvedli ti, še vedno prestrašeni, začasno k nekaterim rodbinam v postrežbo.

Dr. Kastor je imel težko stanje.

„Ali niste ničesar slutili o grozovitostih, ki so se vršile v sprednji hiši?“ vprašal je zaslišujoči uradnik.

„Imel sem nekak temen občutek, da tam nekaj ni v redu“, odvrnil je dr. Kastor.

Sum, da bi bil sovedec, ga je bolel.

„Pregledovalna komisija je šele pred nekaj dnevi tam in je našla vse v redu“, rekel je bridko.

„Seveda, gospodom se niso pokazale skrivne sobe“, rekel je komisar ostro.

Dr. Kastor je molčal. — —

Na jutro nesrečnega dne je bil šel po hodnikih, je odpiral vrata, da, celo tiho klical: „Gospa Sever!“

A odgovora ni bilo.

Prazne in zapuščene so bile krasne sobe, kojih lepe prebivalke so bile sedaj v varnosti in kojih ugonobitelj je stal sedaj pred strogim sodnikom.

Celo najbolj oddaljeno kamričo je preiskal dr. Kastor, vedno se nadejaje, da se nasmeje sladki obrazek z velikimi temnimi očmi njemu, rešitelju, — obrazek, katerega je le redkokdaj videl in kateri mu je vendar vzel pokoj duše.

Da, tujega grofa hči je očarala sicer hladnokrvnega praktičnega Amerikanca.

Kje je ostala? Ali je zbežala, ali jo je bil ravnatelj izpustil iz zavoda?

Nerešljiva zagonetka — — — —

A vendar ni bila daleč ona, katero je iskal.

Helena je po njenem begu v prvem strahu hitela po raznih cestah, potem se je stisnila v neki kot in tam pričakovala dneva. —

Kaj ji je bilo sedaj početi?

Denar, katerega je še imela, zadostoval je komaj, da bi se dvakrat nasitila.

In kaj potem?

Odločno je vstala.

Skrivna moč, katera jo je varovala do sedaj, ji bode tudi dalje stala na strani.

Vedela je, da si mora sama pomagati.

A od česa naj bi živela več dni, s čim plačala revno prenočišče?

Obupno je stisnila roki pred oči.

Pogled ji je pri tem obvisel na prstanu, katerega je imela na roki.

Bliskoma ji je prišla misel, da bi malo dragocenost zastavila. —

Nov up jo je oživel. Hodila je počasi sem in tja.

Ko je postalo na cesti živahneje, obrnila se je proti mestnemu sprehodu.

Končno je bil čas, da izpolni sklep.

Šla je v mesto.

Pred neko prodajalno starin se je ustavila.

Počasi je odprla vrata.

Mož srednjih let, kojega obraz je na deset korakov izdal Severno-Amerikanca, jo je sprejel.

„Kaj želite, milostna?“ vprašal je z uljudnim smehljajem.

„Ta prstan bi zastavila“, rekla je Helena boječe.

„Prosim, pokažite, — hm, — prstanov imam sedaj toliko.“

Potežkal je prstan malomarno na dlani, njegove oči so zle mišeno postavile, ki je stala pred njim.

„Je tudi gotovo zadnji, — kaj?“

Helena ni odgovorila.

„Ali se morete izkazati?“ vprašal je mož nakrat.

„Jaz sem popolnoma tuja tu“, rekla je Helena.

„Tako, — in jaz naj posodim denar? Saj prstan imate lahko Bog ve od kod.“

„Gospod!“

Helenine oči so vsplamtele.

„No, — no, — le ne bodite takoj hudi, saj Vam verujem“, rekel je starinar tolažilno.

Mlada gospa mu ni dala odgovora.

„Zakaj pa hočete prstan zastaviti, ali ste tako potrebni?“

vprašal je mož znova.

Helena bi bila najraje zbežala; beda jo je prisilila potrpeti.

„Vidite, če je kdo tako zal, kakor Vi —“

Starinar je skrivoma pogledal k vratom; tam je bila gotovo njegova žena.

Z zamolklim glasom je nadaljeval: „Saj za par dolarjev več mi tudi nič ni.“

Helena je hitro pograbila prstan in šla proti vratom.

„En trenotek še —“, je klical mož za njo. Njegov glas je bil čmeren: „Že vidim, z Vami ni govoriti. Hočete 3 dolarje za prstan?“

Vreden je bil petkrat toliko.

„Da“, rekla je Helena. Proč, — le proč za vsako ceno, mislila si je.

Starinar je izpolnil list, vprašal je le malomarno po imenu gospe, potem vrgel 3 dolarje na mizo.

Helena je šla. —

Počasi je prekorakala ceste: v predmestju si je iskala prenočišča.

Vprašala je v nekaterih hišah, a vse je bilo predrago.

Tudi so ljudje merili z začudenjem priprosto oblečeno ženo, z celo zaničevalnimi pogledi, a samo, če so ji ženske odpirale.

Moški so jo sprva udivljeno gledali, potem pa skušali jo zaplesti v pogovor. Gledali so jo, da je zarudela jeze in sramote.

Končno je našla majhno sobico — za nizko ceno.

Gostilničarka, postarana žena s prekanjenim obrazom, je smehljaje pokimala, ko je Helena stopila v sobo.

„Zadovoljni bodete“, rekla je zaupno, „računam Vam sedaj prav malo, pozneje“, — pogledala je Helenino obleko, „bodete že malo več plačali. Ti ljubi Bog, pri takem obrazu in taki rasti ne more manjkati.“

Helena je gledala ženo nerazumno.

„No“, — dejala je ta, — „pri meni se Vam ni treba sramovati. Malo majhno je sicer, a prijetno; delate lahko, kar hočete. Jaz ničesar ne slišim in ne vidim in sosedom je to tudi vse eno. Po noči pa spim kakor dihur.“

„Gospa, ne razumem Vas“, — rekla je Helena užaljena: njene mile oči so vsplamtele jeze. —

„Že vem, — že razumem, lepa gospica“, smejala se je starka. „To pride vse samo po sebi, — čisto samo.“

S temi besedami je zapustila sobo.

Zaihté se je vrgla Helena na stol.

Da, ta nesrečna lepota je potegnila nase drzne poglede, ki so ji tolikokrat grozili s pogubo. O, ko bi bilo mogoče, od sebe bi jo bila vrgla kakor strupeno golazen.

Kaj je bilo res? Ali je bila v resnici tako lepa, da ji je korak za korakom pretila nevarnost?

Čista, nepokvarjena žena tega ne ve in tudi noče vedeti, da je lepa.

Tako se je tudi Heleni godilo.

In zrealo tam je neusmiljeno kazalo ljubki, blede obraz z mehкими rudečimi ustni in milimi očmi, ki so tako krotko in vendar tako ponosno-zavračujoče gledale, ali pa vsplamtele jeze ali sramote.

Kazalo je neusmiljeno nežno, vitko postavo, bolj podobno rojenici ko zemeljskemu bitju.

Da, ko bi moglo govoriti! — Reklo bi gotovo: „Ti si najlepša v deželi.“

Ali nihče ni imel ž njo usmiljenja, nihče na vsem svetu!

In zopet je dalo zrealo odgovor: „Ne, — ne, — kolikor časa boš lepa, Te bodo vedno moški poželjivo gledali, ženske Te sovražile, — nikdar, — nikdar ne najdeš miru.“

To je prokletstvo lepote, ako se ji pridruži revščina.

Čez uro je Helena zapustila sobico; hotela si je poiskati kako službo.

Gostilničarka ji je dala naslov posredovalca služb in je smeje pristavila, da ji ne bo treba dolgo iskati.

Helena se je podala v stanovanje agenta.

Bil je to star, suh možiček, s hudobnimi, zbadajočimi očmi, ki so presunljivo gledale izpod očal.

Oguljena obleka je ovijala suho postavo. Njegov glas je donel kakor hripavo revskanje psička.

„S čim Vam postrežem?“ krehal je.

„Službe iščem, katerekoli“, rekla je Helena.

„Tako, — družabnica, — odgojiteljica, — gospodinja?“

Starec je mežikavo presojal postavo mlade gospe.

Helena je samo prikimala.

„Eno malenkost“, hehetal je stari, „počakajte.“

Šel je k svojemu pultu, vzel list in napisal nanj neki naslov:

„Tu, — ako se Vas sprejme, pridem po preteku prvega meseca po 10 odstotkov plače: mislim, da je dovolj po ceni.“

Helena se je molče priklonila in odšla.

„Jak Irving, Bovery Street 37“, čitala je, ko je zapustila hišo. —

Vprašala je po naznačeni cesti.

Kmalu je stala pred majhno hišo, koje zunanost je kazala na opustošenost.

Helena je pozvonila, — vrata so se odprla.

Mlada ženska, koje obraz pa je bil spačen, jo je vprašala po njeni želji in ji pokazala iti v predsobo.

Njene oči so sledile Heleni s sovražnim pogledom.

„Da, to vzame takoj“, mrmrala je sama zase, — „sicer ni menda nič pametnega, a za lep obraz je stari takoj v ognju. Da, nas jeden je bil samo toliko časa dober, — da je prišla grda bolezen, ki me je za vse življenje spačila, — sedaj neče stari grešnik ničesar več o meni vedeti —.“

Obrisala si je z roko oči in zaloputnila kuhinjska vrata. Helena je medtem nekaj minut molče čakala.

Potem so se slišale iz sosedne sobe lazeče stopinje in lahki kašelji.

Vrata so se odprla, nek star mož, oprt na palico, je lezel čez prag.

Njegove majhne sive oči je uprl v mlado gospo.

Helena je hitro vstala in mu ponudila agentov listič.

„Da, moja gospodinja me hoče zapustiti, hi — hi —“ hehetal je stari Irving, „bila sva dolgo skupaj, — no, držati je ne morem, — torej za gospodinjo se gre, otrok moj!“

Helena je molčala, vse obnašanje moža ji je bilo zoprno.

„Ne vem še,“ rekla je obotavljaje, „ako bi mogla — —“

„Nič ne de, — nič ne de,“ smejal se je stari. „Dopadete se mi, to je glavna reč, — kuhati Vam ni treba, — jed se mi pošilja iz hotela, — le streči meni, staremu možu, — tako okoli mene biti, he?“

Helena je skrivaj pogledala k vratom. — Da bi le zopet zunaj bila, mislila je.

„In zaradi plače,“ pristavil je gospod Irving, „mi je vse eno, — čisto po zasluženji, — razumete, kakor bodem z Vami zadovoljen, — o, midva bodeva že shajala, otrok moj, — ako me le razumete, ha — ha!“

In stari se je veselo mel roki.

„In sobo ali več sob dobite tudi, takoj zraven moje sobe, in ako kaj drugega potrebujete, Vam kupim. — A, kam pa hočete, — ostanite vendar, — počakajte!“

„Obžalujem, gospod Irving, da ne morem sprejeti Vaše prijazne ponudbe.“

S tem se je Helena dvignila in hitrih korakov zapustila sobo —

Znotraj je starec jezno razbijal s palico ob tla.

Helena je hitro zapustila hišo.

Nepopisen gnus jo je obšel, plaho se je ozrla, če ji ne sledi čudni starec. —

123. poglavje.

Za ljubi kruh.

Agent je bil nejevoljen, ko je Helena prosila za nadaljne naslove.

„Ako bodete tako zbirčni, potem bo težko kaj za Vas dobiti,“ godrnjal je. „No, naj bo, — tu imam mesto družabnice pri neki gospej; danes popoldne se lahko predstavite.“

Helena je molče vzela list. —

Znova je nastopila težavno pot.

Njen cilj je bil v najiminitnejši cesti; na svitem kazalu je čitala besede:

„Alfred Holidaj.“

Sluga jo je vprašal, kaj hoče. —

Helena mu je vročila listič.

Kmalu se je vrnil in ji rekel, naj mu sledi.

Od vseh strani ji je bliščala krasota in razkošnost.

Molče je sledila slugi po sobah, kojih oprava je bila čarobna.

V neki predsobi prosil jo je spremljevalec, da naj sede.

„Gospod Holidaj bo takoj tu.“

Sluga je zginil za velikimi vratmi.

Čez malo časa so se zopet odprla.

Vitek, še precej mlad gospod je naglo vstopil in Heleni na lahko pokimal.

„Le sedite, gospa!“

Malomarno se je vrgel na stol.

Po kratkem premolku je vprašal gospod Holidaj:

„Ali ste v stanu biti družabnica neke bolnice?“

Helena je potrdila.

„Iščem nekoga, kateri bi s postrežbo bolnice ob enem prevzel tudi zastopanje v moji hiši,“ nadaljeval je gospod Holidaj. —

Videti je bilo, kakor bi se niti ne zmenil za mlado gospo; le parkrat je hitro pogledal na Heleno.

„Tudi k temu sem pripravljena,“ odvrnila je ta.

Na prvi pogled je napravil gospod prijeten utis na opazovalca.

Visoka, vitka postava, fino obnašanje in prijazen obraz, vse je bilo videti odlično, skoraj aristokratsko; le čudna poteza okoli polnih, poželjivih ust, neko nemirno migljanje, ki je hipno vzplamtelo v temnih očeh, izdalo je, da je dremala za tem čelom zadrževana strast.

„Ali imate kaj spričeval?“ vprašal je nakrat gospod Holidaj.

Helena je zanikala.

„Saj tudi nič nanje ne dam, za me je glavna stvar osebni utis, in ta mi zadostuje.“

Vstal je; tudi mlada gospa je vstala.

Opazila ni, kako jo je poželjivo pogledal.

„Ali Vas smem sedaj prositi, da me spremite k moji soprogi,“ rekel je gospod Holidaj uljudno, ter šel proti vratom. „Seveda prepustim končni odlok nji in sprejemem dame le zato osebno, da trpeči prihranim dolgo dogovarjanje.“

Helena je iz teh besed spoznala, da je ugajala gospodarju: vse je bilo torej od tega odvisno, kak utis naredi na bolno ženo. —

Gospod Holidaj je odprl vrata, odgrnil težko, tam visečo zaveso in vstopil s Heleno v sobo.

Bila je dragoceno opremljena soba, v koje malo temnem ozadju je stal velik naslonjač.

Helena je ugledala nežno postavo, koje glavica je trudno ležala v blazinah.

Nehoté je stopila bližje.

„Tu, ljuba Elen,“ rekel je gospod Holidaj z zamolknim glasom, „Ti pripeljem mlado damo, katera bi prevzela službo družabnice. Prosim, govori z njo, prepustim vse Tvoji volji.“

Potem se je nagnil čez bolnico, ji zašepetal nekaj besed in zapustil sobo.

Gospe sta bili sami.

„Prosim, sedite blizu mene, da Vas vidim,“ slišala je Helena tih, tresoč glas govoriti.

Tiho je primaknila Helena stol k trpeči in se vsedla nanj. —

Voščenobled obraz se je s trudom nagnil naprej. Zlati, mehki kodri viseli so čez vrat in rame in ljubeznjive modre oči so ji pogledale v obraz.

Mlada gospa se je nehote pretresla.

To je bila smrt, ki je iz nekdanj lepega obraza zrla v njo.

„O, kako ste lepi,“ donelo je znova.

Modre oči bolnice gledale so nekako bojače.

„Ali česa potrebujete?“ vprašala je Helena prestrašeno.

Mislila je, da ima bolnica zopet močne bolečine.

„Ne, ljubi otrok, ne trudite se, — le eno Vam hočem reči in to moram, — sedaj, ko sem Vas videla. Ne pridite k meni, — pojdite kmalu, — kmalu iz te hiše.“

Helena jo je presenečeno in žalostno pogledala: saj je vendar na tihem upala, tu najti zavetje.

„Ne, — tu ne smete ostati,“ ponovila je še enkrat bolnica.

Plaho je gledala k vratom.

„Vi niste Amerikanka, to slišim,“ nadaljevala je potem.

„Kako je pa Vaše ime, gospica?“

„Helena Sever.“

„Saj sem si mislila, da ste tujka,“ dejala je bolnica.

„Jaz sem tudi omožena,“ pristavila je Helena.

„Omožena?“ Gospa Holiday je z začudenjem odprla oči.

„Zakaj pa niste pri svojem soprogu, — ali ste vdova?“

„Ne,“ rekla je Helena in zarudela ter na kratko razložila svojo usodo.

Trpinka je poslušala, ne da bi si upala dihati.

Ko je Helena končala, sedela je nekaj časa zamišljena, potem ji pomigala, naj pride čisto k nji.

„Razodeli ste mi svojo žalostno usodo,“ rekla je tiho, „zvedite tudi mojo. Omožena sem šele dve leti. Vsak, kdor o meni govori, me gotovo zavida. Saj imam vse, kar si želi moje sree, pravijo; saj sem v razkošju in krasoti. Da sem obolela, je bil le žalosten slučaj.“

„O, da bi ti jeziki vedeli, kaka nesreča in beda se skriva za to svetlo zunanostjo, kako bi se čudili in zmajali z glavami. Sladko srečo, v ljubljenem možu najti zvesto sree, srečo, katere se sme tolikokrat veseliti najrevnejša žena —, jaz je nisem nikdar poznala.“

Tiho je zašepetala Heleni na uho:

„Moj mož je ničvrednež, ki me je le poročil, da si je pridobil moje premoženje. Ko je dosegel svoj namen, bilo je ob vso srečo mojega življenja.“

„Slučaj mi je izdal le malo tednov po poroki, da me je varal. Mnogo preponosna, da bi bila pokazala svojo bolešt, skrivala sem jo v sebi. Grize mi na duši, zdravniki pravijo, da sem bolna, kar sem tudi res, srce mi počí, — to bo moja smrt.“ —

Solze so kapale čez blede lice govoreče.

„In zato ne smete ostati tu,“ rekla je čez nekaj časa bolnica žalostno, „kakor bi tudi Vaš ljubi, lepi obraz imela rada na svoji strani, — a varovati bi Vas ne mogla. Ko je zapustil sobo, zašepetal mi je, naj Vas obdržim za vsako ceno.“

„Ne, Vi ne smete ničvrednežu pasti v roke,“ nadaljevala je ostro, „niti eno uro bi ne bili varni pred njegovimi sramotnimi predlogi: prihranite nesrečnici ponovilo teh strašnih prizorov, katere je pretrpela.“

Helena je vstala in poljubila prozorno roko trpinke.

„Z Bogom,“ šepetala je.

„Da, z Bogom, in ako čujete, — da sem — poklicana pred božji prestol, potem se me spomnite v molitvi.“

Helena je odšla.

Brezčutno je gledala sedaj krasne prostore: saj je vedela, da sreča ne biva tu.

V sprejemni sobi ji je stopil nasproti gospod Holiday.

„No,“ vprašal je, „ali Vas bodemo kmalu pozdravili pri nas?“ —

„Obžalujem, da ne morem sprejeti službe v Vaši hiši,“ rekla je Helena mrzlo, „ker bi mi ne bilo mogoče zadostovati vsem zahtevam.“

Skoraj je bilo videti, kakor da je hotel gospodar jezno z nogo udariti ob tla.

A premislil si je še pravočasno.

„Motite se!“ je naglo zaklical. „Male dolžnosti, katere Vas čakajo tu, bi pač lahko izpolnili. Jaz bodem še enkrat govoril s svojo soprogo; prosim, dajte mi svoj naslov.“

„Hvala za Vaš prijazni trud,“ odgovorila je Helena, „a moj sklep je odločen.“

Z visoko povzdignjeno glavo je zapustila sobo.

Oni je besno stiskal roke.

„Prokleta“, škripal je, „taka ženska in mi uide. In komu se imam to zahvaliti? Seveda Elen. Ta je proti tujki javkala in stokala, da se je ta seve za tako službo zahvalila; človek bi znorel, vesel bom, kadar je bom rešen.“

Jezno je zapustil sobo — —

Ko se je Helena vrnila v svojo sobico, je bila v najobupnejšem položaju; stari agent se je srdil nad njo, je zahteval za svoje posredovanje 3 dolarje in se potem godrnjaje zadovoljil z enim. —

Bil je zadnji denar, katerega je Helena imela.

Najemščina za sobico, najpotrebnejši živež, katerega si je privoščila, je izpraznil denarnico.

V duhu se je videla — postavljeno na cesto —, v rokah surovih policajev, — izročena ubožnici.

Glasno ihté je onemogla. —

In njen preljubi otrok, kje neki je bil on v tej uri?

Brez vinarja ji ni bilo mogoče poizvedovati za Lidijo.

Kje neki je Korošec?

Ali je našel otroka, ali je še vedno taval okoli, da bi izpolnil dano obljubo?

Ali je bila Lidija vže davno, — davno na onem tajnem svetu, ali jo je hrepeneče čakala in razprostirala roki po preljubi materi?

Jokaje se je zgrudila nesrečnica.

In kakor senca je vstajalo poleg nje, vedno večji in večji je postajal privid in stezal suho roko, da bi jo ugrabil.

Porogljivo so se ji režala brezzoba usta; poleg nesrečne grofice je stal neusmiljen strah:

Bila je lakota — lakota!

124. poglavje.

Dva prijatelja.

„He, — Rihard, kam tako naglo?“

„Važno pot imam, Janez.“

„Važno, — no, — no, — na sestanek torej?“

„Ne govori budalosti, — saj dobro veš —“

„Da, da, Rihard, dobro vem, da si najtreznejši mladi mož v M . . . s, ki postane rudeč ko rak, če le ugleda predpasnik. Veš, ko sem bil jaz Tvojih let, sem že prav mnogo ljubezni preživel.“ —

„No, le ne pretiraj, — za teh par mesecev, kar si sploh starejši od mene.“

„Prosim, — polni dve leti, Rihard, in to v mladosti mnogo velja. A pojdi, nečem Te zadrževati, malo grem s Teboj.“

To sta govorila dva mlada moža v eni najiminenitnejših cest M . . . s.

Da sta bila prijatelja, se je takoj spoznalo iz zaupljivega ogovora; a kakor se tolikokrat v življenju nasprotna značaja znajdetata, tako je vladalo tudi tukaj veliko nasprotje.

Rihard Kempel je bil odlične rodovine iz M . . . s.

Kot edin otrok vzgojen od starišev z ljubeznjivo skrbnostjo, bil je s svojim prijaznim obnašanjem povsod priljubljen in spoštovan.

Njegove lepe temne oči so gledale sanjavo tja v svet, temni kodrasti lasje so obdali lepo čelo in majhne mehke brke obsenčile so skoraj dekliška usta.

Imel je komaj 24 let.

Njegov prijatelj Janez Davis bil je sirota brez očeta in matere. Zgodaj prisiljen si služiti kruh, se je dolgo težko preživljal, da ga je smrt nekega strica postavila dedičem velikega premoženja.

Od tega časa je šele jel okušati življenje in bi se bil komaj razločil od navadnih lahkoživecev, ako bi ne bila značila jasna, zdrava pamet in izvrsten humor njegove boljše strani.

Ravno nasprotno svojega prijatelja Riharda, ki je bil vedno elegantno, a nikdar čudno oblečen, ljubil je Janez najmodernejše, mnogokrat gizdalinske obleke, ki so izborno pristojale njegovemu zagorelemu obrazu z velikimi sivimi očmi in ozko brado ob strani, ki je bila priraščena k svetlimi lasmi.

Povsod je bil znan in priljubljen. Živeti in živeti pustiti je bilo njegovo geslo. Bil je podoba brezskrbnega lahkoživca, kojemu zamore svet le malo novega nuditi.

Mlada moža korakala sta sedaj drug poleg drugega.

„Zakaj pa nas ne obišeš več na večer?“ vprašal je Rihard svojega prijatelja.

„Imam preveč zadržkov“, odgovoril je ta, „in potem so mi Vaši dolgočasni večerni čaji prav zoprni. Tam sedim in gledam, kako Tvoja mama neguje njenega sinka in Tvoj strogi gospod papa dolgo podučno pridiguje o mojem razuzdanem življenju.“ —

„No, tako hudo pa vendar ni“, menil je Rihard, malo užaljen.

„To je odvisno le od tega, kako se stvar vzame“, odgovoril je Janez trdovratno, „sploh se pa ne prepirajva radi tega. — Pojdi vendar enkrat zvečer kam z menoj. — Zabavo dobiva povsod.“

Rihard je pomislil.

Janez se je glasno zasmel.

„Ti pač ne smeš z doma, ali Ti mama ne da nič denarja? Za to zadnje se Ti ni treba brigati, jaz Ti vedno lahko pomagam.“

Rihard je odmigal.

„Motiš se, Janez, moji stariši nimajo prav nič proti temu, ako grem sam ali s Teboj kam; papa je celo zadnjič dejal, da je bolje, ako mladost uživem. In z denarjem tudi nisem v zadregi.“ —

„No, torej pojdi danes zvečer z menoj.“

„Meni ne ugajajo ta šumna razveseljevanja.“

„Neumnež“, rogal se je Janez, že vidim, da Te moram jaz pod svoja krila vzeti. Torej danes zvečer prideš, ali bolje, jaz pridem po Tebe, drugače lahko ves teden čakam, ker bi se skesal.“

Nerad je Rihard vendar obljubil.

„Kam me pa bodeš peljal?“ vprašal je prijatelja.

„Tje, kjer je lepo. Bodi brez skrbi; če si pri meni, se Ti ničesar ne zgodi. Sploh Te hočem pomiriti, peljem Te v „beli grad.“ —

„Tega ne poznam“, dejal je Rihard.

Janez se je ustavil in presenečeno pogledal svojega prijatelja. —

„Kaj, tega velikanskega zavoda ne poznaš? Človek, Ti veš manj, nego kak zagorec! Si v M . . . s rojen in ne poznaš „belega gradu“, — no, tu naj pa vendar — — —“

Z glavo majé je šel z Rihardom dalje.

„Torej, Ti neizveden mladenič, danes zvečer ob 7. uri pridem po Tebe. Naredi se lepega, — frak, — da, da, gotovo.“

„Povej mi, Janez“, pretrgal ga je Rihard, „ali je to dostojen lokal? — Vidiš, jaz bi ne šel rad v kako slaboglasno hišo.“ —

Janez se je smejal, da so ga vsi mimoidoči pogledali.

„Povem Ti nekaj“, dejal je končno, — „a le bodi pameten, drugače me ujeziš, — Ti greš lahko vzlic Tvoje nedolžnosti z mano tje. Pogledava si balet, — to je vse.“

„Ah, — torej gledišče!“

Rihard se je oddahnil.

„Da, — nekaj podobnega“, rekel je Janez; težko je zadržal glasen smeh.

„Torej danes zvečer!“

„Da, pridem k Tebi, na svidenje —“

Prijatelja sta se razšla. — — —

Janez Davis je imel popolnoma prav, ako se je norčeval iz svojega prijatelja, neizvedenega Riharda; saj je bil vendar „beli grad“ svetlo središče vsega življenja v M . . . s.

Tam je bil sestanek elegantnih lahkoživcev, kojih življenje je bilo pohajanje, ki so dolgočasili sebe in cel svet. — —

Velikansko poslopje, čigar čelo je bilo iz mramornatih plošč, ki so se v solncu svetile kakor srebro, in po katerem je dobilo svoje ime, stalo je ob vhodu v mestni park.

Poslopje je bilo videti veličastno; oprava sama je stala več milijonov.

Velika akcijska družba je je sezidala, sedaj je bilo v namenu nekega podjetnika.

Krasne široke stopnice in velikanske navožnje za ekvipaže nahajale so se na glavni strani, obrnjeni proti mestu. Netroj električnih lučij spremenilo je poslopje po noči v pravo palačo rojenic.

Ob vhodih so bila prilepljena velika rudeča oznanila, na katerih je bilo čitati:

Novost!

Krasna uredba!

Eros.

Fantastičen balet.

Nastop 300 mladih dam vseh dežel v narodni noši.

125. poglavje.

Beli grad.

Nastal je večer.

Od vsch strani so se pripeljale elegantne kočije pred beli grad, iz kojega visokih oken se je videla velika svetloba.

V eni kočiji najdemo naša dva prijatelja.

„Torej sem Te vendar enkrat odvedel“, dejal je Janez, „odpni vrhno suknjo, da vidim, kakšen si! — No, bo že, — bo že.“ —

„Je gotovo precej draga zabava?“ je vprašal nekako boječe Rihard.

„Kakor je, Ti nedolžni človek. Sploh, ali pri Tebi igra denar kako ulogo? — Koliko si pa vzel s seboj?“

„Sto dolarjev.“

„To je smešno, no le pusti, — danes si moj gost — prihodujič bodeš že bolj pameten.“

Rihard je molčal.

Voz se je nakrat razsvetlil; pripeljal se je pred rampo. Prijatelja sta izstopila.

Pred njima se je odprl krasen vhod, poln tropičnih rastlin.

V sredi razlival je kristalnosvetli vodomet svojo vodo v krasno od vodnih rastlin obdano votlino.

Janez je stopil naglo k blagajni.

„Prosim, dve osebi.“

Bankovec za sto dolarjev je priletel na mizo.

„Ali ne dobiš ničesar nazaj?“ zašepetal je Rihard svojemu prijatelju, ko je videl, da je ta takoj odstopil.

„Jaz sem Ti že poprej rekel, — danes si moj gost! — Torej poslušaj, — glej, — čudi se, — uživaj in ne kali si življenja z denarnimi skrbmi.“

„Tu je vendar vse drugače ko v gledišču“, dejal je Rihard.

„Imaš prav, — a ne vzbujaj pozornosti s takimi vprašanji; obnašaj se, kakor da bi bil vsak dan tu, — svet je tu naš.“

Vstopila sta v prekrasen salon.

Tisočero so se lomili svetlobni žarki v velikanskih zrealih, in stokrat vračali podobo drenjajoče se množice.

Bogati blazinjeni sedeži stali so ob stenah in na mramornatih mizicah postavljene so bile najokusnejše jedi.

„Restavracijska dvorana“, rekel je Janez kratko, — „ali se Ti zljubi?“

„Ne, hvala, morda pozneje.“

„Škoda, drugače bi Ti bil lahko pokazal marsikaj novega; tu dobiš vse, kar si moreš poželeti; najbolj razvjen sladkosnedož se tu lahko zadovolji.“

„A sedaj pridi!“ zaklical je Janez nagloma. „Ali vidiš postavnega gospoda tam?“

„Da, posebno lep mož.“

„To je on, — ali ga poznaš, Rihard?“

„Ne, nikdar ga še nisem videl.“

„To je sedaj vzor mladega sveta v M . . . . s“, smejal se je Janez, „neki „baron pl. Falkenburg“, kavalir od nog do glave.“ —

„Je-li Tvoj prijatelj?“

„Ne, samo znanec.“

Glasno zvonjenje se je razlegalo po dvorani.

„Aha, predstava se prične, — idiva v glediščno dvorano.“

Še vedno poln presenečenja nad divno krasoto, sledil je Rihard nemo svojemu prijatelju.

Znova se je odprl njegovim občudujočim pogledom velikanski, krasno ozaljšani prostor.

Prekrasne slike kinčale so strop in zastor, ki je bil nad velikim odrom.

Lože in balkoni so bili razkošno opremljeni.

Luč dragocenih svetilnikov je provzročila, da se je bogato zrežljani in pozlačeni ukras videl še čarobneje.

Šumna godba ju je sprejela.

Prijatelja sta se vsedla v ložo.

Janez je skrivaj opazoval tovariša.

„Povej mi vendar“, začel je Rihard čez nekaj časa, „kako to, da so tu sami gospodje, — ni ene dame še nisem videl.“

„Jaz tudi ne“, bil je suhoparni odgovor Janeza.

„Da, — da, razumem“, je rekel Rihard, „balet ni nič za dame! A vendar je čudno!“

„Kaj je čudno?“

„Da ni navzoče ni ene dame! Priznati moram, Janez, da bi bilo drugače dosti prijetnejše, in bi se vsaj kaj videlo.“

Janez je udaril prijatelja na ramo.

„Tako je prav, zdaj se mi dopadeš. A le počakaj, dame pridejo potem.“

„Odkod?“

„Odkod, Ti nedolžnost? No, dame, ki sedaj sodelujejo pri baletu, so po koncu najti v plesni dvorani.“

„Ah!“

„Kaj ne, sedaj se Ti jasni; a zdaj tiho, zvoni zadnjikrat.“

Zastor je šumel kvišku.

Svetilniki so ugasnili.

Tema je objela oder in prostor za gledalce.

Nakrat pa se je zabliskalo.

Nestalen sijaj — ki je takoj zopet zginil — sedaj je žarel svetlo. —

Vedno večji postajajoč, razsvetila je na zadnje velikanska žareča krogla krasen jutroven park.

Na odru ni bilo ni enega človeškega bitja; le ob straneh so stali velikanski grmi, iz katerih so gledali veliki kelihki liki čarnih evetie.

Tiho, sanjavo je svirala godba, počasi prehajala v vselejše melodije. —

Zdaj — se je odprl eden izmed evetičnih čašic in ljubka glavica se je prikazala; mično se je obračala na vse strani.

Vsaka cvetica je oživela.

Sedaj hrupen tuš godbe — od vseh stranij zlezle so šibke postave iz zelenih grmov in množica dražestnih cvetličnih vil se je zibala po taktu godbe.

Rihard samega očaranja ni našel besed.

Janez ni spremenil ene poteze obraza.

„Ali imaš kukalo?“

Rihard je pokimal.

„Potem si poglej ono malo na desni pri prvi kulisi; ta je bila pred par meseci moja ljubezen. Le poglej, kako sem gori špega, dobro ve, da sem tu. Nje nasproti je prav zvita kača, ta ima vedno tri oboževalce ob enem; — ne, ta ne, — bolj na levo, — postavo pa ima kakor boginja.“

Rihard je začuden pogledal Janeza.

„A jaz Te nisem nikdar na cesti videl z eno teh dam.“

Ogovorjeni je težko pridržal glasen zasmeh. —

Nov krasen prizor je Riharda odvrnil od tega razgovora. Vrata v ozadju parka ležeče mošeje so se odprla; cela tropa junakinj je privrela ven.

Kakor megla jih je obdajalo kratko krilce; lepe živote je oklepai bliščeči oprsnik; lesketajoči kamni na čeladi iskrii so barvaste bliske.

„Velikansko, — prekrasno!“ zaklical je Rihard.

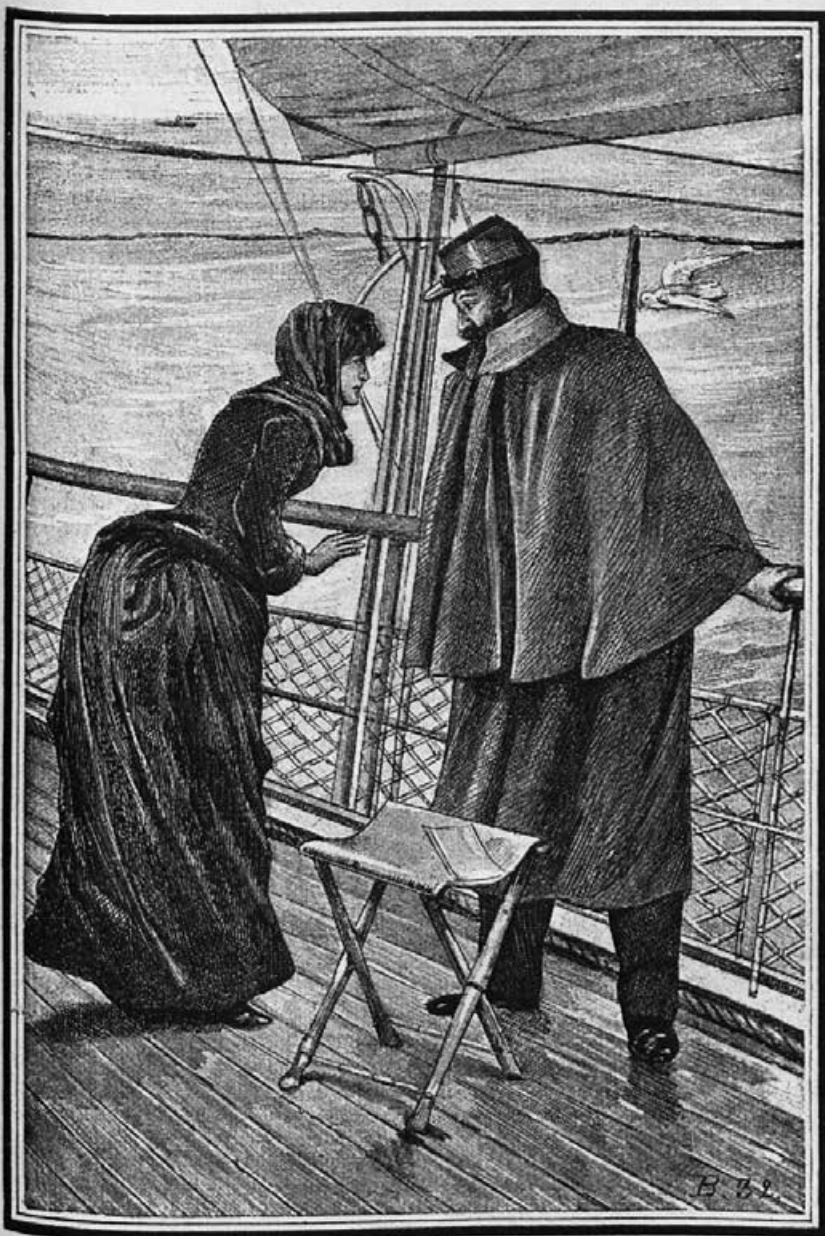
Janez ga je malo porogljivo pogledal od strani.

„Da, prav zale so te deklice, — to je res; — a kakor tudi tu strastno vihrajo, — kakor bojevito se tudi svetijo njih lepe oči, — brez posebnega upora se udajo močnemu zmagovalcu, — zlatu.“

Zadnje besede je govoril tiho, da bi jih sosed ne slišal.

Znova se je spremenil prizor.

Cvetlične vile in junakinje so se umaknile nazaj; rožni grič se je dvignil sredi odra, višje, vedno višje se je dvigal kvišku.

„Pomislite, gospod polkovnik,“ je rekla Jvanka Marpon, „ko sem se včeraj sprehajala na obrežju, sem srečala človeka, ki je bil oblečen kakor mornar, ki pa se mi zdi da je sluga onega sleparja.“

Šumno je svirala godba, grič se je odprl in na ramah ljubkih dekliskih postav sedel je vsemogočni bog ljubezni — Eros. —

In predno je še moglo oko ta krasen prizor pregledati, prihrumelo je sedaj od vseh stranij na oder.

Lepe zastopnice vseh narodov padle so udanostno na kolena pred zmagovalcem src.

Svetlobni odsevi švigali so v vseh barvah nad čarobno skupino, zmagoslavno je gledal Eros na tropo svojih čestilk.

Počasi se je spustil zastor doli, grmeče ploskanje se je razlegalo v dvorani.

Zopet in zopet se je zastor dvignil in pokazal čarokrasno podobo.

Rihard je molčé sedel, ni za trenotek ni zgubil iz očíj spreminjajočih se prizorov.

Janez je vstal.

„Pojdi sedaj, Rihard!“

Ta je skočil kvišku.

„Kaj že odhajava?“

„Bog ne daj, sedaj se zabava šele prične, kako prideš na to?“

„Kam pa pojdeva sedaj?“ vprašal je Rihard.

„V velike dvorane, le vedno počakati, — boš že sam videl.“

---

126. poglavje.

Pri večerji.

Teško sta se prerila prijatelja skozi množico, ki je napolnila vse hodnike.

Velikanska vrata so se odpirala.

Notri je bilo svetlo kakor po dnevi.

Dvorane kraljevih gradov niso bile tako razkošno opremljene ko ti prekrasni prostori.

Rihard je menil, da sanja.

Vsak trenotek je pričakoval, da bo prelepa podoba zginila liki fate morgane.

Nemo je korakal poleg svojega prijatelja.

Velika dvorana, v kateri sta se nahajala, je bila slična krasni stavbi Alchambre.

Krog in krog so stali vitki stebri z barvastimi mozaiki in so pustili odprte prijazne dolbine, ki so bile s težkimi zastori ločene od slavnostnega prostora.

Na pol odgrnjeni, videle so se za njimi vesele skupine.

Tam so sedeli gospodje v zaupljivem razgovoru z ljubimi postavami, katere je Rihard prej občudoval na odru.

Glasno smejanje in žvenkljanje šampanjskih kozarcev se je začulo včasih.

Janez je odvedel prijatelja s seboj: njegovi pogledi so iskali nekoga.

„Ah, tri gracije“, zaklical je nakrat, „so vendar držale besedo!“

Rihard ga je začudeno pogledal.

„Za Boga, le ne glej tako presenečeno“, zašepotal mu je Janez naglo, „tu se ne sme čez nič čuditi. Dame, katerim Te bodem takoj predstavil, so nam za danes ljubeznjivo obljubile njihovo družbo: kako je bilo to mogoče, je moja zasebna stvar.“

„Torej igray enkrat posvetneža: saj se moraš vendar privediti!“

Janez je pomignil natarjarju, ki je hitro priskočil.

„Kje je prihranjena loža?“

Vročil je uslužbencu karto.

„Smem prositi, milostni“, odvrnil je ta uljudno in hitel naprej.

Janez je skoraj nevidno pomigal majhni skupini dam, ki je navidezno brez namena sledila prijateljema, potem je šel z Rihardom proti označeni loži.

Komaj sta jo prestopila, ko so jima sledile tri mladostne postave.

„Večerjo za pet oseb“, je kratko ukazal Janez čakajočemu natarjarju.

Ta je zginil.

Zastori so se zaprli in ločili majhni prostor od ostale dvorane.

Rihard je bil ves zmeden, prijel se je za vroče čelo, potem pogledal dame, katere so mu sedele nasproti.

Janez je ravnodušno prižgal cigareto.

Sedaj je malomarno pokazal na svojega prijatelja.

„Tu, moje dame, Vam predstavim svojega prijatelja Riharda Kampel-a: dobri mladenič je še malo zdržen, temu se ne smete čuditi. Živel je predolgo v skalnatem gorovju, kjer je lovil sive medvede in se boril z divjimi zamorci; to ga oprostí.“

Srebrnočisti zasmeh je odgovoril.

Rihard je še vedno molčé strmel na svoje družabnice, pri Janezovih besedah se je uljudno priklonil.

„In tu, ljubi Rihard“, nadaljeval je ta, so tri gracije „belega gradu“: Maja, Azume in Priska.

Zastor se je odgrnil.

Brez ropota so pomaknili strežniki pogrnjeno mizo v dolbino.

Janez je napolnil kozarce.

„Na vesel večer in kmalu zopet na svidenje, moje ljube dame!“

Kozarci so zazveneli.

Skrivaj je ogledoval Rihard mične postave.

„Da, tu je vse mednarodno“, smejal se je Janez. „Gospica Priska je Poljakinja, — zibel Maje je stala ob bregu svetega Gangesa, — na Azumo so gledali molčéči velikani izza časa Faraonov. Evropa, — Azija, — Afrika iskreno združene.“

Priska je bila v poljski narodni noši.

Kosmata kapica s svetlo spono in koketnim šopkom čepela je smelo na ljubki glavici, koje blesteče oči so zapeljivo gledale v svet. Široki, s svilo podvlečeni, ob straneh odprti rokavi kazali so krasne roke. Bogato vezani modere oklepali je lepi zgornji život, medtem ko je kratko krilce dalo spoznati majhni, v visoke škornjice obuti nogi.

Ostali dve dekleti sta bili oblečeni v belih, z zlatom vezanih burnusih, od kojih snežne beline so se prijazni obrazi z rujavkasto kožo mikavno razlikovali.

Maji se je na prvi pogled poznalo, da je doma iz daljne Indije.

Nežna izrazovita glava z dolgimi temnorujavimi lasmi bila je one prikupljive oblike, katera odlikuje plemenitega

Hindusa. Njene velike, mile, rujave oči so zakrivale dolge vejice; majhna usta so bila podobna na pol razevelemu rožnemu popku.

Poleg Maje je slonela ponosna postava Egipčanke — Azume.

Pod izrazovitim čelom s težkimi črnimi kitami plamtelo je dvoje oči z divjim poželjivim izrazom. Majhni, fino zakrivljeni nosek dal je obrazu nekaj pikantnega; izpod na pol smehljajočih se usten bliskali so se majhni, kakor sneg beli zobje.

Da, bila so lepa ta tri dekleta, vzlic svoje očitne različnosti.

Rihard, ki je sedel zraven Priske, je jecljaje izustil nekaj navadnih fraz.

Lepemu dekletu se je smilil mladi mož.

Ona je razumela tako zanimivo klepetati, da je vladal med Rihardom in Poljakinjo Prisko kmalu najživahnejši razgovor.

Azume in Maja sta malo govorili.

Njuna slaba angleščina pričala je, da sta šele pred kratkim zapustili svojo domovino.

Zadovoljno je pogledal Janez svojega prijatelja in zgovorno Prisko.

„Dečko se zabava ž njo; no bo že“, mrmral je sam zase. —

Potem se je obrnil k Maji in Azumi.

„Ah, moji dami, zakaj se pa zakrivata tako nevoščljivo pred mojimi občudujočimi pogledi? Vaši obrazi so lepi; a čemu to zavijanje, vročina je tropična.“

Rihard je postal pozoren.

Tudi on se je čudil, da dekleti niste odložili burnusov; le pri jedi se je sem pa tje pokazala kaka lepa roka.

„Plaščev ne smeve odložiti tu v dvorani“, pojasnila je Azume, „najini obleki sta preveč očitni, prepovedalo se nama je.“

„Izvrstno, — izvrstno!“ smejal se je Janez, „torej je tudi v „belem gradu“ še morala; no, radi mene, a tu v zaprtem prostoru pač ni tega treba.“

„Ne, ne smemo“, ponovila je Azume: „skrivni policaji so bili tu; posestnik je imel sitnosti.“

„No, temu se ne da protiviti“, rekel je Janez, „vidiš Rihard, nobena roža ni brez trnja.“

„A za trenotek nam smete vendar privoščiti pogled na narodno nošo“, prosil je Janez znova.

Natakar je prinesel šampanjca, a se takoj brzih korakov odstranil.

Janez se obrne k damama in reče tiho:

Natakar je ravnokar prinesel šampanjca, sedaj ga ne bo tako hitro nazaj.“

Dekleti sta nekaj trenutkov šepetali med seboj.

Potem sta vstali, — plašča sta padla.

Krik najvišjega iznenadenja se je izvil iz Rihardovih ust. Lepa Poljakinja se je radi tega nejevoljno obrnila proč.

Janez ni trenil z očesom.

In vendar je bil pogled, ki se je tu nudil, očarujoč, zapeljiv.

Lahko, tenko blago je ovilo nežne ude Indijke, širok, svetel pas je oklenil mične kolke, široke zlate spone so objele krasne roke in gležnje na nogah. Kakor sapa je obdala obleka kipeče ude, kojih očarujočo obliko je bolj kazala, nego zakrivala.

Azume je stala ponosno v polnem krasu egipčanske neveste.

Bogato vezana jopica, na kateri je bilo obešeno nebroj lišpa, oprijela se je krepkih udov, ki bi bili navdušili vsacega kiparja. Lepi roki je malomarno križala nad pol razodetimi prsi, katerih obris je zakrivala s tančico.

Široke hlače iz belega atlasa so se držale krasnega vezanega pasa: boski mali nožici sta tičali v zalih atlasastih šlapicah.

Le malo trenutkov stali sta boginji orijenta tu, potem sta zopet burnusa nevoščljivo ovila krasne postave.

Rihard je vzdihnil.

„Tisoč in ena noč“, šepetali sta njegovi ustni.

„Le nikar ne postani sentimentalen, — dečko moj“, rekel je Janez suhoparno.

Opazujé prijatelja je še dostavil:

„Saj poznaš stari pregovor: Nihče ne hodi brez kazni pod palmami.“

Rihard ni odgovoril, obrnil se je zopet h Priski.

V sosedni loži pa je medtem postalo jako živahno.

Tam je bila menda zbrana vesela družba.

Janez je prisluškoval.

„Baron pl. Falkenburg je tam, spoznam ga po glasu“, dejal je proti družbi.

„Ah, gospod, katerega si mi prej pokazal?“

Janez je prikimal.

„Tiho, — tiho“, šepnil je hlastno.

V sosedni družbi sta se razločila dva glasova.

Eden miren, hladnokrven in vendar prijeten, je bil oni barona Falkenburga.

Drugi oster, drizen, napihnen, skušal je očividno vzbuditi pozornost.

„Bogataš iz okolice, poznam ga“, šepetal je Janez, „neki gotovi Vod, vedno se baha s svojim denarjem.“

„Da, gospodje“, slišalo se je iz priležne lože, „od mojih posestev imam sedaj velikanske dohodke: včasih kar ne vem, kam z denarjem.“

„O, prosim, — prosim, ne sramujte se“, smejal se je več glasov, „mi smo hvaležni odjemalci.“

Trenotek je bilo vse tiho.

Potem pa se je zaklicalo od vseh strani:

„A, gospod Vod, kaj pa počenjate, saj zažigate bankovec za sto dolarjev.“

„V družbah večkrat rabim take užigalice; to si smem dovoliti“, odvrnil je ta samoljubno.

Vse je molčalo.

Konečno se je začul baronov glas:

„Vaša cigareta je zopet ugasnila, gospod Vod: tu je ogenj, prosim, poslužite se.“

Vod se je ozrl na barona.

„A za Boga, saj to je bankovec za tisoč dolarjev!“ zaklical je prestrašeno.

„Gotovo“, odvrnil je baron z neizpremenjenim ravnodušjem, „a z malenkostmi se niti ne pečam.“

Zopet je bilo vse tiho.

„Vražji človek“, zašepetal je Janez svojemu prijatelju, „tu imaš vzgled tega, kar sem Ti prej pravil.“

Rihard je bil osupnjen.

Mislil je na stodolarski bankovec, katerega je za današnje troške vtaknil k sebi.

Sam sebi si je zdel smešen.

„Trčitel!“ zaklical je Janez.

Kozarci so zazveneli.

Potem se je nagnila Priska k Janezu in mu pošepetala nekaj besed.

Ta je prikimal.

„Torej v modrih salonih, dobro: pridem z mojim prijateljem doli; sedaj pojdeva še v igralnico.“

Poljakinja je smeje požugala Janezu s prstom.

Ta ji je smehljaje odvrnil:

„Ne, — nobenega strahu, ne igrava.“

Rihard je začudeno pogledal prijatelja.

„Dame se boje, da bi ne igrala“, razložil je, „ker dobro vedo, da bi bila potem za ta večer za njih izgubljena.“

„Jaz sploh ne igram“, dejal je Rihard.

Poljakinja ga je neverno pogledala.

„Tem bolje“, je zaklicala, „v eni uri najkasneje Vas pričakujemo.“

Vse tri so naglo zapustile dolbino.

„Ali se potem z damami zopet snidemo?“ vprašal je Rihard skrbno.

Hrepeneče je pogledal na zastor, za katerim so zginile mladostne postave.

„Kako prideš na to?“ vprašal je Janez osupnjen.

„Mislil sem le“, jecljal je Rihard v zadregi, „da bi morda drugi gospodje, — — — — — saj me razumeš — — —“

Janez ga je na lahko udaril po licu.

„Dečko, — dečko, — kedaj se boš vendar enkrat spame-toval. — No, bodi brez skrbi, našla bova najine krasotice ob določeni uri.“

Spraznil je svoj kozarec in zapustil z Rihardom dolbino.

127. poglavje.

V igralnici.

V gornjem nadstropju „belega gradu“ bili so krasni prostori, v katerih je imela svoj sedež boginja Fortuna.

Nebroj skupin se je zbralo okoli posameznih miz.

Vzlic živega zanimanja se je malokedaj slišal drug glas nego oni enakomerni kroupirja, ki je sprejemal vložke, ali pa bankirja, kadar je glasno imenoval vzdignjeno kvarto.

Uho je čulo le žvenketanje zlatov in globoke vzdihne strastnih igralcev.

Janez in Rihard sta hodila od skupine do skupine.

„Tu sedi baron,“ zašepetal je Janez svojemu prijatelju, „sedaj si lahko dobro ogledaš tega zanimivega moža. Sploh ima malo sreče v igri, a njegovo bogastvo mora biti neizmerno, on zgublja velikanske svote, ne da bi trenil z očesom.“

Rihard je ogledoval čudnega moža.

Lepi, zagoreli obraz vzbudil je njegovo pozornost.

Komaj je zamogel Rihard odvrniti svoj pogled od velikih bliščečih očij; fine brkice so mu na pol zakrile usta, na visokem čelu je imel rudečo progo.

„On je starega plemiškega rodu,“ šepetal je Janez. „Njegovi prostomisleči nazori so provzročili prepir med njim in njegovimi na plemstvo ponosnimi sorodniki, zato je šel v Ameriko, — na vsak način je neizmerno bogat.“

V tem trenutku je baron vstal in zapazil Janeza.

Prijazno pozdravlja je mu je ponudil roko.

„Baron pl. Falkenburg, — moj prijatelj Rihard Kempel,“ predstavil je Janez.

Gospoda sta se priklonila.

„Pri kvartah danes nimam sreče,“ rekel je baron, „poskusil bom z rouletom. Igrate tudi?“

Janez je zanikal.

„No, pojdite saj z menoj,“ dejal je baron, „tudi gledati je danes zanimivo, vložki so jako visoki.“

Šel je s prijateljema proti gosti skupini, iz koje srede se je sem pa tje slišal ropot rouleta.

Šepet se je raznesel skozi množico; uljudno so vsi naredili prostor pristopivšim.

Saj je vsak dobro poznal barona, ki se je vsak večer nahajal tu.

Baron se je molče vsedel.

Rihardu, ki ga je neprenehoma opazoval, se je sedaj dozdevalo, kakor da bi švignil hiter pogled iz njegovih zagonečnih očij k nasproti mu sedečim osebam.

Pogledal je sedaj tudi on te osebe in se začudil.

Tu je sedela neka dama.

Malomarno sloneč v elegantnem stolu, igrala se je s svojo pahljačo, medtem ko so se nekateri gospodje šepetaje ž njo zabavali.

In ta dama je bila očarujoče lepa.

Dragocena svetla svilena obleka obdala je bujno postavo, krasna glava s temno poltjo, veliki črni lasje, plamteče oči, — vse je kazalo, da je južne krvi.

Poleg nje je sedel starikav gospod; elegantna, ponosna postava z malo osivelimi lasmi; zamaknjen je bil v roulete.

Bil je to gospod Blakburn, najemnik „belega gradu.“

Dama je bila njegova soproga.

Manuelita Blakburn je bila Meksikanka, katero je v leta idoči Amerikanec spoznal na nekem potovanju.

Postavnemu možu ni bilo težko, si pridobiti srce strastnega dekleta.

Rada mu je sledila v severno domovino.

In zopet je opazil Rihard, kako so se plemiču zasvetile velike oči.

Sledil je pogledu in videl, da je lepa dama, kakor prisiljena od kake skrivne moči, obrnila svoj nežni obraz k baronu.

Ali sta bila v tajnem sporazumljenju!

Tiho je razodel Janezu svoje sumničenje.

„Ne, — motiš se, temu ni tako,“ pojasnil je ta, „gospa Blakburn je bila dolgo časa v Meksiki na posetu pri sorodnikih

in je danes po mnogih mesecih prvokrat v teh prostorih. — Baron Falkenburg pa je komaj šest tednov tu.“

„Ali se nista morda že v Meksiki poznala?“ odvrnil je Rihard tiho.

„To je izključeno, — baron ne razume ni besede španskega jezika; — do nje možitve pa gospa Blackburn ni znala angleškega.“

Rihard je molčal.

„Sploh pa vidiš strahove,“ nadaljeval je Janez: „baron se za ženske prav nič ne zmeni, tu bi imel tudi težave, ker gospa Blackburn strastno ljubi svojega soproga.“

Govorjenje mladih mož se je pretrgalo.

Nek stol se je ropotaje zvrnil.

Kakor blazen je eden igralcev divjal proč.

Nihče se ni brigal za to, nobena glava se ni obrnila k odhajajočemu.

Mirno je zadonel glas kroupirja:

„K novi igri pripravljeno!“

„Kaj se je gospodu primerilo?“ vprašal je Rihard radovedno. —

„Vse je zaigral,“ dejal je Janez ravnodušno.

„Za Boga, da bi si le kaj ne naredil!“

„Se tudi včasi zgodi,“ odvrnil je mladi lahkoživec nepremakljivo. „Uradniki ga bodo že ustavili.“

„Kateri uradniki?“

„Oni igralnice.“

Nato razloži prijatelju na kratko:

„Vidiš, Rihard, ako kdo tukaj vse zgubi, se ga uljudno povabi v pisarno, kjer se mu izplača 50 — 100 dolarjev, kakor je njegova izguba. S tem vendar lahko potuje domov. Od nas prebivalcev iz M. . . . bi težko kdo toliko časa igral, da bi bil popolnoma uničen.“

„To ravnanje igralnice mi ugaja.“

„No, kakor se vzame. Ako se kdo iz obupnosti ustrelji tu ali v parku, ima najemnik več sitnostij s policijo in več stroškov, kakor 100 dolarjev.“

„Ah, — torej zato.“

„Gotovo, ljubi moj! — Zastonj ni nič, — niti smrt — pravi pregovor.“

Baron pl. Falkenburg je vstal s svojega sedeža in šel k bankirju.

Ta ga je uljudno pozdravil in potem predstavil svoji ženi. —

Baron se je vsedel h gospej Blakburn.

Tudi prijatelja sta pristopila.

„No, gospod baron?“ vprašal je Janez, — „ali Vas je odškodoval roulet za zgubo pri kvartah?“

Ogovorjeni je brezbrizno mahnil z roko.

„Pah,“ dejal je, „ne govorimo o mrtvem maliku. Ne, Fortuna mi danes ni bila naklonjena.“

„A imeli ste danes tudi velikansko smolo, gospod baron,“ zaklical je eden okolu stoječih gospodov.

„Jaz sem dolgo stal za Vašim stolom in gledal,“ nadaljeval je. „Saj ste morali zgubiti nad 100.000 dolarjev.“

„400.000 dolarjev,“ odgovoril je baron mirno.

„Moj Bog, saj to je že premoženje.“

„Za Vas morda, cenjeni gospod, za me je ta vsota komaj imenovanja vredna izguba.“

Baron se je naslonil v stolu.

„Saj ste me vendar hoteli obiskati in sodbo izreči nad mojo konjušnico, gospod Davis. — Pred nekaj dnevi sem dobil šest novih angleških dirjačev: — znani ste mi kot veljava v tej stroki.“

Janez se je na lahko priklonil.

„Ne bodem opustil, se gotovo prihodnje dni odzvati,“ zagotovil je.

Baron se je obrnil h gospej Blakburn.

„Odpustite meni negalantnemu kavalirju, da Vas s tem dolgočasim; mi Nemci smo še na pol divjaki.“

Zopet sta se ujela z očmi.

Kakor magnetično vlečene obvisele so lepe oči krasne dame na temnih zvezdah nemškega plemiča.

„A kaj pa delate tu, milostna?“ vprašal je smeje se pl. Falkenburg.

Gospa Blakburn je stegnila levo roko in z nje malim prstom kazala nanj.

„To je branilo zoper hud pogled,“ pojasnila je gospa resno. —

„Ste-li praznoverni?“

„To ni vraža, to je gola resnica.“

Glasen, vesel smeh je zadonel, igralci so se nejevoljno obrnili.

„In vendar je tako,“ zagovarjala se je, skoraj jokaje: „gospod baron ima ta pogled, on le tega ne ve. Guba med obrvi, čuden svit očij, tako da se mora vedno vanje gledati, — to — —“

Zmedeno je umolknila.

Bankir je vstal, ljubeznjivo pogladil po lasih svoje ljubljene žene.

„A Manuelita, gospod baron bo užaljen.“

„Ne, — ne, tega ne maram,“ je naglo zaklicala gospa Blakburn: „kaj ne, gospod baron, da mi ne zamerite?“

„A, prosim Vas, milostna, nikakor ne,“ zagotovil je ta, „nasprotno, jaz sem se izvrstno zabaval.“ —

Janez je stopil k Rihardu.

„Pojdiva sedaj, naše dame bodo že čakale.“

Ta je planil kvišku kakor iz sanj.

„Kaj ne, Janez,“ prosil je Rihard svojega prijatelja, ko sta zapustila dvorano, „mično Poljakinjo, ki mi je pri večerji nasproti sedela, bom vendar lahko večkrat videl? Ti si tu vže znan, Tebi bo lahko, omogočiti mi nov sestanek.“

Janez se je ustavil.

„Rad, Rihard, če mi obljubiš, da ne narediš nobenih neumnostij. Bodi tiho, — jaz poznam Tvoje mehko, občutljivo srce, — to so cvetice, ki so že marsikomu cvetele; — saj me razumeš?“

Rihard je vzdihnil, a odgovoril ni.

Zgoraj v igralnici se je poslovil baron pl. Falkenburg, peljal se je domov.

Zaman so se trudile bliščeče krasotice za lepega, bogatega moža. —

Manuelita Blakburn je slonela v oknu, ko se je pripeljal voz barona.

Videla je stopiti iz hiše njegovo elegantno postavo, — skočil je v kočijo.

„In njegov pogled vendar prinese nesrečo, to vem gotovo,“ šepetela je pred-sé. — —

128. poglavje.

V pevašnici.

Zapustili smo Heleno, ko je brez denarja v svoji izbici jokala.

Videla je pred seboj grozni strah: lakoto.

Uničena na duši in na telesu vrgla se je na svoje revno ležišče. —

Ko bi ji bila ta noč namenjena kot zadnja njenega življenja in ko bi bila to vedela, bi bila — srečna, da bo konec trpljenja. —

Položila bi trudno, lepo glavo k večnemu počitku na blazino. —

A morala je živeti in čašo bede izprazniti do dna.

Zopet se je mračilo jutro.

Helena je zapustila sobo.

Ta pot po zaslužku je bilo zadnje upanje.

Čitala je vsa nabita oznanila, če se koga zahteva.

Saj je bila sklénila, sprejeti tudi najslabšo službo.

Stopala je po precej samotni cesti.

Velik izvesek je vzbudil njeno pozornost.

Brala je: „Osrednja pevašnica.“

Bel list je bil prilepljen na vratih.

„Pevke se iščejo,“ bilo je na njem.

Heleno je prešinil nov up.

Saj je bila pevka, — morda se jo sprejme.

V veži ji je prišel naproti starikav mož, kojega obraz bi bil dal sklepati na pravega značajneža, ako bi neko premeteno

mežikanje njegovih majhnih sivih oči ne izdalo, da je ta obraz le krinka, za katero so se skrivale prave lastnosti.

„Kam hočete, gospica?“ vprašal je Heleno uljudno; njena lepota mu je očitvidno ugajala.

„Brala sem ravnokar, da se tu sprejmejo pevke,“ rekla je Helena.

„Da, prosim, vstopite.“

Odprl je neka vrata in prijazno rekel Heleni, naj mu sledi. —

Stopila je v sobo srednje velikosti, kjer ni vladal ravno poseben red. —

Na vseh stolih so ležale note; star glasovir je stal pri oknu. —

„Prosim, izvolite,“ dejal je stari in pokazal na note, „poljubna pesem zadostuje za izkušnjo.“

Vsedel se je k glasovirju, medtem ko je Helena listala po notah.

Končno je vzela v roko list.

„Dobro, — dobro,“ rekel je starec in ji dal glas, „torej: Domovina, sladka domovina.“

Predigra je bila končana.

Helena je začela.

A kak strah jo je prešinil.

Je-li bil to njen glas, ki je prej tako premagovalno in ljubko donel? Zdel se ji je slab, — skoraj nemelodičen.

Ali je usahnil celo zadnji vir zasluzka?

Ko je nehala, je z gotovostjo pričakovala, da jo stari gospod odslovi.

A ta je mirno vstal in rekel:

„Prav dobro, — le malo glasneje morate peti, drugače ne proderete, — mi je čisto prav; pevka pesnij mi je najbolj manjkala.“

Helena ni vedela, kako se ji je godilo.

„Danes zvečer že lahko nastopite,“ rekel je stari gospod, „kako obleko pa imate?“

Helena je bila v zadregi.

„Imam samo to obleko,“ šepetala je.

„V tej pač ne morete nastopiti; ste gotovo pogoreli, kaj?“ Heleni so silile solze v oči.

„No, — iz tega si Vam ni treba ničesar storiti, to se mnogokrat zgodi. Jaz nisem grozovitnež in imam za take slučaje vedno obleke na razpolago. — Kati, pridi notri!“

Neka žena se je prikazala med vratmi.

Bila je zvest posnetek njenega soproga.

„Poslušaj, Kati! Tu sem vzel novo pevko v službo, a ona je v stiski. — Saj veš, daj kako primerno obleko. Saj jo lahko popravite do nastopa, ako Vam ne stoji,“ obrnil se je k Heleni. —

Ta je tiho prikimala.

Kati je odšla in se kmalu vrnila z nekaterimi oblekami kričečih barv, katere je položila čez stol na izbero.

Helena je čutila, kako je zarudela.

Stari gospod je to opazil.

„Ti so pač prebarvasti, gospica,“ dejal je, „kot pevka pesnij ni treba, da tako zbadate v oči.“

Nato se je obrnil k svoji ženi:

„Torej poglej, Kati, če najdeš kaj primernejšega.“

Godrnjaje je žena zopet odšla in se čez nekaj časa vrnila. —

„Tu, — ti bodo pač dobri.“

Helena si je zbrala temnomodro obleko.

Starec ji jo je zavil v veliko polo papirja.

„Tu imate!“ rekel je. „Ne poznam Vas sicer, a zaupam Vašemu obrazu.“

Ko je Helena vsprejela obleko, je še dostavil:

„Tu imate tudi 2 dolarja predplače, rabili jih bode te gotovo. Iz začetka Vam dam mesečno 20 dolarjev; ako bode te dopadali, dam pozneje več.“

Zapisal si je Helenin naslov, potem je ta zahvaljuje zapustila hišo.

Hvala Bogu, sedaj je imela vendar zaslužek, akoravno je bil pičel.

Stradala in hranila bo, da ji bo mogoče iskati njenega otroka. —

Domu prišedši, je Helena razgrnila obleko, da bi takoj popravila, kar bi bilo treba.

Videti je bila narejena za osebo njene postave; majhen popravek bi zadostoval, da bi stala dobro.

A zarudela je sramote, ko je obleko pomerila.

Bila je globoko izrezana; taka vendar ne more na odru nastopiti!

Njena gospodinja, katero je poklicala na pomoč, se je sicer smejala in ji rekla, da je prav zala.

Končno je ustregla Heleninim silnim prošnjam, poiskala košček svetlega atlasa, iz katerega je Helena naredila vstavek v obleko.

Dan je minil.

Helena se je podala na težko pot.

A upanje na boljše čase ohrabilo jo je; sklenila je, pretrpeti tudi najhujše, da bi ji le ne bilo treba beračiti. —

Stari gospod jo je sprejel pred vhodom.

„To je prav, da pridete tako zgodaj. Moja žena je vže mislila, da Vas ne bo nazaj; veseli me, da se nisem varal.“

Veselo si je mel roki.

„To bodo gledali; kaj tacega vendar še niso videli.“ rekel je sam za-se.

Glasno je nadaljeval:

„Oblečete se lahko pri moji ženi; z dekleti skupaj vendar ni za Vas.“

Molče je Helena ubogala.

Kmalu je bila gotova.

Hitro je poiskala note in šla k vratom.

„Čakajte, — čakajte, — popeljem Vas tje!“ zaklicala ji je žena. —

Peljala je Heleno skozi dolg hodnik.

Ustavila se je pri nekih vratih, za katerimi je bil slišati glasen hrup.

„Tako,“ rekla je k prestrašeni, „na levo je oder, le pojdite gor, saj lahko sedete v stran.“

Ko je odhajala, je še tiho pristavila:

„In še nekaj, če kaka nova pride, se vedno malo zbada, a ni treba, da se žalite. Ako bodo surovi, — le povejte meni ali pa mojemu možu, potem Vam bodeva že preskrbela mir.“

Nemo je zrla Helena govoreči v obraz.

Glasno ukanje se je čulo izza vrat.

„Glave Vam ne bodo odtrgali,“ tolažila je žena, „mladeniči v dvorani so vsi pošteni rudokopi, malo surovi, a ne hudobni!“ —

Helena se je plašno ozrla.

Žena ji nato veli:

„Sedaj pa vstopite, čas je.“

Potisnila je Heleno skozi vrata in odšla.

Bleda, s povešinimi očmi, je na lahko stopala trpinka k odru. —

Sedaj je vedela, kje je.

En pogled jo je poučil o tem.

Bila je to pevašnica najnižje vrste.

Na odru, ki je bil okinčan s kričečimi zastori, sedelo je sedem lepoticenih deklet.

Gost dim je napolnil dvorano, iz katere je donel nepipisen šunder.

Porogljiv smeh je sprejel Heleno, ki je šla počasi po stopnicah gor.

„Poglejte to novo!“ zavpila je smela ženska.

„No, ta pa dobro izgleda, — kakor mrlič.“

„Bob, hitro malo žganja na ta strah!“ donelo je zopet od druge strani.

Heleni so se tresla kolena, padla je skoraj nezavestna v najbližnji stol.

„Želite morda, milostna gospica, kolonjske vode zoper to omedlevico?“

Divje vpitje pijanih deklet je sledilo tem zbadljivim besedam. —

Predrzni pogledi so od vseh strani leteli na nesrečnico, katera je komaj zadržala solze.

Le grozeča beda, strah pred revščino sta jo vzdržala, da ni zbežala.

„Kako se odstranjuje od nas; seve, ponosni dami nismo dosti dobre,“ je strupeno vpila prva govornica.

„Sedaj pa molčite, nesramnice!“ zadonel je orjaški glas od spodaj.

Prestrašeno so se dekleta potuhnili.

Helena je hvaležno pogledala govornika.

Bila je to krepka, robata postava z zgubančenim obrazom in zdelanima rokama.

Obleka je kazala na rudokopa.

Njegov dobrovoljni, jasni obraz gledal je presenečeno k Heleni. —

Kaj nje podobnega gotovo še ni nikdar tu videl.

Sedaj so zadoneli glasovi klavirja.

Ena deklet je skočila s stola.

Na pol pijana opotekala se je sem in tje in tulila zraven kvantarsko pesem.

Vršeče ukanje je zadonelo iz dvorane pri posebno surovih kiticah.

Ko je nehala, tavalala je doli v dvorano in se vrgla na pol odrašenemu dečku v naročje.

„No, dragi Tom, danes boš pa vendar plačal steklenico Genevra?“

Poljubila je mladeniča na usta.

„Hura, — Neli naj živi!“ donelo je naokrog.

Zopet se je ponovil zoprni prizor na odru.

Helena je sedela kakor nezavestna.

Videla in slišala je vse kakor zavito v neprodarno meglo.

Nakrat so jo zbudili.

„Vi tu, — sem, — pojte enkrat! — Pazite, otroci, sedaj pride nova!“

Orjaški smeh je sprejel te besede.

Sedaj je obšlo revo kakor neko navdihnenje. Kakor hlabrost ji je teklo po žilah. Ali je mislila na pogumne žene, katere so, zveste svojemu prepričanju, umrle mučeniške smrti?

Helena je vzela igralcu note in mu ponudila slovansko pesem. —

Začuden jo je ta sprejel.

„Pozor, poslušajte, novinka poje: — ui, — ui,“ — glasilo se je iz trume pijanih deklet.

„Mir!“ rjove prejšnji glas. „Mir, sicer vam pokažem —“

Smeh razposajene skupine utihne.

Tudi v dvorani nastane mir.

Kakor kraljica stoji Helena na odru, fina rudečica stopila ji je v lica.

Poluglasno začne svojo pesmico, spev domotožja, spev spomladi in ljubezni.

Za njo se znova začuje pritajen smeh.

Velikanska pest zažuga pijanim, — prestrašeni takoj obmolknajo.

In dalje poje Helena.

Ni bila več v revni krēmi s petjem, bila je v svoji domovini, pred njenimi očmi so se dvigali velikanski stolpi ostrovrškega gradu in zelen gozd, ki ga obdaja, jo je prijazno pozdravljaj.

Tihota, smrtna tihota nastane v dvorani.

Tu spodaj pri mizi sedi bradat rudar.

Tudi pred njegovo duševno oko stopi predraga domovina, katero je že tako dolgo zapustil; niti opazil ni, da so mu svitle solze padale v brado.

Tiho, — smrtno tiho je tudi, ko Helena uka.

Potem pa zadoni ploskanje, kakor ga še niso slišale te sobane. —

Tlak bobni od cepetanja težkih škorenj, in oblak prahu se vzdigne.

„Hip! — hip! — hura!“ vpijejo Amerikanci, „dobro, — dobro!“ Slovenci.

Znova vstane Helena, brezkončno veselje in zahvala ji doni nasproti.

Dekleta, ki so stala za njo, so bila kar iz sebe.

Papirnate krogelje letele so na Heleno.

Najpredrznejša kupletnih pevk vrže skrivaj celo podstavek za pivo proti nji.

Težek korak zadoni.

Velikanski mož potegne predrznenko z odra in jo vrže sredi dvorane.

„Prokleta irska mačka, — še enkrat poskusi!“

Helena se strese.

Kaznovanka zbeži za rudečelasega, čokatega fanta, kateremu hiti nekaj dopovedovati.

Helena poje v drugič.

Zopet poje milo slovansko pesem.

Isto ploskanje ji zadoni v zahvalo.

„To petje morajo vsi naši fantje slišati!“ vpije močan glas, vsi rudarji morajo priti, saj so večji del Slovenci, — kaj fantje?“ —

Viharno priznanje zadoni od vseh strani.

Gostilničar stopi med stranska vrata.

„No, Kata?“ vpraša svojo zraven njega stoječo ženo, „kaj sem rekel, — ta nam naredi polno hišo.“

„Če le ostane,“ meni žena boječe.

„Za to pusti le mene skrbeti,“ se zasmije gostilničar. „saj moram itak vražje paziti, — druge ženščine bljujejo kar strup zaradi nje.“

„Le pazi, ta nam kmalu odide,“ reče Kata.

„Ne, — ne, prvič je podpisala navadno pogodbo, potem ima obleke, 2 dolarja predujma in čez nekaj dni ji dam zopet nekaj denarja. Potem je tako globoko pri meni v dolgovih, da je vedno vešana in ne more se ganiti.“

Čez nekaj časa še pripomni:

„Če hoče potem proč, zapretim ji s policijo.“

„No, saj bomo videli,“ meni Kata.

Molče pregleduje na odru sedeča dekleta.

„Kje pa je že zopet Magi?“ vpraša nejevoljno, „ta sedi tudi več v dvorani, kakor na odru.“

Potem nevoljno dé možu:

„Vrzi to ženščino že iz hiše, saj je itak vedno pijana in prepira se rada.“

„To bi bil že davno storil, ko bi ne bil rudečelasl Pati nje ljubček. A s tem človekom se ni šaliti: močan je kakor šest drugih fantov.“

„Da, to proketo ljubkovanje,“ mrmra Kata.

Novo viharo priznanje divja po dvorani.

Helena je ravno končala.

Njen glas, s katerim je začela poluglasno, donel je močnejše in močnejše.

Z radostjo je čutila, da glas ni oslabel in da so le strašni dogodki zadnjih tednov slabo nanj uplivali.

S svojim sladkim glasom pomiri posurovljene ljudi.

Čez postarane obraze ubogih rudarjev, ki dan na dan z nevarnostjo življenja iztrgavajo zemlji njene zaklade, se je časih sumljivo zablislilo.

Tu in tam položi kdo roko čez oči in tiho zase poje staro domačo pesem, katero je že davno pozabil, — že davno, davno, in od katere mu je izza svojih mladih let ostal le slab spomin.

„Da, slovanska pesem je tudi to podivjano, robato druhal očarala.“

Helena je, ustrežaje želji, novo pesem zapela.

Zdaj se je vsedla. —

Nakrat skoči divje izgledajoča postava naprej, z rudečimi, razmršenimi lasmi in skoraj živalskih potez.

Bil je to Irec, za katerega se je ono dekle skrilo, ki jo je slovenski rudar vrgel z odra.

„He!“ upije divje in hiti proti Heleni, „Tebe menim! Dekleta so za nas vse tukaj, zdaj pojdeš z menoj in piješ pošten kozarec žganja!“

Dospevši do odra, še zavpije:

„Vrag Te vzemi, če ne greš z menoj!“

Skoči na oder in prime nesrečno, tresočo se Heleno za roko. —

Zadaj kriči v dvorani pijana Magi:

„Dobro, — dobro, Pati, — ne pusti se odpraviti, — le prinesi to punčiko z odra!“

Helena se obupno brani zoprnega človeka.

Pa samo nekaj trenutkov, — potem donijo po dvorani težki koraki.

Cela kopica ljudi plane na oder.

V hipu je Irec odtrgan od Helenine strani.

Siloma ga treščijo na tla.

Zdaj nastane nepopisen prizor.

Z divjim vpitjem se hoče pijani Irec vreči na svoje nasprotnike.

In zopet ga vržejo na tla.

„Prokleti capin, — pijana muha!“ sliši se od vseh strani in kakor dež gosto padajo udarci na njega.

Krčevito se zvija Irec pod težkimi udarci, — še malo in po njem je.

Zdaj se začuje miš, proseč glas:

„Ah, prosim, — lepo prosim, — nehajte, — prizanesite nesrečniku!“

Helena se je vrgla med zbesnele može.

S svojo ljubko postavo ščiti na pol pobitega Irea.

To je bila nenavadna slika.

Z divjim šumom napolnjena dvorana, — zbesnela množica, ki hoče na tleh ležečega uničiti, — in pred njim lepa žena z

ljubkim, bledim obrazom, ki s povzdignjenimi rokami prosi milosti za njenega surovega napadalca.

Stari rudar stopi naprej. —

„Dobro, gospodična, — hočemo temu človeku darovati njegovo malovredno življenje, akoravno mu je za to in za druge ničvrednosti že davno zapadlo, — samo Vam na ljubo.“

Potem se obrne proti Patiju.

„Zdaj se pa ven poberi, ti pes! — Če stopiš še enkrat v to dvorano, — potem ti je zadnji kruh spečen!“

S težkočo vstane Pati.

Nepopisen pogled zadene Heleno, ki je nazaj stopila.

Potem štorolja iz sobe. — —

Gostilničar stopi v dvorano in, obrnjen proti zbranim, glasno napove delopust.

Med zlobnim šepetanjem in strupenimi pogledi na Heleno zapustijo dekleta oder in se pomešajo med rudarje.

Med glasnim šumom se Heleni posreči, da neopažena pride iz dvorane.

Hitro se preobleče in hiti skozi stranska vrata na cesto.

Tu jo prešine smrtni strah.

Ali ne stoji tamkaj nek človek, in ali ne gleda pazno na njo? —

Urno hiti naprej, od časa do časa se oziraje, če ji neznani sledi. —

In vsakokrat natančno vidi, kako v vedno isti daljavi hiti za njo. —

Konečno dospe do svojega stanovanja; hitro zapahne hišna vrata in plane v svojo sobico.

Od utiskov dneva popolnoma izmučena, se vrže na posteljo in kmalo jo objame poživljajoče spanje.

Deklica iz Indije.

Od poseta prijateljev v „belem gradu“ minulo je nekaj dni. —

Popoludansko solnce žareče obliva bele mramornate stene; njegovi žarki padajo skozi šipe malih salonov, ki ležijo v zgornjih nadstropjih in plešejo na tleh, preloženih s preprogami, v menjajočem svitu.

V jednom teh, z vso razkošnostjo opremljenih salonih sedijo tri mlade deklice, v katerih takoj spoznamo ljubke tovaršice. —

Tudi danes imajo prekrasne obleke, katere smo že takrat popisali.

Maja in Azuma ležita malomarno na širokih blazinah, medtem ko sedi Priska v naslanjaču pri oknu in sanjavo opazuje igro solnčnih žarkov.

Nje lepa glavica je nepokrita, baret leži na mizici.

„Bog ve, če pride danes?“ šepčejo njena ustna.

Maja razkroja dragocen šopek, ki zraven nje leži na malem postavku.

Lahkoživo meče duhteče cvetice na Azumo, ki nepremično leži in se ne zmeni za njeno nagajivost.

Deklica iz Indije strga šopek iz dragocene vaze in ga zažene proti prekrasni papigi, ki se v obročku ziblje in šopek spretno vjame in ga potem divje s kljunom in kremplji obdeluje. —

Maja se veselo smeje kričečemu ptiču, potem stegne svoje lepe ročice in spotegne mala ustica ter zdeha.

„No, to je dolgočasno“, reče nepotrpežljivo, „Azuma, ali danes nič ne govoriš?“

„O čem naj pa govorim?“ jo vpraša lepa Orientalka.

Maja se glasno nasmeje.

„O čemer hočeš“, zakliče, „o svojem ljubčeku, — o čemer si bodi, — dolgega časa me bo konec.“

Deklica iz Egipta se pri besedi „ljubček“ zgane.

Malo se zravna; goreči pogled iz polzaprtih oči svedoči, da v tej krasni, kipu podobni postavi gorijo žareče strasti.

„Nimam ljubčeka“, odgovori kratko in ostro.

Potem vrže polno roko nazaj in lepa glava ji pade na njo.

„Si-li slišala, Priska?“ se zasmeje deklica iz Indije.

Poljakinja obrne na lahko glavo proti nji, ne da bi odgovorila. —

„Ne, danes sta obe neznosni“, reče Maja.

Svilnato odejo, ki jo je pokrivala, porine nazaj; rahlo se je oklepala obleka njenega nežnega telesa.

„Pridi, Azuma“, prosi, „vzemi harpo, plesati hočem.“

Molče vstane nagovorjena.

Vzame malo harpo, kakoršno ima po predmestjih Kahira in Aleksandrije vsaka cestna pevka.

Njeni prsti ubirajo otožno melodijo.

„Ne, to ni nič!“ se zasmeje Maja.

„Le počakaj, ti mala nepotrpežljivost“, reče Azuma mirno.

In glasovi se dvigajo, divja in čedalje bolj divja postaja melodija.

Maja, ki je stopila sredi salona, vrže male čevljičke od sebe. —

Gole rujave nožice, na katerih težki zlati obroči tiho rožljajo, se jamejo pregibati po taktu godbe.

Zdaj primejo njene roke nežno obleko, ki jo obdaje. S prekrasnim kretanjem jo odgrne in odkrije zgornji del telesa, ki je bil poln krasote.

Pregibaje se naprej in zopet nazaj pleše ljubko dete indijskega solnea, da bi vsakdo vzplamtel v divji strasti — — —

Vedno tišje donijo glasovi, da konečno popolnoma utihnejo.

Azuma nasloni harpo na steno.

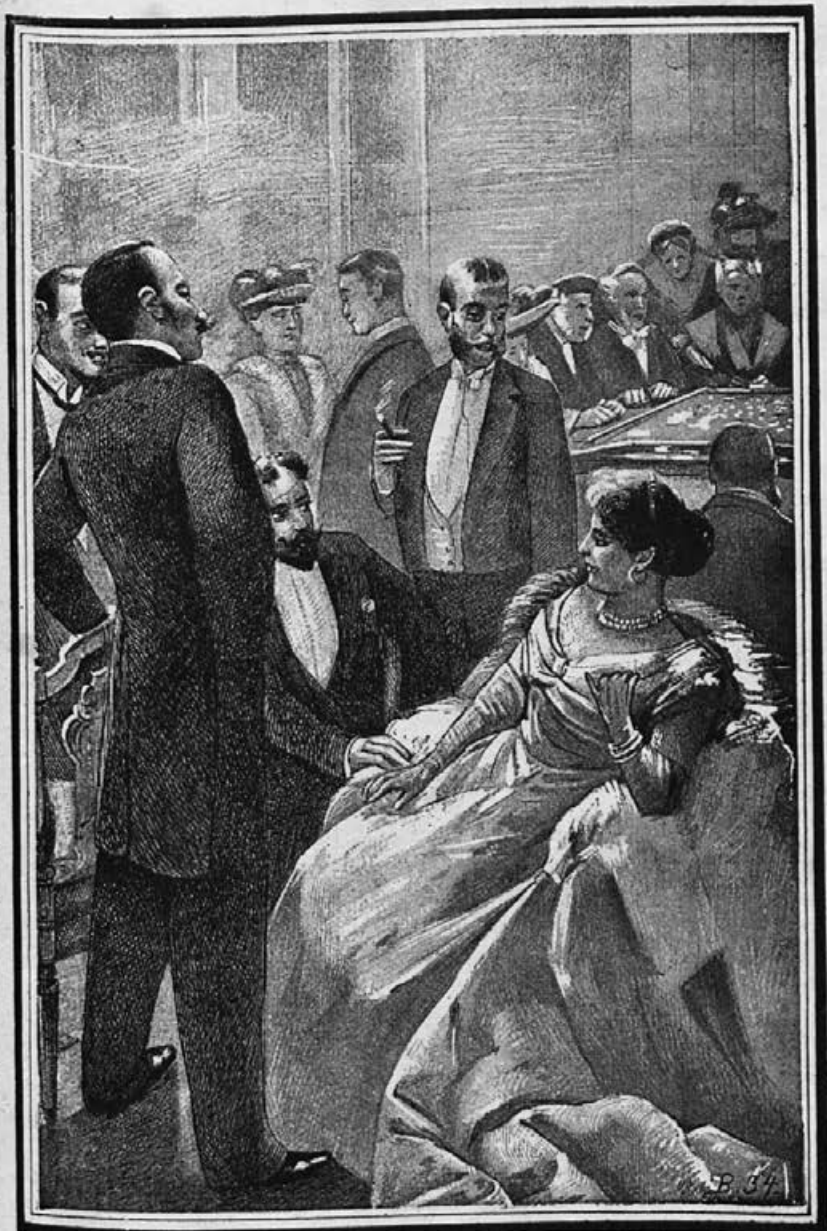
Maja se vrže na blazine in potegne odejo do nežne brade.

Njene temne oči iščejo Prisko, radovedne, kakšen utis je prekrasni igrokaz naredil na njo.

Priska jo je občudovaje gledala.

Zdaj stopi k lepi hčerki Indije in se vsede na mali stolček zraven nje.

„Ti plešeš bajnokrasno! — V svoji mladosti, ko mi je stara dovilka še bajke pripovedovala, želela sem si vedno, da

Kakor zamaknjene so gledale lepe oči dražestne Manvelite v temne, skrivnostne oči tujega barona, ki je sedel pred njo.

bi opazovala rojenice pri njihovih nočnih plesih. Zdaj vem, kaka so bili ti plesi.“

„Laskalka!“ zakliče Maja in pritisne malo ročico na Priskina usta.

„Ali je to indijski narodni ples?“

„Ne, — ne“, odgovori Maja.

Obrne se k Priski in nadaljuje:

„Ko sem še bila v svoji domovini, plesali so ta ples le pri velikih tempelskih svečanostih, katere so uprizorili na čast največjega boga Križna. Na velikem tempelnu v Kanipuru sem bila takrat bajadera (plesalka).

Maja opazi, da jo Priska vprašaje pogleda.

„Jaz nisem bila bajadera, ki si svoj živež išče v mestih, kjer stanujejo neverniki“, reče Maja hitro.

Potem nekoliko prestane.

„Kot tempeljska bajadera bila sem sveta, nedotakljiva do — do — — —“

Obmolkne.

„O, pripoveduj vendar dalje, Maja!“ prosi Poljakinja, „pripoveduj nam kaj o tvoji lepi domovini, in kako da si semkaj prišla. V zahvalo Ti hočem tudi svoje doživljaje povedati.“

„Da, da“, se raduje Maja, „ali tudi Azuma mora pripovedovati.“

Azuma molče prikima.

Zopet leži kakor poprej nepremično na divanu, samo njene velike, krasne oči visijo na njenih prijateljicah.

„Torej poslušajta!“ zakliče Maja.

In ljubeznjivo potegne Prisko k sebi.

„V katerem delu predrage svoje domovine sem ugledala luč sveta, tega ne vem, tudi ne, kdo in kaj so bili moji stariši. Skoraj gotovo so spadali h kaki potujoči kasti, ter me zgodaj prodali duhovnikom tempeljna; saj pri nas velja to za največjo srečo otroka, če so za vedno izročeni svetišču.“

Rujavo bradati, častiti služabniki večglavnega boga Križna obvarovali so mojo mladost, učili me svete plese in pazili z resnično očetovsko skrbnost na moje življenje in odgojo.

Da, takrat sem bila srečna.

Zjutraj tekla sem iz temnih tempeljskih zidov k bližnjemu potoku, sledila mi je krotka gacela, ki se je kakor psiček pri-

tiskala k meni. Moja papiga letela je od drevesa do drevesa, glasno žlobudraje sledila je mojim divjim in predrznim skokom. Potem sem ležala po cele ure pod hladnim vejevjem, in od mrmrajočih valov so kimale lotosove evetice proti meni, kakor da naj grem k njim v kristalno državo.

Tako sem dorasla, brezskrbna, srečno zadovoljna pod večno modrim nebom in žarečim indijskim solncem.

Občudovalni pogledi so mi sledili, kadar sem s svojimi tovaršicami pred okinčano podobo boga Križna plesala.

Nekega dne je bila zopet velika slavnost; veliko tujcev prišlo je od daleč na okrog, da obiščejo slavni tempelj.

Slavnost je trajala več dni. Ko je bila končana, me pokliče vrhovni duhovnik k sebi.

„Raja od Lokmora, ki se zdaj tukaj nahaja, Te je videl in Te zahteva radi Tvoje lepote za ženo. Ali mu hočeš slediti?“

Videla sem, da me častitljivi starec ne pusti rad od sebe; ljubil me je kakor lastnega otroka. Njegov glas se je tresel, ko mi je stavil osodepolno vprašanje.

A malo sem vprašala po njegovi bolesi, mislila sem samo na blesk in kinč, ki me je pričakoval kot knezovo ženo.

Veselo sem dala svoje privoljenje.

Z blagoslovom me je duhovnik izročil knezovim odposlancem.

Vzdignili so me na bogato okinčanega slona in me z veliko slovesnostjo peljali v novo domovino.

Tu sem prvič videla svojega prihodnjega soproga; bil je to že precej star mož, skoraj da ne rečem, starec.

A to me je malo brigalo, — saj sem bila skoro še otrok, — mislila sem samo na veselo življenje, katero me je čakalo.

Velikanske priprave za poroko so se vršile; svečana ceremonija se je zvršila, in duhovnik me je oddal mojemu soprogu.

A še nismo bili daleč od tempelja, ko je nastala spredaj pri nosilnici mojega soproga neka zmešnjava.

Kriki strahu so zadoneli skozi zrak.

Starega Raja je hipoma zadela kap, — pal je nazaj. —

Mesto bliščeče svatbene pojedine postalo je smrtno kosilo!

In zdaj sem šele izvedela, kaj me je strašnega čakalo.

Da imam svojega soproga spremiti v smrt, ž njim imam iti na gromado, čigar plameni naj oba uničijo.

Prosila sem, — jokala, — prosila usmiljenja: — nič ni pomagalo.

Strogo so me stražili, da bi jim ne ušla.

In dan je prišel, ko sem imela končati svoje življenje.

Zopet se je vravnala prekrasna vrsta kneževih slug.

Kakor takrat sem sedela na velikanskem slonū, ki me je korak za korakom bliže prinesel smrti.

Zdaj je stala pred menoj velikanska gromada, na kateri so ležali zaviti v dragocene odeje zemeljski ostanki mojega soproga.

Duhovniki so mi zvezali roke na hrbtu, in me vlekli, obupano, na gromado.

Na mrličevi strani je bil pripravljen drog, h kateremu so me privezali.

Že plapolajo bakle, da bi užgale gromado, ko se nakrat množica kričaje razprši.

Jahači v rudečih suknhah prijezdijo iz bližnjega gozda in preženo prestrašene na vse strani.

Bil je to oddelek angleških jahačev, ki so izvedeli o name-ranem groznem činu.

Voditelj, slok, lep častnik, skoči raz konja in me osvobodi s pomočjo vojakov mojih spon.

Potem me vzame na svojega konja.

„Privedem Vas v Kalkuto“, reče uljudno, „tam je neka prijateljska rodbina, ki Vas rada sprejme. Tukaj ne morete dalje ostati; fanatični duhovniki bi Vas znova žrtvovali.“

Zahvalim se svojemu rešitelju, ki je ravnal z menoj kakor pravi kavalir.

Ponoči mi je bil odkazan poseben šotor, pred katerim je bil zanesljiv vojak na straži.

Čez nekaj dni dospemo v Kalkuto, kjer so me v neki angleški rodbini ljubeznjivo sprejeli.

Moj rešitelj je večkrat zahajal k nam.

V njegovih očeh sem videla, da me ljubi, a njegove lju-bezni nisem mogla vračati.

„Da, le smejajta se“, reče Maja svojim prijateljicam, „ali jaz nimam srca! Nikdar nisem ljubila moža; čez vse sem se smejala, ki so mi govorili o svoji ljubezni.“

In Maja nadaljuje svoje doživljaje.

Mladega poročnika so kmalu poklicali nazaj v domovino.

Bil je obupan. Še ga vidim pred seboj klečati na kolenih, me proseč, da bi šla ž njim kot njegova vroče ljubljena soproga. Smeje sem ga zavrnila.

Kmalu na to je zapustil Indijo; še s parobroda mi je pisal proseče pismo, da bi postala njegova žena. Brez mene, da mu ni živeti.

Ostala sem eno leto v Kalkuti, potem so se tudi moji prijatelji vrnili na Angleško.

Predno so odšli, so me spravili v neko ameriansko rod-bino, ki se je pa malo za mene brigala.

Neki gospod, ki nas je večkrat obiskal, delal mi je bo-gate ponudbe; hotel mi je pokazati tuje dežele, obljubil mi je sijajno službo v plemeniti hiši.

In privolila sem.

Saj nisem imela domovine, in obljubil mi je, da me čez nekaj let zopet nazaj pripelje.

Na parobrodu, ki me je peljal v Ameriko, ravnali so z menoj, kakor s plemenito damo. Bila sem presrečna.

Potem sem se dolgo časa peljala po železnici čez visoke gore, ki so bile tako bele kakor Himalaja.

Moj varuh pa je bil ničvrednik, ki me je semkaj prodal, kot igračo za vsakega, ki z blestečim zlatom kupi mojo na-klonjenost.

Bila sem zelo nesrečna; razsajala sem in vpila, hotela sem si razbiti glavo ob zidovju svoje ječe.

Zdaj sem to prestala, kar sem; saj vem, da mi je odda-ljena domovina zaprta, če bi tudi našla pot do nje nazaj.

In vendar, kadar po noči sanjam, potem se mi prikaže dožela moje mladosti in lotosovi cveti mi pošiljajo tajinstvene svoje pozdrave.

Čez goščavo vidim temne zidove velikanskega tempeljna, nebo se smehlja v neizpremenljivi čistosti, in solnce pošilja svoje goreče žarke na zemljo, drugače kakor tukaj, kjer izgleda mlačno in blede. Tam se vzdiguje žareče, rudeče je kakor ognjena krogla in žarki poživljajo sicer divjo, a vendar prekrasno naravo moje domovine, Indije.“

Maja je obmolknila — — —

130. poglavje.

Usoda dveh žen.

Dolgo je bilo tiho v salonu.

Samo papiga je kričala in neusmiljeno trgala zadnje kose šopka. —

Tiho so padale vodene kapljice malega vodometeta, ki se je dvigal nad krasnimi palmami sredi sobe.

Bog ve, kje so bile misli Azumine. Velike, zagonetne oči na pol zaprte, izgedala je v svoji nepremičnosti kakor kaka sfiga daljne domovine; samo dviganje na pol odkritih prsi je svedočilo, da je v tej krasni postavi življenje.

Priska gleda ljubeznjivo na Majo.

„Ubog otrok, Ti si veliko doživela, veliko trpela, in samo Tvoja vesela narava ti je pomogla čez vse to. — O, ko bi tudi jaz mogla s Teboj reči, da nimam srea, — da nimam ne očeta in matere, jaz bi bila srečna!“

Otožno je dvignila glavo in rekla:

„Poslušaj, kako se je meni godilo:

Moj dom je stari grad, ki je že v časih nemskega viteškega reda sovražnikom kljuboval. Okrog in okrog je grad obdan z gostim gozdom. V goščavi si je močni jelen le s težko lomil pot, iz katere se je v zimskih nočeh slišalo tuljenje lačnih volkov. Tu se je dvigal stari rodni grad baronov plemenitih St . . . , v čigar zavetji je bila vas, ki se je vlekla do gozdnega roba.

Velikokrat vidim v duhu stari grad. Moj oče je bil prava podoba poljskega plemenitaša, mati visoka, ponosna prikazen, z lepim obrazom in tožnih potez. Saj je globoko žalovala po presrčno ljubljennem bratu, ki je v zadnji poljski ustaji zvestobo do rodne kneževine poplašal s svojo krvjo.

S starostnimi družicami nisem dosti občevala; najbližje grajščine so bile po več milj oddaljene; bila sem veliko sama, na se navezana.

Noben konj ni bil dovelj divji za-me. Velikokrat vrnila sem se pozno v noči po divji ježi z razdrapano obleko in od

trnja ranjenih rok nazaj, tako da me je mati karala, medtem ko so očetovi pogledi s ponosom zrli na-me.

Saj je ljubil svojo edinico, svojo divjo deklico, čez vsè!

Vedno me je jemal seboj v gozd; ravnala sem s puško, kakor da bi od rojstva hodila samo na lov. Kolikokrat sem z utripajočim srcem čepela zraven svojega očeta v snegu, da je iz goščave godrnjaje prihrumel medved; velikokrat tudi sedela v saneh, medtem ko je oče z mirno roko vodil konje, sem z mojo malo puško streljala na žareče oči volkov, kadar so tuleče drvili čez gozdna pota.

Bila sem kmalo 18 let stara, ko se je zgodila v našem mirnem gradu spremena, ki me je velikokrat vznemirjala.

Moj oče dobival je veliko posetov, plemenitaši iz oddaljenih krajev so prišli in zopet šli. Po noči so bila dostikrat zborovanja, pri katerih je vladala največja tajnost.

Moja mati imela je večkrat objokane oči: bilo je kakor tihota pred bližajočo se nevihto.

Mojim zvedavim vprašanjem mi oče ni odgovarjal, saj ni imel časa za-me; nekateri plemenitaši so celo ostali pri nas in stanovali po cele tedne na jedni strani obsežnega gradu.

Eden mej njimi, mlad, lep mož z žarečimi črnimi očmi, izkazoval mi je velike uljudnosti: spremljal me je na mojih izletih in živahno pripovedoval o raznih rečeh.

Velikokrat se mi je dozdevalo, kakor da njegovi pogledi občudovaje zró na-me.

Malo sem se brigala za njegove dvorljivosti: bila sem nepokvarjeno date narave, kateremu so bile dvorljivosti popolnoma tuje. Veselila sem se, da sem zdaj imela spremljevalca, ki mi je dolgečas odganjal.

Tudi kadar je moj oče, kar se je zdaj le malo kdaj zgodilo, bil na lovu, bil je mladi mož moj spremljevalec. Kot izvrsten strelec je malokdaj zgrešil cilj, in vedno smo prinašali domov bogat plen.

Vedno sem se ga držala, da, imela sem ga rada, kakor da je moj brat. In velik je bil moj ponos, ko sem nekega dne velikega jelena, ki je nepričakovano planil iz gozda in mojemu mlademu spremljevalcu pretil z velikanskim rogovjem, ustrelila z jednim strelom.

Mladi plemenitaš ni spregovoril besedice, samo mojo roko je potegnil k svojim ustom in jo dolgo in strastno poljuboval.

In potem je prišla ona strašna noč, v kateri nas je, v globokem spanji ležeče, glasen ropot preplašil.

Krog in krog grada svetili so se bajoneti ruskih vojakov, — ničvredni malopridnež izdal je zaroto našemu brezsrčnemu sovragu.

Poveljnik čete je prijezdil naprej in zahteval brezpogojno, da se udamo.

Ponosno je bila ta zahteva odklonjena.

Vojaki so naskočili grad.

Kaj se je zgodilo v tej noči, mi je vse nejasno, kakor v megli. Strelji so razsvetljevali noč, in videla sem, kako so mojega težko ranjenega očeta uklenili, kako je moja mati glasno jokaje padla čez njega.

Okrog in okrog je bil samo vrišč bojujočih se mož.

Potem sem slišala zraven sebe težak padeč in glas mojega mladega spremljevalca, ki je zaklicel: Priska! —

Pokleknila sem k padlemu; a že je legel smrtni oblak čez njegove poteze.

Z zadnjo močjo je oklenil svojo roko krog mojega vratu in potegnil moj obraz k svojim ustom.

„Moja sladka, edino ljubljena, zdravstvuj, — da se vidimo, — tam zgoraj.“

To so bile njegove zadnje besede.

Komaj vem, kako sem naslednje tedne preživela.

Moje stariše prepeljali so v Varšavo v ječo; zame se ni nihče brigal.

Pobrala sem zadnji imetek, prodala zlatnino in vse dragocenosti, ki sem jih imela. Naše premoženje so takoj zapečatili.

Podala sem se nepoznana v Varšavo in poskusila podkupiti stražnika. Nič ni pomagalo, — zarotnike imeli so v najstrožjem varstvu.

In potem je prišel oni grozni dan, ko sem slišala sodbo: Prognanstvo v Sibirijo, v dosmrtno delo v rudokopih.

Onesvestila sem se strahu.

Sledila sem ubogim starišem, katere so surovi vojaki peljali na ledeni sever.

V ubožnem kmetskem vozu sem sledila vrsti ujetnikov dolga tedna, da smo konečno dospeli na cilj.“

Priska je nekoliko umolknila, prevzeta strašnega spomina.

Mati je umrla spotoma. Na pokopališči siromašne vasi ce položili so jo k zadnjemu počitku. Očeta nisem videla več; poslali so ga takoj v rudokop.

Nikdar več ne vidi belega dne jetnik, ki je prišel v rov.

Tam doli je njihov svet, — pod zemljo prebijejo zadnje dni svojega življenja. Tam jim zatisne smrt, ki je usmiljenejša kakor ljudje, trudne oči.

Kmalu so me zasačili in izpraševali.

Nekega večera vržejo me na sani in nekaj kozakov me pelje ž blazno hitrostjo dalje proti zahodu, — proti Kamčatki.

Ruski parobrod, na katerem so me stražili kakor kako jetnico, pripeljal me je v Sanfrancisko.

Ko sem stopila na zemljo, je bilo z mojim malim imetjem pri kraji.

Kako sem iskala poštenega zaslužka! Kako sem stradala, zmrzovala, najnižja dela opravljala, samo da bi živela. Saj poljski plemenitaški otrok se ni ničesar učil, da bi se zamogel sam preživeti.

Konečno sem bila sita tega ubožnega življenja in ko je potem stopil zapeljivec pred me, pustila sem se preslepiti.

Saj sem hotela živeti, uživati, in tako sem prišla semkaj. Da, to je konec.

In nič, — nič nisem obdržala kakor sovraštvo do človeštva, do človeštva, ki je moja srečno mladost uničilo. Saj uboge stvarce nismo družega kakor igrača njihove volje; za trenotek se z nami razvedrijo, potem nas vržejo na stran.“

Priska je poljubila Majo na čelo.

Njeno oko je padlo na Azumo, ki je tiho poslušala besede svoje prijateljice — — —

„No, Azuma, prosim, povej nam tudi Ti svojo zgodbo“, prosi Maja.

Deklica iz Egipta lahko prikima.

„Slišala sem vajine doživljaje“, začne počasi, „bile sta srečna otroka, katera je zla usoda siloma iztrgala iz domače zemlje. Moja zgodba je vrsta bolesi, — divjih strasti, — ne bo vaji razveselila.“

„Ah, prosim, vendar povej!“ prosi Maja vnovič.

Azuma se je dala hitro preprosiiti.

„No, — kakor hočeta“, reče na kratko.

„Iz moje mladosti ostali so mi le megleni spomini. V velikih, žarečih peščenih ravninah Nubije, kjer kameniti velikani preteklih stoletij tajinstveno zró na valove pravečnega svetega Nila, so moji roditelji pripadali četi onega rodu, ki brez pokoja potuje daleč naokrog.

Še se spominjam neke noči, ki je bila hipoma razsvitljena od neštivilnih bakelj.

Plenaželjna četa lovcev je obkolila mirno bivališče, pobila braneče se ženske, otroke pa odpeljala v sužnost.

Mene prinesli so v harem egiptovskega paše; tam so me izročili neumnim, služočim zamorkam, in v tej surovi, brezsrčni družbi sem dorasla.

Nikdar ni vsakdanje občevanje s temi, na najnižji stopinji človeštva stoječimi sloji slabo učinkovalo na mene. Neupogljiv ponos, ki je bival v meni, otroku hrabre čete, pomogel mi je tudi čez ta zla leta mojega življenja.

Potem so me dali pašovim ženam za služabnico.

Kolikokrat sem v tajni senci palače poslušala pogovore in občudovala prekrasne postave teh žensk.

Tako je minulo nekaj let.

Žalostno in pusto prešel je čas. Želela sem si prostosti, in neomejene ravnine puščave moje mladosti. Čar teh ravnin pozna le otrok puščave.

A zaman so bile vse moje prošnje, — zlate verige harema držijo svoje žrtve za vedno.

In potem je prišel čas, ko so mi pogledi žená pomembno sledili; njih smehljaji in njih opazke so mi bile nerazumljive.

Kar se mi neki večer razjasni na strašen način ta uganka.

Paša me je videl.

Začuden zbog moje lepote, sklenil je, da me uvrsti med svoje žene.

Vrnil se je ravno iz južnih krajev, poln plena.

Divje veselje je zaorilo po palači.

V veliki dvorani so plesalke plesale okoli svojega gospodarja. —

A divji paša se ni zmenil za nje; njegovo prežeče oko hitelo je po slikoviti družbi, kakor da išče novo žrtv.

In zdaj je demonično vzplamtelo njegovo oko.

Zagledal je mene.

Veselica je bila pri kraji, plesalke so utrujene padle na blazine in paša se je vrnil v svoje sobe.

Ravno sem hotela vstopiti pri moji zapovedovalki, ko se mi je približal suženj.

„Gospod Vas želi videti.“

Moja gospa se je vzradoščena obrnila, da bi šla h paši. Ali služabnik ji je zastopil pot.

„Vas ne želi gospod videti; — tam, Azuma, Vaša služabnica je, katera naj mi sledi.“

Jezno se je odvrnila moja gospa, — jaz sem šla brez slutnje, saj nisem vedela, kaj da me čaka.

Služabnik me je peljal po brezkončnih hodnikih, konečno odprl krasno rezljana vrata, in velel naj vstopim.

Stala sem pred pašo.

„Stopi bližje, moje dete“, je rekel mogočno in pokazal na sedež zraven sebe.

Jaz sem mirno obstala.

„No, zakaj ne prideš sem?“

Njegovo oko je jezno vzplamtelo.

„Kaj želite od mene, gospod?“ sem vprašala.

Čutila sem, da mi preti nevarnost, a poznala nisem strahu. Paša se je začudil.

Vajeu, da mu njegove žene na migljaj ubogajo, da se srečne štejejo, če dopadejo svojemu gospodu, našel je tu nasprotstvo in trmo.

To mu je bilo nepričakovano, ali še bolj ga je razgrela.

„Ali ne šteješ to v največjo milost, da Tebe, sužnjo, sprejemem med svoje žene?“ je zarohnel nad menoj.

Ponosno sem stala pred karajočim pašom; z visoko povzdignjeno glavo sem zaklicala:

„Ne, jaz nočem.“

Paša me je srpo pogledal.

„Premisli si, dokler je še čas!“

Njegov glas je donel kakor gromenje.

„Z bleskom in bogastvom te hočem obdati, dragi kamenji te bodo dičili, — zapovedala boš vsem drugim ženam.“

„Zadnjikrat, — ne, nočem!“

Šla sem proti vratom.

Za seboj sem začula hripav krik; krik kakor kake divje zveri. —

Paša planil je za menoj, zagrabil me za roko in me zagnal sredi sobe.

„Bedna robkinja, — ti me nočeš slušati? Potem te prisilim, da ustrežeš moji želji.“

In planil je proti meni.

Umaknila sem se do zidu.

Poskušal me je odtrgati; ali moje roke so se krčevito držale pregrinjal, ki so bila na steni.

Slišala sem, kako je padlo orožje, ki je na njih viselo, na tla, — moja roka je zagrabila bodalo, in v naslednjem trenutku je sunem z vso silo v prsi nasilnika.

Dobro sem zadela.

Brezglasno je padel na tla, — kri se mu je vtila iz rane. —

Temna kri je pobarvala pregrinjalo,

Obstala sem kakor okamenela, — potem sem slišala šum, — služabniki so poslušali.

Planila sem ven na hodnik in tekla, kakor od strahov gnana, skozi kričečo množico.

Allah me je peljal do vrat, stala sem na prostem.

Za seboj sem zaslišala divje kričanje, — zapazili so moj beg. —

Brezsapno sem tekla po cesti, — nihče mi ni zastopil pota, — samo moji preganjalci so prihajali vedno bližje — in bližje. —

Zdaj sem zaslišala šumenje reke.

Stala sem na obrežji Nila.

„Notri, — notri!“ je kričalo vse v meni, „tam je mir, — pokoj!“ —

Kar čutim, da me nekdo prime za roko.

Neki Evropejec je stal zraven mene.

„Kam hočete? — Ali Vas preganjajo?“ me vpraša prijazno. —

Molče sem pokazala na ono stran, od koder se je čulo vpitje preganjalcev.

Tujec me je hitro peljal na eno dahabijo (Nilovo ladjo), ki je bila pripeta na obrežji in me skrije v kajuti ladje, kjer sem bila varna.

Potem je šel zopet na obrežje, da bi pokazal mojim zasledovalcem drugo sled.

Ko je zopet vstopil v kajuto, sem mu hitro in pretrgano povedala, kaj se je zgodilo.

Molče je pokimal, a še isto noč se je odpeljala ladja proti severu.

Bil je mlad Amerikanec, ki je radi neke prsne bolezni poiskal mili zrak gornjega Egipta.

Njemu sem se imela zahvaliti za svojo rešitev.

Z največjo pazljivostjo me je pripeljal v Kairo.

Da se ne izve, kje da se nahajam, spravil me je v neko angleško rodbino.

Moj rešitelj bil je tam vsakdanji gost.

Ljubil me je, to se razodevali njegovi pogledi, njegove besede. —

Čutila nisem nič za njega, ali iz hvaležnosti sem bila pripravljena, da grem ž njim v njegovo daljno domovino, in da tam postanem njegova žena.

Že na poti po morji vračala se je njegova bolezen z vso silo. Komaj pa smo dospeli v Novi Jork, se mu je dvignila kri in končal je svoje življenje.

Tako sem ostala sama, zapuščena, brez sredstev nakazana na se. —

Nekaj časa sem nastopala kot pevka v neki kavarni.

Ali beda se je oglašala. Ko sem že mislila, da me ukonča, stopil je pred me zapeljivec.

Otrok puščave, ki je nekdam z bodalom branil svojo čast, pal je v zanjke zapeljiveca.

Nejevoljno je Azuma izgovorila zadnje besede.

Zdaj je obrnila obraz proti zidu.

Vrata so se odprla.

Priska je vriskaje planila proti njim.

„Ah, Rihard — vendar — vendar!“ je zaklicala.

131. poglavje.

Na grobu.

Meglenu jutro je, ko se vračamo v mesto, kjer je Helena nastopila svoj novi težavni posel.

Mesto obdajajoči griči se končujejo pri zadnjih hišah, iz katerih se sliši rahel šum, kakor da bi hotel buditi spavajoče, ki tukaj zgoraj za vedno počivajo od truda in dela.

Nizki beli zid obdaja mirodvor mesta.

Še je ležala nočna megla težko na mokri travi in nad vrhovi cipres.

Tiho, smrtno tiho je bilo tu zgoraj, samo neka oseba je urno delala z lopato.

To je bil grobokop.

Tikoma zraven odprte jame ležal je grob, ki je imel preprost križec.

Ker ni bil zaraščen, se je videlo, da je bil mrtvec še le pred par dnevi položen vanj k večnemu počitku.

Starec se za trenotek oddahne; položi lopato v stran, ter si obriše znoj s čela. —

Kar zaškripljejo vrata pokopališča.

„No, kdo pa pride danes tako rano?“ reče starec začudeno in zre proti vratom.

Sloka ženska oseba je vstopila.

Čez roko ima dragocen venec.

„Kakor se vidi, je tukaj tuja,“ reče grobokop za-se.

Opazil je, da se obiskovalka iskaje ozira.

„No, koga neki išče,“ meni grobokop in zleze počasi iz groba. —

Ko ga tujka ugleda, gre takoj proti njemu.

„Ah, prosim, ali mi morete povedati, kje je grob Maud Alen?“ ga vpraša mili, od solz zadušeni glas.

Starec pokaže na sveži grob.

„Saj mislite na ono deklico, ki je pred par dnevi v bolnišnici zgorela?“

Vprašujoče pogleda tujko in reče:

„Tu leži.“

Helena, — ona je bila zgodnja obiskovalka, — se bolestno zgane.

„Da, to je bil velikanski pogreb,“ je menil starec, „celo mesto je bilo polno te čudne zgodbe.“

Premolknil je, a takoj zopet resnobno nadaljeval:

„In oni lump, — oni capin, — ki je skočil rajši v plamen, kakor da bi stopil pred sodnika, — njega smo tam-le v strani zagrebli.“

In starec pokaže v kot pri zidu.

Helena se zgrozi.

Venec položi na grob, potem se obrne s prosečim pogledom h grobokopu.

Razumel je molčečo prošnjo.

„To je bila Vaša sorodnica? — No, jaz Vas ne bom motil, z grobom sem gotov: — zdaj imam dosti opravila, da druge zalivam.“ —

Odkril se je in šel.

Brezglasno pade Helena zraven groba, ki je pokrival zadnje ostanke uboge Maud.

Šele večeraj je zvedela o strašnem koncu nesrečne prijateljice po časopisu in brala je tudi, da je revica že pokopana.

Za to malo denarja, kar ga je imela Helena, kupila je venec. —

Bilo je edino, kar je zamogla dati mrtvi prijateljici.

Nasloni lepo glavo na križec.

„Maud Alen,“ bilo je na križu zapisano.

„Oh, Maud, — moja draga, srčno ljubljena prijateljica,“ stoče Helena, „zakaj si mi to storila! Zdaj, — zdaj te razumem in tvoje temne besede na onem strašnem večeru: za me si se žrtvovala! Da rešiš prijateljici zadnje, največje, kar ima, si segla po tem obupnem sredstvu! — Tvoja ljubezen sega še čez grob.“

In Helena se je bridko zjokala.

„V plamenih našla si grozno smrt,“ je tožila znova, „ogenj, ki je tebe, ubogo mučenico ugonobil, dal je ljubljeno prijateljici tako zaželjeno prostost. — In zdaj, — zdaj klečim tukaj in se ti še zahvaliti ne morem za velikansko žrtev, ki si jo storila.“

O, Maud, — da rešiš, ljubljeno prijateljico, si mirno šla v smrt!

Kje se najde tebi le primera! Kaj so vse moje bolesti in vse moje težke izkušnje proti tvoji žrtvi, — tvoji nepopisni ljubezni!

Zakaj ni bilo tvojemu zvestemu srcu sojeno, ljubljenu možu narediti nebo na zemlji? Ali je večni Bog mogel dopustiti, da si ti, tako čista, padla v mreže onemu hudobnemu nesramnežu!

Helena si je zakrila z rokami obraz.

Da, nesrečna Maud, ti si boljšo usodo zaslužila! Kot ljubeča žena, — skrbna mati bi lahko največjo zemeljsko srečo dosegla.

Kot ljubeča mati!

Helenine misli so poletele k Severju.

Da, prekrasnega moža je ljubila!

Ali je bila radi tega srečna?

Kaj ji je pomagala njena udanost, njena vroča ljubezen? Solze najgrenkejšega gorja radi gotovosti, da je ničvrednežu darovala svoje srce, so bile njena usoda.

Hladnokrvno izročil jo je nesreči in bedi, brezsrčno jo zapustil.

Njo in otroka!

„Kot skrbna mati!“

Težko je padla Heleni ta misel na srce.

Da, njen otrok, njena edina sreča! To malo bitje, ki je z njo delilo pomanjkanje in bedo, in je obupajoči z jednim pogledom svojih sladkih oči vrnilo majajoče se zaupanje do Boga in človeštvo. Otrok, ki ji je bil že tako dolgo iztrgan!

Ali še živi?

Helena je imela le malo upanja.

Še enkrat je preživela grozne prizore zadnjih tednov, odkar je Lidija zginila v gozdu.

Videla se je v duhu hiteti po gozdu, obupno po otroku klicaje. Videla je strašno noč, v kateri so je volkovi obkroževali, strašni beg pred nestvorom, ki ji je krvoželjen sledil.

„Ne, — ne, moj otrok je izgubljen!“ je zaupila in krčevito so roke prijele v mehko zemljo.

Kako bi bilo mogoče, da še reši otroka takemu nestvoru. Gotovo je že davno raztrgan, — požrt!

V nepopisni bolesti je stisnila Helena svoj obraz v roke ter ihtela.

In Korošec, ki je obljubil, da poišče Lidijo, — tudi on je izginil! —

Zastonj je povsodi poizvedovala za njim! Gotovo misli, da je že davno mrtva, in je obupno odšel, brez nade, da najde ljubijeno gospo še kedaj.

Kaj ji je neizprosna usoda tudi zadnje prijatelje odvzela? Še zadnje, kar je imela, njej, ki je zgubila očeta in mater, soproga in otroka.

Da, tudi očeta in mater je zgubila!

Pred njeno dušno oko je stopila podoba onega strašnega božičnega večera, ko je trepetaje mraza in gladu, tresočega otroka v naročji, kot na zadnje pribežališče, potrkala na domača vrata.

Vidi se klečati pred očetom, ki ji očita, da je ona vzrok smrti svoje matere, zveste, ljubljene matere; zastonj je klečala z otrokom pred razsrjenim očetom, ki ji je v mrzli, viharni noči pokazal vrata.

In kako je potem, mrazu premrta s trepetajočim otrokom na roki, prosila za ubožno prenočišče po vasi.

In potem leta strašne bede!

Kako je obupana šla čez morje, za možem, ki jo je tako nezvesto zapustil.

Misli na oni dan, ko ga je zopet videla, ko je že drugo omrežil ter živel v bogastvu in sreči, medtem, ko je ona v temni podstrešni kamrici lačna sedela pri svojem smrtno bolnem otroku. —

Pred njo stojijo strašni prizori, ki jih je preživela, ko se je hotela z drugo ženo bojevati za brezsrčnega in vendar tako vroče ljubljenega moža.

Zdaj je šele spoznala njegov pravi značaj, zdaj šele strgala krinko brezsrčnemu malopridnežu.

Njene papirje, katerih se je imel bati, ji je ugrabil, brez usmiljenja je njo, pomilovanja vredno ženo, izročil blaznici. Da, ni se celo plašil poskusiti, da bi s strupom končal njeno življenje,

In tega moža je ljubila!

Kako je bilo mogoče, da ga ni spoznala prej, da ni tega sebičnega, ki je le gledal na njeno domišljeno bogastvo, takoj pahnula od sebe.

O, ta zaslepljenost, — kako je verjela njegovim sladkim besedam!

In potem, ko je zbežala iz blaznice, ko je kot pevka tako slovela, ali se ji ni zopet približal in ji odpeljal najdražje, kar je imela, njen biser, njenega otroka?

Jasno stalo ji je pred očmi: rabil jo je, — potreboval je denar, katerega je zaslužila. Bog ve, kakšna nova ničvrednost mu je bila takrat zopet v mislih!

S svojimi, od krvi omadeževanimi rokami jo je hotel zopet na-se prikleniti, ko je tudi drugo ženo zapustil, ubogo Marijo, ki je s celim srcem visela na tem zločincu. Ta morilec!

Da, uboga Marija, tudi ona je temu zanikrnemu človeku vse žrtvovala, njemu, ki se ni prestrašil nobenega sredstva, da bi nasitil svojo žejo po denarju.

Kje neki zdaj biva?

Ali je polkovnik Rogers še vedno na njegovem sledu, ali se je zločinec vedel zopet odtegniti svojim preganjalcem?

Polkovnik Rogers!

Tudi njegova moška velika postava ji je stopila pred oči.

Kako se je postavni, resni mož potrudil, da bi izročil Severja pravici v roke.

Ponudil ji je mirni brezskrbni dom: vedela je, da jo zvesto in srčno ljubi in vendar je njegovo ponudbo odklonila, — zakaj?

Da, kdo ve za zagonetke ženskega srca?

Tudi strašni dogodki pretečenih dnij ji stopijo pred njeno dušno oko.

Bolnišnica doktorja Štefansa z njenimi tajnostimi, mladi resni zdravnik in cinični obraz ravnatelja ter njegova vražja družica, strežajka, stopili so ji v duhu pred oči.

Brala je, da se ta ženska pri vseh vprašanjih trdno brani, da je kaj vedela o tajnih stvareh, ki so se zgodile v bolnišnici, da so jo postavili vspricho velikanske množice pred žrtve zvodnika in da je le velika četa policistov mogla ubraniti ta človeški nestvor pred razsrjeno množico, ki jo je hotela linčati.

A vse to, vse je stopilo nazaj pred strašno sedanjostjo.

Danes, kakor vse večere mora Helena zopet stopiti na oni strašni oder, mora se izpostavljati pogledom zijalaste množice in za hrbtom poslušati predrzne opazke pijanih deklet.

In vse to, da zasluži revne groše, ki so komaj zadostovali, da si ohrani življenje!

Edinò upanje na srečen slučaj, upanje, da kaj poizve o svojem otroku, jo je še zadržalo.

Da, ti strašni večeri, kdaj jih bo konec?

Saj je bila izpostavljena nesramnim napadom svojih tovarišic. —

Kolikokrat je že moral krémar poseči vmes, da je razgrajajoče ženske ukrotil.

Tudi poslušaleci, katerih ljubljenec je bila, obnašali so se večasih tako, da Helena ni vedela, kako se reši pred dobromislečimi šalami in zaupnostmi.

Navadno je morala pobegniti skozi stranska vrata, da se je umaknila ponudbam za spremstvo.

S strahom je tudi mislila na tajiustveno postavo, ki ji je vsako noč sledila.

Seveda ji nikdar ni stopila na pot, nikdar se ni upala jo nagovoriti.

Tudi ni mogla spoznati, kdo da je to bil; ali nikdar ga ni pogrešala.

Šel je v vedno isti daljavi za njo.

Kadar je dospela do svojega stanovanja, je obstal in zginil v temoti.

Nikogar ni imela, da bi se obrnila do njega, nobene sočutne prijateljice, kateri bi vse zaupala in se zjokala, nikogar, da bi se brigal za njo.

Od svoje gospodinje je revica imela tudi dovolj prenašati.

Ta ženska ni razumela, zakaj ta deklica ne mara nikaškega znanja, in zakaj vsakega odklanja, ki se ji ponudi.

Samo s tem, da ji je Helena enkrat za vselej dopovedala, da takoj zapusti stanovanje, je gospodinjo zadržalo, da ni pustila vstopiti nekaj gostov pevske gostilne, ki so vpraševali po nji. —

Da, če bi še živela Maud, njena mrtva prijateljica!

In zopet je začela misliti na sveži grob, ki je bil pred njo.

Kako je Maud srečna, da je dobila vročezazeljeni mir!

Neskončna želja po prijateljici se je polastila Helene.

Najraje bi bila izkopala grob, ter se vlegla poleg prijateljice k večnemu počitku.

Roko v roki s prijateljico, kako bi rada zatisnila svoje oči in bi nežno zadremala v ono večnost, ki ne pozna nobene nesreče. —

Ne, vse ne pomaga nič, saj mora živeti, — trpeti, — prestat. — — —

Stari grobokop je pristopil k nji.

„Ne ležite tako dolgo v mokri travi“, jo je dobrosrčno posvaril.

Helena je vstala.

„Ali ste mrtvo še enkrat videli?“ je povprašala starca.

„Gotovo“, ji je ta odgovoril.

Obrnil se je ter pokazal na nasprotno stran.

„Tam v kapeli so jo blagoslovili, krsta je bila odprta.“

Helena je žalostno uprla svoj pogled v starca.

„Pri tej priliki sem ji videl v obraz“, je nadaljeval grobokop. „Obraz je imela bel kakor sneg, ali ljubka je bila kakor kak otrok. Solze so mi stopile v oči, ko sem zrl na njo; smehljaj se ji je igral krog ust, kakor da hoče odpreti oči.“

Helena je glasno jokaje zapustila pokopališče.

Starec je gledal za njo.

„To je gotovo njena sestra“, je menil z glavo majaje.

„Da, s smehom na ustih šla je za mene v smrt“, je donelo v Helenini duši.

Bridko jokaje je šla dalje.

„Moja Maud, ne jezi se, Ti si mi za izgled, kako naj nadalje hodim.“

Za hip je obstala.

Odločno se vzravna in reče mirno:

„Naj pride, kar hoče! Kar mi je Bog prisodil, hočem mirno, brez godrnjanja sprejeti.“

Tiho je zopet bilo na mirodvoru.

Iz temnih oblakov je šinil prvi solnčni žarek. Svetlo je zažarel po grobovih, svetlo obstal na malem križu na svežem grobu. —

Tajna moč.

Zopet se zasveti fasada „belega gradu“ v belem svitu električnih lučic.

Raznobarvna množica polni veliko poslopje.

V igralni sobi je vse tiho.

Bila je zaduhla poletna noč.

Vse se sprehaja zunaj pod drevjem parka, kjer šumijo vodometi in razprostirajo prijeten hlad.

Na strani gospe Manuelite Blakburn hodi baron Falkenburg. —

Mirno govori, medtem ko se ž njo sprehaja, o najnavadnejših rečeh.

Oči njegove iščejo po grmovjih, kakor da je tam kdo skrit. —

„Ste že bili v Meksiki, gospod baron?“ vpraša gospa Blakburn nenadoma.

„Ne“, odgovori baron, „tako daleč nisem prišel na jug.“

„O, potem se morate peljati tja: Meksiko je najlepše mesto sveta.“

„To že verujem, milostljiva!“

Smehljaje se je ozrl na lepo ženo.

„Če Vas pogledam, imam živ dokaz za to pred seboj.“

„Nepoboljšljivi laskač“, reče gospa Blakburn in ga lahko udari s pahljačo.

„Ne smete mi tako nepremično zreti v oči“, se zasmeje gospa. „Rekla sem Vam že, da imate zli pogled.“

„Ni mogoče.“

„Ne. — ne, tako je, v Vaših očeh leži demonična moč, ki me sili, da tudi jaz Vas gledam. Da, jaz nisem v stanu, proč pogledati, predno ne odvrnete svojega pogleda.“

„To je vendar čudno, milostiva gospa.“

„Da, — zelo čudno“, odgovori ona zamišljeno

Gospod Blakburn pristopi z drugimi gospodi.

Baron porabi to, in se neopaženo loči od skupine.

Njegovo oko je našlo osebo, katero je iskalo.

Baron je šel nekaj korakov nazaj in neopaženo stopil za gosto grmičje.

Temna postava je stala v njega senci.

„No, Joze“, šepetal je baron hlastno, „kaka poročila imaš?“

Sluga je zganil z ramami.

„No, povej hitro, nimam dosti časa. Kaj si zvedel?“ zaklical je živahno baron, ki ni bil nihče drugi, ko Sever.

„Po zadnjih poročilih, katere sem dobil, se je parnik razletel.“ —

„In se ni nihče rešil?“

„Izmed teh, ki so bili na njem, nihče“, odgovoril je Joze.

Baron z zlobnim posmehom odvrne slugi:

„No, saj je potem vse v redu.“

„Vendar ne, gospod! Zvedel sem, da je kratko pred eksplozijo nekaj ljudij parnik zapustilo.“

„To ni mogoče, saj ladja ni imela postajališča do M . . . . s.“

„Prav, gospod; a te osebe so zapustile parnik s čolnom.“

Sever je osupnil.

„Prokleta, — to bi bili . . . . ?“

„Prizadeval sem si, o teh osebah kaj zvedeti, a ni se mi posrečilo. Ravno tako je, kakor da bi bili zginili s površja zemlje.“

„Dobro, dobro, pojdi sedaj domu; zvečer še govoriva o tem.“ —

Sluga je zginil.

Sever je šel počasi skozi park.

„To je lepa reč“, škripal je. „Treba je samo, da je bil polkovnik v barki in da je rešen, potem ga imam v kratkem za petami.“

„Škoda, čutil sem se tu tako varnega; — no, ne pomaga nič. Joze mora dobro paziti in v sili odstraniti moje nasprotnike: Boba pošljem v Novi Jork, poizve naj, kako tam stoje moje stvari.“

„Sedaj niti ne mislim na to, M . . . . s zapustiti, ko me je očarala ta žena, ta Manuelita. Moja mora postati in naj me velja življenje in zveličanje!“

„A kako to začeti?“

„Videti je, da je zelo zaljubljena v svojega moža. Stari Blakburn je nasprotnik, s kojim je treba računati. — —“

„A sedaj mi pride neka misel, misel, kateri sem že davno hotel priti do dna, a sem jo vedno kot prefantastično opustil. — Manuelita me je zopet spomnila: — na nji bom napravil izkušnjo.

„Ali ima pogled mojih oči ono skrivno, prisilno moč, ki vse podjarmi svoji volji?

„Poskusil bom!“

„Kje pa ste, gospod baron?“ zaklicala mu je Manuelita, „moji vitezi so me zopet zapustili in sanjarijo v krasni mesečni noči o menicah in drugih poetičnih rečeh.“

Hitro je bil baron ob njeni strani.

Ozrl se je naglo na vse strani.

Bila sta sama.

„Oprostite, milostna, da sem Vas zapustil“, je rekel šaljivo baron, „a padlo mi je nakrat nekaj v oči in bolečina me je prisilila, zaostati.“

„O, obžalujem Vas, ali je zopet bolje?“

„Ne“, rekel je baron.

Pritisnil je zopet robec na oči.

„Boli me še močno.“

„No, potem pridite hitro k lampijonu tam ob klopi“, odvrnila je gospa Blackburn.

„Hočete-li biti zdravnik?“ vprašal je nagajivo.

„Morda je prišel mrčes v oko, katerega bi lahko odstranila“, rekla je mlada žena.

„Zelo bi Vam bil hvaležen.“

Stala sta pri klopi.

Baron se je vsedel tako, da mu je svetloba padla ravno v oči. —

Odstranil je robec.

„Ali tako prav sedim?“

Mlada gospa je potrdila.

„Tako, sedaj pokazžite. Odprite oko prav široko.“

Grobna tihota je vladala.

Noben glas ni prišel iz ust Manuelite.

Nagnila se je čez baronovo glavo.

Zadel jo je jasen pogled teh krasnih očij.

Njeni očesi sta zamežikali, potem srepro zrl pred-se.

Končno sta se zaprli trepalnici.

Gospo Blackburn je prevzel spanec.

Gotovo so naši čitatelji že kaj slišali o skrivnostni moči „sugestije“, o nekem poglavju iz temne strani človeškega duševnega življenja.

Ljudje, katerim je ta moč lastna, zamorejo s pogledom svojih očíj osebe, katere so za to občutljive, pripraviti v spanje in jim v tem narejenem spanju ukažejo stvari, katere morajo prizadeti, ko jih je operater zopet k zavesti poklical, neogibno storiti, če li to hočejo ali ne. Skrivna moč jih k temu sili.

Baron je dosegel svoj cilj.

Še enkrat se je ozrl na vse strani, potem se nagnil k speči Manueliti.

„Kako lepa je“, šepetal je strastno. „Nikdar nisem za nobeno žensko takoj v prvem trenutku občutil takega poželjenja ko za to živahno Američanko.“

„A svojega namena ne smem pustiti iz očíj: „moja“ mora postati in ž njo še marsikaj družega.“

Nadaljeval je svoje skrivnostno dejanje:

„Ali me slišiš, Manuelita?“ šepetal je, nagnjen k njenemu ušesu. —

„Da, slišim“, odmevalo je, kakor z zadušenim glasom, nazaj. —

Baron se je razveselil.

Videl je, da je bila lepa žena občutljiva za prisiljivo moč njegovih očíj, da mu je zamogla služiti kot brezvoljno orodje njegovih namer.

Vedel je sedaj tudi, da mu je bil lasten ta skrivnostni dar narave.

Česa ne bo s tem vse dosegel!

Vrtelo se mu je skoraj v glavi pri tej misli.

Zopet se je nagnil k Manueliti:

„Od sedaj naprej bodeš druga ko si bila do sedaj“, šepnil je speči na uho.

„Zaničevala bodeš svojega moža, — ljubila bodeš mene, barona Falkenburga strastno, — mislila le na me — velim Ti to.“ —

Zadovoljen se je vzravnaval.

„To se je posrečilo; — a sedaj je odvisno vse od tega, da jo obdržim v sponah svojega pogleda. Kakor se spominjam, trpe posledice te čudne sile le malo dni. — No, da je enkrat moja, — potem mi ne bo težko, jo vedno znova prikleniti na-se.“

Prisluškujé je skočil kviško.

Glasovi so mu prihajali na uho.

„Ah, pridejo, — dobro, — danes se ne bom več pokazal, — sedaj jo bodem hitro zbudil.“

Potegnil ji je parkrat z rokama prek obraza, ter ji na lahko pihnil v oči.

Začela se je gibati.

„Z Bogom, preljuba“, zašepetal je baron in ji pritisnil vroč poljub na roznata usta.

Potem je zginil.

Manuelita je odprla oči.

Kje je bila, — kaj se je bilo zgodilo?

Kako je prišla na to klop?

Zaman se je trudila, da bi se spomnila zadnjih dogodkov.

Vedela je samo, da je baron ž njo govoril; — vse drugo je bilo zbrisano iz spomina.

Ali je morda zaostala in tu zadremala, utrujena od vroče poletne noči?

Stopinje so se približevale.

Gospod Blackburn je prišel z nekaterimi gospodi po drevodu doli.

Gospa je vstala in šla prihajajočim naproti.

„Ti si tu, in sama?“ vprašal je začudeno soprog.

Ozrl se je okoli in vprašujoče dostavil:

„Kje pa je baron?“

„Ne vem, bržkone se je vrnil k družbi.“

Bankir je ponudil svoji ženi roko.

„Ne, hvala“, rekla je se plaho umikajoč.

Presenečeno jo je pogledal.

„Kaj pa Ti je, otrok?“

„Tako vroče je danes“, je odvrnila.

Manuelita je bila sama sebi uganjka.

„Kaj neki imam proti svojemu možu?“ mislila je.

Vse, za kar se prej niti zmenila ni, prišlo ji je na um v teh kratkih trenutkih, — njegovi osiveli lasje, njegova, akoravno krepka, starikava postava, tanke gube okoli oces in ust. — Vse ji je bilo sedaj zoprno.

Kako neki se je mogla privezati za vse življenje na tega moža, ona, mlada, vesela žena?

Zdelo se ji je nerazumljivo.

Profica-beračica

ali

usodni
doživljaji

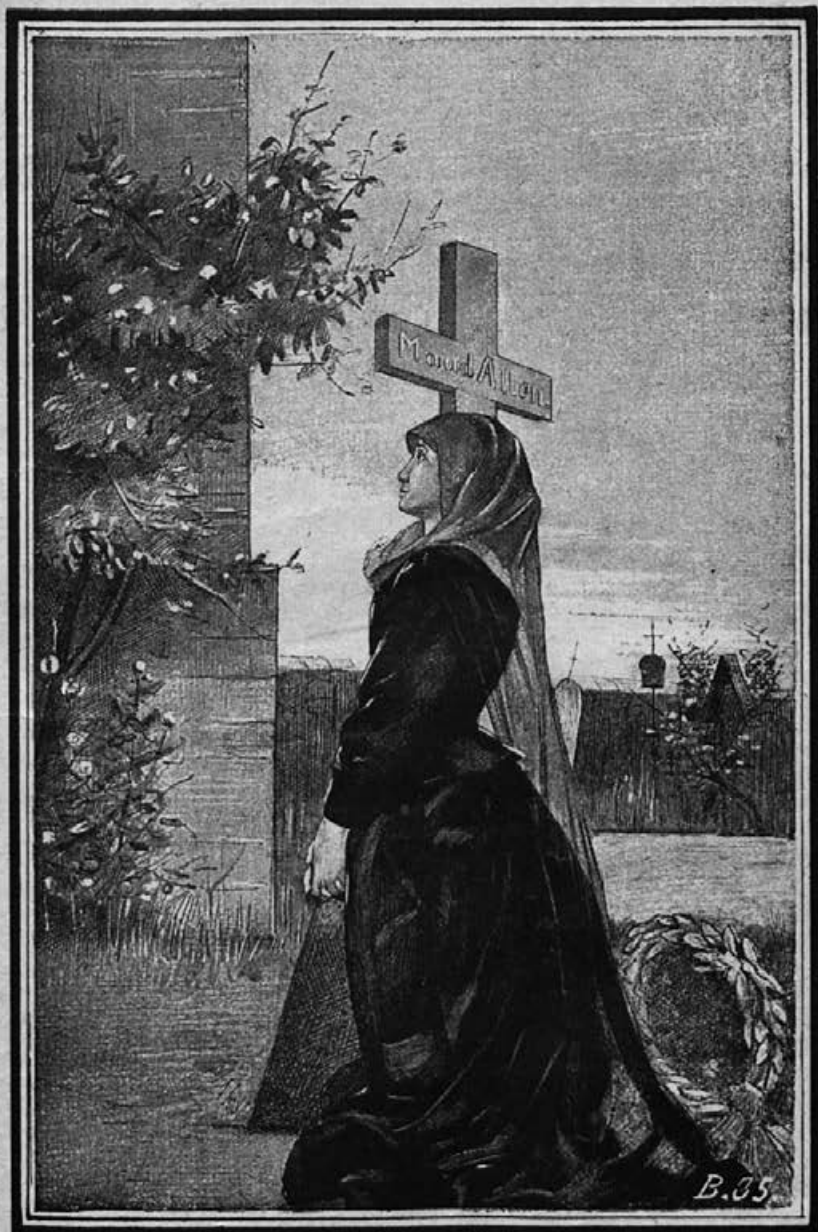
grofovske hčere.

Roman
iz žuljenja

V Ljubljani
Oton Fischer
Oddelek za kolportažo

Brez glasu je pokleknila Helena na zemljo, ki je pokrivala
zemske ostanke uboge Maud.

26.978 VII 29

Kar ji stopi v duhu neka postava pred oči, ponosen, lep mož z demonskimi očmi.

Bil je baron pl. Falkenburg!

Obšlo jo je vroče koprnenje za njim.

Zaman so ga iskali njeni pogledi med družbo, ki se je sešla v razsvetljenem okroglišču pred hišo.

Nikjer ga ni bilo videti.

Manuelita je hotela biti sama.

Hitro se je poslovila od obiskovalcev.

„Ali nas že zapustiš, otrok. Se-li čutiš bolno? vprašal je g. Blackburn.

Prijel jo je skrbno za roko.

Skoraj jezno se mu je iztrgala.

Udivljen je gledal za njo.

„Kaj je to, ne za spoznati, — kaj neki ima?“ mislil je sam pri sebi.

Nemiren se je podal k gostom.

Gospod Blackburn ni slutil, da je pred nekaj minutami neki ničvrednež uničil njegovo srečo, ki si je izmislil satanski načrt, pred kojega izvršitvijo bi se bil ustrašil največji hudo-delec. —

133. poglavje.

Pri igralni mizi.

„V zadnjem času ste imeli strašno smolo, gospod baron!“

„Da, sreča je nestanovitna boginja; kdo ve, s čim sem jo razžalil, gospod Davis.“

„To je le vsled tega, ker vedno stavite na fante; vzemite vendar enkrat srčno damo“, smejal se je Janez.

„Dobro, držal se bom Vašega sveta.“

„Zakaj pa vedno stavite tako ogromne svote?“

„Saj ravno v tem obstoji mikalo igre: le če se gre za stotisoče, sem zadovoljen. Tu je napetost, — pričakovanje, — veselje, ako se dobi.“

Janez je zmajal z glavo.
„Pojdite, gospod Davis, danes bodete videli, kako se igra v velikih klubih; danes se bo šlo za velikanske vsote.“

Nejevoljno je sledil Janez baronu v igralnico.

Nje posestniki so bili skrajno razburjeni.
Vse je obstopilo bankirja, ki je sedel baronu nasproti in je mirno odtegoval kvarte.

Baron je po nasvetu mladega Amerikanca vedno stavil na srčno damo.

A zgubljal je v enomer.

Gledalci so se nakrat malo umaknili.

Manuelita Blackburn je pristopila.

Vsedla se je k svojemu možu.

Že prej je sedela tam, a se je hipno oddaljila.

Bila je bleda, oči so se ji iskrile.

Bili so čudni pogledi, katere je neopazno pošiljala baronu in katere je on ravno tako vračal.

V teh pogledih bil je cel svet ljubezni in skrbi.

Baron se je komaj zmenil za velikanske izgube.

Veselil se je, da se mu je posrečilo za-se pridobiti lepo ženo in jo prisiliti, da postane „njegova.“

A bral je tudi iz njenih pogledov skrb za predragega, ki je neprenehoma stavil na srčno damo in kojemu je boginja sreče odpovedala milost.

„Stavite vendar na drugo kvarto, gospod baron!“ zaklical mu je eden gledalcev.

„Ne, danes zvečer se držim srčne dame“, odvrnil je ta mirno.

Manuelita je na to vstala in odšla.

A čez nekaj časa se je zopet vrnila.

Ogrnila se je v špansko mantilo.

Baronov obraz je postajal rudeč, očitno se je jezil večnih izgub.

„500.000 dolarjev!“ zaklical je.

„Banka drži“, odvrnil je mirno bankir.

„En milijon dolarjev!“ zaklical je baron.

Zopet je potegnil bankir kvarto.

Baron je zgubil.

Nastal je kratek premolk.

„Pet milijonov dolarjev!“
Baron je bil očitvidno razburjen.
Mrmranje je šlo skozi množico.
Gospod Blackburn je prenehal.

„Takih vložkov ne morem sprejeti, gospod baron! Gre se za vzdržanje banke.“

Baron je skočil po konci.

„Vzamem moj vložek nazaj. A stavim znova osem milijonov dolarjev, moje premoženje!“

Srepro je upri svoj pogled v bankirja.

Na to je odločno in glasno rekel:

Sedaj rečem jaz: „Va banque!“

Gledalci so bili nepopisno razburjeni, nekateri so si brisali pot s čela.

Bankir se je mudik.

„Recimo, da sprejemem vložek“, rekel je končno, „bi vendar, akoravno bi bila zguba na moji strani, banka ne bila uničena: jaz sem bogatejši nego menite, gospod baron.“

Ta se je grizel v ustni.

„Pomislite, da se gre za Vaše premoženje, vzemite denar nazaj.“

Baron je zaklicaj:

„Ne, — nikakor ne!“

„No, potem obžalujem“, rekel je Blackburn, „predlagam Vam nekaj drugega:

Banka stavi 4 milijone dolarjev proti enaki vsoti; ako dobim jaz, stavim teh osem milijonov proti Vašim 4 ostalim kot vračilo; ako dobite Vi, zahtevam od Vas ravno to.“

„Dobro, udam se!“ odvrnil je baron.

Grobna tihota je vladala.

Gledalci so se komaj upali dihati.

Kvarta je padla.

Baron je zgubil.

V tem je zadonel ženski glas:

„Sedaj bodem jaz zadnjikrat potegnila!“ zaklicala je nena-doma Manuelita.

Obrnila se je vprašujoče k soprogu:

„Saj dovoliš?“

Ta je nejevoljno prikimal.

Opazil je enega izmed pogledov, katere je Manuelita pošiljala baronu.

Lepa žena je pokazala nežno roko izpod mantile.

Počasi je obrnila kvarte.

Padla je srčna dama.

Baron je dobil 4 milijone dolarjev.

„Prinesli ste mi srečo, milostna“, rekel je uljudno Manueliti.

Bankir je končal igro in zapustil s svojo ženo dvorano.

Tiho je šel ž njo v svoje privatno stanovanje.

Odprl je vrata.

„Vstopi!“ rekel je skoraj osorno svoji ženi.

Šel je parkrat po sobi.

Nakrat se obrne k Manueliti.

„Zguba 4 milijonov ne pomeni zame nič; jaz bom to kmalu nadomestil, a opazil sem danes nekaj, kar mi moraš takoj pojasniti.“

Ustavil se je pred njo.

Zrl ji je v obraz in ji rekel z resnim glasom:

„Videl sem danes zvečer, da si baronu vrgla pogled, kakor se ne spodobi omoženi ženski, — kaj pomenja to?“

„Ne razumem Te“, rekla je Manuelita površno. „Ali si morda ljubosumen?“

„Do sedaj nisem imel povoda za to“, rekel je Blakburn ostro, „a sedaj hočem vse vedeti; odgovori mi!“

Razburjen je nadaljeval:

„Našel sem Te včeraj zvečer samo na klopi sedeč, — baron je bil malo poprej v Tvoji družbi, — Tvoji pogledi pričajo tajno sporazumljenje.“

Molčala je. —

„Ali mi bodeš sedaj odgovorila?“ zavpil je Blakburn.

Prijel je Manuelito za roko ter je potegnil s stola.

Jezno se mu je iztrgala.

V tem je nekaj padlo na tla.

Manuelita se je hotela hitro pripogniti.

A s spretnostjo, katere bi se niti ne bilo pripisovalo postarnemu možu, prehitel jo je.

Vzdignil je stvar.

Bila je kvarta. —

„Kaj pomeni ta „srčna dama?“

Skočil je proti nji in vpil divje:

„Ha, zdaj razumem, nesramnica, ničvredna prešestnica, delaš skupno s Tvojim ljubovnikom!“

A predno jo je mogel zgrabiti, je Manuelita odhitela.

Hitel je za njo. — —

Zaman; izginila je v njeni sobi in zaklenila vrata.

„Odpri!“ vpil je, „razbijem vrata, zadavam Te, nesramna ženska!“ —

Nakrat je nehal rohneti. —

Premišljeval je. —

Čemu ta hrup? — Da bi se mu rogali? — Ne, rajše bo kaznoval brezznačajneža in sicer se je moralo to kmalu zgoditi.

Sklep je bil gotov.

Hitro je šel v igralnico.

Baron je stal sredi neke skupine gospodov ter je sprejemal njihove čestitke k velikanskemu dobičku.

Gospod Blakburn je vstopil.

„Smem gospoda barona prositi za besedo?“

„Takoj!“ odgovoril je ta uljudno.

Obrnil se je še k gospodom z besedami:

„Oprostite, gospodje!“

Stopila sta na to v dolbino.

„Gospod baron“, začel je Blakburn, „jaz imam z Vami govoriti v jako važni zadevi. Poznate-li to?“

Pokazal je kvarto.

„Kaj je s tem?“ vprašal je baron zavzet.

„Gre se samo za nekaj besed. Moja žena je zgubila to kvarto in mi s tem dokazala, da je v tajnem sporazumljenji z Vami.“ —

Baron je odmigal z roko.

Torej tako ga je ljubila Manuelita, da je že postala go-ljufica? —

Ta misel mu je bliskoma šinila v glavo.

„Ne zagovarjajte se“, rekel je Blakburn mrzlo; „ne vem, katera kvarta bi bila v resnici padla, drugače bi zahteval one 4 milijone nazaj, tako pa mi morate dati zadoščenje na drug način.“ —

„In to bi bilo?“

„Pozivljam Vas s tem na dvoboj; orožje naj razsodi; popolnoma na tiho se bo vršilo.“

Baron ga malomarno zavrne:

„In ako se temu ne odzovem?“

„Potem Vas udarim pred vso družbo z bičem po obrazu.“

Gospoda Blackburna obraz je bil temnordeč.

„Dobro, sprejemem Vaš poziv. Katero orožje ste torej izvolili?“

„Predlagam meč z ostrim koncem. Kakor sem čul, ste spretem borilec; tudi jaz sem izurjen v tem.“

„Dobro, privolim v to. Kje naj se vrši dvoboj?“

„Jutri zjutraj v parku St. Charles: prvi vlak se pelje ob 5. uri: ob 7. uri bom na mestu.“

„In koga naj si jaz zvolim za pričo?“

„Popolnoma po Vaši volji. Mojo Vam pošljem danes po noči.“

„Dobro, dogovorjeno!“

Gospoda sta stopila iz dolbine.

Baron je šel proti Janezu.

„Gospod Davis, prosim na besedo; ali mi hočete storiti uslugo?“

„Prav rad, dve namesto ene.“

„Ali bi bili jutri zjutraj moja priča?“

„Priča, — da, — kaj se je pa zgodilo?“

Baron mu na kratko odgovori.

„Tiho, to je skrivnost. — Torej jutri zjutraj ob 5. uri na zahodnem kolodvoru.“

„Ob 5. uri, malo zgodaj, navadno sem ob tem času še v perju. — a pridem gotovo.“

„Hvala Vam, — na svidenje!“

Baron se je poslovil.

Stopil je v park.

Ženska postava je smuknila k njemu.

Spoznal je strežnico Manuelite.

„Pojdite hitro z menoj, gospod baron,“ šepnila mu je.

Sledil ji je.

Peljala ga je po stranskih potih do nekega majhnega paviljona.

„Stopite notri, jaz ostanem na straži; ako bi kdo prihajal, potrkam trikrat na okno.“

Baron je vstopil.

V paviljonu je vladala tema.

Zaprl je vrata.

V tem sta se oklenili dve mehki roki okolu njegovega vratu. —

Opojni duh ga je obvel; vroči ustni sta se pritisnili njegovih.

„Preljubi,“ šepetal je glas Manuelita, „povej mi, za Boga, kaj je moj mož s Teboj govoril: umrem od strahu.“

Baron je pritisnil lepo ženo strastno k sebi.

„Govori,“ rekla je, „ali Ti je žugal?“

„Pozval me je na dvoboj, srce moje!“

Manuelita se je stresla.

„S katerim orožjem?“

„Z mečem, z ostrim koncem.“

„O Bog, v tem je mojster! Ne, — ne, to ne sme biti, — drugače si izgubljen!“

Znova ga je privila k sebi.

„Pomiri se, draga,“ tolažil je baron razburjeno, „tudi jaz vem spretno ravnati s tem orožjem.“

„Ne, — ne, — stoj, tu mi pride naka misel.“

Manuelita obmolkne.

„Govori, srce!“

„Ne, to je skrivnost.“

Potem mu plaho zašepeče:

„Le eno Ti hočem povedati. Ako Ti jutri moj mož prepuusti izber orožja, potem izvoli meč, ki ima globoko prasko zgoraj. Ali mi obljubiš?“

„Gotovo, vse, — vse, kar hočeš.“

Manuelita ga strastno objame.

„Sedaj mi pa povej, preljuba,“ začel je baron, „kako to, da si postala moja; si-li vedela, kako vroče in strastno Te ljubim?“

„Ne, — šele včeraj me je obšlo kakor hipno poželenje. Čutila sem, da bi ne mogla več živeti brez Tebe; nisem mogla pričakati časa, da si prišel.“

„Vse vem, Ti pogumna žena, — vse, kar si za me storila,“ šepetal je.

Z vročimi poljubi pokrival je Manueliti vrat in obraz.

„Molči o tem,“ prosila je.

Posadila ga je na divan.

„In Tvoj soprog?“ vprašal je.

„Ne govori o njem, sovražim, zaničujem ga: — groza me je v njegovi bližini.“

„Ako bi zvedel, da si tu?“

„Ne, to je nemogoče. On misli, da sem v moji sobi, kamor sem se bila zaklenila; a tapetna vrata peljejo na stopnice zadaj; tako sem prišla v park.“

„In strežnica, ali Ti je zvesta?“

„Na njeno molčečnost se smem zanašati.“

Pritisnila se je zopet k baronu.

„Torej, preljubi, Ti veš, kaj si mi obljubil, — jutri.“

„Gotovo, zanesi se, mislil bom na to.“

„In me bodeš vedno ljubil, — ljubil bolj ko Tvoje življenje?“

„Do smrti, edino ljubljena!“ zaklical je in jo strastno objel. —

„Potem bodi ves moj! — — — —“

Slovesna tihota je vladala v majhnem paviljonu.

Skrita za gostim grmičjem je stala zanesljiva strežnica na straži. —

134. poglavje.

Dvoboj.

„Vse v redu?“

„Odpeljati!“

Hripavo se je oglasila parna piščal v hladni jutranji zrak. Počasi se je začel vlak pomikati.

V enem kupeju sta sedela baron in Janez Davis.

„Izgledate slabo, gospod baron,“ rekel je Janez.

„Tako, se Vam zdi,“ rekel je ta mirno ter ponudil Janezu smodko.

„Hvala, tako zgodaj ne kadim.“ —

„Ali ste videli gospoda Blakburna?“ vprašal je baron čez nekaj časa.

„Da, vstopil je z mojim prijateljem.“

Janez je zamišljeno zrl pred-se.

„Dobro je le, da izpeljete vso stvar tako skrivnostno,“ dejal je končno.

„To je bilo vendar samo ob sebi razumljivo.“

„Da, to bi bilo dalo lepo govoričenje; in kdo ve, ako se ne bo vzlic temu izvedelo.“

Brezbrižno se baron nasmehne.

„Ne verujem, skrbljeno je tudi za najhujši slučaj.“

„Za Boga, do tega vendar ne bo prišlo!“ vzkripel je Janez. —

Baron je zganil z ramami.

Potem sta se oba zatopila v svoje misli.

Vlak je drdral naprej.

Koliko sreče in nesreče vozi s seboj! — — — — —

„St. Charles!“ klical je sprevodnik.

Le malo potnikov je zapustilo vlak.

Med temi sta se nahajala oba nasprotnika in njihovi priči. —

Postaja je bila samotna: majhno mestece je bilo oddaljeno nekaj milj na desno.

Na levi so se začela drevesa krasnega parka, priljubljene-
nega izleta prebivalcev iz M.....s.

Molče so korakale vse štiri osebe svojo pot.

„Ali ni nobenega zdravnika?“ zašepetal je Janez baronu.

Ta je zganil z ramami.

„Prepuštil sem vso uredbo gospodu Blakburnu.“

Dospeli so do cilja.

Bila je to tiha senožet, krog in krog obdana od skupin velikanskih dreves.

Majhna tropa jelenov in košut se je pasla na drugem koncu planjave.

Začudeno so gledale mirne živali na prišlece; potem so se umaknile v varni gozd.

Gospod Blakburn, ki je bil poslan naprej, se je ustavil, ter na okrog pogledal.

Ko je baron pristopil, mu je rekel mrzlo:

„Tu sem izvolil prostor, — ako Vam je pravi.“

Baron se je molče priklonil.

Bankirjeva priča je medtem razvil podolgast zavitek.

Vzel je iz njega dva meča, katera je vročil gospodu Blackburnu. —

„Prosim, izberite,“ rekel je ta hladno in ponudil orožje Janezu.

„Izvolite sami, gospod baron,“ odvrnil je mladi mož, „jaz se ne razumem na to.“

Malomarno je vzel baron meče.

Nihče ni opazil, kako natančno in varno si je ogledal ročaja. —

Tu, — videl je dobro, — eden ročaj je imel globoko prasko. —

Drugo orožje je dal Janezu.

„Odločil sem se za to.“

Bankir je sprejel meč.

„Ah, moj najljubši meč!“

Potem je mrmral srdito:

„Sedaj se pa varuj, Ti lump.“

„Če boče treba zdravnika, bode moj prijatelj ta posel prevzel,“ rekel je gospod Blackburn mirno proti Janezu, ki je od strani gledal.

Pri tem je grozeče pogledal barona, namenil mu je gotovo smrt.

Borilca sta slekla suknji.

Priči sta merila razdaljo.

Meča sta se križala.

Gospod Blackburn je obdržal svojo hladnokrvnost. — Enako je bil tudi baron videti miren.

Sunek za sunkom je sledil: kakor lesketajoče kače sta se vila meča.

Tu, umikanje barona nazaj, utripljej — nasprotnikov meč je zadel levo roko.

Priči sta prihiteli.

Kri je barvala v velikih madežih belo srajco.

„Nič hudega!“ zaklical jima je baron, „lahka praska. — Dalje!“ —

In zopet sta žvenketala meča.

Sedaj se je zaiskrilo v očeh bankirja; nameril je meč ravno v srce barona.

Ta je še odbil nevarni sunek.

Meča sta šla do tal; sedaj pa se je baron pripravil k sunku. —

Kakor blisk je odbil meč gospoda Blakburna močren napad. —

V tem lahko pokanje.

Teško se je vzdržal baron po silnem skoku po koncu, njegov meč ni našel odboja.

Globoko se je zaril v telo nasprotnika:

Tiho se je ta zgrudil na tla.

Meč gospoda Blakburna se je pri odbijanju zlomil, — nasprotnik ni mogel ustaviti sunka.

Bankirjev prijatelj je hitro priskočil, vzdignil je glavo zadetega.

„Prepozno,“ mrmral je, „meč mu je predril srce — takojšnja smrt.“

Janez je stopil k baronu.

Imel je orožje na tleh ležečega bankirja v roki in je stikal oba kosa.

„Poglejte,“ zašepetal je baronu, „kako čudno se je zlomil meč; to je moralo v jeklu biti, izgleda, kakor da bi bil pre-rezan.“ —

Baron ni odgovoril.

„Sedaj te razumem, Manuelita,“ rekel je sam zase, „torej tudi to si zame storila.“

Potem je stopil k mrtvecu.

Okolo ust je bila poteza neusmiljenosti.

Nesrečen slučaj mu je vzel življenje, tako sta rekla priči: — saj je malo hipov prej mislil uničiti svojega nasprotnika.

Barona je spreletela groza, od tega moža bi ne bil smel pričakovati prizanesljivosti.

Bližal se je priča bankirja.

„Ker je moj umrli prijatelj vso nesrečno zadevo obravnaval kot tajnost, imam le še malo besed spregovoriti.“

Obrnil se je k baronu in mu rekel:

„Voz, katerega pelje molčeč sluga, došel bo v nekaj minutah: bolje bo, ako se Vas ne vidi. Zdravnik, ki je o vsem poučen, bo potrdil, da je gospoda Blakburna zadela kap. Jaz sem dal častno besedo, da o vsem molčim.“

Pozdravil je hladno in stopil zopet k mrtvecu.

Baron in Janez sta počasi odhajala.

Tihota je zopet vladala nad gozdom.

Tropa jelenov in košut se je znova prikazala iz gozdne teme in začudeno gledala na mesto, kjer je počival mož, ki je še par minut poprej v polni življenski moči tam stal, v zadnjem, dolgem času.

135. p o g l a v j e.

Strast.

Med lahkoživci mesta M.....s, vsakdanjimi gosti „belega gradu“ je vladala velika razburjenost.

Odlični postopači so imeli dovolj vzroka stikati glave, kajti dve vesti sta kakor blisk iz jasnega neba treščili v veselo družbo. —

Gospoda Blakburna, najemnika „belega gradu“, je zadela kap; bil je mrtev.

Potem je srečni dobivalec onega divjega večera, baron pl. Falkenburg, prevzel podjetje.

In gospa Manuelita Blakburn se ni vrnila v Meksiko k svojim sorodnikom.

Ostala je v M.....s. —

To vse je dalo povod, da so se raznesle najčudovitejše govorice.

Janez je šel ravno skozi igralnico, ki je bila danes nekako pusta in prazna, ko mu je pridrvel nasproti njegov prijatelj Rihard.

Bil je smrtnobled, zali njegov obraz je bil videti spremenjen.

Janez se je prestrašil.

„Kaj pa Ti je Rihard; ali se Ti je kaj pripetilo?“

Ogovorjeni ni mogel odgovoriti.

Zgrabil je Janeza krčevito za suknjo in ga vlekel s seboj. —

„Pusti vendar moja rokava cela, saj si kar ves iz sebe!“

„Kje je?“ hropel je Rihard.

Oziral se je divje naokoli.

„Kdo pa, ali Te je kdo razžalil?“

„Kje je baron, k njemu hočem?“

„Tega sedaj ne dobiš, peljal se je ven.“

„Gorjé mu, kadar pride, drago mi bo plačal.“

„A Rihard, ako ne boš sedaj pameten in mi ne poveš, kaj se je zgodilo, grem svojo pot.“

„Ne, Janez, ostani pri meni, — saj Ti povem vse.“

„No torej?“

„Premisli, hotel sem k Priski, pa mi reče sluga, dokler ne bo baron drugače odločil, ne sme nihče k njej.“

Rihardov glas se je tresel jeze.

Janez mu reče pomirljivo:

„Tako, potem vendar povprašaj pri Maji ali Azumi.“

„Tudi tam se mi je zabranil vhod.“

Prijatelj ga šaljivo zavrne:

„No, kaj pa to škoduje, Rihard. Moj Bog, saj najdeš lahko drugo; manjka se tu deklet!“

•Mladi mož je vzkipel.

„Torej tudi Tebi je vse eno, če me bo konec. Dobro, a tega barona ubijem, kjer ga dobim, ta se mi mora pokoriti.“

Hotel je divjati naprej, a Janez ga je ustavil.

„Ne delaj neumnosti, Rihard! Misli na Tvoje stariše! Ali hočeš provzročiti škandal, da bo jutri ves M. . . . s o tem govoril, da si se zaradi . . . vlačuge pretepal z baronom.“

Rihard je zarohnel.

„Janez, ne drzni se Priske tako imenovati! Pri Bogu, — kakor si mi ljub — — —“

Mladi lahkoživec je postal jako resen.

„Torej tako globoko je ukoreninjeno?“ rekel je počasi, „Rihard, tega bi si ne bil mislil.“

Prijel je prijatelja za roko.

„Bodi vendar pameten,“ nadaljeval je, „vidiš, saj dekle je lepo in ima morda tudi dobro srce, a Ti imaš druge dolžnosti, Ti si ud ene najodličnejših rodovin iz M.....s. Hočeš se li zaradi grešnice skregati s Tvojimi stariši, kojih malik si?“

„Jaz ne morem pustiti nje,“ stokal je mladi mož.

„Žal bi mi bilo, Rihard, povedati Ti imam še več svarilnih besed: oče mi je zadnjič tožil, da Te sedaj komaj vidi v trgovini: — stari gospod se mi je prav smilil.“

Rihard je zamišljeno gledal pred se.

„Poglej, Rihard,“ nadaljeval je Janez, „če bi bil jaz vedel, da imaš tako malo oblasti nad seboj, nikdar bi Te ne bil pripeljal tu sem. Britko obžalujem, da sem Te kedaj povabil.“ —

„Dobro je“, dejal je Rihard in vstal, „sedaj si moram že sam pomagati. Za Tvoje dobre svete se Ti zahvaljujem.“

Odšel je brez pozdrava.

„Sedaj je treba paziti“, mislil je Janez, gledajoč za njim. „Samega sebe bi klofotal radi neumnosti, da sem ga privlekel sem. Človek mu misli enkrat napraviti veselje, pa se zaljubi kar v prvo demimondko. Tako je, če se druge po sebi sodi!“

Baron pl. Falkenburg je torej prevzel „beli grad.“

Imel je velikanske načrte, že itak prekrasni zavod predrugačiti v pravi svetovni čudež. —

Poklical je k sebi nadzornika, moža, ki je že leta in leta oskrboval to službo.

Ta je našel barona v svoji delavni sobi.

Miza je bila vsa polna pisem. —

„Koliko dam pa imamo v „belem gradu“?“ vprašal je baron po prvih uvodnih besedah.

„Po zapisniku jih je 315, gospod baron“, bil je ponižen odgovor.

„Dobro, naročil sem agentu, da to število najmanj podvoji: prve krasotice sveta morajo biti tu.“

Ta ga začudeno pogleda.

„No, menim, za to je vendar skrbljivo?“

„Tako, — menite?“ rekel je baron ostro, „pregledal sem natančno balet, ni slab; a kaj izvanrednega ni vmes.“

„Ali ste, gospod baron, tudi vže videli naše „tri gracije?“

„Ali te niso zvečer na odru?“

„Ne, tega ne storé. Umrii gospod se je tudi vže trudil jih k temu pregovoriti, a zastonj.“

Baron ga resno zavrne:

„To mi je povsem novo, kje pa so dame?“

„Vaša milost jih dobi v takozvanem modrem salonu.“ —

Tri prijateljice so sedele v zaupnem razgovoru, ko je potrkalo.

Priska je zarudela.

„Rihard“, šepnila je tiho.

Vrata so se odprla.

Baron je vstopil.

En trenotek je obstal kakor okamenel, potem se je hitro zavedel.

„Dovolite, moje dame, da se predstavim: baron pl. Falkenburg, novi najemnik „belega gradu.“

Presenečeno so gledala dekleta lepega moza, ki se je mirno vsedel v stol.

S svojimi blestečimi očmi je sedaj ogledoval lepo skupino.

„Ali imate kako željo, katero bi Vam mogel izpolniti?“ vprašal je potem uljudno.

Prijateljice so molčale.

Kaj naj bi tudi odgovorile?

Če tudi niso bile srečne, vendar bi bilo nespametno, ta varni zavod zapustiti: za nje ni bilo družega sveta! Kaj naj bi vprašaleu rekle?

Baron menda tudi ni pričakoval odgovora.

Poslovil se je kmalu.

Ko je zapustil sobo, rekel je sam sebi:

„Sem-li bil slep, da sem prezrl te krasotice. — Kaj je Manuelita proti temi tremi mladostno lepimi postavami, kojih naklonjenost je tako lahko dobiti, saj so v mojih rokah.“

Nemirno je hodil sem in tje.

„V njih sredi naj mi skipi polna čaša življenja. Sedaj, ko sem dosegel cilj in imam denarja neizmerno, hočem tudi na

strani najlepših deklet vsega sveta živeti življenje, v primeri h kateremu bodo slavnosti orijentalškega kneza kočaj senca."

Tako je prišlo, da so bile sobe prijateljic obiskovalcem „belega gradu“ zaprte.

Ubogega Riharda je to gnalo v obupnost.

Zaman je skušal s Prisko stopiti v pismo zvezo; sluge so ostali nepodkupni. — — —

Pod osebnim vodstvom barona je bilo spremenjeno več krasnih sob proti parkovi strani v pravo palačo vil.

Ta je imela biti domovanje deklet; tu je hotel baron v objemu ljubkih postav preživeti večere.

Slikal si je najlepše življenje.

A pozabil je, da je bivala v „belem gradu“ oseba, ki je menila, da ima starejše pravice do lepega moža, katera je njemu ali marveč njegovej skrivnej moči žrtvovala celo lastnega soproga. —

Manuelita je v resnici strastno ljubila barona.

Njena jeza je bila zato brezmejna, ko je po nekem slugi zvedela namen njenega ljubimca.

Bilo je nekaj dni po smrti gospoda Blakburna, ko je prosila barona k sebi.

Mlada vdova je sedela pri oknu.

V temni žalni obleki je bila njena lepa glava videti še lepša. —

Baron je stopil k nji in ji poljubil roko, katero mu je ponudila.

„Kaj želiš, otrok?“ vprašal je površno.

„Vprašati sem Te le hotela, je-li res, da si hočeš spodaj urediti neke vrste harem?“ rekla je Manuelita.

Težko je prikrivala strastno nestrupost.

„In če bi temu tako bilo?“ odvrnil je malomarno.

Planila je kvišku.

Z divje blestečimi očmi je stopila k njemu.

„Ali sem to zaslužila?“ vprašala je pikro. „Ali naj Ti pokličem v spomin, da sem rešila Tvoje premoženje, da sem Tebi na ljubo prepilila meč mojega soproga, ki bi Te bil drugače izročil smrti?“

„Ne bodi precej tako divja, Manuelita“, rekel je baron pomirljivo.

Potegnil je Manuelito k sebi.

„Jaz prav dobro vem, kaj imam Tebi zahvaliti, a s takimi ljubosumnostmi me moraš pustiti.“

Presunljiv pogled je zadel barona.

„Jaz samo vprašam, če je res, kar sem čula?“ zavpila je.

Iztrgala se mu je iz rok.

„Poslušaj me vendar, otrok: vidiš, jaz sem mož, kateremu je sprememba potrebna. Ako bi hotel le Tebe ljubiti, bi mi postala Ti, — ker poznam moj značaj, — kmalu zoprna; imam pa poleg še drugo zabavo, vrnem se vedno rad k Tebi.“

Poslušala ga je, ne da bi dihala, oči so ji plantele.

Zaman je skušal s svojimi pogledi na njo vplivati.

V takih trenutkih, to je občutil, je bila njegova moč pri kraju. —

„Ničvrednež!“ vpila je ter ježno stiskala majhne roke, „prej Te zdrobim, kakor da bi Te prepustila drugi; drzni se izpeljati Tvoj načrt, in spoznal bodeš maščevanje užaljene ženske, — maščevanje Španke!“

Baron je ostal miren, kakor da bi ga vsa stvar nič ne brigala. —

Manuelita se je začela jokati.

„Ne, — ne, predragi!“ kričala je strastno, „Ti si me le strašil; kaj ne, da je vse le šala?“

Pritisnila je njegovo glavo na svoje prsi in ga vroče poljubila na čelo.

„Glej, saj Te ljubim tako iskreno“, rekla je v solzah, „vse hočem storiti, kar želiš; beračiti bi šla za Te, le ne zapusti me, ne, nikar! Ostani pri Tvoji Manueliti, Ti edini, edino ljubljeni!“ —

Barona take besede niso osupnile.

„Dobro, — dobro, otrok, saj Ti izpolnim Tvojo voljo, le potolaži se.“

„Da, potolažim se, a pomisli, da sem Ti vse žrtvovala, celo mojo čast, pomisli to! Prej ko bi pustila, da Te druga

objame, sunem Ti meč v prsa in nad Tvojim mrtvim truplom prebodem tudi sebe.“

Baron je mirno trpel, ko ga je Manuelita poljubovala.

„V stanu je, mi moj namen prečrtati“, mislil je sam pri sebi, „najbolje bo, da se je kakor hitro mogoče odkrižam, a kako?“ —

Zamislil se je nekoliko.

„No, zato bo že Joze skrbel.“

„Zakaj ne govoriš, ljubček?“ vprašala je Manuelita ter ga ljubeznjivo pogledala.

„Saj ne morem, duša“, smejal se je, „saj me skoraj zadušiš s Tvojimi poljubi.“

„Da, saj sem Španka!“ zaklicala je.

Ponosno je dvignila lepo glavo, in dostavila:

„Kadar me ljubimo, pripravimo izvoljencu že na svetu nebesa; a tudi pekel nam je v oblasti, če se nam ljubljenece izneveri.“

Baron se ji je na lahko iztrgal iz rok.

„Kaj že odhajaš?“ vprašala je, ko je vstal.

„Imam nujne opravke.“

Baron se je oprostil.

Požugala mu je s prstom.

„Danes si moj, in Tvoji nujni opravki bi pač počakali do jutri. Ti imaš mnogo pri meni udobriti, in za kazen ostaneš danes priklenjen v mojih rokah.“

„O, ta kazen je strašna“, rekel je šaljivo.

Njeni vroči ustni sta iskali njegovih.

„Da, v mojih rokah moraš ostati do konca vseh stvarij, — v nebesa ali v prokletstvo!“

136. poglavje.

Tudi ljubezen.

Tema noči je objela veliko mramornato palačo; vse je bilo v tihem snu.

Le iz ene sože prvega nadstropja, proti parku, svetila je medla luč.

Je-li to kako znamenje?

Iz sence drevja ločila se je postava, pozorno gledajoč na slabi svit.

Sedaj je lezla bližje k hiši, oziraje se in prisluškujé na vse strani.

Pripognila se je.

En vzmah roke in — kamenček je zažvenketal zgoraj ob oknu razsvetljene sobe.

Nekaj minut je preteklo.

Potem se je prikazala na balkonu poleg okna temna senca. —

„Si-li Ti, Rihard?“ glasilo se je zgoraj.

„Da, stopi v stran.“

Senca je zginila ob zidu.

Zopet je postava spodaj prisluškuje obstala.

Potem je vrgla nekaj na tla in odložila plašč, ki jo je prej ovil.

Znova se je pripognila.

Na to je zopet dvignila roko; kakor temna kača zletel je klobčič na balkon.

„Pritrdi vrv“, šepetala je postava. —

Trenotek bilo je vse tiho.

„Sedaj“, zadohelo je z balkona.

Spodaj, stoječi je pritrdil vrv, kakor mogoče napeto ob oglu, potem plezal počasi a spretno gor.

Skočil je čez balkon.

Mehka roka je prijela njegovo in ga potegnila prav hitro v sobo. —

Zadušen krik radosti in mlada človeka sta se držala objeta. —

„Priska!“

„Rihard!“

„Smrtni strah sem prestala, dragi, ko si plezal gor; vsak trenotek sem mislila, da se vrv utrga.“

Srčno mu je stisnila roko.

„Bodi brez skrbij, angelj moj, v gorah sem še drugače plezal“, šepetal je, ter ji srečno gledal v oči.

„Oh, Rihard“, rekla je jokaje, „kaj bo iz tega?“

Mladi mož se je vsedel na zofo in potegnil svojo ljubljeno k sebi.

„Kje sta Maja in Azuma?“

„Spita.“

„Torej poslušaj me, Priska.“

Rihard ji je skrbno zrl v lepe oči.

„Meni se zdi, da baron pl. Falkenburg nekaj namerava s Teboj in Tvojima prijateljicama, prepovedal je, da bi Vas kedo obiskal.“

„Vem“, šepnila je Poljakinja.

„Dobro torej, jaz pa nočem, da bodeš temu domišljavemu baronu igrača njegove volje.“

Pritisnil se je k nji in ji zašepetal:

„Zbežati moraš.“

Priska ga vprašujoče pogleda.

„A kam?“

„Preskrbel Ti bom varno zavetje, če me ljubiš. Ali mi rada izpolniš to željo?“

Priska je molčala.

Potem se je nežno ovila s svojima lepima rokama Riharda. —

„Dovoliš, da sedaj jaz govorim?“ vprašala je tiho.

Rihard je prikimal.

Položil je glavo na njene prsi.

Srčno ga je pritisnila k sebi.

„Ostani tako, da zgovorim do konec. Ne poglej mi v obraz, obljubi mi to.“

Poljubila ga je iskreno.

„Ti dobro veš, predragi, da jaz nisem tako dekle, kakor bi jo mogel Ti na Tvojem mestu zahtevati. Vsaka dama, iz najodličnejših krogov bi bila srečna, postati Tvoja žena.“

Rihard ji hoče nekaj ugovarjati — — —

„Tiho, ne moti me, — povedala sem Ti mojo usodo; veš tudi, da nisem prišla po lahkomišljenosti, marveč po bedi in nesreči v ta položaj.“

Priska je globoko vzdihnila.

„Glej, Rihard, jaz sem sedaj revno dekle, ki nima niti več časti, katero ima mnogokrat najrevnejša beračica. A, preljubi, nekaj sem v teh zadnjih tednih po Tebi našla, za kar se Ti vroče in iskreno zahvaljujem, — sramoto nad mojim sedanjim življenjem, Ti si mi jo vzbudil znova.“

„Nikdar več“, nadaljevala je z blesketajočimi očmi, „naj se kdo ne drzne od mene zahtevati ljubav, katero sem prej v brezmiselnosti dovolila. Ponos, ki je v meni, poljski plemkinji, le dremal, mi bo dal moč se protiviti vsem napadom.“

„In vidiš, zato tudi ne morem s Teboj iti, kakor Te tudi srčno ljubim in noč in dan le na Te mislim! — Tvoja žena ne morem biti — Tvoja ljubica ne mara m postati!“

Mladi mož je naglo vzdignil glavo. Ona mu je zakrila oči s svojima mehkim rokama.

„In zakaj ne moreš postati moja žena?“ vprašal je jezno.

„Ne smem, in ne morem“, odvrnila je milo.

Z žalostnim glasom je še dostavila:

„Tvoji stariši, kojih edini otrok si, bi Te pahnili od sebe. Vsi prijatelji bi Te zapustili; zasmehovan, zaničevan bi moral zapustiti mesto in to vse radi mene, grešnice.“

„Priska!“

„Ne, čakaj, da izgovorim. Vidiš, ko bi imela še mojo čast, potem bi morda, — rečem morda, — odnehala; saj Te ljubim bolj ko moje življenje. Jaz bi za Te delala, za Te trpela lakoto, v najubornejši kamriči s Teboj živela, vedno le po enem hrepeneč, Tebe osrečiti, edino ljubljeno!“

„In tu hočeš ostati, — tu, kjer lahko vsak trenotek podležeš?“ vprašal je bridko.

„Saj imam vendar Majo in Azumo“, rekla je Priska veselo. „Ako bi nas ločili in bi mi pretilo najhujše, potem bi Ti pokazala, kako ve umreti Poljakinja.“

Potegnila je izza modrea majhno stekleničico polno brezbarvne tekočine.

„Daj sem, — daj sem“, hropel je Rihard.

Poskusil je, ji iztrgati steklenico.

Bliskoma jo je zopet skrila.

„Ali me hočeš oropati edinega sredstva za rešitev?“ vprašala je. —

„Za Boga, Priska, ne ženi me v obup! Nikdar mi ni prišla misel, da bi Tebe, oboževano dekle, ponižal za mojo ljubico. Kot žena mi moraš slediti, v daljni zahod pojdeva; tam naju nihče ne pozna. Živela bodeva srečna, — saj boš potem vsa, vsa moja!“

Prsa so se ji nemirno dvigala, s plamtečimi očmi je prislušala njegovim tihim besedam, a sklep je bil gotov.

„Ne, nočem“, rekla je odločno. „Kesanje bi prišlo, ko bi postala stara. O, jaz poznam človeško srce, vzlic mojih mladih let.“ —

In s tožnim glasom je končala:

„Ne, Rihard, ponovim Ti, ne morem, ne smem, zaradi Tebe. Preveč Te ljubim, da bi Te nesrečnega naredila, nesrečnega za vse življenje. Ti bi me proklinjal: tako pa bodeš enkrat blagoslavljal moj sklep.“

„Jaz ne morem biti brez Tebe“, je s težavo spregovoril mladi mož, „bodi usmiljena, Priska, imej sočutje z mojim trpljenjem. Jaz ne grem od Tebe, da me ne uslišiš.“

Padel je pred njo na kolena in skrnil svoj žareči obraz v njenem naročju.

Mlado dekle je zdaj omahnilo nazaj, borila se je sama s seboj. —

Malo je manjkalo in vriskaje bi bila razprostrla roki in mu zaklicala: „Tvoja, Tvoja na veke!“

A v zadnjem trenutku je zadobila oblast nad seboj.

Nežno je privzdignila glavo mladeniča in mu pritisnila na ustni vroč poljub.

„Priska“, zdihoval je Rihard, „jaz Te ne pustim! — Odpahni me, — jaz ne grem! — Ako iščeš smrt, bo tudi moja; umirajoč odprem Tvojo rakev in ležem na Tvojo stran.“

„Zavedel se boš, Rihard; zjutraj bodeš vse mirneje premišljeval, kar sem Ti povedala.“

„Ti nimaš srca, Priska, nikdar me nisi ljubila.“

„Ne govori tako“, zavrnila je skoraj jezno; „hočeš-li s silo odpreti rane, ki so le omamljene? Ali naj vse duševne

muke zadnjih dni, v katerih sem s trdom storila moj sklep, še enkrat pretrpim?"

Rihard ni odgovoril.

„Ti moraš iti“, dejala je Priska, „čuvaj pride kmalu; lahko bi našel Tvojo vrv.“

Mladenič je vstal.

Kakor nezavesten je taval proti vratom.

Ona mu je molčé sledila.

V tem se je obrnil; strastno jo je privil k sebi, mislila je, da se mora zadušiti v njegovih rokah.

In ona se ni ganila, le njene ustne so pritiskale na njegove. Kako blaženo bi bila tako umrla v njegovih rokah.

Spustil jo je.

„Z Bogom, na svidenje!“ zaklical je hlastno.

V istem hipu je bil že čez balkon.

Odvezala je vrv in jo vrgla doli, potem se počasi vrnila v sobo. —

A jutro je našlo v solzah utopljeno, obupano žensko, ki je zdihuje zarila obraz v blazine; težko zadržana bolelost je neustavno in z vso močjo prodrla.

---

137. poglavje.

Zarota.

Manuelita je barona opazovala z divjo ljubosumnostjo.

Komaj se je ganila od njegove strani, povsodi mu je sledila s svojimi žarečimi očmi. —

Nekega večera je sedela v igralni dvorani.

Kar pristopi k nji neki gospod in jo pozdravi.

„Kaj me več ne poznate?“

Pazljivo ga je pogledala, obraz se ji je zdel znan.

„Juan Kaldera?“ je vprašala dvomljivo.

„Toraj ste me vendar še spoznali!“ reče Kaldera vzradoščen, „da, — da, dolgo je že, kar sva skupaj plesala fandango (meksikanski narodni ples).“

„No, takrat sem bila še jako mlada.“

„Kaj ste zdaj ostareli?“ jo vpraša šaljivo.

„Vdova sem,“ reče Manuelita.

Kaldera pogleda njeno žalno obleko.

„Slišal sem, da ste poročili nekega starejšega gospoda,

Vaš soprog je torej mrtev?“

„Že tri tedne.“

„Zakaj se ne vrnete v Meksiko; tam imate vendar toliko sorodnikov in prijateljev?“ jo vpraša Kaldera in jo gorko pogleda.

Manuelita molči, njeni pogledi iščejo barona.

Ugledala ga je.

Tam sedi pri igralni mizi. —

Hitro se obrne zopet k znancu.

„Ostanete-li dolgo tukaj, gospod?“

„To bom šele videl; ne vem, kako bom kaj tukaj opravil; jaz sem namreč zastopnik nekega rudokopa iz Sonore.“

„To spada vendar k Meksiki; kaj pa imajo Združene države s tem opraviti?“

„Trudim se, da ustanovim delniško družbo, ki bi bogati rudokop izkoriščala.“

„Kaj je jama tako polna?“ vpraša Manuelita nejeverno.

„Tu, pogiejte.“

In v roki drži kos pristnega čistega srebra.

„Velikansko, in se najde srebra v zadostni množici?“ vpraša dalje Manuelita.

„Žila se razteza v nepoznane globočine.“

„No, potem Vam želim veliko sreče.“

„Hvala, to lahko potrebujem,“ se zasmеje mladi mož.

„Upam, da boste večkrat semkaj prišli,“ reče Manuelita, prijazno motreč visokoraslega, postavnega moža.

„Če Vas večkrat tukaj dobim, gotovo,“ odgovori Kaldera in podvzetno zavije svoje črne brke.

„Da, to lahko storite, celo prosim Vas za to.“

Kaldera se prikloni in hoče iti, a Manuelita ga zadrži.

„Kam pa hočete?“

Kaldera pokaže proti igralni mizi.

„Tako, kaj Vi tudi igrate?“

„Strastno,“ odgovori mladi mož.

„No, potem se pazite,“ ga svari Manuelita.

„Ničvrednež,“ je zaklicala Manuvela in jezno grozila s pestjo, „prej te ugonobim, kakor da bi te drugi privoščila.“

Kaldera se smeje.

„Srečo imam v igri,“ reče malomarno. „Prej sem jaz dame zauemarljal, zdaj pa one nočejo ničesar o meni vedeti; zato imam srečo v igri,“ odgovori Kaldera z nepopisnim pogledom.

„Ah, nikdar niste ljubili.“

„O, pač, prej v Meksiki, ko sem hodil z neko mlado deklico plesat fandango,“ odgovori Kaldera.

Manuelita si s pahljačo zakrije obraz.

Mirno reče svojemu znancu:

„Pojdite, nočem Vas dalje zadrževati.“

Nekaj minut po tem pogovoru sedel je Kaldera zopet pri igralni mizi.

A pogledi mlade vdove so bili zdaj deljeni.

Od barona so večkrat zrle njene oči v temni, od solnca zagoreli obraz mladega Meksikanca — — —

Manuelita zapusti igralno dvorano.

Mirno koraka po dolgem hodniku, ustnice se ji pregibljejo v tihem samopogovoru.

„Prepričati se moram, če me je varal, ogoljufal; če se nisem zmotila; potem naj ta ničvrednik občuti mojo osveto.“

Zdaj je stala pred modrim salonom.

Služabnik, kateremu je baron poveril opazovanje tega salona, se ni malo čudil, ko je zagledal svojo nekdanjo gospodinjo.

Ta hitro stopi k njemu.

„Rada bi govorila z damami.“

Služabnik je bil v zadregi.

„Ali je tudi meni vstop prepovedan?“ ga ostro povpraša.

„Ne vem,“ zajeclja služabnik.

Manuelita mu stisne zlatnik v roko.

„Baron je v igralni dvorani,“ od njega se nimate ničesar bati, — in jaz bom molčala.“

Služabnik pokima in se umakne.

Manuelita stopi v salon. —

Iznenadena obstoji pri pogledu na te mlade deklice, ktere je prej samo mimogrede videla.

Priska vstane takoj in hiti, zakrivaje si obraz z robcem, v sosedno sobo.

Začudeno zre Manuelita za njo.

„Naša prijateljica se joka ves dan,“ opravičuje jo Maja, „zakriti hoče svoj objokani obraz.“

Mlada vdova se vsede na divan, in pomigne Azumi in Maji, naj pristopita.

„Ali prihaja novi gospod, baron, zdaj večkrat k vam?“ Manuelita pogleduje zdaj Majo, zdaj Azumo.

Deklici molčita in zreta nezaupno na Manuelito.

„Od mene se vam ni ničesar bati,“ reče mlada vdova, „baron je tudi mene omotil, a potegniti mu hočem krinko z obraza.“

Še enkrat ponovi svoje vprašanje:

„Toraj je zdaj velikokrat tukaj?“

Maja prikima.

Azuma vzdigne lepo glavo.

„Ne bojim se prav nič tega izvrženca,“ reče počasi, „ali hočete vse slišati?“

Manuelita živahno prime Azumo za roko.

„Vse svoje življenje bom Vaša dolžnica,“ reče srčno, „nikari mi nič ne zakrivajte; povejte mi vse, kar se je tukaj dogodilo.“

„Baron je bil skoraj vsaki dan tukaj,“ reče Azuma.

„Priska je bežala pred njim in se zaklenila; on je bil vedno uljuden, da resen, ali vedno je skušal znova, da bi žnjo govoril.

Nekega dne, ko je bil zopet prisoten, mu sledi Maja v sobo prijateljice — — —. Prestrašila se je — —.

Baron je sedel pred Prisko na stolu, medtem ko je ta slonel na zofi kakor speča, da skoraj kakor mrtva.

No, Maja je iz Egipta, kot duhovnica je bila s tamošnjimi čarovnijami tako znana, da je takoj spoznala, da je baron Prisko umetno uspaval.“

Manuelita se začudi.

„Ali je to mogoče?“ vpraša nejeverno.

„Gotovo,“ povzame Maja besedo. „Takoj sem spoznala da ima baron v svojih očeh moč, katero ima v Indiji vsak duhovnik. Hitim k Priski in jo zdramim v malo trenutkih iz spanja.“

Pred duševnim očesom mlade vdove se pojavi nejasni spomin; ali ni baron tudi na njo uplival tako, tam v parku?

„Pripovedujte dalje,“ prosi, kakor iz globokih sanj prebujena. —

Azuma nadaljuje:

„Maja ima pa tudi to lastnost, da barona pri njegovih posetih ne izpusti iz oči. Da, celo zatrjuje, da je v stanu, njega samega omotiti in da mora na vsa vprašanja odgovoriti, katera se mu stavijo, celo njegovo preteklost mora odkriti.“

Oči mlade vdove žarijo kakor plamen.

Proseče prime Majine roke.

„Vse Vam hočem dati, kar imam,“ zakliče vsa razburjena „vse, prostost in domovino, če to storite, — in če smem biti navzoča!“

„Ali hočete to tudi za Azumo in Prisko storiti?“ vpraša Maja. —

„Tudi za te. Bogata sem, zahtevajte, kar hočete!“ zakliče Manuelita.

„Potem hočem to storiti,“ reče Maja tiho.

„In kaj je hotel baron še od Vas?“ vpraša vdova.

Maja zarudi.

Azumine oči ostrme in brezglasno reče:

„Kaj je še hotel, to je kmalo povedano. Govoril je o bajnokrasnem prebivanju v sobah, ki jih pusti za nas opremiti. Tam hoče večere v veselju in razkošju preživeti in me, — me, — naj bi bile sužnjice, brezvoljno orožje njegovih želja.“

Azuma je povesila glavo.

„Pri kraji sem,“ je končala.

Azumine roke se grozničavo skrčijo, — oči se ji bliskajo jeze. —

Manuelita je poskočila s stola.

„To se ne zgodi; lahko se zanesete na to, zdaj imate v meni družico, ki prepreči naklepe tega ničvrednika. O, kako ga sovražim, — tega brezčastneža, — ki me je zapeljal.“ šepče v največji razburjenosti.

Odpravila se je proti vratom.

„Jutri zvečer pridem,“ reče z razburjenim glasom, „kakor hitro zapusti igralno dvorano, pride vendar semkaj. Jaz se skrijem tako dolgo, da se omoti, potem ga hočem vprašati! — Odgovoriti mi mora.“

„Če ste si le v svesti, da to lahko izvršite, ljubo dete,“ se še obrne dvomeča k Maji.

Maja sklene roke čez prsi.

„To sem,“ reče tiho.

Manuelita zapusti salon.

„Ti si me izdal, — goljufal,“ šepče in hiti skozi hodnik, „zdaj spoznaj osveto razžaljene ženske.“

138. poglavje.

Zvesti paznik.

Dim tobaka, žvenket kozarcev, — divje upitje in šumenje še bolj divje množice, — hripavi glasovi pijanih deklet, ki pojejo svoje fantovske pesmi v zabavo kričečih.....

Zopet smo v gostilni, kjer smo Heleno zapustili.

„Kje je lepa Ema?“ tulijo ljudje z vseh strani.

„Ona naj poje, vaših kvant imamo zadosti,“ doni vmes.

„Mir, — mir, gospodje!“ ukazuje gostilničar.

„Ven z mijavkajočim starcem! — He, Jim, — tu žganja sem! — Lepa Ema naj živi!“

„Živela, — živela!“ vpije divja družba.

Helena je stala z utripajočim srcem v sosedni sobici.

Po dolgi prošnji ji je gostilničar dovolil, da se sme po vsakem prednašanju umakniti.

Ni ji bilo mogoče sedeti na odru v družbi pijanih in razuzdanih deklet.

Nerad ji je to dovolil, — a nekaj se je moral ozirati na njo, — od tega časa, kar je Helena pela v njegovi gostilni, je bilo vedno natlačeno polno. —

Njen glas je bil dobil zopet prejšnjo moč in ljubkost. Skoraj brezsapno je poslušala divja družba ljubkim pesmicam blede pevke.

Nihče se ni upal jo nadlegovati.

Naravna visokost, proseči pogled milih, temnih oči, zavrnil je tudi najdrznejšega.

Ali od druge strani pretila ji je nevarnost.

Glas o njenih nastopih se je hitro razširil.

Prihajali so dvomljivi ljudje v gostilno, katerim so rudarji sicer ubranili vsako predrznost, ki so pa Heleno nadlegovali v njenem ubožnem stanovanju.

Pošiljali so ji šopke.

Pisma, v katerih je bila naprošena za sestanek, niso bila redka. —

Mirno in resno je predrzneže zavrnila, — ali vedno in vedno so lepo žensko znova nadlegovali.

Na vrata je nekdo potrkal.

Gostilničarka je pogledala v sobo.

„Na vrsti ste, hitro pridite, gostje že nepotrpežljivo čakajo Vašega nastopa.“

Tiho gre Helena na oder.

Gromeče ploskanje jo pozdravi, šopki letijo na njo, — množica je veselja kar iz sebe.

Le počasi se poležejo valovi razburjenosti.

In Helena je zapela. —

V ozadju dvorane sedita dva gosta.

Elegantna obleka svedoči, da nista vsakdanja obiskovalca te slaboglasne gostilne.

A blede, izžiti obrazi delali so zoprn utis. —

Tiho šepčeta med seboj.

„Ti, danes pa natanko paziva; vem, da zbeži vedno pri malih vratih. Kakor hitro poje zadnjikrat, greva venkaj in jo počakava na voglu ceste.“

„In potem?“

„Potem jo nagovoriva, ona naju mora v restavracijo spremiti. Saj gotovo veš, v katero mislim. Restavracija leži v ulici, skozi katero mora iti.“

Zatem reče odločno:

„Če ne gre prostovoljno, jo pa v pravem trenutku kar potegneva notri.“

Drugi se cinično zasmije.

„Zakaj pa je tako lepa!“

Prvi nadaljuje:

„Kakor hitro jo imava notri, se že vse drugo potem najde. Zada je majhna sobica, kjer nas ne moti nobena živa duša.“ —

In oba se pomembno pogledata.

Med tem časom pela je Helena, ne sluteč, kakšna nevihta se zbira nad njo. — —

Za ta večer je bila gotova.

Hitro se je preoblekla.

Potem je šla k malim stranskim vratom.

Cesta je bila mirna. Helena se ozre po svojem tajinstvenim spremljevalcu.

Nikjer ga ni bilo videti.

„Hvala Bogu,“ zdihne pred se.

Če ravno ji nepoznani ni nikdar nič žalega storil, vendar jo je vznemirjal, in bežala je vedno po ulicah, kakor da bi jo kdo podil.

Danes je šla počasneje, bila je globoko zamišljena.

Mislila je na svojega otroka; saj je zgubila skoro vse upanje, da ga kdaj zopet najde.

V tem začuje zraven sebe korake.

„Ali Vas smemo domov spremiti, lepo dete?“ reče predrzen glas.

Helena ne odgovori, nego pospeši korake.

„Zakaj nama ne odgovorite, gospodična?“ jo zopet povpraša predrznež.

Plaho pogleda na stran; dva zoprna možka gresta na njeni strani.

„Hvala lepa, lahko grem sama,“ reče kratko.

Onadva le silita v njo.

„Ali midva Vas hočeva spremiti.“

Helena molči.

„Pridite vendar, pijte kozarec vina z nama, hladen večer imamo,“ reče nadležnež znova.

Helena obstane.

„Še enkrat Vas prosim, pustite me v miru,“ prosi Helena in nadaljuje svojo pot.

Moža se nasmejeta.

Ravno so prišli pred neko hišo v stranski ulici, kjer je visela svetilka.

Bila je gostilnica.

Eden preganjalcev prime Heleno za roko.

„Izpustite me — sicer — — —“

„No kaj pa, ljubica?“ se zasmije drzno.

Zdaj prime branečo se Heleno okoli pasu in jo vleče proti vходу hiše.

„Pomagajte, — pomagajte!“ vpije Helena.

Ali hipoma obmolči — — —

Drugi preganjalec ji stisne z roko usta.

Zgubljena je bila. —

Toda v tem trenutku trešči nekdo predrznega napadalca po glavi.

Brezglasno pade na tla.

Helena se opoteče proti steni.

Tikoma pred seboj vidi, da se dva rujeta. —

Slišijo se kletve, — zdaj močan sunek, — in težka masa se zvrne po tleh.

„Pridite, hitro!“ reče pomočnik.

Mehanično gre Helena za njim, — on jo pelje v njeno stanovanje.

Pred vratmi se Helena obrne.

„Kako naj se Vam zahvalim?“ reče s solzami zadušenim glasom.

„Ni potrebno, gospodična, — jaz sem samo povrnil, kar ste takrat meni storili.“

Začudeno gleda Helena na svojega rešitelja. —

Saj to je bil njen vsakdanji neznani spremljevalec! —

Cestna luč svitlo sveti na razmršeno glavo rudarja, Irea Patija. —

„Da, jaz sem oni, — katerega ste takrat ubranili pred divjo množico.“

Irec se je spoštljivo priklonil.

„Vidite, — gospodična,“ jeclja Pati dalje, „ko ste takrat zame prosili, ko sem bil že blizu krtove dežele, sem prisegel, da hočem paziti, če bi se kdaj kdo predrznil, da bi Vas nadlegoval. — In zdaj je tako prišlo.“

Helena ginjeno poda Patiju roko.

„Ah, srčno se Vam zahvalim,“ reče tiho.

„Nič se mi nimate zahvaliti, gospodična, — ne, prav nič“, reče Pati, — in ji stisne nežno roko tako, kakor le morejo njegove izdelane roke. — Obotavlja se nekaj časa, potem pa počasi reče:

„Samo nekaj moram Vas vprašati: zakaj pa ostanete v tej baraki? Saj lahko kam drugam dobite posla.“

Helena vroče zarudi.

„Ne, jaz ne morem proč“, reče žalostno. „Gostilničar me ima popolnoma v rokah. Pri tej nizki plači mi je dal predujma, preskrbel obleko, ki mi jo je tako visoko zaračunal, da moram še dolgo peti, predno plačam ves svoj dolg.“

„No, pa si poiščite primernejšo službo in več ne pojdite k temu staremu oderuhu.“

Helena debelo pogleda Patija.

„Ne“, reče potem trdno, „prevzela sem to dolžnost in ne bom je prelomila.“

„Potem Vas ta lisjak še leta ne izpusti.“

„Bog mi bo pomagal“, reče Helena srčno.

„Kaj verujete v njega?“ vpraša Pati počasi.

„Zakaj pa bi ne verovala v Boga“, odgovori Helena, saj mi je v najhujših dneh mojega življenja pomagal in me iz najgroznejših nevarnosti otel!“

„No, prej Vam pa ni pomagal; če bi jaz ne bil prišel —“

Zopet prime Helena trdo roko Irea.

„Gotovo mi je pomagal“, reče resno. „Vas je pripeljal, ko so me napadovalci skoraj že premagali; on Vam je spreobrnil srce, da ste postali iz napadaleca moj branitelj.“

Pati nekaj časa molči.

„Kot otroku mi je tudi mati večkrat o njem govorila“, reče konečno. „Pozneje sem se temu smejal, saj sem moral težko delati. Nas eden se mora od zgodaj zjutraj do pozno v noč v rovu mučiti. — pri tem nima časa, na kaj takega misliti.“ —

„Pa pojdite v nedeljo v cerkev!“ reče Helena.

Irec se zamisli. —

„V cerkev, — cerkev“, reče v zadregi. „Ti moj Bog, dvajset let je že tega, kar nisem bil v nobeni več. Ker mi pa Vi rečete, pojdem zopet.“

„Da, storite to.“

„Eno prošnjo imam še, gospodična.“

„No?“

„Rad bi Vas vsak večer domov spremil, — saj ne bom nič govoril, samo za Vami hočem iti. — Morda ste tako dobri, da mi to dovolite.“

Priklonil se ji je, ter jo milo pogledal.

„Gotovo, — gotovo“, reče Helena solzna, „saj greste tudi lahko pri meni; jaz se bom prav rada z Vami zabavala. — Ne, — ne, — kaj pa delate?“

Predno je mogla zabraniti, padel ji je Irec k nogam in poljubil rob njene obleke.

Potem je poskočil in zginil v temoti.

139. poglavje.

Stara ljubezen.

Manuelita je sedela v svoji sobi.

Komaj je zamogla uro dočakati, v kateri je zvedela za baronove skrivnosti.

„Milostljiva gospa, neki gospod želi govoriti z Vami“, reče vstopivša sobarica.

Mladi vdovi odda posetnico.

„Juan Kaldera“, bere Manuelita.

Nato se obrne in reče:

„Recite gospodu, da prosim.“

Vrata se odpro.

Smrtno bled in zamolkel pritava Meksikanec v sobo.

Manuelita prestrašeno poskoči.

„Moj Bog, kaj pa se je zgodilo, kako pa izgledate.“

Kaldera pade, stiskaje pesti, v naslanjaj.

„Govorite vendar!“ zakliče ona.

„Uničen sem“, reče obupno.

„Kako, kaj ste tako visoko igrali?“

Kaldera pokima.

„Da, igral, — igral — in vse, — vse zgubil!“

Obupno udari roke pred obraz.

„Ubogi prijatelj“, reče Manuelita.

Pristopila je k njemu.

„Pomagala Vam bom, prijateljici izza mladih let tega ne boste odbili. Bogata sem, — jaz —“

Kaldera je poskočil — oči so mu plamtele.

„Ne, — nikdar!“ reče hlastno.

„Ali, prosim Vas!“

Manuelita ga začudeno pogleduje.

„Nikdar, to ponovim; ne, Manuelita!“

Prvič jo zopet imenuje z imenom.

„Kaldera ne more prositi. — Nikdar, tudi v največji sili ne bi ničesar sprejel!“

Z roko potegne čez potno čelo.

„V tem strašnem stanu Vas ne pustim nikamor“, vpije Manuelita.

„In zakaj ne?“ jo vpraša Kaldera grenko. „Kaj imam jaz, uničen igralec, še z lepo, bogato in slavljeno Manuelito opraviti? Meni ne preostaja družega, kakor stopinja v ono nepoznano deželo, — iz katere se nihče ne povrne.“

„Toga ne boste storili, Juan“, reče Manuelita smrtno bleda.

„Zdravstvujte, za vedno, lepa gospa!“ reče Kaldera ledeno. Stopil je bližje k Manueliti.

„Smoter je izpolnjen, gospod baron tu spodaj me je popolnoma obral. Ali predno grem, izvedite mojo strogo obvarovano tajnost:

Ljubil sem Vas, Manuelita, ljubil, ko sva bila še oba otroka. Ko sem Meksiko zapustil, je bila moja edina želja, da se kmalo povrnem in da Vam morem varno eksistenco ponuditi. Posrečilo se mi je, vrnil sem se, — in zvedel, da ste se poročili z možem, ki je z jedno nogo že stal v grobu.

Svojo boleost sem trdno zadužil; strast igre naj bi boleost nesrečne ljubezni omotila. Zdaj je vse pri kraji; pozabite me, ostanite srečni!“

„Ti ostaneš, Juan!“ zakriči Manuelita divje, „ne poskušaj izvršiti svoje namere; iztrgam Ti samokres iz rok, — umorim se nad Teboj.“

„Manuelita!“ zakriči Kaldera.

Kaj se je ž njo zgodilo, — sama ni vedela.

Kakor bi ji bila padla mrena z očes. Čutila je, da barona ni nikdar ljubila, — da je bila samo žrtva njegove demonične moči. —

Tudi Majine besede stopile so ji v tem strašnem trenutku jasno v spomin.

Zdaj je vedela, da je tega moža ljubila, ki je ravno hotel iskati smrt, ki je hitri konec rajši imel, kakor sramoto.

Moč, katero je imel baron nad njo, je izginila, kakor je izginila ljubosumnost, ki jo je do sedaj morila. Čutila se je nakrat prosto in vedela je, da ji bije srce le za prijatelja mladih let.

„Manuelita“, reče Juan hripavo, „ali se hočeš norčevati z menoj, — kaj nisi z baronom v zvezi?“

„Ne“, zakliče ona divje, „jaz sovražim tega človeka, zaničujem ga!“

Mladi mož stoji kakor okamenel: svojim ušesom ni verjel.

Zdaj ovije Manuelita svoje roke okoli vratu na pol omotljenega, šepeče mu sladke ljubavne besede v ušesa.

On čuti njene bujne prsi se dvigati na svojem srci. —

„Manuelita, — če je to le sen, torej hočem rajši umreti, kakor se še enkrat zbuditi.“

„Ne smeš umreti, ljubček, — le živeti, — živeti za me!“

Mladi mož čuti, kako mu kri sili k sreč; z obema rokama objame bujno postavo in jo strastno poljubljuje.

Nakrat plane po konci in se hoče siloma iztrgati iz njenih rok. —

„Jaz Te ne pustim“, reče Manuelita. „Vem, kaj mi hočeš reči. Tvoj ponos Ti brani, da bi kaj sprejel. Ali prej me poslušaj, — predno govoriš.“

In njeni poljubi zadušijo njegove pretrgane besede; potem ga potegne k zofi.

„Tako, zdaj položi svojo glavo na mojo ramo in poslušaj, kaj Ti rečem.“

„Vse, vse hočem storiti, ali sprejeti ne morem ničesar, jaz tega ne prenesem, — rajši mrtev —“

„Če takoj ne molčiš, me boš v resnici ujezil. Zdaj mi odgovori na moja vprašanja.“

„Čegav je rudokop v Sonori?“

„Državni“, reče Juan začuden.

„In ta ga hoče prodati?“

„Da, za to sem tukaj.“

„Torej, Juan, koliko naj velja?“

„Najmanj 10 milijonov dolarjev.“

Manuelita nekaj trenutkov premišljuje, v njenih očeh se sveti demoničen odlok.

„Jaz ga kupim.“

Kaldera ostrmi. —

„Ti, — ni mogoče!“

„Da, jaz ga kupim, potem sem jaz posestnica, in ker kot dama ne morem rudokopa sama nadzorovati. Te imenujem za svojega najemnika.“

„Manuelita!“

„Tiho, ne dam Ti ničesar! Ti prevzameš rudokop in mi plačaš kot najemnik po svojem prepričanju najemščino. Na ta način Ti ni treba od mene ničesar sprojeti, Ti ponosni Juan!“

„Angelj si!“

„Potem bi odletela“, se šali Manuelita. „A Tvoja žena hočem biti, Tebi stati na strani in od tega živeti, kar zaslužiš; ali si tako zadovoljen?“

Kakor blazen jo privije Juan k sebi. —

Konečno se mu izvije iz naročja. —

„Danes zvečer še moraš odpotovati: potrebni denar Ti bom izročila, da lahko kupiš rudokop.“

„Ti se popelješ naravnost tja, jaz Ti sledim na drugi poti.“ —

„Kaj, Ti ne greš z menoj?“ jo vpraša Juan začudeno in jo prime za roko.

„Ne, baron je prenevaren človek; kmalu bi nam prišel na sled, medtem ko se mu sama lahko umaknem; samo potujočo damo štiti vsaki Amerikanec.“

„Kaj imaš kake posebne obveznosti proti temu baronu?“ vpraša Juan.

Manuelita zmaje z rameni.

„Kakor se vzame, jaz sem kontraktno vezana.“

„Ah, tako!“

„In še nekaj, Juan. Ti ne boš sam potoval, ampak vzal boš s seboj tri najlepše deklice.“

„Deklice?“

„Da, iz tega izprevidiš, da nisem ljubosumna, da Ti popolnoma zaupam. Pelješ se ž njimi v Meksiko in jim preskrbiš v tamošnjih poštenih rodbinah dosmrtno preskrbo. V ta namen Ti izročim še posebni znesek.“

„Ali zakaj?“

Juan je začudeno pogledal Manuelito.

„Pozneje Ti vse povem. Ko to izvršiš, potem kupi rudokop. Med tem časom bom jaz že za Teboj prišla; potem se v Sonori poročiva iz jaz bom Tvoja za vedno.“

„Manuelita, — ljuba moja“, šepetaje Juan ter strastno objame lepo vdovo.

„Zdaj se morava ločiti. Naroči voz, ki Te naj počaka pri vrtnih vratih; ob 9. uri Ti privedem Tvoje spremljevalke.“ —

Juan je naglo odšel.

Nekaj minut pozneje se Manuelita hitro splazi proti modremu salonu.

Trdno se je odločila, da se grozno maščuje nad baronom, ki jo je omrežil in ogoljufal.

Kakor hitro ga Majina moč omami, hoče vse njegove tajnosti zvedeti, mu pobrati vse bogastvo in potem pobegniti.

Svoje premoženje je že pripravila.

Juan mora njene zaveznice, mlade deklice, vzeti s seboj, da ne padejo baronu v roke.

Policijske pomoči, ko se zbudi, ne sme zahtevati. K večjemu da jih hoče sam preganjati, kar bi pa bilo brez imetja skoro nemogoče.

Tako je bil načrt Manuelite gotov.

Kadar je čez meksikansko mejo, potem je kmalu pri Juanu in v varnosti.

140. poglavje.

Razkrinkan.

Manuelita stopi v modri salon.

Azuma in Maja prideta ji objokani nasproti.

„Kaj se je zgodilo?“ vpraša vdova prestrašeno.

„Priska je šla proč“, odgovori Maja žalostno.

„Saj se že še povrne“, tolaži Manuelita jokajoči deklici.
Bila je pomirjena.

Mislila je namreč preje, da se je kaj zgodilo, kar bi njen načrt proti baronu onemogočilo.

„Ne, — ne“, reče Azuma in ji da malo pisemce.

Manuelita ga razprostre in bere:

„Drage prijateljice!

Ni mi bilo mogoče se osebno pri Vaji posloviti, ker sem se bala, da me Vajine solze zadržijo, da ne izvršim, kar sem sklenila. Ne vprašajta po meni, in ne iščita me. Saj me ne bosta našli. Kadar to bereta, sem srečna. Srčno se Vama zahvaljujem za Vajino zvesto ljubezen, s katero sta mi težke ure, ki sem jih tu preživela, olepšali. Molita za me, kar tudi jaz storim, in ne pozabita

Vajine zveste prijateljice

Priske pl. St. . . . .“

„Pobegnila je!“ zakliče Manuelita, ko je prebrala pisemce.

„Maja se boji hujšega, ko to“, odgovori Azuma.

„Kmalu pride baron. — Ali hočete danes izvršiti, kar smo se domenili?“ vpraša Manuelita boječe.

„Gotovo, da hočem“, odgovori Maja.

Vdova globoko vzdihne.

„No, potem pa hitro pospravita svoje reči.“

„Zakaj?“ vprašate obe deklici kakor iz enih ust.

„Ob 9. uri, kadar bo tukaj vse pri kraji in baron še v nezavesti, se peljeta že v zlato prostost.“

„V prostost?“ se razveseli Maja.

„Da, saj je le majhna usluga proti temu, kar vama jaz dolžujem“, reče Manuelita.

„Potovali bosta z vse časti vrednim možem, ki Vaju pre-
skrbi v najboljših rodbinah moje domovine. Proste vseh skrbi,
bosta uživali življenje, katero so Vama ljudje do sedaj naredili
za pekel.“

„Tisoč, — tisočkrat hvala“, reče Azuma in hoče poljubiti
Manueliti roko.

„Kaj še“, ji ta brani, „jaz sem tista, ki se ima zahvaliti
za neprecenljivo razkritje.“

„Oh, če bi bila Priska tukaj!“ vzdihne Maja.

Azuma jo prime za roko.

Potem hitita deklici hitro v svoje sobe.

V malo minutah sta bile gotove.

Vrneta se v modri salon. —

„Tiho“, šepče Manuelita, „slišim korake.“

In hitro zgine v sosedni sobi.

Maja in Azuma se vržeta na blazine.

Vrata se odpro in baron vstopi.

„Kje pa je Priska?“ vpraša ležeče.

„Ona že spi“, odgovori Maja.

„Tem bolje“, zamrmra baron.

Oko mu zažari, ko ogleduje prekrasni postavi, katerih
lahke obleke ju bolj odkrivajo kakor pokrivajo.

Baron pade leno v naslanjač.

„Ali se hočeta danes udati mojim željam?“ vpraša in ju
poželjivo pogleduje.

„Nikdar!“ zavpije Azuma.

Maja mu ne odgovori.

Nalahno ziblje zgornji život sem in tja; njene na pol
zaprte oči srečajo baronove.

Zdaj zažari baronovo oko, demonično, nepremagljivo.

A v istem trenutku tudi Maja vzdigne dolge trepalnice in
nepremično zre v barona.

Žareči pogled, kakor solnčni žar indijskega solnea, zadene baronovo oko.

Nepremično, — tako zre kača v svojo žrtev.

„Jaz, — jaz, — bodem, — bodem, — Tebe —“

Baronova glava pade nazaj.

Našel je svojo krotiteljico.

Lahko kakor pero poskoči Maja, in približa svojo glavo baronovi.

Zopet zagorijo Majine oči kakor ogenj vulkana.

Baron je bil otrpel, — kakor mrtev.

— V razjasnitev za naše bralce naj bo tukaj povedano, da osebe, ki imajo ono tajno moč, včasih srečajo osebe, katerih pogled še močneje vpliva kakor njihovi. V tem slučaju morajo samó zaspati in odgovarjati, kar se jih vpraša. Tako se je tukaj zgodilo z baronom. —

„Hitro, — hitro, pridite!“ zakliče Azuma v sosedno sobo. Manuelita prihiti v to sobo.

„Ah“, reče zadovoljna, — ko zagleda barona.

„Zdaj vprašaj, Maja, vprašaj, skrajni čas je“, zašepeče Manuelita Maji.

Ta je še vedno stala pred nezavestnim in mu srpo zrla v oči. —

„Kdo si?“ ga povpraša tiho.

„Artur Sever“, odgovori speči.

Manuelita se ni mogla premagati.

„Torej ne baron, nogo pustolovec?“ reče z zaničljivim posmehom.

„Tiho, tiho“, zašepeče Azuma.

„Kako prideš semkaj, — povej na kratko“, reče Maja sklonjena nad njim.

Speči zastoka.

„Helena, — kaj hočeš, — jaz naj grem s Teboj, — ne, — ni mogoče, — saj je Marija moja druga žena, — bogati Jon Gould, — kaj bi ljudje rekli, — ali listine, — jaz jih moram imeti, — imeti —“

„Dalje, — dalje“, sili Maja.

„Zgubljen sem, — o, ta igra, — tukaj je bodalo, — tako, še je mogoča rešitev, — moj tast, — spi sam, — skozi okno k njemu, — sunek, — tako, mrtev je — — —“

Kratek molk nastane.

„Toraj tudi morilec?“ se zgrozi Manuelita.

Ali v njeni duši govori: „Tudi Ti si morilka, če si tudi ravnala pod učinkom grozne moči.“

„Tiho“, šepetaje Maja, „govori dalje.“

„Bežati moram, — o, ta strašna gonja, — vedno so mi na sledu, — polkovnik v prvi vrsti, — Helena, Ti se me vedno ogibaš, — o, kadar Te dobim, — zdaj Te imam, — mrtva, — ne, — zopet si mi ušla, — za njo — — — — —“

Tu so moji preganjalci, — tu je morilec, vpijejo, — skozi gozd, — konečno, vendar le rešen, — ha, zlato, kako se bliska, — kako me vabi, vleče me seboj.“

Glas mu utihne v hropenji.

„Devet je, zdaj moramo proč!“ zakliče Manuelita, „pridita hitro, — hitro!“

„Ali zbudi se kmalu“, brani Maja.

„Ga pa zvežimo, saj je vendar zločinec. Takoj obvestim policijo“, reče Manuelita.

Potem potegne baronu iz žepa šop malih ključev.

Azuma prinese nekaj svilnatih vrvic.

Hitro zvežejo nezavestnemu roke in noge.

Potem hitijo vse tri proč; Azuma in Maja ogrnili sta goste, temne plašče.

Pred stranskimi vratmi parka stoji voz, Juan pričakuje došlece. —

„Vidim samo dve dami“, zašepetaje Manueliti.

„Da, tretja je zbežala; počakaj še pet minut, takoj sem zopet tukaj.“

Hitro steče po stopnicah in plane v baronovo sobo.

Kraj, kjer je imel shranjen denar, ji je bil dobro znan.

Hitro odklene tajno omaro v zidu in vzame iz nje veliko množico bankovcev, katere urno nese v svojo sobo.

Tam položi še zavitek zraven, v katerem je bilo vse njeno premoženje.

Vse to zavije v ruto.

V malo trenutkih je bila z vsem gotova.

Urno steče zopet po stopnicah dol.

„Tu, Juan“, mu reče, „tu imaš moje premoženje. Saj vse veš, v tem pismu najdeš nadalje še natančnejša navodila.“

Juan hlastno seže po velikem zavitku.

„Saj prideš vendar kmalu za nami?“ vpraša mladi mož, in potegne ljubico k sebi.

„V malo dneh bom zopet pri Tebi“, mu zagotovi Manuelita in ga srčno poljubi. „Ostani v Meksiki, da pridem tja; potem se skupaj peljeva v Sonoro.“

Še enkrat se objameta in poljubita, potem oddrda voz proti kolodvoru.

Manuelita se vrne v svojo sobo.

Hitro vzame polo in piše:

„Najemnik „belega gradu“ je gotovo oni zločinec, proti kateremu je izdana tiralnica, ki je bila pred kratkim v časopisih. Sicer je zelo izpremenjen, ali široka sled rane, ki jo ima na čelu, je videti, kakor da je umetno narejena. —

Baron Falkenburg, kakor se imenuje, je brez dvoma dolgo iskani Artur Sever ali Jon Gould, kakor se je tudi imenoval. Morilec je svojega tasta in storilec raznih drugih zločinov, ki jih ima na vesti. —

Da se izognem njegovi osveti, sem primorana pobegniti; hočem pa iz Meksike, kamor se podam, tukajšnji policiji vse razjasniti.

Potrebno je, da se zločincea prej ko mogoče prime, ker je vsemu zmožen. Večje krdelo policajev je neobhodno potrebno.

Manuelita Blakburn.“

Zapečati pismo in pokliče sobarico.

„Pojdi takoj na policijo in oddaj to pismo najvišjemu uradniku, ki je slučajno prisoten. Potem se hitro vrni, odpeljem se z vlakom ob 11. uri; spremiš me.“

Hitro steče sobarica iz sobe.

Manuelita pospravi nekaj obleke v kovčeg. vzame denar in zlatnino ter ogrne teman plašč.

Kar se začujejo koraki — — —

Vrata se odpro.

Bled kakor smrt stoji baron na pragu.

141. poglavje.

Ali je moralo tako priti?

Kje je bila Priska?

Malo ur, predno so se vršili v prejšnjem poglavju popisani dogodki, se je Priski posrečilo, neopaženo ulti iz „belega gradu.“ —

Zdaj je sedela zavita v plašč v kupeju nekega vlaka, ki je peljal proti severu.

Nepremično je sedela, tresoči roki držijo listek, katerega je opoldan tajno sprejela.

S solznimi očmi zre na pisavo:

„Moja sladka, edino ljubljena Priska!

Ničvrednež, ki se imenuje baron Falkenburg, vrag iz „belega gradu“, ki je tudi Tebe hotel ugonobiti, draga moja, zapeljal me je k igri. Zgubil sem svoto denarja, katero mi je moj oče zaupal; družega mi ne preostaja nego smrt. Sramote ne prenesem, da bi ljudje kazali s prstom za menoj. V Oldhamu, nekaj milj od tod oddaljeno, ima moj oče malo poletno hišico, ki mu služi za lovsko hišo. Poznam svojega očeta, trd je, neizprosno v takih rečeh, nikdar bi mi ne odpustil. —

Danes popoldan se odpeljem tja, in jutri na lovu — ponesrečim — — —

Življenja, na katerem leži madež, ne smem in nočem živeti.

Še enkrat sem hotel s Teboj, ljuba moja, govoriti, ali k zadnjemu koraku potrebujem odločnosti.

In zato ostani zdrava. Vroče se Ti zahvaljujem za ure najčisteje sreče, ki sem jih preživel na Tvoji strani. Če Bog hoče, se zopet tam gori vidiva. Ne pozabi Tvojega

do smrti zvesto ostalega

Riharda.“

Kar je Priska sprejela pismo, imela je samo eno misel:
„K njemu, ž njim umreti!“

Ali ga še dobi živega? Da, — njegovo pismo je kazalo tako. —

„O, samo še enkrat bi rada ž njim govorila, — samo še enkrat zrla v njegove zveste oči, predno jih zakrije grob!“

Vlak se ustavi v Oldhamu.

Hitro skoči Priska iz kupeja.

„Prosim, ali mi zamorete povedati, kje bi mogla najti vilo rodbine Kampel iz M...s?“ vpraša boječe železniškega uslužbenca. —

Nagovorjeni pokaže proti gozdu, ki se je videl v daljavi.

„Tam čez; saj jo lahko od tukaj vidite: — le pojdite po tej poljski cesti, ki naravnost pelje do tja.“

Kakor da bi jo kdo podil, je zbežala naprej, tako da je mož začudeno zrl za njo.

Brezkončna zdela se ji je pot.

Naposled je prišla do male hišice.

Hišna vrata niso bila zaklenjena, tiho je odprla prva vrata. —

Močno se je mračilo, vendar je natanko spoznala osebo, ki je sedela v naslanjaču.

„Rihard!“

„Moj Bog, Priska, — kako pa Ti prideš sem?“

„Kaj mi nisi pisal?“

„Da, — zadnji pozdrav.“

Priska stopi v sobo, zapre vrata in jih zapahne.

„Kaj pa delaš?“ vpraša Rihard začudeno.

„Nihče naj naju ne moti“, reče Priska kratko.

„Sem tudi nihče ne pride.“

Priska stopi k njemu.

„Zakaj si tako mrzel napram meni?“ ga povpraša.

Solze ji skoro zadušijo glas.

„Kaj me nimaš več rad?“

„Priska, — ne privedi me do blaznosti! Da bi Te več ne ljubil, — ko sem se tako boril; in zdaj v zadnji uri Ti prideš k meni?“

„S Teboj hočem umreti“, reče Priska mirno.

Strastno se ga oklene.

„Umreti!“ se Rihard divje zasmije, — „ne, tega ne smeš, še danes se pelješ v M...s. Tam imam sorodnico, ki me ljubi, kakor lastnega otroka, nji sem pisal, da naj Te sprejme; že jutri pride po Tebe. Če bo potrebno, zahtevala bo policijske pomoči. — Baron Te ne sme zadržati.“

„In Ti Rihard nimaš nikogar, ki bi Tebi posodil ono svoto?“ —

Rihard se obrne v stran.

„O, da, — da, — ali prepozno je že: moj oče je že zvedel o tej stvari, meni ne preostaja družega, kakor umreti.“

„Da, ali Ti ne umrješ sam, jaz ostanem pri Tebi.“

Krčevito prime njegovi roki.

„Ne, nočem, Ti moraš živeti!“ zakliče Rihard.

„Zdaj vem za gotovo“, reče Priska žalostno, „Tvoja ljubezen do mene je ugasnila — — —“

Nemo je povabila glavo.

Začela je omahovati.

Mladi mož vzdikne.

Plane k omahujoči, ter jo počasi pelje k naslanjaču, kjer je prej sam sedel in jo nežno posadi nanj.

Potem poklekne pred njo in njegovi vroči ustni gorijo na njenih rokah.

„Priska!“ zastoče. „Bodi usmiljena, ali me res hočeš v zadnjem trenutku spraviti iz duševnega ravnotežja?“

Nočem Te potegniti v svojo usodo, Tebe, moje najljubše na svetu, mojo edino misel. Prosim Te, — vidiš, kleče, Te rotim, vrni se v M...s k moji sorodnici, ki Te bo sprejela kakor hčerko. Ali pusti me samega!“

„Rihard“, prosi Priska, in mu položi svojo roko na čelo, „kaj naj bom brez Tebe! Saj sem Ti pri Tvojem zadnjem posetu povedala, da mi je življenje muka, da se smrti ne bojim. Ti praviš, da me ljubiš, in vendar mi odbiješ edino prošnjo, ki jo spregovorim, prošnjo, s Teboj, moj ljubi, umreti.“

„Ne, — ne, tega ne morem“, stoka nesrečnik, „ne morem Te videti umreti!“

Vročje mu poljubi mrzlične ustne.

„Oh, prosim, prosim, — Rihard, — usliši mojo zadnjo, edino prošnjo!“

„Ne“, reče odločno, „pusti me samega!“

„In jaz to vendar storim“, zakliče Priska z žarečimi očmi.
„Ali poznaš to steklenico?“

Pokaže na svoje prsi.

„Tu na srečo nosim morilni strup. Če me suneš od sebe, izvršim, kar sem si namenila in Ti nimaš niti tolažbe, da si čul mojo zadnjo besedo in sprejel zadnji poljub mojih otrplih ustnic.“ —

Rihard je bil skoro brez življenja, samo težko sopenje je pričalo o boju, ki je v njem divjal.

„O, da bi Ti ne bil nikdar pisal, — kako sem mogel slutiti, da prideš za menoj.“

„Ljubezni je vse mogoče“, odgovori Priska mirno.

„Ne, ne morem si misliti, — Ti tako mlada, — tako lepa, — ne našel bi miru tam doli; moj duh bi nemirno begal na okrog, da sem Te seboj potegnil.“

„Tega Ti dobrotni Bog ne bo zaračunal“, reče Priska svečano. „Sledim Ti radovoljno, žena spada k možu v dobrih in v hudih dneh, do smrti.“

„Glej Rihard“, nadaljuje Priska, „najina ljubezen je bila čista. Od prvega trenutka, ko sem Te videla, bilo je moje srce za Tebe. V občevanju s Teboj postala sem čisto druga, imela sem moč, da kljubujem svoji usodi in zdaj hočeš Ti, moj ljubček, mi zabraniti edino ljubav, da grem s Teboj v smrt?“

Strastno jo pritisne k sebi, — njegova usta iščejo njene rožnate ustnice, katere mu ona radovoljno nudi.

„Premisli si, moja ljubica“, jo prosi, „vidiš, jaz sem mož, meni odločitev ni težka, ločiti se od življenja. Ti pa si ljubezni potrebna žena, ki po tuge polnih dnevih zasluži boljše čase.“

„No, dobro“, reče Priska tiho, „še en poljub mi daj, ljubček, potem hočem iti.“

Viharno jo pritisne na srce.

„Sam Bog Te blagoslovi, moje sladko srce, ostani zdrava za večno!“

Stopil je za korak nazaj.

Priska mu reče z milim glasom:

„Ne za večno, na svidenje tam gori.“

„Tam gori“, odgovori Rihard kakor v sanjah.

Še enkrat stopi k nji.

„Moja sorodnica stanuje v B . . . . Stret. Poišči jo še danes zvečer, moje pismo na Tebe zadostuje, da Te sprejme.“

Priska samo pokima.

„Zdravstvuj, Rihard!“

Še enkrat jo vroče poljubi, potem molče pokaže na vrata in se odvrne.

Priska stori nekaj korakov.

Zdaj hitro potegne iz nedrij stekleničico ter zlije polovico vsebine na roko.

Ponese jo k ustom — — —

Potem stopi k Rihardu.

„Tu, Rihard, to je za Tebe.“

Priska postavi stekleničico na mizo.

Rihard jo prestrašeno pogleda.

Kaj naj bo to? — —

Zdaj začne Priska omahovati — — —

On skoči k nji in jo vjame v svoje roke.

Strašna misel se mu pojavi.

„Priska, — nesročnica, — pila si strup!“ kriči obupno.

„Da, Rihard, — jaz — Te nisem mogla — pustiti, — Ti si — mi to — to zabranil — in zdaj — zdaj — vendar — umrjem — v Tvojih — rokah.“

Glas ji zastaja. —

Rihard pade pred njo na kolena.

„V — v malo trenutkih — je — je vse — vse končano : — Rihard, — moj ljubi, — poljubi me, — tako, — ah — —“

Ljubka glavica ji omahne na stran. Lepe oči se zapro za vselej — —

Za trenotek je kakor okamenel.

Le nekaj trenutkov, — potem plane k mizi, zgrabi steklenico in se vrne k mrtvi.

„Priska, — ljubica, — pridem, — pridem!“

In hlastno spiije vsebino.

Potem nastane tihota v mali sobi.

Temnilo se je, — nastala je noč. — — — — —

Daleč s kolodvora se sliši znamenje zadnjega vlaka.

Po cesti, po kateri je šla Priska, jezdi jahač.

V divjih skokih dirja konj proti mali vili; sedla ni imel; očitno je bil kar od voza odrezan.

Zdaj je jahač dospel do hišice.

Skoči raz konja.

Potem odpahne hišna vrata in prihrumi v temno vežo.

Sobna vrata so zaklenjena.

Močan sunek z nogo jih odpre.

Notri vlada grobna temina.

Urno hiti Janez, — on je bil, — nazaj v vežo.

V slabi svetlobi, ki je prišla skozi odprta vrata, videl je svetilko, ki je stala na klopi.

Hitro jo užge in gre nazaj v sobo.

Ali kakšen pogled se mu kaže!

Mlademu možu se kri zledeni po žilah.

„Rihard!“ zavpije in hiti k svojemu na tleh ležečemu prijatelju. —

A zopet se umakne.

Tu, na stolu sedi prekrasna postava, s fino lepo glavo in temnimi lasmi.

To je Priska, Poljakinja iz „belega gradu.“

Ali, kako je semkaj prišla?

Prejel je pismo od svojega prijatelja. Odlasal ni ne za trenotek ter se takoj nocoj odpeljal sem, v nadi, da še reši Riharda. —

In zdaj je vendar prišel prepozno.

Luč slabo goreče svetilke pada plapolaje na mlada mrtliča. —

Srečen nasmeh leži na ustih obeh umrlih.

„Srečna smrt“, zašepeče Janez tiho.

Potem ostane kot smrtna straža.

Nastopajoče jutro ga najde bdečega pri oknu stati in rastoča svetloba razsvetli mrtveca, ki tam združeno počivata.

In Janez, razvajeni lahkoživec, pokrije z rokami svoj obraz in joka vroče, grenke solze.

Rikard je pokleknil poleg Priske in goreče poljubil njene drobne roke.

„Priska“ je ihtel, „bodi usmiljena; ali mi hočeš še v zadnji uri vzeti mir.“

142. poglavje.

Strašni sum.

Uboga Helona imela je hude dneve prestajati.

Svoj pičli zaslužek je morala večinoma žrtvovati za svojo obleko. Za živež obdržala si je le najpotrebnejše.

Vse vabeče ponudbe, ki jih je dostikrat dobivala, je odklanjala ponosno in tako je bilo dosti večerov, v katerih je šla lačna spat.

Njena gospodinja je bila vsa iz sebe radi te „ošabnosti“, kakor je to imenovala in večkrat je mimogrede omenila, da je pri oddaji sobice računala še na drug zaslužek.

Plašna in popolnoma samo nase nakazana, preživela je nesrečnica svoje žalostne dneve.

Bleda in tiha stopila je vsaki večer na oder, nikdar ni posmeh zaokrožil bolešno skrčenih ust.

Dekleta, njene tovaršice, ki se niso več upale jo javno zasramovati, poskušale so skrivaj svojo jezo izliti na to nedolžno žrtev. —

Nekega večera, ko je Helena zopet pela, imela je občutek, kakor da bi se kdo od zadej dotaknil njene obleke.

V svoji sobi zapazi v svoj največji strah, da je obleka polita z neko ostro tekočino in da je popolnoma pokvarjena. Srečna se je imela šteti, da ni prišla kislina v dotiko z njenim životom, ker bi bile sicer nastale hude opekline.

Od nje poklicana gostilničarka zmaje z rameni.

„Za to ne more moj mož nič storiti; kupiti si morate novo obleko“, reče brezbrizno.

„Da pridem še bolj v dolgove in obveznosti“, kriči Helena obupno. —

„Ej, obžalujem, ali tu ne morem nič storiti“, reče gostilničar, ki je ravnokar vstopil.

Helena se začne jokati.

„Solze tu nič ne pomagajo“, reče gostilničar brezsrčno. „Kata, prinesi drugo krilo za njo; zaračunim je tako nizko kakor mogoče.“

„No, kaj se pa godi tu?“ zakliče močan glas skozi odprta vrata. —

Potem stopi nekdo bliže.

Bil je oni stari rudar, katerega so drugi gostje posebno spoštovali.

Gostilničar kratko pove, kaj se je zgodilo.

„Torej boste gospodični kupili drugo obleko“, reče rudar. Njegov obraz je kazal resnobo.

„Še na misel mi ne pride“, reče gostilničar surovo.

„A, tako Vi žvižgate? No, počakaj, dečko, če jutri pridem in izvem, da niste izpolnili moje zahteve, potem lahko zaprete svojo barako: fantov Vam ne pride nobeden več sem. Ali ste razumeli?“

Gostilničar je osupnil.

„Ali jaz vendar ne morem — — —“

„Držite jezik za zobmi, hočete, — ali ne?“

„Da, — da, — gotovo“, jeclja gostilničar.

„Sramujte se, da ubozega dekleta obere za tisti borni zaslužek, ki ga mora tako težko zaslužiti. Nikari naj več ne izvem o enakih krivicah, sicer — — —“

Preteče pomoli gostilničarju svojo velikansko pest pred nos in ga ostro pogleda.

Potem gre z gromečimi koraki nazaj v sobo.

Od tega časa sta bila tudi gostilničarja slabovoljna in togotna. —

Dekleta so to hitro opazila, postala so zopet drzna.

Nekaj dni sem so stikala zopet glave in so imela dolga posvetovanja.

Helena je po naravnem nagibu čutila, da se nekaj snuje zoper njo. — —

Bilo je še zgodaj zvečer.

Gostov je bilo še malo.

Helena je bila ravno nastopila in je končala prvo pesem.

V tem zasliši za seboj nek šum.

Stoli so se premikali, dekleta so križem šepetala.

„Saj sem vendar še danes zvečer imela prstan na roki“, slišal se je glas Magi, nekdanje zaupnice rudečelasega Irea.

„Ali veš gotovo?“ vprašalo se je od druge strani.

„Da, ko sem si umila roki, potegnila sem ga s prsta in položila na mizico.“

„No, potem vendar poglej v oblačilni sobi.“

Dekleta so jo navidezno skrbno pogledovala.

Magi je zapustila oder in šla zadaj.

Helena je navadno pozneje prihajala ko dekleta; po njeni poti morala je iti skozi oblačilno sobo družih.

Na to so zidala dekleta svoj nesramen načrt v trdni nadi, da se jim posreči.

Čez nekaj minut se je Magi zopet prikazala na odru.

„No, ali imaš prstan?“ glasilo se ji je od vseh strani nasproti.

Dekleta so jo obstopila.

„Nobenega sledu ni videti o njem“, hlinila je z dobro ponarejenim obupom.

„Ali je bil prstan dragocen?“

„Seveda“, lagala je Magi.

„Potem iščemo vse; jaz predlagam, da se nas pregleda“, klicale so nekatere.

„Bog ne daj!“ rekla je Magi, „na to ni misliti, Ve ga nimate, Vas predolgo poznam.“

„A tudi sum ne sme priti na nas“, vpila so dekleta.

„Ne govorite tako bedasto“, kričala je okradena, „saj sem bila zadnja tam, za menoj ni nihče več tje prišel.“

„Še nekdo je bil notri“, zaslišal se je zdaj smel glas.

„Tako, kdo pa?“ vprašalo se je od vseh strani.

„Naša novinka, ponosna je prišla za nami,“ je bil odgovor. —

Veselo šepetanje se je začelo. — —

Helena je bila v svoji oblačilni sobi; tam je pričakovala znamenja k novemu nastopu.

V tem zasliši pred vratmi stopinje.

Vrata so se odprla in Magi je predrzno vstopila z neko koleginja.

„Kaj hočete tu?“ vprašala je Helena ostro.

Dekleti sta brez obotavljanja vstopili.

„O, le nekaj vprašati!“ odvrnila je Magi; oči so se ji hudobno svetile.

„A prosim, naredite kratko.“

„Hotela sem vprašati, če niste morda našli ali kje videli moj prstan?“

„Vaš prstan, ne razunem,“ rekla je Helena začudeno.

„Pustila sem ga ležati v veliki garderobi, Vi ste šli zadnja skozi.“ —

Magi jo je zlobno pogledovala.

Helena je stopila pred drzno dekle, oči so ji plamtele.

„Ako bi bila kaj našla, se lahko zanesete, da bi bila to izročila gostilničarju: jaz nisem videla Vašega prstana: zapustite me sedaj!“

Pokazala je na vrata.

Magi se je porogljivo zasmejala.

„Vedno mirno,“ rekla je sedaj s surovim glasom, „to že poznamo, tihe vode so globoke. Zahtevamo, da se Vašo sobo preišče.“

„Nesramnica!“ vpila je Helena vsa iz sebe, „zapustite takoj mojo sobo, drugače pokličem gostilničarja!“

„Zaradi mene le,“ rogalo se je dekle. „Pomagale si bomo same“.

Kakor po dogovoru planili sta obe dekleti nad opravo, ki je stala v slabo opremljenem majhnem prostoru.

Hitro sta odpirali predala.

„Ali hočete sedaj zapustiti mojo sobo ali ne?“ zavpila je Helena na obe.

Bleda ko smrt, jezna kakor užaljena kneginja, je stala Helena tam.

Dekleti nista odgovorili.

Naglo sta pregledovali po sobi.

„Tu!“ zaklicala je tovarišica Magijina radostno, „ni-li to Tvoj prstan?“

„Pokaži!“

„Tu imaš.“

„Seveda je,“ rekla je Magi.

„Kako pride moj prstan tu-sem?“ je predrzno vprašala Heleno.

Ta je še vedno nepremaknjena stala sredi sobe.

Bila je zelo razburjena.

„Prstan? — Ne vem,“ odvrnila je ta brez sape.

„Moj je,“ rekla je Magi odločno.

„To je nesramnost, — skovana stvar!“ zavpila je Helena iz sebe.

Druga dekleta so se prikazala na vratih in radovedno pogledovala v sobo.

„Tu, ta fina, — novinka, — ona ga je imela, — ona ga je ukradla,“ zaklicala jim je Magi zmagovalno.

Helena je izustila hripav krik.

„Pojdite vendar po policijo!“ vpilo je več glasov.

„Policaj je spredaj v dvorani, jaz grem po njega!“ oglašila se je ena deklet.

Hitela je iz sobe v dvorano.

Helena se je morala prijeti za stol, — mrgolelo ji je pred očmi, tla so se ji zibala pod nogami.

Uradnik v uniformi se je prikazal med vratni.

Pevke so divje vpile vanj.

„Mir!“ ukazal je strogo in premotril dekleta. „Kdo naj je vzel prstan?“

Vse so pokazale na blede Heleno, ki je negibno sedela v stolu.

Policaj je osupnil.

Njegov pogled je švignil od blede trpinke lepega obraza k smelo prežitim obrazom, kakor blazno se obnašajočih deklet.

„Kje se je našel prstan?“ vprašal je mož.

Magi mu drzno odgovori.

„Tam v predalu, moja prijateljica ga je našla: jaz sem bila zraven.“

Uradnik se je vidno boril sam s seboj, a moral je ravnati po svoji dolžnosti.

Helena se je vsa tresla.

Pristopil je k nji.

„Obžalujem, a slediti mi morate na stražo, tam se bo vse natančno poizvedelo.“

Nesrečnica se je zgrudila.

Uradnik jo je rahlo dvignil; obdolžena se mu je smilila.

Dekleta so se škodoželjno zasmejala.

Zdaj se začujejo nagli koraki.

„Prostor tu!“ zavpilo je od vrat.

Bradasti obrazi nekaterih gostov so se prikazali v odprtini. —

„No, kaj pa to pomeni?“

„Zdaj vidite, kaj je vredna ta nališpana punčika,“ vriščala je Magi. „Moj prstan je ukradla, tu v njeni sobi sem ga našla.“ —

„To ni res!“ zagrmel je glas.

Mlad rudokop je stopil naprej.

„Gotovo je tako,“ odvrnilo je dekcle predrzno.

V naslednjem trenutku je glasno zavpila.

Roka ji je bila prijeta kakor z železnimi kleščami.

„Spustite me, pomagajte, — pomagajte!“

Magi se je krčevito zvijala.

„Ničvredna kanalija,“ vpil je mladi delavec, „jaz sem bil prej na hodniku; kaj si imela iskati tu v sobi?“

„Gotovo,“ potrdil je njegov tovariš. „Magi je bila tu, jaz sem jo tudi videl. Mislila sva, da najbrže tudi ona spada tu notri.“

„Laž, laž!“ kričalo je dekcle.

V hipu jo je delavec trdno zgrabil in pritisnil ob zid.

Magi se ni mogla ganiti.

„Nesramnica!“ rohnel je divje, „boš-li priznala, kaj si imela tu iskati?“

Kakor žoga je odletela pod močnim prijemom mladega rudarja.

„Milost, — milost!“ prosila je.

„Povej resnico, ali pa Ti pri tej priči zavijem vrat,“ vpil je na njo.

„Da, jaz sem bila,“ stokala je, „hotela sem ji samo naga-jati, — jaz —“

Par grozних udarcev je sledilo — — —

Dekcle se je zgrudilo na tla: kri ji je tekla iz ust in nosa. —

Polica j je mlademu rudokopu segel vmes.

„Vi si ne smete toliko oblasti prisvajati, jaz ne smem odobravati tega.“

Mladi delavec se je obrnil k njemu z divjim pogledom in zavpil:

„Zlodej naj tu ostane miren: če bi jaz sedaj ne bil prišel —“

Uradnik je vzdignil Magi: vidno ji je tudi on privoščil kazen. —

„Skledo vode,“ ukazal je. „odpeljem jo takoj na policijsko postajo, — kje pa je ona?“

Oziral se je po Magijini tovarišici.

A ta je že davno odšla in zapustila hišo, ker je slutila nevarnost.

„Policija jo bode že našla,“ dejal je uradnik.

Obrisal je Magi kri z obraza, potem je odvedel tavajočo in se peljal ž njo na policijo.

Helena je še vedno kakor mrtva ležala v stolu.

Okorni delavci so se ginljivo trudili okolo nje.

Končno je vendar odprla oči; zmedeno in s strahom je gledala okrog.

„To je bila grda hudobija, gospica,“ rekel je njen rešitelj, „sreča, da smo o pravem času prišli. Take surovosti še nisem doživel.“

Molče mu je ponudila roko.

„Te sramote bi ne bila preživela,“ vzdihnila je in ga milo pogledala.

„No, le potolažite se,“ dejal je dobrovoljno. „Taka zani-kurna druhal ni vredna, da bi se človek jezil. In Magi naj še veseli; par mesecev dobi gotovo.“

Drugi so mu pritrjevali.

Gostilničar je pristokal v sobo.

„Da se mi mora kaj tacega primeriti,“ tožil je in nemirno stopal po sobi.

„Prav se Ti godi, stari grešnik,“ odvrnil je kratko rudokop. „Zakaj se nisi pokazal, Ti bi moral tu vmes poseči, potem bi ne bilo prišlo tako daleč.“

„Moj Bog, kaj mi je početi?“ vprašal je gostilničar. „Spreдай v dvorani gre vse križem, fantje so vse zvedeli.“

Obupno se je oziral po navzočih.

„Tem bolje; sedaj vedo, kake ničvredne ženske sede tu zgoraj na odru.“

„Ni mogoče prestati,“ tožil je gostilničar, „dobil sem par klofut, da mi je kar tema postala pred očmi, akoravno nisem pri vsej stvari nič prizadet. Gostje mečejo steklenice, kozarce in vse, kar jim pride pod roke, za dekleti na oder. Ven tudi ne morejo, zunaj je vse polno.“

Ves iz sebe se je obrnil k vratom.

Divji hrup se je glasil iz dvorane.

V tem hipu je Helena vstala.

„Jaz pojdem ven,“ rekla je tiho.

Kakor kraljica je šla na hodnik, odprla vrata v dvorano in je stopila med razsajajočo množico.

Ta jo je z bučečim veseljem pozdravila.

Na odru se je pokazal strašen prizor.

Vse je bilo polno črepinj razbitih steklenic, kozarcev in drugih stvari.

Dekleta so se tresoč in jokajoč stiskala plaho v kot.

Poznalo se jim je na obrazih, da napadi niso bili omejeni le na one predmete, ki so jih metali na oder.

Helena je stopila na oder.

Oprijeti se je morala stola.

Ravnokar prestani dogodek stal ji je še vedno pred očmi. —

Potem je na lahko dvignila roko — — —

Šunder je ponehal.

Bilo je čudno, kak upliv je imela njena prikazen na divje goste. —

Še so se praznili polni kozarci na njeno zdravje.

Polagoma je vse utihnilo.

„Gospodje,“ začela je Helena s tresočim glasom, „zahvaljujem se Vam za Vaše sočutje, a prosim Vas srčno, prizanesite mojim sopevkam. Krivično je kazen že zadela.“

„Saj ni res, gospica,“ donelo je od vseh strani, „motite se, vsa druhal je pod eno odejo. Kanalije so si to skupno izmislile.“

„In ako bi bilo temu tako,“ nadaljevala je Helena, „Vas vendar prošim, da jim prizanesete: pridni delavec me je danes rešil nevarnosti, da bi me bili kot tatico utaknili v zapor. Še enkrat Vas prošim, izpolnite mojo željo.“

Njeni pogledi so se proseče ozirali po mnogoštevilni množici, ki je bila zbrana v dvorani.

„Dobro, a samo Vam na ljubo,“ donelo je spodaj.

Helena se je lahno priklonila.

„No, sedaj pa izginite,“ vpilo je na to od vseh strani na dekleta.

Kakor veter so hitele skozi prosta vrata.

„V zahvalo,“ rekla je Helena, „zapojem Vam še eno slovansko pesem.“

„Živijo!“ kričali so od vseh strani. „Lepa Ema naj živi, — živijo!“ — — —

143. poglavje.

Konec pesmi.

Zapustili smo Manuelito, ko se je pripravljala k potovanju in je baron, katerega je mislila uklenjenega v modrem salonu, stopil nakrat v sobo.

Hitro se je ohrabrila; tu jo je mogla le zavednost rešiti.

Uprla je svoj pogled v barona.

„Kako pa izgledaš, od kod prihajaš?“ vprašala je navidezno mirna.

Baron je vstopil.

Skrivaj je iskal njen pogled njegove oči. —

Oddahnila se je, do sedaj ni imel suma.

„Meni se je nekaj čudnega pripetilo,“ rekel je končno.

Manuelita ga vprašujoče pogleda.

„Radovedna sem.“

„Da, nekaj nerazumnega, skrivnostnega.“

„Govori vendar!“

Baron vidno ni prav zaupal, opazoval je Manuelito z ostrim pogledom.

Ta ni spremenila ni ene poteze.

„No, saj nimam vzroka, Tebi zamolčati,“ dejal je počasi; „torej poslušaj:“

„Šel sem danes zvečer v modri salon —“

„O!“ zaklicala je Manuelita na dolgo.

„Da, v modri salon. Ali imaš kaj proti temu posetu?“

Manuelita je molčala.

„Komaj sem bil nekaj minut tam, občutil sem nekako čudno zaspanost, postal sem nezavesten.“

„Torej omotica, naravnost rečeno: kakor pri nas ženskah,“ smejala se je porogljivo.

„Ko sem se zbudil,“ nadaljeval je, „bil sem uklenjen. Roke in noge imel sem zvezane s svilenimi vrvmi.“

„Ti revež!“

„Vsekakor je bilo to tako nerodno narejeno, da sem se kmalu osvobodil, a dekleta so bila proč.“

„Proč?“

„Da, zbežala so.“

Manuelita mu smehljaje reče:

„No, sedaj bodeš vendar policijo poklical na pomoč?“

„Ali me imaš za toli neumnega? Ne, zasledovanja se morajo vršiti popolnoma na tihem in Ti mi moraš pri tem pomagati.“

„Jaz?“

Baron pristopi k nji in ji reče mirno:

„Da, ljubo bi mi bilo, ako bi se takoj odpeljala. Dve drugi osebi, na katere se lahko zanesem, pošljem na druge strani.“ —

„In ako dekleta najdem, kako naj jih pripeljem sem?“

„Ako Ti ne sledé dobrovoljno, greš k policiji in zahtevaš, da se dekleta nazaj dobe, ker so ušla iz neke zdravilnice.“

„Izvrstno,“ mrmrala je Manuelita.

Sedaj bo lahko v miru odpotovala.

„In Ti misliš, da se naj še danes odpeljem in Tebe samega pustim?“ vprašala je.

„Da, jaz moram tu ostati, da ne vzbudim suma,“ odvrnil je baron.

„No dobro, storim to.“

Manuelita je vstala.

„Potem Ti dam denar.“

„Ni potreba, — le pusti,“ odvrnila je hlastno, „imam sama dovolj.“

„Ne, — ne, morda boš imela velike stroške, dan Ti večjo vsoto.“ —

Posegel je v žep.

„Kje sem pa pustil ključe? Saj jih vendar vedno pri sebi nosim.“

Znova je preiskal žepe.

„Čudno,“ mrmral je in zapustil sobo.

Šel je v svojo sobo in začel iskati.

Manuelita je bila v velikem strahu.

Pazno je prisluškovala na vratih.

Slišala je, kako je baron raziskaval po vsej sobi ter vse pretaknil.

Vedela je, da je imel samo ta ključ. Morda se bo pomiril in jo vendar pusti odpotovati.

V tem je zaslišala pokajoč ropot, — glasen krik, — naglo je hitela k vratom.

A predno jih je še dosegla, čutila se je ugrabljeno — —.

Baron je stal pred njo.

Obraz mu je bil strašan.

„Ženska!“ škripal je, se tresoč jeze. „Kje je moj denar, kdo je bil v moji denarni omari?“

Krčevito jo je držal za roko.

„Ne vem,“ jecljala je v strahu in zaman poskušala se mu iztrgati.

„Odgovori!“ tulil je besno, „samo Ti poznaš ta kraj, kje imaš moje premoženje?“

Manuelita je videla, da je izgubljena. —

Ponos Španjke se je protivil.

„Usmrti me, če hočeš,“ rekla je hladno. „Ne povem Ti.“

Obraz mu je bil smrtnobled.

Nagnil se je k njej.

„Umreš, ako ne odgovoriš!“

„Stori to, saj ne bo Tvoj prvi umor,“ odgovorila je z votlim glasom.

Odskočil je, ter jo spustil za trenotek.

„Kaj praviš?“ hropel je.

Oči Manuelite so se iskrile divje.

„Da, Ti morilec, prešestovalec, ponarejalec —“

„Molči, ali umreš!“

„Pripravljena sem, — usmrti me!“

Zopet jo je srepol gledal.

„Odkod to veš, nesrečnica?“

„Jaz vem vse, — vse, — odkod, to je moja tajnost! Torej še enkrat, usmrti me, — prebodi moje srce, — uniči me, kakor druge Tvoje žrtve!“

Ponosno je gledala v njegove grozeče oči.

„Vse mi povej, drugače skleneš Tvoje življenje pod najhujšimi mukami, — torej govori!“

Zmajala je z glavo.

„Nobena beseda ne pride iz mojih ust!“ zavpila je jezno in odločno.

Zaprl je vrata in šel k oknu. — Gotovo se je hotel tam zavarovati.

„Ne trudi se,“ rekla je trpko. „Španka ne prosi milosti, — naredi konec.“

Nakrat je baron skočil nazaj, kakor da bi ga bil pičil gad. —

Ugledal je v parku nekaj mož v uniformi.

Bili so policaji.

Brez dvoma, hiša je bila obkrožena.

„Kača,“ sikal je. „Policiji si me tudi ovadila.“

„Da,“ odvrnila je ledeno, „naznanila sem morileca sodnji.“

„Zato umri, izdajalka!“

Mirna kakor kip je stala Manuelita sredi sobe, hladno je gledala na besnega hudodelca.

„Z Bogom, Juan,“ dahnila je.

Kakor tiger je planil na neoboroženo žensko.

Zgrabil jo je za močne kite lepih las ter jo potegnil na gola tla.

Ona ni izustila niti glasu.

Sedaj je dvignil Manuelito ter jo vrgel na zofo.

„Jezus Kristus, v Tvoje roke — izročim svojo dušo,“ šepetale so njene ustne.

Besen prijem, — grgranje, — zadnji vzdih —

Bilo je končano.

Zadušila se je.

Manuelita je izdihnila svojo dušo — — —

Stopinje so se čule na hodniku.

Razbijalo se je na vrata.

„V imenu postave, — odprite!“ vpil je glas.

Baron ni odgovoril.

Zopet razbijanje na vratih; čutilo se je, kakor da bi se majala.

Baron je gledal po sobi.

Za trenotek mu je obvisel pogled na zofi, kjer je ležala negibna postava pokojne.

Vrata so se vdrla.

Hudodelec je odletel v svojo sobo.

Tudi tu je videl z okna krog in krog poslopja postavljene policaje.

Hitro je vtaknil nekaj v žep, odprl okno in skočil ven.

Temota mu je olajšala podjetje.

Z obema rokama se je oprijel okrajka; nudil mu je le majhno oporo.

Čutil je, kako so prsti odjenjali, — zdaj, — zdaj je moral pasti. —

Potem je čutil neko stvar ob svoji strani.

Žleb je bil napeljan ob zidu.

Hitro se ga je oklenil in počasi lezel doli.

Od zgoraj so zadoneli glasovi.

Temne sence so se prikazale pri oknu.

Baron je srečno dosegel tla.

A goli zid hiše mu ni dal varstva.

Smuknil je k oknu.

Tiho ga je odprl, iskal je izhoda.

A nikjer ni bilo videti priložnosti zbežati.

Hitro odločen tekel je čez predhišje, da bi došel v temen park. —

„Stojte! — stojte!“ donelo je za njim.

Temna postava mu je zaprla pot.

„V imenu postave Vas aretiram!“

Strel se je zabliskal — brez glasu se je policaj zgrudil na tla. —

Od vseh strani so pokali streli; ploskaje so zadele kroglje v obzidje parka.

„Tu je!“ zavpil je glas.

Kakor senca odločila se je postava barona na parkovem obzidju od nočnega neba.

Zopet so žvižgale krogle.

Postava je zginila.

„Zadet je!“ vpilo se je križem.

Porogljiv smeh za obzidjem je odgovoril.

„Ko so policajci hiteli skozi vrata parka na prosto, ni bilo najti ni sledu hudodelca.“

Ušel je! —

Zgoraj v razsvetljeni sobi stalo je več višjih policijskih uradnikov poleg mrtvega trupla nesrečne Manuelite.

Pozorno so opazovali poskuse oživljenja, katere je zaman uporabljal hitro poklicani zdravnik.

Njegov obraz je natanko izrazil.

„Tu je vsaka človeška pomoč brezuspešna.“

Nek uradnik je vzel pisalno tablico:

„Vzrok smrti?“

„Nesrečnica je bila zadavljena,“ odvrnil je zdravnik klaverno. —

Od vseh strani so prihajala poročila; jezdecı so jahali na vse vetrove; brzojav je neprenehoma igral na postaje v M . . . . s se stekajočih železnic.

Vse je bilo zaman, o hudodelcu ni bilo ne duha ne sluha. —

„Beli grad“ se je v nejevoljo lahkoživcev policijsko zaprl.

Po mestu so se širile najrazličnejše govorice o skrivnostnih dogodkih, ki so se vršili v prekrasnem poslopju.

Mnogo radovednežev in postopačev je hitelo k hiši gospoda Kampela.

A tudi ta je bila zaprta; reklo se je, da je rodbina odpotovala za nedoločen čas. —

A kmalu je novo spodrinilo staro, in tek časa je šumel nad nesrečnimi žrtvami grozne katastrofe.

144. poglavje.

Skrivnostni tujec.

„Dober večer, gospod Donelzon.“

„Vsestranski dober večer.“

Vstopivši, precej debel gospod z dobrovoljnim, gladko obritim obrazom, izročil je klobuk in palico prihitečemu natakarju. —

Potem se je vsedel k dolgi hrastovi mizi, pri kateri je že sedelo mnogo gospodov srednje starosti.

Bila je to z vso ugodnostjo opremljena klubova soba.

Zunanost navzočih oseb pričala je, da spadajo v najboljše kroge. —

„Zakaj pa prihajate tako pozno?“ vprašalo se je rado vedno prišleca.

„Prej ni bilo mogoče; moja žena je dobila obisk, in zato sem moral vsekakor toliko časa ostati doma, da se je ta poslovil.“ —

„Vidite, Donelzon,“ smejal se je starejši gospod, položivši svoj časnik iz rok, „to je od tega, če se v Vaših letih še enkrat poroči, in k temu s tako zalo, mlado ženo, ki je ponos našega ljubega mesta Nashville. Potem se vse neha.“

„Mogoče,“ odvrnil je ogovorjeni dobrovoljno, „a jaz se počutim prav dobrega in tudi nisem pod oblastjo svoje žene, Filips.“ —

„No, — no, — no,“ šalil se je ta, „to se bo še pozneje vprašalo.“

„Le ročajte se, kolikor hočete,“ dejal je Donelzon na pol jezno — na pol vesel: „jaz najbolj vem, kako doma izhajam.“

Klub, kojega udje so bili le najbogatejši in najodličnejši prebivalci mesta, imel je svoja zborovanja v največjem in najlepšem hotelu. — Posestnik jih je štel k svojim najljubšim gostom.

„Kaj je novega?“ vprašal je gospod Donelzon, ter dvignil svoj kozarec k ustom.

„Več, kakor mislite,“ odgovoril je Filips skrivnostno.

„Bo že kaj posebnega.“

Prisedel je bližje k Filipisu.

„Natančnosti tudi meni še niso znane, a tu pride gostilničar, ta nam bode kaj več povedal.“

Gostilničar, vitka, prijetna prikazen, stopil je, uljudno pozdravljajoč, k mizi in se je vsedel.

„Premislite, gospodje,“ začel je z važnostjo, „v mojem hotelu biva sedaj gost, ki namerava, vzlic temu, da je le na potovanji skozi naše mesto, majhnemu izbranemu občinstvu nuditi prav izvrstne in zanimive predstave njegovih skrivnostnih umetnostij.“

„Torej čarovnik, umetnik, — ali kaj podobnega,“ posegel je gospod Donelzon razočaran vmes.

„Nikakor ne, gospodje,“ hitel je gostilničar, „moj čudni gost je inostranski marki pl. Z... a, ki se peča s svojo umetnijo bolj v zabavo nego v zaslužek, — ni nikak navaden profesor čarovništva, temveč dobro zveden, da, nepresežen v prečudni umetnosti sugestije.“

„O tem sem že enkrat bral,“ pretrgal je Filipis gostilničarju besedo. „Jaz imam vso stvar za sleparijo.“

„Ne, — ne, nikaka sleparija,“ zaklical je gostilničar. „Saj bodete sami videli, da se tu ne more govoriti o slepariji, saj mi je skrivnostni gospod včeraj v najožjem krogu moje rodbine pokazal nekaj čudovitih poskusov njegove umetelnosti.“

„Kaj vraga, zdaj sem pa radoveden,“ dejal je gospod Donelzon.

Gostilničar je nadaljeval:

„Tuji plemič Vas zamore v tem smrti podobnem stanu, v katerega Vas pripravi, k vsemu možnemu prisiliti, tako da si lahko domišljujete, da ste kaka žival, n. pr. pes, koza, štorcklja, žaba —“

„Ha, — ha, žaba,“ smejal se je Filipis. „To mora s prijateljem Donelzon-om poskusiti: otroci, predstavite si Donelzona kot žabo, če ta v sobi skače.“

Glazen smeh se je razlegal.

„Potem naj Vam ugovori, da ste štorcklja,“ vpil je Donelzon jezno. „Z Vašimi dolgimi nogami lahko prav dobro predstavite tako žival.“

Zopet so se gospodje smejali.

„A najbolj čudno je, gospodje, da ta skrivnostni marki nastopi vedno s krinko na obrazu,“ zaklical je gostilničar v tem šundru. Vsi so prislušovali.

„Ali je tudi s krinko prišel?“

„Ne, takrat je imel samo ovratnik gori zavihan in klobuk globoko v obraz potisnjen. A želel je, se pri predstavah tak prikazati, ker ima mnogo sorodnikov v Ameriki in se boji kakih sitnostij zaradi njegovega javnega nastopa.“

„No, pogledati si moramo tega moža. Koliko časa pa ostane v našem mestu?“

„Samo dva dni še; jutri nastopi v mali dvorani.“

„Ali se bo javno vabilo?“

„Ne“, rekel je gostilničar, „le najodličnejše osebe so se imele privatno vabiti in ker so te vse v našem klubu zastopane, zadostuje moje današnje naznanilo.“

„Gotovo, pridemo vsi“, glasilo se je od vseh strani.

„Kolika pa je vstopnina?“

„10 dolarjev za vsacega.“

„No, to ni drago.“

Gostilničar je še posebej zatrdil:

„In ob devetih natančno, gospodje, če smem prositi.“

„Ali naših dam ne smemo pripeljati?“

„Gotovo, gospodje“, rekel je gostilničar. „Kakor Vam drago.“ —

„Jaz moje žene ne pripeljem“, godrnjal je Filip. „Potem mi je le treba kako majhno neumnost narediti in vse življenje mi jo bo očitala.“

Tako kakor Filip je mislila tudi večina družih navzočih gospodov.

„Kaj pa je pravzaprav s to skrivnostno umetnijo, takomenovano sugestijo?“ vprašal je radovedno gospod Donelzon gostilničarja.

„Jaz sem v Novem Jorku večkrat kaj podobnega videl“, odvrnil je ta. „Vam lahko na kratko opišem.“

„Da, da — prosimo“, klicalo se je od vseh strani; vse je utihnilo.

Gostilničar je začel pripovedovati:

„Torej, gospodje, stvar je zelo priprosta: osebe, ki se bavijo s to zagonetno umetnijo, pripravijo ali s srepim pogledom svojih oči ali s kazanjem kake svitile reči, ljudi, ki so občutljivi za take vplive, v smrti podobno stanje. Med tem časom so ti ljudje neobčutljivi za vse zunanje vplive; ne čutijo, če se jih zbada z iglami in drugimi podobnimi reči.“

„Čudno, — jako čudno“, dejal je Donelzon.

„Dalje se v tako spanje prisiljenim osebam v tem stanu lahko dajo ukazi, katere morajo, kadar se zbude, hoté ali nehoté izpeljati.“

„Tega ne verujem“, zaklical je Filips, „to ni mogoče. — to je pravljica.“

„Ko bode te sami videli, mi bode te pritrdili“, odvrnil je gostilničar.

Gospod Donelzon je molčé poslušal in meril svojega prijatelja Filipsa z ne posebno ljubeznjivimi pogledi.

„Žaba“ od poprej ga je grozno jezila.

„Jaz tudi uganem misli, Filips“, dejal je končno.

„Tako, — no poskusite enkrat.“

Gospod Donelzon je skrivaj pogledal na uro.

„Torej moj prijatelj Filips si sedaj misli: „Moj Bog, pol enajstih je ura, skrajni čas je, da se poberem domu, drugače bo jutri ves dan vojska.“

„No, — ali je res, Filips?“

Ogovorjeni je prestrašeno pogledal na uro, poskočil hitro kviško in tekel po svojo vrhno suktnjo.

„Le čakajte, stari prijatelj, prihodnjič bom jaz uganil misli.“ S tem je bežal skozi vrata.

Glasi smeh mu je sledil.

Tudi ostali gospodje so se kmalu poslovili.

A vsak je zapustil klub s trdnim sklepom, da si ogleda skrivnostnega tujca.